

LÄÄNEMAA AASTARAAMAT 2010

LÄÄNE MAAVALITSUS

Hea aastaraamatu lugeja

Valminud on traditsiooniline Läänemaa aastaraamat, järjekorras juba seitsmeteistkümnnes. Seoses sellega, et kolmel viimasel aastal on aastaraamat elektrooniline, siis on muutunud atraktiivsemaks selle sisu ning tekstid on varustatud linkidega lisainformatsiooni saamiseks. Samuti on maakonna aastaraamatus kajastatud kõikide omavalitsuste kokkuvõtted 2010. a olulisematest tegevustest ning saavutustest.

Vaatamata kahanenud ressurssidele oli aasta 2010 Läänemaal sisukas ja tulemuslik. Transpordi ja liikluse valdkonnas toimus mitmeid olulisi positiivseid arenguid. Riigihanke tulemusena teenindavad Haapsalu ja Läänemaa bussireisijaid uued M.K.Reis-X OÜ-le ja kohalikule bussifirmale L&L AS kuuluvad bussid. Maavalitsus jätkab tihedat koostööd vedajate ja omavalitsuste esindajatega kohandamaks bussiliinivõrku vastavamaks elanike vajadustele. Kirblas valmis maakonnas ainulaadne jalakäijate tunnel. Maanteeamet korraldas Rannaküla-Uuemõisa teelõigu rekonstrueerimise, millega kaasnes tänaseks tervisesportlaste poolt aktiivselt kasutusele võetud kergliiklustee valmimine. Jätkati raudtee taastamise tasuvusuuringuga, mille tulemused selguvad 2011. aastal.

Majanduse ja tööhõive osas olid arengud tagasihoidlikumad. Samas on esile tuua Rannarootsi keskuse avamine, mis lõi mõnikümmend uut töökohta. Valmis Haapsalu kaubamaja laiendus ja alustati täiendava kaubanduspinna ettevalmistustöödega Haapsalu n.n suurde auku. Positiivseid trende kinnitavad Töötukassa andmed täitmata töökohtade osas. Kui 2009. a oli vabu töökohti maakonnas 120, siis 2010. a jooksul oli neid kokku 646. Vähenes ka registreeritud töötute osakaal tööjõust, langes 14%-lt jaanuaris 10%-le aasta lõpuks.

Omavalitsuste esindajad ja teemakodade juhid läbisid koolitustsükli “Läänemaa neli strateegiapäeva”, kuhu olid kaasatud ka Kodukant Läänemaa ja Läänemaa Turismi esindajad.

Koolituse üheks eesmärgiks oli tutvustada ja täiendada Lääne maakonna arengustrateegiat eelkõige 2009. a ametisse valitud omavalitsusjuhtidele ja volikogude liikmetele. Osalenute poolt tehtud märkusi ja täiendusi arvestati Läänemaa arengustrateegia 2011-2025 uuendamisel.

Möödunud aastal sai kinnitust maakonna logo “Läänemaa - Turvaline pesapaik” paikapidavus. Nimelt võeti Lääne maakond vastu turvalist elu- ja töökeskkonda väärtustava ülemaailmse organisatsiooni - Safe Community – liikmeks. Turvalise ja meeldiva elukeskkonna tagamisel on oluline roll olnud kodanikualgatusel: aktiivsetel külaühendustel, vabatahtlikel nii päästeenuse pakkumisel kui ka tööhõive suurendamisel. Maakonda tutvustava kampaaniaürituse raames käisid omavalitsuste, kolmanda ja erasektori esindajad maakonda tutvustamas Lõuna-Eestis.

2010. aasta oli sisukas ja tulemuslik aasta. Põhjaliku ja kõiki sektoreid ning arenguvaldkondi tutvustava kokkuvõttega saate tutvuda käesoleva raamatu abil. Head lugemist!

Merle Mäesalu

Lääne maavanema kohusetäitja

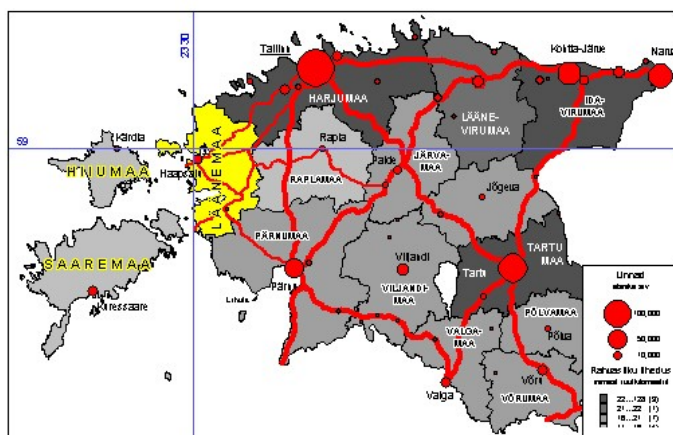
Sisukord

1. ASEND JA ÜLDISELOOMUSTUS.....	5
2. RAHVASTIK.....	6
2.1. Rahvastikuandmed.....	6
2.2. Sündimus.....	6
2.3. Suremus.....	7
2.4. Abielustatistika.....	7
2.5. Iive.....	8
2.6. Ränne.....	8
3. LÄÄNEMAA OMAVALITSUSTE LIIT.....	9
4. LÄÄNEMAA OMAVALITSUSED.....	11
4.1. Haapsalu linn.....	11
4.2. Hanila vald.....	19
4.3. Kullamaa vald.....	22
4.4. Lihula vald.....	25
4.5. Martna vald.....	31
4.6. Noarootsi vald.....	36
4.7. Nõva vald.....	38
4.8. Oru vald.....	39
4.9. Ridala vald.....	42
4.10. Risti vald.....	44
4.11. Taebla vald.....	46
4.12. Vormsi vald.....	49
5. RAHANDUS.....	51
6. ARENDUSTEGEVUS.....	53
6.1. Maakonna arengustrateegia.....	53
6.2. Maakonna arengustrateegia seireraport 2010. a kohta.....	55
6.3. Lääne maakond riiklike ja Euroopa Liidu toetuste saajana.....	65
6.4. Projektid.....	66
6.5. Maakondlike arendusrahade kasutamine 2010. a.....	66
6.6. Investeeringutoetused hasartmängumaksust.....	68
6.7. Hajaasustuse veeprogramm.....	68
6.8. Kohaliku omaalgatuse programm.....	68
7. LÄÄNEMAA ARENDUSKESKUS.....	71
8. MTÜ KODUKANT LÄÄNEMAA.....	75
9. MAJANDUS.....	78
9.1. Ülevaade Läänemaa ettevõtlusest.....	78
9.2. Ühistransport.....	81
9.3. Nõuandepäev „Teaduselt tootmisele“ Penijõel.....	83
10. TURISM.....	84
10.1. Mittetulundusühing Läänemaa Turism.....	84
10.2. Haapsalu Turismiinfokeskuse (TIK) poolt teenindatud kliendid 2010. aastal.....	87
11. NOORSOOTÖÖ.....	91
12. KULTUUR.....	127
12.1. Aasta 2010 Läänemaa kultuurielus.....	127

12.2. Raamatukogud.....	141
12.3. Läänemaa Muuseum.....	159
12.4. Aasta 2010 Rannarootsi muuseumis.....	161
12.5. Eesti Kodukaunistamise Ühenduse Läänemaa komisjoni konkursi "Eesti kaunis kodu" 2010. a Läänemaa laureaadid Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtul.....	164
13. SPORT.....	165
14. HARIDUS	191
14.1. LÄÄNEMAA KOOLIEELSESED LASTEASUTUSED.....	191
14.2. LÄÄNEMAA KOOLID.....	191
14.3. Haapsalu Kutsehariduskeskus (HKHK).....	204
14.4. Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž.....	207
15. MAAREFORM.....	218
16. PLANEERING.....	219
17. MUINSUSKAITSE.....	222
18. KESKKONNAAMET.....	225
18.1. Keskkonnamõju hindamine.....	225
18.2. Veemajandus.....	226
18.3. Looduskaitse.....	228
18.4. Mets	229
19. LÄÄNE REGIONAALNE MAANTEEMET	230
20. POLITSEI.....	239
21. LÄÄNE-EESTI PÄÄSTEKESKUSE LÄÄNEMAA PÄÄSTEOSAKOND.....	245
22. TÖÖTURG.....	246
23. LÄÄNE MAKSU- JA TOLLIKESKUSE LÄÄNEMAA TEENINDUSKOHT.....	251
24. TERVISEKAITSE.....	254
24.1. Nakkushaiguste epidemioloogia.....	254
24.2. Laste- ja täiskasvanute hoolekandeesutuste, noortelaagrite, koolide ja koolieelsete lasteasutuste terviseohutus.....	257
24.3. Keskkonnatervis.....	258
25. TERVISHOID.....	261
26. SOTSIAALHOOLEKANNE.....	264
27. KIRIKUD JA KOGUDUSED.....	279

1. ASEND JA ÜLDISELOOMUSTUS

Lääne maakond asub Lääne-Eesti suhteliselt hõredalt asustatud rannikul. Läänemaa on Eesti mandriosa läänepoolseim maakond ning jääb kõrvale Eestit läbivatest olulisematest magistraalteedest. Läänemaa sadamate - Rohuküla ja Virtsu - kaudu toimub ühendusepidamine Hiiu ja Saare maakonna ning Vormsiga. Maakonna asendist Eestis annab ülevaate alljärgnev joonis.

Lääne maakonna...

... pindala on 2 394 km² s.o 5,3 % Eesti territooriumist

... ulatus põhjast lõunasse on 79 km (koos Osmussaarega 85 km)

... ulatus idast läände on 45,5 km (koos Harilaiuga 64 km)

... mandriosa rannajoone pikkus on 399 km (mõõdetud 1:20000 kaardil) või 365 km (mõõdetud 1:50000 kaardil). Toodud pikkuste oluline erinevus viitab Läänemaa ranniku madalale reljeefile ja rannajoone tugevale liigendatusele. Rannajoone kuju ja pikkus sõltuvad kohati väga oluliselt merevee tasemest.

... koosseisus on 237 saart (ka laiud, rahud, kared) summaarse pindalaga 107,7 km² (saarte pindala moodustab 4,5% maakonna pindalast, saared ja järved on loendatud ja arvatud 1: 50000 mõõtkavas Eesti baaskaardi alusel). Saarte summaarne rannajoone pikkus on 266 km. Suuremad saared on: Vormsi 92,64 km², Osmussaar 4,92 km², Tauksi 2,91 km², Hobulaid 0,82 km², Liia 0,66 km² ja Pasilaid 0,53 km². Alaliselt elatakse Vormsil ja nüüd ka Osmussaarel. Hobulaiul on suvemajad.

... territooriumil asub täielikult või osaliselt 30 üle 25 km² suuruse valgala jäge. Neist on valgala ulatuse järgi suuremad Kasari jõgi 3 210 km², Vihterpalu jõgi 479 km², Liivi jõgi 257 km², Tuudi jõgi 201 km², Rannamõisa jõgi 186 km², Vanamõisa jõgi 140 km², Taebla jõgi 107 km² ja Nõva jõgi 106 km².

... territooriumil asub 185 järve (ka "mered", augud, laksud, lahed, viigid) summaarse pindalaga 1 191 ha (ca 0,5% maakonna pindalast). Neist suuremad on Sutlepa meri 298 ha, Veskijärv 186 ha, Võõla meri 69 ha, Kasselahaht 67 ha, Hindaste järv 60 ha, Prestvik 37 ha, Karjatsimeri 31 ha ja Lepaauk 25 ha.

Läänemaad ümbritseb enamasti selgekujuline looduslik piirivööde, läänes Väinameri ja põhjas

Läänemeri ning Soome laht, kirdes ja kagus vastu Harju- ja Pärnumaad laialdased soo- ja rabaalad. Maakonna idapiiri keskosas jätkuvad tihedalt asustatud ja teestatud alad samalaadseina Harju ja Rapla maakonnas. Piki seda ala kulgevad ka põhilised ühendusteel Tallinna ja Kesk-Eesti suunas. Lääne maakonnas elas 1. jaanuaril 2011. a 27 272 inimest. See on 290 võrra vähem, kui 1. jaanuaril 2010. aastal.

Läänemaal on 2 linna: Haapsalu ja Lihula; 6 alevikku: Palivere, Paralepa, Risti, Taebla, Uuemõisa ja Virtsu ning 233 küla. Halduslikult jaguneb Läänemaa 12 omavalitsuseks – 11 vallaks ja üheks linnaks.

2. RAHVASTIK

2.1. Rahvastikuandmed

Rahvastiku arvestuse andmebaasi põhjal elas 1. jaanuaril 2011. a Läänemaal 27 272 inimest, neist 48% mehi ja 52% naisi.

Linn, vald	Elanike arv 01.01.2010	Elanike arv 01.01.2011	Saldo	Mehi	Naisi
Haapsalu linn	11 469	11 295	-174	5 013	6 282
Hanila vald	1 662	1 646	-16	832	814
Kullamaa vald	1 242	1 220	-22	633	587
Lihula vald	2 675	2 593	-82	1 303	1 290
Martna vald	972	965	-7	496	469
Noarootsi vald	895	896	1	485	411
Nõva vald	424	407	-17	221	186
Oru vald	942	926	-16	487	439
Ridala vald	3 311	3 411	100	1 751	1 660
Risti vald	893	894	1	441	453
Taebla vald	2 678	2 620	-58	1 307	1 313
Vormsi vald	399	399	0	235	164
Kokku valdades	16 093	15 977	-116	8 191	7 786
Kokku maakonnas	27 562	27 272	-290	13 204	14 068

2.2. Sünnimus

Maakonnas registreeriti 2010. a 239 sündi. Poisse sündis 125 ja tüdrukuid 114. Üksikemadel sündis 19 ja vabaabielust 143 last. Seega sündis registreeritud abieludest 32% lastest.

Esimesi lapsi sündis 97, teisi 79, kolmandaid 38, neljandaid 16, viiendaid 7, ja 2 kuuendat last. Noorim sünnitaja oli 16-aastane ja vanim 42-aastane. Kaksikuid sündis üks paar – poiss ja tüdruk.

Populaarsemad poisinimed on Henri ja Andri ning tüdrukutel Lisandra, Sandra ja Kertu.

Linn, vald	Sünnid 2009. a	Sünnid 2010. a	Saldo
Haapsalu linn	93	98	5
Hanila vald	7	9	2
Kullamaa vald	12	8	-4
Lihula vald	21	13	-8
Martna vald	9	9	0
Noarootsi vald	6	6	0
Nõva vald	2	1	-1
Oru vald	5	11	6
Ridala vald	36	42	6
Risti vald	3	9	6
Taebala vald	19	19	0
Vormsi vald	4	0	-4
Kokku valdades	124	127	3
Kokku maakonnas	217	225	8
Mujalt	9	14	5
Kokku	226	239	13

2.3. Suremus

Maakonnas registreeriti 2010. a 312 surmajuhtumit, suri 143 meest ja 169 naist.

Linn, vald	Surmad 2009. a	Surmad 2010. a	Saldo
Haapsalu linn	139	111	-28
Hanila vald	19	18	-1
Kullamaa vald	14	20	6
Lihula vald	36	35	-1
Martna vald	18	11	-7
Noarootsi vald	9	10	1
Nõva vald	9	4	-5
Oru vald	12	16	4
Ridala vald	24	22	-2
Risti vald	14	4	-10
Taebala vald	29	31	2
Vormsi vald	1	7	6
Kokku valdades	185	178	-7
Kokku maakonnas	324	289	-35
Mujalt	20	23	3
Kokku	344	312	-32

Eelpooltoodus ei ole arvestatud neid sünde-surmasid, mis on registreeritud väljaspool maakonda.

2.4. Abielustatistika

Maakonnas registreeriti 2010. a 78 abielu, neist 5 kirikus. Paare, kus nii pruut kui peigmees astusid

abiellu esmakordselt, registreeriti 52. Noorim peigmees oli 19- ja pruut 18-aastane. Vanim peigmees oli 61 ja pruut 55-aastane. Mitmendat korda astus abiellu 21 meest ja 19 naist. Üks ühine laps oli 25 paaril, kaks last 8 paaril ja kolm last 2 paaril. Kõige enam oli abiellujate hulgas 27-34-aastaseid mehi ja 24-30-aastasi naisi. Perekonaseisuosakonnas lahutati 36 abielu. Kõige enam lahutati 3-5 aastat kestnud abielusid.

2.5. Iive

2010. aastal oli loomulik iive maakonnas -2,3. Suurim sündivus, 12,3 sündi 1 000 elaniku kohta, oli Ridala vallas ja suurim surevus, 17,5 surma 1 000 elaniku kohta, oli Vormsi vallas. Väikseim sündivus, mitte ühtegi sündi 1 000 elaniku kohta, oli Vormsi vallas ja väikseim surevus, 4,5 surma 1 000 elaniku kohta, oli Risti vallas. Suurim iive – 5,9 oli Ridala vallas ja väikseim –17,5 oli Vormsi vallas.

Kõik arvutused on tehtud Läänemaal koostatud aktide ja kannete alusel.

Linn, vald	Sünnid	Surmad	Elanike arv 01.01.2011	Sündimus 1000 elaniku kohta	Suremus 1000 elaniku kohta	Iive 1000 elaniku kohta
Haapsalu linn	98	111	11 295	8,7	9,8	-1,2
Hanila vald	9	18	1 646	5,5	10,9	-5,5
Kullamaa vald	8	20	1 220	6,6	16,4	-9,8
Lihula vald	13	35	2 593	5,0	13,5	-8,5
Martna vald	9	11	965	9,3	11,4	-2,1
Noarootsi vald	6	10	896	6,7	11,2	-4,5
Nõva vald	1	4	407	2,5	9,8	-7,4
Oru vald	11	16	926	11,9	17,3	-5,4
Ridala vald	42	22	3 411	12,3	6,4	5,9
Risti vald	9	4	894	10,1	4,5	5,6
Taebla vald	19	31	2 620	7,3	11,8	-4,6
Vormsi vald	0	7	399	0	17,5	-17,5
Kokku valdades	127	178	15 977	7,9	11,1	-3,2
Kokku maakonnas	225	289	27 272	8,3	10,6	-2,3
Mujalt	14	23				
Kokku	239	312				

2.6. Ränne

Linn, vald	Saabujate arv	Lahkujate arv	Mehhaani- line iive	Sisene ränne
Haapsalu linn	172	227	-55	105
Hanila vald	19	23	-4	4
Kullamaa vald	60	21	39	4

Lihula vald	22	54	-32	29
Martna vald	16	18	-2	3
Noarootsi vald	28	16	12	5
Nõva vald	8	16	-8	1
Oru vald	10	14	-4	3
Ridala vald	111	72	39	23
Risti vald	26	18	8	0
Taebla vald	30	45	-15	15
Vormsi vald	27	12	15	1
Kokku valdades	357	309	48	88
Kokku maakonnas	529	536	-7	384

Andmed on võetud AS Andmevarast.

3. LÄÄNEMAA OMAVALITSUSTE LIIT

Läänemaa Omavalitsuste Liit (LOVL) tegutseb alates 1992. aastast. 1995. aastast kinnitati ametisse tegevdirektor ning samal aastal moodustus ka iseseisev büroo. Tööle võeti raamatupidaja ja Põhja-Läänemaa regiooni ehitusinspektor. Samuti asuti otsima Lõuna-Läänemaa regiooni ehitusinspektorit. Viimane asus tööle 1998. aastast. Seoses keskkonnateemade ja jäätmemajanduse probleemide päevakorda kerkimisega võeti 2008. aastal tööle keskkonnaspetsialist.

Tervislikel põhjustel lõpetas Lõuna-Läänemaa regiooni ehitusinspektor 14. juulil 2009. a töösuhte ja 15. juulil nimetati tööle uus Lõuna-Läänemaa regionaalne ehitusinspektor. 2010. a oli liidu jaoks suur muudatuste aasta. Muudeti põhikirja ja valiti uus esimees. Möödunud aastal lahkus töölt ka senine tegevdirektor Vello Haaviste ning uue tegevdirektori leidmiseks korraldas LOVL avaliku konkursi. Uus tegevjuht alustas tööd 1. aprillist 2010. a.

LOVL-i põhikirja järgi korraldab liidu esimees eestseisuse ja Omavalitsuste Päeva tööd, kutsub kokku ja juhatab nende koosolekuid ning esindab liitu vajadusel teiste isikute ees. Esimehe äraolekul asendab teda üks aseesimeestest. Liidu täitev-korraldavat tegevust ja jooksvat asjaajamist korraldab liidu büroo, mida juhivad tegevdirektor. Tegevdirektori ja spetsialistide tegevuse aluseks on põhikirja, Omavalitsuste Päeva ja eestseisuse poolt kinnitatud ametijuhendid ning juhtorganite otsused.

LIIKMESKOND

Alates Liidu asutamisest on kõik maakonna omavalitsused kuulunud Läänemaa Omavalitsuste Liidu koosseisu. Ka 2010. aasta lõpu seisuga olid kõik Läänemaa omavalitsused Läänemaa Omavalitsuste Liidu liikmed, kuigi vahepeal oli esitanud oma lahkumisavalduse Kullamaa vald. Pärast läbirääkimisi otsustas Kullamaa vald jätkata LOVL-i liikmena.

LIIKMETE ESINDAJAD JA BÜROO

2010. aastal on jätkunud liikmete esindajate osalemine mitmetes vabariiklike ja maakondlike organisatsioonide juhatustes, nõukogudes ja komisjonides. Suure ühiskondliku koormusega töötasid Taebla vallavanem, liidu esimees Ülle Erman, Hanila vallavanem Arno Peksar, liidu aseesimehed Riho Erismaa ja Jüri Ott, Noarootsi vallavanem Aivar Kroon, Risti vallavanem Rein Kruusmaa ja teised. Samuti tegutsevad nõukogudes ja komisjonides volikogude esimehed, liikmed ning

vallaametnikud.

Büroo on tegelenud Pullapää jäätmejaama rahastamise kujundamise probleemidega, samuti kohalike omavalitsuste (KOV) jäätmekavadega ja jäätmeveokonkursi ettevalmistamise ning korraldamisega maakonnas jne. Ühena 2010. aasta tähtsündmustest korraldas büroo 2010. aastal maakondliku sotsiaalkonverentsi, millest osavõtjate arv oli ligikaudu 80.

LOVL-i TEGEVUS

Omavalitsuste Päeva tegevus

2010. aasta jooksul toimus viis Omavalitsuste Päeva koosolekut. Omavalitsuste Päeva 2010. aasta tegevuse aluseks oli LOVL-i eestseisuse poolt koostatud ja esitatud päevakorrad, mis arvestasid Omavalitsuste Päeva ja eestseisuste otsuseid.

Omavalitsuste Päeva koosolekutel arutati järgnevaid teemasid:

- Kullamaa Vallavolikogu otsuse alusel tema liikmelisuse lõpetamine;
- eestseisuse koosseisu kinnitamine, juhtorganite ja revisjonikomisjoni valimine;
- aukohtu statuudi vastuvõtmine ja kinnitamine;
- LOVL-i põhikirja muutmine ja kinnitamine;
- eelarve põhimõtete arutamine ja kinnitamine;
- LOVL-i tegevdirektori konkursi väljakuulutamine;
- LOVL-i 2010. a tegevuskava ja ühiste projektide planeerimine;
- LOVL-i 2010. a eelarve kavandamine ja kinnitamine;
- Läänemaa Arenduskeskuse tegevussuundade kujundamine;
- esindajate nimetamine maakondlikesse organisatsioonidesse;
- Läänemaa jäätmejaama haldamine ja rahastamine.

LOVL-i eestseisuse tegevus

LOVL-i eestseisuse koosolekuid toimus 2010. aastal kokku kaheksa. Käsitletud ja läbiarutatud temaatika oli väga laialdane.

Alljärgnevalt põhilistest:

- 2010. a arutas eestseisus läbivalt ja paljukordselt temaatikat – jäätmemajandus, -jaam, -seadus, -lepingud, - konkurss jne;
- büroo tegevuse ümberkorraldamine;
- ära on kuulatud teave võimaluste kohta LAK-ilt, perioodiliselt Eesti Maaomavalitsuste liidu (EMOL) tegemistest, Läänemaa tulevikumudeli arendusest, uuest moodustatud Keskkonnaametist, Lääne maakonna teehoiukava rahastamisest 2010. a, Lääne maakonna hooldus- ja õendusabi võrgu arengukava ettevalmistamisest, tööhõiveameti ja töötukassa liitumisega seonduvat, maakonna portaali toimimisest ning probleemidest, haridusalasest koostööst maakonnas;
- päevakorda on võetud maavanema igakordne informatsioon, mis käsitleb aktuaalseid küsimusi;

- LOVL-i 2010. a muudetud eelarve;
- viidi läbi laiendatud eestseisus Vormsil, kus käsitleti LAK-i koostöölepingu ja liidu tulevikuga seonduvaid probleeme ning 2011. a eelarve koostamise põhimõtteid;
- Kohtuti Läänemaalt kandideerinud riigikogu liikmetega;

LOVL-i juhtkonna tegevus

2010. aastal viidi läbi seitse juhtkonna koosolekut, kus arutati läbi enamus eestseisustele ja Omavalitsuste Päevale esitatavad teemad, probleemid. Juhtkonna koosolekul kohtuti tegevdirektori ametkohale kandideerijatega jne.

LOVL-i büroo tegevus

Seisuga 01.01.2010 oli büroos tööl viis ametnikku - tegevdirektor, kaks regionaalset ehitusinspektorit, keskkonnaspetsialist ja raamatupidaja. 1. aprillist vahetus LOVL-i tegevjuht. Juunis koondati raamatupidaja ja sõlmiti leping raamatupidamisteenuse ostmiseks OÜ-ga Priivato. Alates 1. juunist 2010 vahetas büroo asukohta ja asub aadressil Nurme 2, Haapsalu. Augustis lahkus poolte kokkuleppel töölt Põhja-Läänemaa ehitusinspektor ja kogu töö võttis üle senine Lõuna-Läänemaa inspektor. Tänapäevaks on töölt lahkunud ehitusinspektor vaidlustanud sõlmitud kokkuleppe halduskohtus, kohtuotsust veel ei ole.

KOKKUVÕTE

Kokkuvõtteks võib öelda, et 2010. aastal toimusid LOVL-is suured muutused. Pärast kohalike omavalitsuste 2009. a valimisi asus tööle värske liikmete esindajate koosseis, uuendati liidu põhikirja, vahetus nii esimees, kui ka tegevjuht, büroo töötajate arv vähenes kolmele ja muutus büroo asukoht.

4. LÄÄNEMAA OMAVALITSUSED

4.1. Haapsalu linn

Vapp:

Haapsalu vapil on kujutatud Evangelist Johannese (Läänemaa ja Haapsalu kaitsepühaku) kotkas. Sama kotkas oli algselt ka Saare-Lääne piiskopkonna vapil. Hiljem lisandus linna vapile vabalinna sümbolina kindluse kujutis. Arvatud on, et ilmselt on vapil kujutatud mitte niisama abstraktset torni nagu enamasti, vaid konkreetset Haapsalu linnust.

Lipp:

Haapsalu lipp pärineb 1930-ndatest aastatest.

Lipp koosneb kahest osast: esimene osa (1/3) koosneb kolmest

võrdsest laiust - sinine, keskel valge, teine osa (2/3) samuti kolmest laiust - ülal ja all valge, keskel sinine.

Linnalipp on alaliselt heisatud linnavalitsuse hoone ees asuvasse lipumasti.

Pindala: 10,6 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 11295

Kontakt:

Posti 34, Haapsalu, 90504

Telefon: 47 25300

e-post: hlv@haapsalulv.ee

Kodulehekül:

www.haapsalu.ee

Kuursaal juuli 2010

Lennupilt promenaadist juuni 2010

Promenaad august 2010

Promenaad september 2010

Fotod Tõnis Padu

Hea Haapsalu kodanik ja linna külastaja!

Haapsalu linna arengukava on ilus dokument, sõltumata sellest, et kas on majanduses kriis või mitte, peab linna juhtkond seisma parimal moel arengukavas lepitud eesmärkide eest. On hea, kui meie arengukavaga tutvusid võimalikud paljud Haapsaluga seotud inimesed, seega tuletan meelde olulist lõiku linn arengukavast.

- Linn areneb kuurordi- ja turismilinnana.
- Elukeskkond on jätkusuutlik, tervislik ja turvaline.
- Ettevõtluskeskkond on mitmekülgne ja tasakaalustatud. Teeninduskeskkond on kvaliteetne ja kliendisõbralik.

Haapsalust, ühest Lääne-Eesti regiooni keskusest, on kujunenud välja omanäoline, avatud ja kõrgetasemeline kultuuri-, kuurordi- ja turismikeskus, mis on leidnud tunnustust nii Eestis kui Euroopas.

- Linna ajalooline pärand on Haapsalu kui turismitlinna atraktiivsuse vundament.
- Linna kultuuritraditsioonid, kõrgetasemelised kultuuriüritused ja Haapsaluga seotud tuntud loomeinimesed on Haapsalu kui kultuurilinna maine kujundajad.
- Õdus ja tervislik linnakeskkond, 200-aastane kuurorditraditsioon ja aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesisus loovad Haapsalust tõelise terviselinna.

Haapsalu linn on avatud koostööks eelnimetatud eesmärkide kiiremaks saavutamiseks.

Jaanus Karilaid
Haapsalu volikogu esimees

TUNNUSTAMISED 2010

HAAPSALU LINNA AUKODANIK 2010

Haapsalu linna aukodaniku aunimetus antakse füüsilisele isikule Haapsalule osutatud teenete eest või linna erilise austusavaldusena. Aunimetus võidakse anda Eesti kodanikule või välismaalasele.

2010. aastal pälvis Haapsalu linna aukodaniku aunimetuse **Erich Jaansoo**, kes on töötanud Haapsalu Kultuurimaja direktorina ning juhtis ka sealset näiteringi. 1982. aastast on ta rahvateatri Randlane peanäitejuht, alates mittetulundusühingu loomisest 1996. a on olnud kogu aeg teatri juhatuse liige ning lavastaja. Ta on andnud tunde teatri noortestuudios ning Haapsalu Muusikakooli teatriklassis. Peale lavastuste on Jaansoo rikastanud ka Haapsalu teatripilti loendamatu rollidega.

HAAPSALU VAPIMÄRK 2010

Haapsalu vapimärk antakse isikutele Haapsalule osutatud eriliste teenete eest.

Aastal 2010. anti välja kaks vapimärki – need pälvisid Haapsalu ärimehed Sulev Saareväli ja Raimond Lunev.

Sulev Saareväli ja AS Est-trans on palju kaasa aidanud Haapsalu kultuuri- ja spordielu edendamisele. Ta organiseeris Haapsalu Piiskopilinnuse tornikellade projekti rahastamist, mille eest sai 2009. aastal ka Hans Alveri preemia, on Haapsalu Jaani kiriku taastamise suursponsor, toetanud Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku renoveerimist Haapsalus. 2010. aastal valmis tema toetusel Jaak Soansi mälestusmärk „Läänemeres hukkunud lindudele“.

Raimond Lunevi juhtimisel on Haapsalu Tarbijate Ühistu (HTÜ) saanud Läänemaa parimaks kaubandusettevõtteks ning 2007. aastal valiti HTÜ Läänemaa Edukamate Ettevõtete TOP 100 (Äripäev) võitjaks, 2003. aastal on saanud Lääne Maavalitsuselt tunnustust pikaajalise eduka

tegutsemise eest Läänemaa ärimaastikul. Ettevõtte on Lunevi juhtimisel toetanud ka Haapsalu kultuuri (nt Alice Cooperi kontserdi korraldamine).

Konkurss „AASTA PARIM EHITIS“ 2010

2010. a viis Haapsalu Linnavalitsus viiendat korda läbi konkurssi „Aasta parim ehitis“.

Igal aastal pälvib auhinna ehitis, mille puhul on kõige parema tulemuse andnud tellija, projekteerija ja ehitaja koostöö.

„Aasta parima ehitise“ juhendi kohaselt valiti 2010. aasta jooksul Haapsalu linnas valminud ehitiste hulgast parimaks pereelamuks Kertu ja Tiit Kaljuveeri pereelamu **Endla 17**.

Muudest ehitistest sai aasta parima ehitise nimetuse **Lahe 7** külalistemaja, mille omanik on OÜ Lahe Maja, Veiko Valdmets.

Konkurss „VÄRVILINE HAAPSALU“ 2010

Kenasti värvitud majad ja piirdeaiad parandavad linnakeskkonda ja et omanikke selleks innustada ning toetada, korraldab linn koostöös värvifirmadega konkursi „Värviline Haapsalu“. Sel aastal toimus see juba üheksandat korda.

Suur-Lossi ja Neidude tänavate nurgal paikneb hästi vaadeldav puitelamu **Suur-Lossi 18**. Hoone fassaadid on remonditud tervikuna. Õnnestunud värvilahendus toob esile väikese puitelamu arhitektuurilised detailid. Omanikud on Aili Lembra ja Tuua-Ene Parts.

Meeldivalt on värvitud **Väike-Liiva 20** hoone uuendatud puitvooder (omanik Jaan Koplík) ja **Sadama 23a** elamu puitlaudis ja -piire (omanikud Kaja ja Valdo Maisalu).

HANS ALVERI NIMELINE PREEMIA 2010

2010. aastal otsustas linnavalitsus Hans Alveri nimelise preemia anda **Jaama 8a korteriühistule** panuse eest linna kaunimaks muutmisel.

Sellel aastal kinkis linn preemiasaajatele Haapsalu kunstniku Ülo Telgmaa maali.

Legendaarse Haapsalu linnapea Hans Alveri nimelise preemia asutas 1989. aastal Haapsalu muinsuskaitseklubi ning see antakse linnakodanikele või organisatsioonile, kes on möödunud aasta jooksul Haapsalu linna kaunimaks muutmisele kaasa aidanud.

1996. aastast annab auhinda välja Haapsalu Linnavalitsus.

HARIDUS- JA KULTUURITÖÖTAJATE TUNNUSTAMINE 2010

Haapsalu linnavalitsus tunnustas 2010. aastal viit linna kultuuri- ja haridustegelast, kes said auhinnaks Indrek Jetsi loodud pronkskuju, keraamilise kella ja rahalise preemia.

Tunnustust jagati viies kategoorias:

- Haapsalu aasta õpetaja – **Ingrid Laasi**

Ingrid Laasi on Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi (HWG) eesti keele ja kirjanduse õpetaja ning raamatukogu juhataja. HWG direktor Leini Vahtrase sõnul on Ingrid Laasi tunnid eesmärgistatud, hästi planeeritud ja emotsionaalsed. Ta kasutab palju aktiivõppe meetodeid, rakendab nüüdisaegse pedagoogika põhimõtteid igapäevatoos.

Ingrid Laasi üks missioone on ka venekeelsete õpilaste integreerimine eesti kooli ning ta võtab aktiivselt osa ühiskondlikust tegevusest, olles mitme nõukogu ja komisjoni liige.

- Haapsalu hariduselu edendaja – **Leini Vahtras**

Leini Vahtras on Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi direktress. 2010. aastal lõpetas Vahtras ÕKVA (õppekvaliteedi parendamine õppeasutuste sisehindamise ning seadusloome arendamise kaudu) koolituse, mille käigus tehti põhjalik kooli sisehindamine. Tähelepanuta ei saa jätta ka mitmekülgset kooli arendamist nii gümnaasiumi astmes kui ka põhikoolis, olgu selleks siis õpilaste individuaalse arengu igakülgne toetamine, õpi- ja käitumishäiretega laste liitklassi loomine või oskus laste mõistmise kaudu suurendada kooli populaarsust ning parandada mainet.

- Haapsalu kultuuritegija – **Tõnis Padu**

Tõnis Padu on arhitekt, muinsuskaitaja, kultuuriloolane ning linnaarengu ja muinsuskaitse peaspetsialist. Väärtustati lisaks praegusele tööle Haapsalus ka Padu pikaajalist tööd kogu Läänemaa kultuuri jäädvustamisel. 2010. aastal on Tõnis Padu silmapaistvamateks tegemisteks loetud kaht arhitektuurfotonäitust – „20. sajandi ehituspärand Läänemaal“ Haapsalu Kultuurikeskuses ja „Linnuse müürid kõnelevad“ Haapsalu piiskopilinnuses. Samal aastal jõudis lõpule ka Haapsalu promenaadi rekonstrueerimine, kus Padul oli tähtis roll nõustajana.

- Haapsalu kultuurielu edendaja – **Sirje Kaasik**

Sirje Kaasik on õpetaja, koorijuht ja helilooja. Kaasik on väga aktiivne koorijuhina ja viimastel aastatel üha enam tuntust kogunud ka oma heliloominguga. Helilooja on andnud välja muusikaõpiku segakooridele. Kaasik on aktiivselt kaasa löönud kohalikes kultuuriprogrammides – teatrietendustes muusika autori ja harrastusnäitlejana, mitme kontserdi korraldajana.

- Haapsalu säravaim kultuurisündmus – **Haapsalu õudus- ja fantaasiafilmide festival HÖFF**

Festival elavdab Haapsalu linna kultuurielu ning on teinud linna tuntuks kogu riigis. Festivali plussiks on hooajaväline toimumisaeg, mis muudab linna oluliseks sihtpunktiks filmipubliku hulgas üle Eesti. HÖFF-i eesmärk on tutvustada Eesti ja lähiriikide kinopublikule õudus-, fantaasia- ja kultusfilmide žanre ning maailmakino varamut võimalikult laiahaardelise ja nüüdisaegse filmivaliku kaudu.

Festivali toimumisele ja õnnestumisele on suure panuse andnud nii festivali juht Sten Saluveer kui ka Haapsalu Kultuurikeskus.

2010. aastal peeti festivali 5. korda.

SPORTLASTE TUNNUSTAMINE 2010

2010. aastal tunnustas Haapsalu linn nelja sportlast ja sporditegelast. Nendeks olid:

Ottomar Ladva (Euroopa noortemeister kiirmales)

Ülari Lauk (Ottomar Ladva treener)

Katrina Lehis (Euroopa juunioride naiskonna koosseisus Euroopa juuniorite meistrivõistluste

kolmas koht vehklemises)

Helen Priinits (Katrina Lehise treener)

NOORSOOTÕ 2010

2010. aasta suurimaks sündmuseks noorsootõ valdkonnas oli töömaleva korraldamine 120 lapsele. Töömalev vältas terve suvi ning korda said mitmed linna objektid.

PROJEKTID 2010

2010. a valmis Euroopa Regionaalarengu Fondist kaasrahastatud Promenaadi rekonstrueerimise projekt, mille raames rajati uus kaldakindlustus, valgustus, taastati endised paadisillad, paviljonid, tantsulava, korrastati laste mänguväljakut Aafrika rannas, Promenaadi haljastust ning rekonstrueeriti kuursaal.

Koostöös Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledžiga ning regionaalsete investeeringute programmi kaasabil alustati Nikolai kooli keldriruumide korrastamist käsitöö- ja õppeklassideks. Projekt valmib 2011. aastal.

Regionaalsete investeeringute programmi toel rekonstrueeriti Läänemaa Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni Keskuse Haapsalu linnas kasutada oleva hoone välisfassaad ning korrastati kogu territooriumit, sh rajati käsipuudega jalakäijatesild, et pääseks turvaliselt krundile.

Samal aastal alustati Läänemaa Spordikooli universaalhalli ehitusega ning jätkati eelmisel aastal alustatud Haapsalu Kultuurikeskuse täismahus rekonstrueerimist.

RENOVEERITUD OBJEKTID 2010

HAAPSALU PROMENAAD

Haapsalu Tagalahe edelakaldal asuva üle 150-ne aasta vana rannapargi – Haapsalu Promenaadi algus ja hilisem areng on otseselt seotud siinse kuurordiga. 1825. aastal väikese mudaravilaga alustanud kuurort oli sajandi keskpaigaks tõusnud Venemaa tuntumate suvituskohdade hulka, kus tavatses suve veeta Peterburi kõrgeadel, sealhulgas ka tsaaripere. Sajandi keskel alustati tollaste kuurordiarstide eestvõttel Promenaadi rajamist. Võib-olla oli üheks põhjuseks asjaolu, et olulise ravifaktorina käsitleti ka värsket mereõhku ja raviautuse kõrval olev rannapark andis hea võimaluse jalutuskäikudeks, pikemalt värskes õhus viibimiseks. Kavandatava pargi kontuurid on kantud 1848. aastast pärit linnaplaanile. Nagu sellelt näha, rajati enamik pargist täitepinnasele. Kaldarinnatis ehitati peaaegu vertikaalse palkseinana. Umbes poole kilomeetri pikkust Promenaadi ilmestasisid mitmed paviljonid, omapärasem neist oli raudteejaama perrooni meenutav, puitsammastele toetuv ligi saja meetri pikkune katusealune. 19. sajandi viimastel aastatel kavandati ja ehitati Promenaadi keskossa, osaliselt merre ulatuvana kuursaal. Kuursaal ja selle lähem ümbrus kujunes Haapsalu suvitusele keskpunktiks.

Aegajalt kippusid sügisesed kõrgveed ja tormid kaldarinnatist ja pargiteid lõhkuma, tavaliselt iga paarikümne aasta järel tuli teha korrastustöid. Neist ühed suuremad toimusid 1929. aasta sügistormi järgsel kevadel. Siis asendati enamik puidust kaldarinnatisest põllukividest laotud kaldakindlustusega. 1930ndaist pärinevad ka enamus promenaadi kaunistavatest, kohaliku skulptori R. Haavamäe valmistatud dekoratiivskulptuuridest ja monumentidest. Teise maailmasõja järgseil aastail tegeldi Promenaadi hooldamisega tagasihoidlikult. 1960ndail asendati osa maakividest kaldarinnatisest silohoidlate ehituseks mõeldud betoonplaatidest kaldakindlustusega. Ebarahuldavalt ankurdatud plaadid kippusid ära vajuma. Ka hilisemate paranduste tegemisel

kasutati monteeritavaid betoonelemente. Kaldarinnatise olukorda halvendasid 1990ndate lõpul rinnatiseäärse ranna süvendustööd, kohati süvendati siis merepõhja allapoole kaldarinnatise vundamenditalda. Promenaad ja selle kaldarinnatis said tugevalt kannatada 2005. aasta jaanuaritormis ja sellega kaasnenud üleujutuses. Sama aasta suvel alustati ettevalmistusi Haapsalu Promenaadi ulatuslikuks remondiks.

Promenaadi remondiprojekt telliti maastikuarhitekt Kersti Lootuselt. Projekti koostamise alusmaterjalina kasutati L. Künnapu koostatud Haapsalu haljasalade ülevaadet ja T. Padu Haapsalu promenaadi detailplaneeringu lähtematerjale. Lisaks neile vaadati läbi Ajalooarhiivis leiduvad Haapsalu linnaplaanid, palju kasulikku teavet saadi Läänemaa Muuseumi fotokogust. Projekti sihiks oli remonditöödega säilitada ja taastada Promenaadi ajalooline miljöö ning tagada mere mõjudele avatud kaldakindlustuse püsivus. ***Kaldakindlustus ja teed***

Ligi ühe kilomeetri pikkune vana kaldakindlustus lammutati, rinnatise äär puhastati roostikust ning süvendati. Vana rinnatise ehitamiseks kasutatud graniitkivid koguti ja taaskasutati uue rinnatise viimistlemisel. Huvitava detailina paljastus kuursaali ümbruse pargi 19. sajandil ehitatud dreanaž – tollane täitepinnas oli paigaldatud haokubudele, mille kaudu liigne sajuvesi sai valguda merre (vt foto). Uue kaldakindlustuse kavandamisel lähtuti kahest eesmärgist: tagada kaldakindlustuse pikaajalisus ning kujundada ta välisilmelt sarnasaks vanale rinnatisele. Uue kaldakindlustuse konstruktiivseks põhiosaks on tagurpidi T-tähe kujuline u 3 meetri kõrgune betoonelement, elemendid liidab tervikuks kaldakindlustuse pealne raudbetoonist vöö. Rinnatise merepoolne, veest välja ulatuv vertikaalne pind kaeti graniidist müüritisega (vt foto). Kuursaali ümbruses säilitati ja restaureeriti sinna 1930. aasta kevadel ehitatud graniitkividest kaldakindlustus. Pargialale rajati dreanaž, enamasti oma vanale kohale jäänud teed said korrektse aluse ja uue katte.

Ehitised ja väikevormid

Algusaegade Promenaadi rannajoone oluliseks ilmestajaks olid supelsillad koos meres asuvate supelonidega. Ajapikku lisandus paviljone ning 1920-30ndatel mitmeid dekoratiivskulptuure. Supelonidele hakati eelistama lihtsalt rannast ujuma minekut, sellest ajast pärineb ka Aafrika ranna plaaž. Vana supelsilla eeskujul taastati Aafrika rannas asuv puitpukkidele toetuv sild ning ka Supeluse tänava pikendusel asuva paadisilla eeskujuks oli kunagi siin asunud omapärase ilmega sild. Tagasi ehitati Promenaadi veeres asuv Allikapaviljon, sellel kohal kaldarinnatise veerest niriseva allika vett reklaamiti sajand tagasi terviseveena. Taastatud paviljoni keskel asuvale sambale kantud skaalal saab jälgida merevee taseme muutumist. Paviljonis on väljas Promenaadi kujunemist kajastav näitus. 1936. aastal Aafrika ranna lähiste ehitatud ja mõnikümme aastat tagasi tulekahjus hävinud rannahotelli vundament kujundati puidust tantsupõrandaga ja osalise katusealusega suviseks pidukohaks. Lisaks liivasele rannale liigendavad Aafrika randa puittasapinnad ja ilmestavad laste puidust mänguseaded, 1930ndate hõngu lisavad tollaste telgikujuliste riietuskabiinide eeskujul valmistatud analoogid.

Monumendid ja dekoratiivskulptuurid

Haapsalu Promenaadile on iseloomulikud rohked dekoratiivskulptuurid. Kõigi nende autoriks on Haapsalus tegutsenud skulptor Roman Haavamägi. Siin asuvad monumendid heliloojatele P. Tšaikovskile (Tšaikovski pink) ja R. Tobiasele ning monument Haapsalu mudaravi algatajale dr K. A. Hunniusele. Enamus Promenaadi skulptuuridest ja dekoratiivvormidest olid suhteliselt halvas korras, osa dekoratiivsetest teetökistest hoopiski hävinud. Promenaadi remondi käigus puhastati ja korrastati kogu Promenaadi kaunistav skulptor R. Haavamäe looming, taastati osa hävinud teetökispostidest. Algse ilme said tagasi Päikesekell ja kummalgi pool kuursaali asuvad dekoratiivtrepid. Skulptuuride taastamistööd tegi restauraator Paul Uibopuu.

HAAPSALU KUURSAAL

Juba 1900. aastal tegutsenud kuursaali viimatised suuremad remonditööd tehti 1997. a. Hilisemalt on kuursaali vaid värvitud ja tehtud pisemaid sisemisi remonditöid.

2008. a sügisel kuursaali remonditöid kavandades tuvastati, et saali parkettpõranda osa nõtkub ning on välisukse esisel mõne cm võrra esialgsest kõrgusest alla vajunud. Põranda loodimisel ilmses, et kogu põrand on nõgus, erinevus horisontaaltasapinnast kuni 5 cm. Baarileti taguses osas oli põrand kohati üles porsunud. Kuna saali keskosa põranda alla puudus pääs ning täpsustamaks põranda deformeerumise põhjust, avati baarileti taguses osas põrandakonstruktsioon.

Ilmses:

- Parketi alusena on erinevalt projektikohasest põrandalaudisest kasutatud saepuruplaati;
- Plaatide vahel on põranda hingamist takistav kile;
- Saali põrand oli soojustatud 15 cm paksuselt kivivillaga, mis osaliselt oli pakitud aurutihedasse sünteetilisse tapeeti;
- Projektikohased I20 terastalad on asendatud raudteerööbastega, mille kandevõime on oluliselt väiksem I-taladest.

Konstruktsiooni nõrkusele viitas juba 1997. a juunikuus kuursaali remonditööde üle järelevalvet teinud insener M. Kangro.

Kuursaali vundamentide eripäraks on asjaolu, et hoone keskmisel, saali osal on eraldi vundament ning saalimahtu ümbritseval, algselt avatud galeriil eraldi vundament. Seda põhjusel, et esialgu oli kuursaal kavandatud väiksemana ning hoonet ümbritsev galeriide osa lisandus ehitustööde käigus. Vundamendid moodustavad kaks paralleelset suletud kontuuri. Saali keskosa põranda alla puudus juurdepääs. Põrandaalune oli ehitatud tuulutatavana, nii sisemises kui välises vundamendis on tuulutusavad. Maapoolses osas olid tuulutusavad natuke kõrgemal kui merepoolses vundamendis, sellega tagati tõusuvete aegu põrandaalusesse tungiva merevee vaba tagasivalgumise võimalus. Ilmselt 1997. a remonditööde käigus betoneeriti kuursaali merepoolse kaldarinnatise pealne kõrgemaks ja sellega suleti merepoolsed tuulutusavad. Üleujutusveel puudus väljavalgumise võimalus.

Põhjalik põrandaaluse ülevaatus teostati 2009. a maikuu. Ülevaatus oli raskendatud kuna põranda kandetalade ja maapinna vahe on umbes 40 cm kõrgune ja sinna pääses vaid põrandasse tehtud ava kaudu.

Vaatlusel selgus:

- Hoone keskosa ümbritseva galeriiosa põrandaalune oli üldjoontes kuiv ja soojustamata põrandakonstruktsioon rahuldavas seisukorras;
- Põrandaalusel leidis ohtralt ehitustööde jäätmeid, mis soodustas hallituseente levikut;
- Põranda kandetaladena oli kasutatud osaliselt vana puitu, mis võis olla juba kahjustunud;
- Saaliosa põrandaalune ruum oli niiske;
- Saali põranda puitkonstruktsioonid olid kahjustunud ning konstruktsiooni alumised kihid osaliselt varisenud;
- Saalialusel muldpõrandal olid nähtavad jäljed vee kogunemisest ja voolamisest.

Kuursaali põranda kandekonstruktsiooni kahjustumise põhjused:

- Saali põrandaaluse halb tuulutatavus, üleujutuse korral kogunes vesi saali põranda alla;

- Saali põranda soojustamine plastmaterjalisse pakitud kivivillaga, vill säilitas niiskuse ja see oli vahetus kontaktis puidust põrandataladega;
- Põranda konstruktsioonis kasutatud kile ei võimaldanud niiskusel konstruktsioonist välja kuivada;
- Vana, osaliselt juba kahjustunud puidu kasutamine;
- Ehitusjäätmel põrandaalusel niiskel pinnasel soodustasid puitu kahjustavate seente levikut.

Arhitekt E. Laarmanni poolt koostatud kuursaali fassaadide remondi projekt ei käsitlenud hoone sisetöid, sest projekti koostamise ajal ei olnud ülalkirjeldatud kahjustused veel ilmnenud. Pärast 2009. aastal tehtud uuringuid täiendati remondiprojekti. Konstruktiivse lahenduse koostas insener A. Danil.

Kuursaali remonditööde peatöövõtjaks valiti OÜ Riverside, remonti alustati 2010. aasta kevadel-talvel ning tööd lõpetati suvel. Remondi käigus ilmnis, et hoone põrandakonstruktsioon oli esialgsete uuringute käigus tuvastatust veelgi halvem. Kahjustuste peamiseks põhjuseks oli põrandaaluse halb tuulutatavus ning soojustusmaterjalide ebakohane kasutamine. Seenkahjustusega puitosad eemaldati ja utiliseeriti, kaevati välja ka põrandaalune seeneeoseid sisaldav pinnas ning asendati see uuega. Uut põrandakonstruktsiooni ei soojustatud, saali keskosa põrandalause ruumi parema õhuvahetuse tagamiseks paigaldati kaks ventilatsioonikorstnat.

Hoone fassaadide remondi käigus vahetati välja osa pehastunud puitdekoorigest. Vanade fotode ja algse projekti eeskujul valmistati kuursaali katuseharja ja viile kaunistavad saelõiketehnikas puitpitsid.

RAUDTEE AMBULANTS

1905. aastal ehitatud ühekorruseline puithoone kuulub Haapsalu raudteejaama hoonete ansamblisse. Selles majas asus raudtee ambulants (vedurijuhtide tervisekontroll). Hoone fassaade ilmestab historitsistlik saelõiketehnikas puitornamentika. Fassaadide kujundus on sarnane teiste Haapsalu raudteejaama hoonete omaga.

Pärast raudteel liikluse lõppemist kasutas seda hoonet AS Haapsalu Haljastus, mõned aastad seisis vana ambulantsi maja kasutuseta ning alates 2008. aastast on kasutajaks sotsiaalhoolekande asutus. Ambulantsi maja on üks paremini säilinud hoonetest kogu raudteejaama ansamblis. Säilinud on hoone algne välisviimistlus, ukсед-aknad, aga ka sisemine ruumijaotus ning rohkelt algupärasteid detaile.

2010. aastal remonditööde käigus korrastati hoone graniitkivist sokkel, puhastati hoone fassaadid koorunud värvist ja remonditi katus. Hoone värvikavadi aluseks olid eelnevalt teostatud uuringud.

4.2. Hanila vald

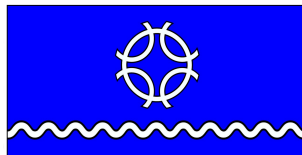

Vapp:

Sinisel kilbil rõngasrist ja langetatud lainelõikeline varras; mõlemad hõbedased. Põhjendus: Hanila kirikaia vanadelt hauakividelt pärinev rõngasristi kujutis sümboliseerib viljakust - põllumehe töökuse tulemust ning jõukuse alust läbi aegade. Vapikilbi sinine värvus ja

lainelõikeline varras viitavad valla mereäärsele asukohale ja paljude elanike merega seotud tegevusaladele.

Lipp:

Lipu laiuse ja pikkuse vahetegur on 5,5:11 ühikut, normaalmõõtmel 82,5 x 165 cm.

Sinise ristküliku keskosas, 0,5 ühikut ülaservast asub valge rõngasrist läbimõõduga 3 ühikut; selle all 0,5 ühikut lai valge laineline horisontaalvöö, 1 ühiku kaugusel lipu allservast.

Pindala: 232 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 1646

Kontakt:

Keskuse tee 3 Kõmsi küla
90102 Hanila vald Läänemaa

Telefon: 477 2243

e-post: vv@hanila.ee

Kodulehekülg:

www.hanila.ee

K.MET

Virtsu sadam

Karuse kabel

Virtsu lasteaia hoone

Fotod Arno Peksar

Aasta 2010 Hanila vallas

2010. aasta tähendas Hanila valla jaoks lõppkokkuvõttes eelarvelise tasakaalu saabumist, mille

rikkus kahel eelneval perioodil kaevandusõiguse tasu laekumata jäämine ning järsk tulumaksu laekumise vähenemine seoses majanduslangusega. 2010. aastal alustas tööd uus kaevandusala, mis taastas eelarves varem nimetatud tululiigi. Aasta lõpus pidurdus tulumaksu laekumise langus ja antud tululiik vähenes kokkuvõttes võrreldes eelneva aastaga ainult 7%. See annab aluse eeldada, et eelarve tulud enam oluliselt ei vähene ja peab arvestama peamiselt ainult inflatsioonist tingitud kulude kasvuga.

Teist aastat järjest tuli korralik talv, mis nõudis olulise osa vallaeelarvest ning põhjustas muret ka majaomanikele. Mõnedki kõrvalhoonete katused, mis olid nõrgemad või vanemad ning millelt omanikud lund ei rookinud, vajusid selle raskuse all kokku. Õnneks ühegi eluhoonega taolist õnnetust ei juhtunud.

Vallale olulistest investeeringutest sai lõpetatud Virtsu lasteaia hoone rekonstrueerimine. Sügisest alates on Virtsu lasteaed ja põhikool viidud kokku ühtse juhtimise alla ning moodustab asutuse Virtsu Kool.

2010. aastast alustasid vald ja kalurid üheskoos Virtsu kalasadama rekonstrueerimist. Viidi läbi uuringud ja mõõtmised, valmis ehitusprojekt ning alustati I etapi rahastamise taotluse kokkupanekut. Sadama rekonstrueerimine on ajaliselt pikk protsess, kuna maksab orienteeruvalt miljon eurot. Vallal ja kaluritel puuduvad taolises ulatuses rahalised omavahendid ning põhiosa ehituseks vajaminevast tuleb taotleda fondidest.

Virtsu praami- ja kaubasadamas lõpetati suuremad ehitustööd, mille käigus ehitati välja uus kaubakai ja rekonstrueeriti olemasolevad reisijatekaid. Uuendati ja laiendati autode ooteala ning parkimisplatsid. Kauba- ja reisijatevedu saab nüüd toimuda sujuvamalt ning üksteist ja Virtsu elanikke vähem häirivamalt.

AS K.MET uuendas oma toodetevalikut ning hakkas valmistama roostevabast materjalist tooteid. Tootmise laiendamiseks muretseti vastavad pingid ning alustati inimeste väljaõppega. See suurendab ettevõtte käivet ning loob juurde mõned töökohad.

2010. aasta oli edukas mittetulundussektoris. Peale väiksemate investeeringute ning koolituste ja ürituste jaoks saadud vahendite teostati ka kaks suuremat investeeringut.

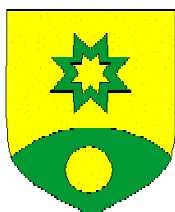
Kinksi külaselts lõpetas Karuse kalmistu kabeli restaureerimise ning alustas kalmistule abihoone ehitamist. Abihoone ehitus lõpetatakse järgmisel aastal, teha on jäänud ainult väiksemad tööd. Kinksi külaselts alustab kalmistul tasuliste teenuste pakkumist.

Virtsu arenguselts remontis oma seltsimaja ja korrastas selle ümbruse. Hoone remondiga muudeti ka selle ruumilist lahendust, mis võimaldab seal paremini üritusi läbi viia.

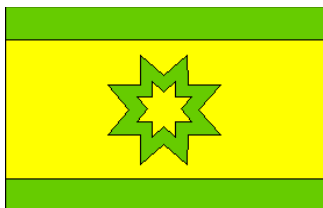
Arno Peksar
Vallavanem

4.3. Kullamaa vald

Vapp

Kuldsel kilbil roheline pügalrist, mille keskel samasuunaline ja -kujuline väiksem kuldne pügalrist. Kaarlõikelisel rohelisel vapitüvel kuldraha.

Lipp:

Ristkülikukujulise kollase lipu ülemise ja alumise servaga piirnevad rohelised laiud - kumbki üks ühikut lipu kogulaiusest. Kollase laiul keskel on roheline pügalrist, mille keskel samasuunaline ja -kujuline väiksem kollane pügalrist.

Pindala: 224,57 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 1220

Külade arv: 14

Kontakt:

Kullamaa küla Kullamaa vald

Läänemaa 90701

Telefon: 47 24760

e-post: info@kullamaa.ee

Kodulehekülg:

<http://www.kullamaa.ee>

Helisev Kullamaa

Lasteraamatu KIKIMOORA esitus

Liivi seltsimaja I korrus avapidu

Kullamaa valla arengukonverents

Aasta 2010 Kullamaa vallas

Kullamaa vallavanema Jüri Otti artikli põhjal ilmus valla ajalehes 23. detsembril 2010. a

Aasta lõpus on aeg teha tagasisvaade mööduvasse aastasse ja vaadata ette uude saabuvasse aastasse.

Aasta algus oli väga raske – majandussurutis tõi kaasa laialdase töötuse ja eelarve suure kärpe, see sundis kulude planeerimisel äärmiselt kokkuhoidlik olema. (Eelarvet ja valla rahandusküsimusi kureerib pearaamatupidaja Aare Lauren.) Lisaks algas aasta väga ilusa, kuid karmi talvega, mis tõi kaasa enneolematu lumerikkuse ja miinuskraade. Külma ja lumerohke talv nõudis palju rahalisi vahendeid vallateede lumest puhastamiseks ja ka [Kullamaa keskkooli, lasteaia, raamatukogude](#), seltsimajade ruumide kütmiseks. (Majandusküsimusi, heakorda, ehitust, maaküsimusi kureerib vallas abivallavanem Heikki Salm.) Lumetõrjega tegeles OÜ Reinu-Einari, kes sai oma kohustusega hästi hakkama. Ka tänavu võitis valla lumetõrje konkursi sama ettevõtte, kes on ka sellel talvel teinud head tööd, et meie vallas, vaatamata väga keerulistele ilmaoludele, on olnud normaalsed liiklusolud. Heakorra osas on meil kindlasti tublisti arenguruumi, kuid seda enam väärivad tunnustust järgmised perekonnad: Kiik Kullamaalt, Heidemann Leilast, Jammer Koluverest, Ants Kriisa ja Sirje Kast Sillalt. Nende kodusid tunnustati Eesti Vabariigi peaministri poolt Eestimaa kauni kodu tiitliga. Kuna eelarve oli aasta lõikes väga pingeline, siis pöörasime oma pilgud Euroopa Liidu fondide rahastamisvõimaluste poole, et hankida vallale rahalisi vahendeid lisaks (seda valdkonda kureerib vallavalitsuses vanemametnik Katrin Viks). See tegevus oli edukas – saime Goldenbecki maja, kuhu tuleb valla huvikeskus, ehitamiseks üle kaheksa miljoni krooni, järve ümbruse detailplaneeringuks üle saja tuhande krooni, seltsimajade (Liivi, Kullametsa, käsitööselts, Koluvere) ehitusinvesteeringu toetuseks pea miljon krooni igale seltsimajale. Aasta alguses sai vald enda omandusse nn metskonna maja, kuhu on plaan ehitada õpilaskodu. Volikogu ja vallavalitsuse erilise tähelepanu all on valla hariduselu. Oleme ettevaatlike sammudega liikunud sinnapoole, et vajadusel luua Lihula gümnaasiumi ja Kullamaa keskkooli baasil Lõuna-Läänemaa Ühisgümnaasium, mis peaks tagama täiuslikuma rahastamismudeli ja paremad võimalused tasemel hariduse omandamiseks uute õppekavade kasutuselevõttuga. Uus loodav gümnaasium oleks kahe õpikohaga – Kullamaal ja Lihulas. Uue kooli avamiseni on käia veel pikk tee ja kui kõik laabub nii nagu kavandatud, saaks uue kooli avada 2013. aastal. Hea meel on tõdeda, et vaatamata väga pingelisele eelarveaastale sai koolipere kenasti hakkama ja suutis ka uueks õppeaastaks kooli koosseisu korralikult komplekteerida. (Kullamaa keskkooli direktor on Meelis Välis.)

Sotsiaalvallas (kureerib vallas vanemametnik Maret Lõhmus – Läänemaa parim sotsiaaltöötaja 2010. aastal) tuli meile tööd ja kohustusi juurde seoses sellega, et vallas tekkis vajadus tegeleda senisest oluliselt suuremal määral valla elanikega, kes elavad Koluvere hooldekodus. Sotsiaalvallas tõi muret juurde selle aasta alguse järsk töötuse tõus. Suur toetusaktsioon oli koos Punase Ristiga, kus jagati märkimisväärset koguses toidupakke abi vajavatele inimestele. Samuti käivitati töötute klubi, mis peaks olema info ja mõttevahetuse kohaks neile, kes on jäänud ajutiselt tööta. Seoses euro tulekuga on olnud vaja üle vaadata ja korrigeerida vallas kehtivad õigusaktid (juriidiliste küsimustega tegeleb vallasekretär Kersti Lipu). Vallasekretär juhtis ka uue Kullamaa valla 2011. – 2015. a [arengukava](#) väljatöötamist, mis kinnitati volikogu poolt 26. novembril. Tore ja traditsiooniline ettevõtmine on valla [eakate jõulupidu](#), mis oli rõõmus ja lustakas. Teenindajateks peol olid vallavalitsuse ametnikud, kes olid oma riietuses kasutanud leidlikult rahvariitetest laenatud motiive. Meie eesmärk uuel aastal on, et keegi abivajajatest ei jääks märkamata. Kõik on oma murede ja rõõmudega vallamajja teretunud, kus sekretär Eve Tammperre aitab abivajajaid asjaajamisel. Talvel jälgime hoolega, et kõik taluteed, kus meie eakad elavad, saaksid lahti lükatud.

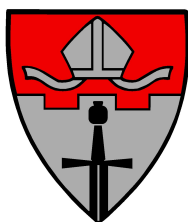
Seda aastat on iseloomustanud ka väga sisutihe ja aktiivne, kultuuri-, spordi- ja seltsielu. Ainult mõned märksõnad meeldetuletuseks – kultuurivallas [arengukonverents](#), [Silla kooli juubel](#), [H. Gutsleffi mälestustahvli avamine](#), Helisev Kullamaa. On mida meenutada, igaühel oli midagi meelepärast valida. Spordivallas olid mitmed heal tasemel võistlused – Marimetsa jalgrattavõistlus, jüriöö jooks, veteranide võrkpallivõistlus, Kullamaa valla neiu Sandra Pärnpuu pääsemine Eesti noorte neidude jalgpallikoondisse. Seltsielu tugevusest andis märku kevadine [Teeme Ära](#), kus kõik seltsid olid väljas suurte jõududega ja tegid rõõmu ja entusiasmiga ära hulga tööd. Väga meelde jääv oli käsitööselti (juht Imbi Post) vanade tekstiilide näitus, mis oli kokku kogutud meie vanavanemate taludest. Kõik seltsid (juhid: Liivi – Inge Matteus, Koluvere – Kristel Jammer, Kullametsa – Rita Saviir, Üdruma – Vaike Nõu) on leidnud oma niši ja tegutsevad seal edukalt, omades uusi plaane ja väljakutseid. Edukalt ja huvitavalt tegutseb meil Kullamaa Jahi- ja Kalameeste selts (juht Urmas Põld).

Põllumehete polnud kõige parem aasta – suve suur kuumus kahandas kõvasti saaki, seda enam tuleb ära märkida, et OÜ-I Reinu-Einari (omanikud Einar Pärnpuu ja Rein Smitt) jätkus tarmukust ehitada Amanda puhveti vastu välja puhkeala, mis on avalikus kasutuses. Lääne Maavalitsus tunnustas Reinu-Einari OÜ-d ja nimetas selle Läänemaa parimaks piirkonna arendajaks põllumajandusettevõtete grupis.

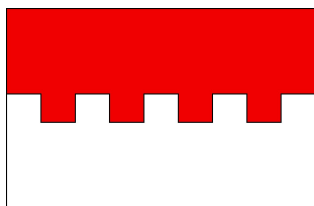
Kui heita pilk järgmisse aastasse, siis eelarve koha pealt rõõmustamiseks põhjust pole. Eelarve mahtu oleme tõstnud ettevaatlikult 1% võrra, tuginedes majanduses toimunud elavnemisele. Samas peab märkima, et see tõus on üldise kaupade ja teenuste kallinemise taustal siiski paigalseis ja ka eeloleval eelarveaastal peame majandama väga targalt ja säästlikult. 2011. a eelarve võeti Kullamaa Vallavolikogus vastu 20.12.2010. Esimest korda võeti eelarve vastu enne aastavahetust. Eelarve tulud on 987 646 eurot, kulud 1 074 714 eurot, finantseerimistingimused 87 067 eurot.

Jüri Ott
Vallavanem

*Kullamaa valla tunnustuse pälvinud isikud 2010. aastal**Kullamaa MEDAL***Üllar Aruksaar** – vallavanem aastatel 2005 – 2009**Arvo Riisalu** – pikaajaline osalemine valla teenistuses, põllumajanduse edendamine*Kullamaa valla VAPIMÄRK***Inge Matteus** – Liivi piirkonna külaelu edendamine, seltsimaja rekonstrueerimine**Aime Ratas** – Liivi piirkonna külaelu edendamine, seltsimaja rekonstrueerimine**Kristel Jammer** – Koluvere piirkonna külaelu edendamine, seltsimaja rekonstrueerimine**Viive Karnau** – Üdruma piirkonna külaelu edendamine, seltsimaja rekonstrueerimisele kaasaitamine, sporditegevuse edendamine vallas**Kadi Koort** – valla sporditegevuse edendamine, EM hõbe ja pronksmedal maastikuvibulaskmises**Madis Jõgisalu** – valla sporditegevuse edendamine, noorte võrkpallurite treenimine**Õnnela Palmiste** – valla mälumängu läbiviimine ja Külakilvast osavõtu organiseerimine**Maarja Jõevee** – käsitöötraditsioonide hoidmine ja tutvustamine vallas, Läänemaa kultuuritegija 2009**Heikki Salm** – kohusetundlik vallateenistus alates 2003. a**Kersti Lipu** – kohusetundlik vallateenistus alates 2003. a*Kullamaa valla AUKIRI***Inge Rajaste** – pikaajaline pedagoogiline töö inglise ja saksa keele õpetajana**Heli Mäe** – inglise keele riigieksamite head tulemused, võõrkeelte nädalate korraldamine, tantsulaagrite korraldamine õpilastele, osalemine rahvatantsijana rahvatantsurühmas Kaareke**Klara Altmets** – pikaajaline töö põllumajanduses**Helle ja Hannes Smitt Põllusmaa talu** – pikaajaline talupidamine, maaelu edendamine**Ainu Küttim Kalda talu** – pikaajaline talupidamine, maaelu edendamine**Maire ja Udo Ojabstein Jaagu talu** – pikaajaline talupidamine, maaelu edendamine**Hannes Kuuser** – ettevõtluse edendamine, osalemine valla teenistuses**Leonid Koslov** – kauaaegne töö Koluvere hooldekodu direktori asetäitjana, aktiivne ühiskondlik töö*Lisaks anti välja veel mitmeid tänukirju***4.4. Lihula vald****Vapp:**

Põigiti müürihambuliselt poolitatud kilbi punasel ülemisel poolel on hõbedane piiskopimitra. Alumisel hõbedasel väljal on kilbi alumisest servast tõusev musta mõõga käepidemepoolne osa. Vapivärvid viitavad Läänemaale, Liivi ordule ja tsistertslastele. Müürihambuline jaotus tähistab kaitsefunktsioone ja osutab sellisena eestlaste muistsele maalinnale ning hilisemale piiskopi- ja ordulinnusele. Mitra tähistab piiskopivõimu, mõõk ordu ja Lihula mail peetud taplusi. (Kavandi autor Priit Herodes)

Lipp:

Lipp on horisontaalsuunas müürihambuliselt poolitatud. Lipu ülemine pool on punane, alumine valge. Valge pool algab müürihambaga. Iga hamba pikkus on 1/9 lipu pikkusest, laius 1/7 lipu laiupest. Lipu laiuse ja pikkuse suhe on 7:11. Kandelipu suurus on 105 x 165 cm. (Kavandi autor Tõnu Kukk)

Pindala: 384 km²

Elanike arv 01.01.2011. a seisuga 2595

Külade arv: 25

Läänemaa 90302

Telefon: 47 24630

e-post: vallavalitsus@lihula.ee

Kodulehekülg:

<http://www.lihula.ee>

Bändkämp

Foto: Siim Lilleoja

Lihula keskajapäev

Foto: Margus Källe

Matsalu Loodusfilmide Festival

Foto: Ago Ruus

Lihula Rahvakunsti Seltsing

Foto: Ants Maripuu

Aasta 2010 Lihula vallas

2010. aasta oli Lihula vallale äärmiselt pingeline. Võrreldes 2008. aastaga vähenesid valla eelarve regulaarsed tulud üle 1/5. Majanduskriisi vari ulatub kindlasti ka järgmistesse aastatesse. Valla

tegemised on käinud säästuplaanide järgi. Eelarve napid võimalused ei ole lubanud 2010. aastal korda saata suuri asju, kuid sellele vaatamata on vald toimimas peaaegu normaalses elurütmis ning toimus palju huvitavat kultuuri- ja spordivallas. Valla mittetulundusühingud, seltsingud, külaseltsid ja spordiklubid olid väga tublid. Kevadel asutati ettevõtlike Lihula inimeste poolt Lõuna-Läänemaa perekeskus, mille eesmärgiks on parandada perede elukvaliteeti ja toimetulekut. Perekeskus tegutseb Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku (EKNK) Lihula koguduse majas Jaama tn 16. Seal on ruumid lastele ja noortele, saal ning kohvik-köök. Perekeskuse perenaiseks on Läänemaa sädeinimene 2010 Liivi Moore. Aktiivset tegevust alustas raskejõustikuklubi Leola, kultuurimajas avati käsitöökamber, tütarlastekoor Reede sai 15-aastaseks, toimusid Lihula keskajapäevad jne. Toimumata ei jäänud ükski traditsiooniline üritus, sealhulgas ei Lihula kultuuripäevad augustis ega Lihula valla külade spordimängud Tuudil.

Lisaks eeltoodule toimusid Lihula valla piire ületavad üritused:

- II klassikalise muusika festival Lihula muusikapäevad Lihulas 15.-18. juulil;
- V vabariiklik mudilaskooride festival MudiFest Lihulas 14.-15. mail, osalevate kooride kontserdid toimusid Lihula erinevates kontserdipaikades, osalejaid oli üle 700;
- VIII rahvusvaheline Matsalu Loodusfilmide Festival Lihulas 15.-18. septembril, *Grand Prix* sai film „Elu piiril“ 1. osa „Nafta lainetel“, režissöör Petteri Saario Soomest;
- II Bändkämp Lihulas 17.-20. augustil, laager-seminar noortele, kelle kirg on muusika. Esinesid Bändkämp noored, Lihula naiskoor, Kurjam, Lenna Kuurmaa;
- III Matsalu jalgrattakross Penijõel 4. septembril, jalgrattaspordi sarja Rakser Marimetsa Kapp osavõistlus.

Kõike toimunut ei ole võimalik ühes aastaraamatu artiklis üles loetleda. Vt valik ajalehe Lihula Teataja 2010. aastal ilmunud artikleid ja artiklite kokkuvõtteid

Lihulas saab jälle maadelda

Ajalooliselt on Läänemaa olnud tugev raskejõustiku kants. Georg Lurich oli isa poolt läänlane, kahekordne olümpiavõitja Kristjan Palusalu on sündinud ja kasvanud Saulepi vallas, Lihulast on pärit maailmameister Gustav Vahar (Vaher). Raskejõustiku arendamiseks asutati Lihulas 28. veebruaril 2008. a mittetulundusühing Lõuna-Läänemaa Raskejõustikuklubi Leola. Asutajateks oli 18 huvilist Lihula, Hanila ja Martna vallast.

2009. aastal valmis Lihula lasteaia võimlemissaal, mis on ideaalne maadluse harrastamiseks. Maapiirkondade arendamiseks mõeldud Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (PRIA) meetmest 3.2 saadi 150 000 krooni maadlustarvikute soetamiseks ning 2010. aastal toimusid maadlustreeningud igati ajakohases Lihula lasteaia võimlemissaalis. 2010. aasta lõpuks osales treeningutel 35 poissi, vanuses 5-15 a. Treeneriks on Lihula gümnaasiumi võimlemisõpetaja ja endine maadleja Janar Sõber. <http://www.rjkleola.blogspot.com/>

Janar Sõber

Käsitöökamber avas ukсед

Lihula kultuurimajas avas 5. detsembril ukсед käsitöökamber, kus hakatakse läbi viima käsitöökursusi. Kursuste juhendaja ja kambri perenaine on Kullamaa keskkooli käsitööõpetaja Maarja Jõevee.

Maarja Jõevee

Lihula naiskoor Leelo 65-aastane

2010. aasta aprillikuu lõpul pidas Lihula naiskoor Leelo oma 65. sünnipäeva. Sel puhul korraldati kultuurimajas südamlük kontsert. Kooris laulab 43 noorikut. Kontserte on aastas ligikaudu 15. Koori nooruslikule hingele ja kõlale aitavad paljuski kaasa keskkoolitüdrukud Kullamaalt. Lisaks Lihulale on koori liikmeid üle Lõuna-Läänemaa, aga ka Haapsalust ning Tallinnast. Kooriliikmete arv on viimastel aastatel kasvanud tänu koori aktiivsele tegevusele ja dirigent Ülle Tammearu heale juhtimisele.

Lihula rahvakunsti seltsing 10. aastane

Augustis 2010 tähistas Lihula rahvakunsti seltsing Lihula kultuurimajas oma 10. sünnipäeva. Korraldati näitus seltsingu liikmete tehtud töödest, toimus oksjon. Seltsingu põhitegevuseks on savist esemete voolimine, lisaks valmistatakse asju portselansavist, tehakse lüstermaali portselanile ja muud huvitavat. Seltsingu asutajad said „savipisiku“ Metsküla koolimajas saviringis osaledes. Kuna Metskülas oli kaugel käia, tuli mõte luua saviga tegelemise koht ka Lihulasse. Leiti ruumid, osteti ahi ja alustati tegevust Mare Pärnpuu eestvõttel.

Kaja Kivisalu

2010 – tegus ja huvitav aasta Lihula rahvaülikoolis

MTÜ Lihula Rahvaülikool on vabahariduslik koolituskeskus, mis pakub nii huvihariduslikke kui ka tööalaseid täienduskoolitusi täiskasvanutele. Kool omab Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljastatud koolitusluba ja kinnitatud õppekavasid.

2010. aasta oli Lihula rahvaülikoolis väga tegus ja huvitav. Tegevust jätkasid inglise keele õppegrupid õpetaja Pille Kaiseliga. Väga populaarseks kujunes viltimise kursus, kus huvilisi oli õpetamas Maarja Jõevee. Endiselt on Lihulas huvi ka õpetaja Aide Leit- Lepmetsa lapitöö õpetuse vastu. Lapitöö kursuse õmblusmasinate ja lapitöö vahendite ostmist toetas seekord Kohaliku Omaalgatuse Programm.

Programmi “Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes”, mida toetab Eesti riik ja Euroopa Sotsiaalfond, raames toimusid aga mitmed uudsed ja põnevad tasuta kursused: vene keel, rõivaste taaskasutamine ja kaunistamine rahvuslike elementidega, vitspunutiste valmistamine, kompostimine, loov kangakudumine, rahvuslike mustrite joonistamine ning maalimine ja õmblemine ning konstrueerimine. Kursuste õpetajateks olid oma alal tuntud ja head meistrid Ene Hindpere, Jarõna Ilo, Urve Selberg, Joanna Pungas, Piret Pihtjõe ja Tiit Roos.

2010. aastal korraldas Lihula rahvaülikool viltimiskursusel valminud tööde ja Maarja Jõevee klaasitööde näituse. Koostöös Eesti Kunstiakadeemiaga avati näitus „Mütoloogiliste olendite anatoomiline joonistamine“. Sel päeval oli Lihula inimestel võimalik näha, kuidas tudengid joonistasid Topi talu imeilusat hobust.

Lihula rahvaülikool on võtnud südameasjaks Lihula lilltikandi tutvustamise ja populariseerimise. Aasta jooksul valmis DVD plaat „Lihula lilltikand“. Plaadil, mis on raamatu „Lihula lilltikand ja meistrid“ lisa, käsitletakse Lihula lilltikandi ajalugu, mustrijooniseid ja kirjeldatakse ajaloolisi tikkimisvõtteid.

Lihula rahvaülikoolil on kodulehekülg www.rahvaylikool.ee, mille tegemist toetas Eesti Vabariidusliit.

Varje Ojala-Toos
Lihula rahvaülikooli juhataja

Noorte jalgpall 2010

Meie noored jalgpallurid on käesoleval aastal olnud oma töodes-tegemistes väga aktiivsed. Palju on osaletud turniiridel-võistlustel ja on astunud oma arengus suur samm edasi. Aasta algas kolme suure ja väga kõrgetasemelise turniiriga nii neidudele, noormeestele kui ka täiskasvanutele. Naistepäeva turniiril olid meie neidud väga edukad, saavutades II ja III koha. Poiste turniirilt tuli 6. koht ja meeste omalt samuti 6.koht.

Olgu mainitud, et kõigist kolmest turniirist võtsid osa Eesti tippvõistkonnad. Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi näitas nende turniiride ladusa korraldusega kõrget taset. Meie klubi eestvedamisel peeti Läänemaa noorte karikavõistlused jalgpallis. Viie-etapilise sarja võitsid meie klubi neidud ja poistele tuli II koht. See oli võistlus, mis tõi Läänemaalt kokku võistlema 12 võistkonda 150 noorsportlasega.

Eesti meistrivõistlused olid meie klubile samuti edukad. Neidud saavutasid A-vanuseklassis 8 võistkonna seas tubli 4. koha. Poisid mängisid D2 vanusegrupis ja olid omas grupis viiendad. Osaleti ka mitmetel turniiridel, nii näiteks saavutasid pisikesed poisid I koha Risti *Cupil* ja neidud tulid nii Läänemaa kui ka Saaremaa naiste saali jalgpalli meistrivõistlustel kolmandaks. Lihula gümnaasiumi 8.-9. klasside neidude võistkond tuli Eesti koolide meistrivõistlustel 9. kohale. Tuudil peeti ka iga-aastane Lõuna-Läänemaa koolide jalgpallipäev, mille võitsid Tuudi kooli tublid jalgpallurid õpetaja Hillar Laose juhtimisel.

Poistele toimus juba kolmandat aastat järjest jalgpallilaager, seekord Üdrumal. Tähelepanuväärse külaskäigu Lihulasse tegi sügisel Moskva *Himki* jalgpallikooli treener, kes on meiega koostööst väga huvitatud.

Suurt edasiminekut näitas ka see, et mitmed meie klubi mängijad – Karin Mänd, Joanna Voll, Piret Rummi, Sandra Pärnpuu, Avely Kuldsalu – käisid Eesti noortekoondiste laagrites. Neist jõudsid koondisse Avely ja Sandra. Avely tegi kaasa Euroopa meistrivõistluste valiksarjas ja Sandra tuli Baltimaade meistriks. Samuti on märkimisväärne see, et Avely ja Joanna murdsid tee Tallinna FC Flora naiskonda, teenides esiliiga võidu ja Avely veel ka meistrivõistluste pronksmedali ja karikavõistluste hõbemedali.

Saavutustest tähtsaim on aga endiselt see, et meie tüdrukud ja poisid spordivad. Need, kellel on tegevus, nendel on korras ka õppimine ja käitumine. Tore on, et jalgpalli armastavad mängida lapsed kõikides Lõuna-Läänemaa koolides.

Jaanus Getreu
treener

Ju jälle ju jõulud ju kätte ju jõudnud.... (Lihula muusika- ja kunstikool 2010 aastal)

Kui mingi aeg on tihedalt tegemistega täidetud, tundub see tagasivaates pikem. Mõeldes mööduvale aastale meie koolis, tundub see eriti pikk,. Kuidas kõik sündmused on sellesse aastasse mahtunud. Tavapärase koolitöö kõrval oleme teinud kontserte, näitusi ka väljaspool kooli. On toimunud mitmeid väljasõite nii muusikutele kui kunstiõpilastele (Tallinna, Tartu, Pärnu), suur suvine maalilaager Hiiumaal ja väiksem Rannakülas. On olnud rõõm võtta vastu külalisi Märjamaa ja Haapsalu muusikakoolidest.

Kevadel oli meie korraldada tähtis sündmus – vabariiklik mudilaskooride festival, kus osalejaid üle 700.

Juulikuus toimusid Lihula Muusikapäevad koos spetsiaalselt selleks hetkeks lastele kirjutatud etendusega „Võluv muusik“ oli suursündmus muusikainimestele.

Koostöös Riigimetsa Majandamise Keskusega (RMK) on toimunud aasta jooksul palju põnevat: ekskursioonid õpilastega Puisesse ja Soomaale, kohtumised huvitavate inimestega ning adventiaja askeldused, meisterdamised detsembrikuu alguses.

Septembrikuus sisustasime Matsalu Loodusfilmide Festivali avamist ja lastepäeva.

Sügisel on koolis kord nädalas taas kogunenud täiskasvanud maalijad, kelle õlimaalide näitus oli ka raamatukogus detsembrikuus eksponeeritud. Jaanuarist alustatakse uut poolaastat ja siis millalgi on kindlasti ka uut näitust oodata.

Kevadel lõppes üks ja sügisel algas uus Euroopa Komisjoni poolt rahastatav rahvusvaheline projekt, mille eesmärgiks kultuurivahetus. Projektid toovad põnevat sisu meie koolipäevadesse ja annavad võimaluse reisida, külastada partnereid nende koolides, vahetada kogemusi. Alanud uue projekti M.U.S.I.C. esimene kohtumine toimus detsembrikuu alguses Lihulas, kus osales 20 inimest viiest erinevast riigist. Järgmisena oodatakse meid märtsikuu alguses külla Sloveeniasse.

Kõik sündmused läbi aasta on jätnud hea mälestuse ja seda eelkõige tänu inimestele kes nende ettevalmistamisel ja läbiviimisel on osalenud.

Piia Saak
Lihula muusika- ja kunstikooli juhataja

TUNNUSTUSED 2010

Lääne Maavalitsus

Läänemaa aastate õpetaja 2010

Vaike Ilves Lihula gümnaasium

Aasta õpetaja 2010

Eda Aavik Lihula gümnaasium

Iren Sieberk Lihula gümnaasium

Kaie Raudkivi Lihula lasteaed.

Läänemaa sädeinimesed 2010

Liivi Moore Lihula perekeskuse eestvedaja

Mati Mandel ajaloolane

Läänemaa Keskraamatukogu

Läänemaa aasta maaraamatukoguhoidja 2010

Luule Kaunimäe Lihula valla raamatukogu

Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp

Lääne maakonna spordipreemia

Paavo Veermäe pikaajaline Lihula valla spordiklubi juhatuse liige, spordiaktivist

Kultuuritegija preemia

Lihula Rahvakunsti Seltsing

Pille Saatmäe Lihula muusika- ja kunstikooli õpetaja

Haridusministeerium

konkurss „Eestimaa õpib ja tänab“

SA Edward ja Madli Kirchhoff (Roosiorg) Stipendiumi Fond

Pille Kaisel Metsküla algkooli direktor, pranglimise eestvedaja

Rosemaria Raidlepp Lihula gümnaasiumi logopeed

Riho Erismaa
Vallavanem

4.5. Martna vald

Vapp:

Valla vapi koostamisel on aluseks võetud Martna kiriku kui ka kihelkonna ajalugu.

Martna kirik ja kihelkond on oma nime saamisel seotud Püha Martini'ga. Kuna Püha Martini nimelisi kirikuid on Eestis rohkem, siis vapi koostamisel otsustati ta poolitada, nii et üks pool oleks seotud Läänemaaga. Nii on vapi ühel poolel kujutatud Püha Martinit, kes annetas kerjusele pool oma mantlist, ja teisel poolel osa Läänemaa

vapist. Vallal lipp puudub.

Lipp:

Lipp on jagatud horisontaalselt kolmeks osaks. Ülemine osa on Eesti riigilipu sinist värvi ja moodustab 1/6 lipu laiusest. Keskmine osa on valge ja moodustab 4/6 lipu laiusest. Alumine osa on Eesti riigilipu sinist värvi ja moodustab 1/6 lipu laiusest. Lipu valge osa keskel on stiliseeritud valla vapp, millel on kujutatud punase kuuega ratsanik hobuse seljas, kerjus ja vasakule pööratud pea ning väljasirutatud tiivaga must kotkas. Lipu laiuse ja pikkuse vahekord on 7:11, lipu normaalsuurus on 105 x 165 cm

Pindala: 296 km²

Elanike arv 01.01.2011 seisuga 965

Külade arv: 34

Kontakt:

Martna küla, Martna vald

Läänemaa 90601

Telefon: 47 25042

e-post: vallavalitsus@martna.ee

Kodulehekülg:

<http://www.martna.ee>

Martna Laululind 2010 auhind

Foto Ants Maripuu Martfesti külalised Soomest Martna kirikus F:Angela Leppik

Leemekulbi liigutajad

Foto Aire Aljaste

Saueagu teatritalu

Foto Ants Maripuu

Aasta 2010 Martna vallas

Eesti Vabariigi sünnipäeval kuulutati vallas välja lipukonkurss, sest Martna vallal ei olnud siiani oma lippu. Mai kuuks laekus 36 tööd. Lipukavandid pandi rahvahääletuseks välja vallamajas. Hääletada sai ka interneti kaudu. Kokku hääletati 147 korda.

Seitse lipukavandit said teistest oluliselt rohkem hääli. Nende tööde hulgast valis volikogu välja kavandi, mida sooviti kinnitada valla lipuks pärast Riigikantseleilt arvamuse saamist. Valla lipp otsustati sisse pühitseda 2011. aastal. <http://www.facebook.com/media/set/?set=a.146100588736024.25095.119578934721523&l=7ac3c73aac>

Martna põhikoolis toimus konkurss "Martna laululind 2010", mida korraldati juba kolmas aasta järjest. Konkursil osalesid peaaegu pooled kooli õpilastest. Pealtvaatajad olid kontserdist liigutatud. Tänu nii paljudele lauluhuvilistele on koolis korraldatavad üritused ikka kaunite lauludega sisustatud. <http://pilt.delfi.ee/album/172819/>

Martna põhikoolis alustas tegevust kaks õpilasfirmat: A.S.K. – koosseisus Sigrid Pärnoja, Kaja Sarapik ja Rando Randmaa (puidust ripatsid) ning *Happy Everything* –koosseisus Heveli Veersalu, Dirgis Jõemaa ja Anette Nodapera. Noored firmad osalesid Pärnus toimunud õpilasfirmade müügipäeval Jäärmark 2010.

Korraldati Leemekulbiliigutajate III kokkutulek. Osalejatel paluti kaasa võtta midagi oma keedetud talvevarudest. Kohapeal selgus kõige isuäratavam purgisisu. Lisaks paluti kaasa haarata põll, mis saab auväärse koha põllenäitusel. Parimaks osutus Anne Lauri "Sügisene jaaniuss", Aili Randmaa õuna ja kõrvitsamoos ning Helgi Kuuskmanni "Mihklipäeva mögin". Põllenäitusel rippus 17 põlle.

Konkursil "Parim koolisöökla 2010" jõudis Martna põhikool seitsme parema hulka. Võistlemas käinud Anne Laur ja Aili Randmaa olid valmis ka järgmisel aastal osalema. Toimus iga-aastane koolilõpetajate vastuvõtt vallamajas, kuhu olid oodatud need lõpetajad, kes lõpetasid kooli väljaspool valda.

Läänemaa 2010. aasta koolitussõbralikuma omavalituse tiitel anti Martna vallale Uuemõisa lossi valges saalis toimunud pidulikul tseremoonial. Tunnustatud Läänemaa õpetajate hulgas oli Martna põhikooli lauluõpetaja Piret Paabo.

Martna lasteaia lapsed käivad igal aastal kahepäevasel ekskursioonil. See toimus reis Muhumaale, kus kohtuti Ivo Linnaga. <http://www.facebook.com/media/set/?set=a.132904350055648.21402.119578934721523&l=98192bef0d>

Martna lasteaed osales firma Caparol Eesti korraldatud värviuuenduse projektis "Lihtne värvida – lihtne aidata", mille käigus loositati 32-e soovivaldanud lasteaia vahel 11 õnnelikku. Projekti läbiviimise tingimusteks olid Caparoli poolt tasuta värvid ja lasteaia poolt tasuta töö. Projekti õnnestumiseks moodustas lasteaed Värvimaleva, vabatahtlike abiga sai lasteaed uue ja värskel ilme. <http://www.facebook.com/media/set/?set=a.146389368707146.25186.119578934721523&l=7de590fad1>

Talgupäeval Teeme Ära oli Martna vallas talgulisi 220. Tööd tehti üheksas erinevas kohas. Tänuks tubli töö eest kostitas vallavalitsus talgulisi supi, tee ja magusa saiakesega.

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.122610657751684.19435.119578934721523&l=eeb7154504>

Martna päevakeskus sai 10ne aastaseks. Kohal oli üle 50ne inimese. Lauldi, loeti luuletusi. Silvi Rehkalt kinkis oma luuletuse „Üks unistus“.

”Teeks õige kohe oma rahapaja

Teeks kohe päris oma Martna-Euro

Ühe külje peale paneks suurelt „M“

/...!”

<http://www.martna.ee/index.php?id=70>

Martna päevakeskus korraldas juba viiendat korda kevadreisi, kus käis 47 inimest. Tutvuti Pärnumaa mõisatega.

Pidulikult avati Rõude noorte- ja perekeskus, kus on saun, mullivann, lõögastumisruumid ja tulevikus pakutakse massaažiteenust. <http://pilt.delfi.ee/album/179111/>

Rõudes toimusid tööharjutused, mille lõppedes anti valla poolt tänukirjad Helve Telleile ja Peeter Alekandile, kes oma suure südamesoojuse ja innukusega olid süstinud meie inimestesse usku iseenda võimekusse, kelle pühendunud tegevuse tulemuseks on naeratavad näod ja säravad silmad.

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.146389368707146.25186.119578934721523#!/media/set/?set=a.159916240691692.39770.142285179121465>

<http://le.ee/?a=uudised&b=7737>

Rõudes toimusid käsitööpäevad. Maavanem Neeme Suur: “ Tubli rahvas Martnas ja Rõudes. Niikaua, kuni oma kätega asju teha osatakse ja tahetakse, niikaua on lootust :) „

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.146389368707146.25186.119578934721523#!/media/set/?set=a.153047208045262.31207.142285179121465>

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.153047208045262.31207.142285179121465>

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.153047208045262.31207.142285179121465>

Rahvariide Päevad Rõudes toimusid 30. ja 31. oktoobril. Kaire Reiljan kirjutas sellest Lääne Elus (30.10.2010) artiklis "Rõude Rahvariidepäevade teema on kirivöö". Ta ütleb, et see on rohkem kui ühe küla või piirkonna üritus, sest hõlmatud on ka naabervallad.

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.146389368707146.25186.119578934721523#!/media/set/?set=a.144139315602718.28522.142285179121465>

Lääne Elust (02.11.2010) võib lugeda: “Martna Kangrupesast saab aastaks rahvariidekeskus. Kui kõik läheb nii, nagu käsitöömeister Helve Tellei on unistanud, on järgmisel aastal Rõude külamaja rahvariidepäevadel kõik kohalolijad kodukandi rahvariides — seljas omakootud kangast seelikud, kinnitatud isetehtud kirivööga.”

Uuemõisa lossi maakondlikul tunnustamisüritusel Sädeinimene 2010 tunnustati Martna valla inimesi Ene Pallast, Inda Mölderit ja Ants Maripuud.

Martna vallal on sõprusvallaks Soomes Marttila vald. Esimest korda korraldati Martfest 2010 – kahe valla rahva sõpruskohtumine. Soomest oli kohal kaks bussitäit rahvast (umbes 80 inimest). Neile korraldati tutvustusring vallas ja õhtul oli kahe valla rahva ühine pidi Saueaugu Teatritalus. Kohal oli maavanem Neeme Suur, rukkikuningas Hans Kruusimägi, Eesti-Soome sõpruseltsi esindaja Enn Anupõld ja laulja Toomas Anni.

<http://pilt.delfi.ee/album/181377/?page=0>

Ajalehes Lääne Elu (09.09.2010) kirjutab Lehte Ilves, et Ehmja metsas kaevatakse välja punkrit. Martna valla Ehmja kandi metsas kaevatakse lahti kunagist metsavendade punkrit. Kaitseliidu Lääne malev tahab seda tähistada mälestuskiviga.

Martna vald sai Paumani tiigi ja selle ümbruse omanikuks. Alustati tiigiümbruse kujundamisega. Plaanis on rajada sinna laululava koos tantsuplatsi ja külakiigega, lõkkeaseme koht, pinkide ja laudadega toitlustamisala, kus on koht ka puhvetile, väike seiklus-treeningrada. Kavas on vedada kohani elektriliin ja paigaldada pisut välisvalgustust. Kujundajana on meile appi tulnud Kerda Kübarsepp, kes õpib Eesti Maaülikoolis maastikuarhitektuuri magistriastmes.

<http://www.facebook.com/pages/Martna-Estonia/Martna-vald/119578934721523#!/media/set/fbx/?set=a.193653863980696.49487.119578934721523>

Jätkuvalt tegutsevad edukalt maadlejad. Martna maadleja Kaarel Tamm võitis Kehtnas 21. korda peetud kreeka-rooma maadluse võitlustel Kehtna Liud oma vanuseklassis (kuni 25 kg poisid) esikoha. Kuni 30 kg poiste hulgast tuli pronksile Raiko Uus. Kolmanda koha võitis kuni 35 kg seas Karl-Mihkel Seiton.

Peeti Martna V rattakross, kus oli rekordiliselt palju osavõtjaid (176).

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.137610022918414.22587.119578934721523>

Lääne Elu kirjutab 10. juulil, et Tallinnas lõppenud rahvusvahelistel tööliisspordi konföderatsiooni maailmamängudel tuli lauatennisel võistkondlikult neidude juunioride arvestuses võitjaks Eesti-Prantsusmaa ühisvõistkond Kristiina Seiton (Martna tüdruk) — Alexandra Romero.

Mati Kallemets kirjutas: “Palju õnne Martna põhikoolile Läänemaa Koolispordiliidu orienteerumise võistluse võidu puhul põhikoolide arvestuses. Õnnestus eelmise aasta II koht ületada.”

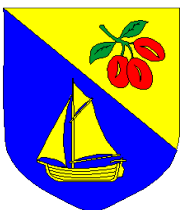
Aasta 2010 oli nii harukordselt kuum kui harukordselt külm. Suvel oli õhutemperatuur pikalt üle 30°C. Kuumus tegi põllumeeste elu kibedaks. Meie Viljatare OÜ juhataja ja üks omanikke Arvo Ninn ütles, et suvine kuumus oli liiast. Suviviljade saagiga läks Martna põllumehel paremini, aga rapsisaak oli kaks korda viletsam kui mullu.

Talv algas juba novembris külma ja tohutu lumega. Esmakordselt oli vald jaotatud neljaks lumetõrje piirkonnaks. Selline ettevalmistus oli asjakohane, sest lund oli neli kuud järjest. Aga hakkama saime!

Tiiu Aavik
Vallavanem

4.6. Noarootsi vald

Vapp:

Kaldjaotusega paremalt poolitatud kuldne-sinise kilbi ülemisel, kuldsel väljal on oks kolme punase ploomi ja kahe rohelise lehega; alumisel, sinisel väljal paremale suunduv ühemastiline kahvelpurjestusega kuldne purjekas.

Lipp:

Lipp koosneb kolmest võrdse laiusega horisontaalsest värvilaiust: ülemine laid on sinine, keskmine must ja alumine kollane. Lipu normaalmõõtmed on 105 x 165 cm, laiuse ja pikkuse suhe on 7 : 11.

Pindala: 296 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 896

Külade arv: 22

Kontakt:

Pürksi/Birkas küla, maja nr. 9

Läänemaa 91201

Telefon: 47 24350

e-post: vv@noavv.ee

Kodulehekülg: <http://www.noavv.ee>

Pürksi Noortekeskus

Foto Aivar Kroon

Remonditud Österby sadamamuul

Foto Aivar Kroon

Muhu Väina Regatt Dirhami sadamas Foto Mart Vahtel

Roosta Noarootsi I Rattakross Foto Britmarii Kroon

Aasta 2010 Noarootsi vallas

Ükskõik kuidas vaadata, siis ei saa me aastat kokku võttes kuidagi üle ega ümber lumest. Aasta algas lumeuputusega ja ka lõppes lumiselt. Vahepealne ilus ja päikeseline suvi on tänaseks juba kõigil meelest läinud. Eks oleme viimaste aastate lumevaeste talvedega ära harjunud.

Kui aga vallas toimunule tagasi vaadata, siis aasta tõi kaasa mitmeid investeringuid nii avaliku kui ka erasektori poolt. Alustati uute projektidega. Toimused spordi ja vabaaja üritused.

Suurim 2010. aasta ettevõtmine oli Sutlepa vaba aja keskuse ehituse ettevalmistus koos põhiprojektide valmimisega, ehitushanke läbiviimisega ning ehituslepingu sõlmimisega AS-iga Pärnu REV. Kui ilmastik talvel vähegi soosib, siis peaks keskus valmima 2011. aasta suveks. Objekti ehitust rahastatakse Euroopa struktuurfondi abil läbi KOIT kava ning lisatoetus on saadud ka Kredexist tänu energiatõhususe nõuete täitmisele. Samuti on algamas Österby sadama rekonstrueerimistööd. Ehitusprojektid on valminud, ehitushange toimunud ning leping sadama ehitaja OÜ-ga Resteh sõlmitud. Objekti rahastab Läänemaa Rannakalurite Seltsi kaudu PRIA.

Avati Pürksi avatud noortekeskuse uued ruumid, kus lastel ja noortel on nüüd tegevusteks pinda üle 200 ruutmeetri. Noortekeskuse senistes ruumides alustas aga tööd Birkase kohvik. Remonttööd toimusid ka Pürksi lasteaias, kus korrastati teid ning haljastust ja remonditi köögi blokki. Tööd jätkuvad seal järgmisel aastal CO₂ müügist laekunud vahendite arvelt hoone energiatõhususe parandamiseks.

Head meelt teeb ka erasektori ja mittetulundusühingute poolne tegevus. Dirhamis on alanud Euroopa Struktuurfondide toel kalanduskeskuse ehitus. OÜ Mellson Grupp ehitas välja Dirhami piirkonna kaasaegsed vee- ja kanalisatsioonitrassid ning on ka kogu Dirhami sadamaala arendaja. Nimetatud tegevuse eest tunnustati OÜ-d Mellson Grupp selle aasta Läänemaa kogukonna arendaja aunimetusega. Läänemaa turvalise teo tunnustus omistati Roosta seikluspargile. Alustati ka koostööd tuuleparkide arendajate ja valla vahel, mille tulemusena loodame tuuleparkide ala väärtustamist ka elupaigana. Taasasutati MTÜ Noarootsi Tuletõrjeselts. Selts võttis alates aastavahetusest üle senise Päästkeskuse Pürksi tuletõrjekomando toimetused.

Saare mõisas avati mälestustahvel Gustav von Roseni mälestuseks. Saare mõisa tubli perenaine ja seltsitegevuse eestvedaja Anu Kari on aga nüüd Läänemaa sädeinimene.

Spordisündmustest tooks eriti esile Noarootsi külade mängu, kus osales ligi sada noarootslast ja aasta kõige sportlikumaks külaks pärjati Österby. Samuti toimus esimest korda Roosta Noarootsi

rattakross ligi kaheksa ja Swedbanki *Xdream* ligi 700 osalejaga. Väga meeleolukas oli ka Muhu väina regatt, mille käigus külastas Dirhami sadamat sadakond jahti. Pigem meelelahutusüritusena toimus ka järjekordne surfilaager Roostal.

Tublid olid ka valla õppurid. Maakondlikel olümpiaadidel oli Noarootsi kooli õpilane Ingrid Tamberg parim lausa neljas ainerühmas ning ka Noarootsi gümnaasiumis jätkus tavapärase medalisadu. Seekord siis omistati lõpetajatele viis medalit. Noarootsi hariduselu pidas ka juubelit – Noarootsis täitus koolihariduse algusest juba 360 aastat.

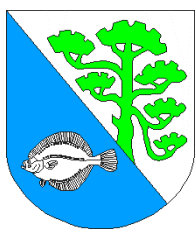
Elanike teavitus on samuti oluliselt paranenud. Noarootsi *Facebooki* lehe, mille külastajate arv hakkab lähenema juba valla elanike koguarvule, kaudu on infovahetus oluliselt kiirenenud ja paranenud. Järgmisest aastast loodame tööle saada ka valla uue kodulehe.

Kokkuvõttes võib öelda, et vaatamata viimaste aegade raskeimale majandusaastale sai vald omadega hakkama. Vallakassa jääk on viimaste aastate suurim ning oleme igati jätkusuutlikud.

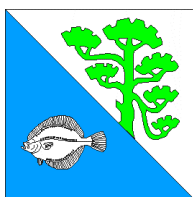
Aivar Kroon
Vallavanem

4.7. Nõva vald

Vapp:

Vapi põhimotiivid tulenevad valla asendist ja looduse omapärast. Vald jääb Eestimaa mereäärsesse loodenurka, siin on suured metsad ja sood. Meri ja mets on ka valla elanike tähtsamaid elatusallikaid. Vapi sinine värvus ja lestakala sümboliseerivad merd ja kalapüüki. Sinine on ka taeva, nooruse ja lootuse värvus. Hõbedasel väljal olev roheline stiliseeritud rannamänd on metsade ja üldiselt looduse võrdkuju. Hõbedane on samuti valguse, puhtuse ja vaimsuse värvus. Kaldjaotusega paremalt poolitatud hõbe-sinise kilbi ülemisel, hõbedasel väljal roheline mänd; alumisel, sinisel väljal hõbedane lestakala.

Lipp:

Nõva valla lipp on ruudukujuline vapilipp, mille normaalmõõtmed on 105 x 105 cm.

Pindala: 129,6 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 407

Külade arv: 8

Kontakt:

Nõva vald

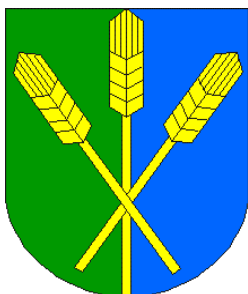
Läänemaa 91101

Telefon: 47 24670

e-post: novavald@novavald.ee

Kodulehekül: <http://www.novavald.ee>

4.8. Oru vald

Vapp:

Valla vapp on alt kumera kilbi kujuline, laiuse suhtega kõrgusesse 5:6. Valla vapp on jaotatud vertikaalselt pooleks, vasak pool roheline, parem pool sinine. Roheline ja sinine värv sümboliseerivad valla mereäärset asukohta. Sinise ja rohelise värvi taustal on 3-est kuldsest viljapeast koosnev kimp, mis sümboliseerib valdavalt põllumajanduslikku tegevust vallas.

Lipp:

Oru valla lipp on ristkülikukujuline vapilipp. Lipu normaalmõõtmed on 105 x 165 cm; laiuse ja pikkuse suhe on 7 : 11 ühikut.

Pindala: 129,6 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 926

Külade arv: 15

Kontakt:

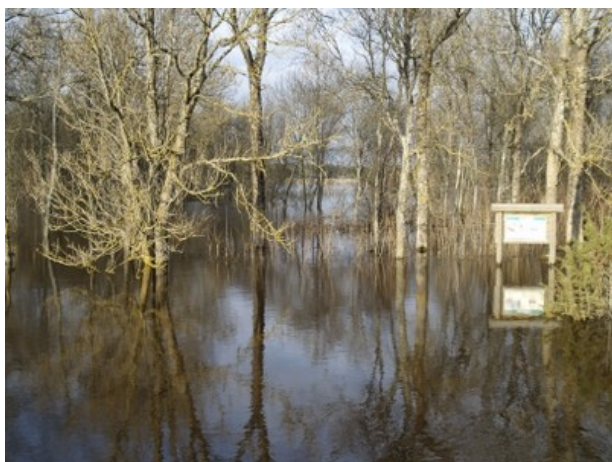
Oru vald

Läänemaa 91001

Telefon: 47 24651

e-post: vallavalitsus@oruvald.ee

Kodulehekül: <http://www.oruvald.ee>

Kevad Salajõel

Loodusõpetuse tund Saunjas

Orukad tantsupeol

Uugla külapäev

Aasta 2010 Oru vallas

Aasta oli eriline mitmel Aasta põhjusel. Oma Eesti kroon vahetus euroks, loodus näitas ülemvõimu inimeste üle – oli erakordselt palju lund nii aasta alguses kui lõpus.

Kevadel tekitas elevust ja samas ebamugavust suurvesi Salajõel ja kõigele sellele järgnes erakordselt kuum suvi.

Vaatamata majanduslikult keerukale ajajärgule toimusid vallas mitmed olulised ettevõtmised. Uugla-Koela ja Jalukse külateele paigaldati mustkate; toimus Linnamäe keskuse vee- ja kanalisatsioonitrasside, veepumpla ja puhastussõlme renoveerimine; käivitati Linnamäe-Rannaküla kergliiklustee projekti I osa, mille esmaseks ülesandeks on lahendada ohtlik liikluskorraldus Linnaäe teeristis. Kooli juurdeehitusena valmis uus kunstiklass, mis avardab võimalusi nii laste kui täiskasvanute loominguliseks tegevuseks.

Tänu ettevõtlikele eestvedajatele said teoks Lääne-Nigula kihelkonnapäev, laat, simman, Uugla külapäev ja Teeme Ära koristustalgud. Sisukalt käivitus Oru kooli koostöö Silma õpikojaga laste loodushariduse mitmekesistamiseks. 2010. aastal tekkis Orule esimene noortebänd. Noored võrkpallurid osalesid edukalt mitmetel vabariiklikel võistlustel. Järjekindlalt ja edukalt tegutsevad Noorkotkad ja Kodutütred.

Arvuliselt valla elanike arv küll vähenes, 2010. aasta lõpuks oli valla registris 926 elanikku, kuid rõõmu teeb, et valda sündis 11 uut ilmakodanikku.

Vallas tegutsevad ettevõtjad on suutnud keerulises majanduslikus olukorras säilitada inimestele töökohad ja ettevõtetele stabiilsuse.

Kodukohatunne seob erinevaid põlvkondi ja vormib meid ühiseks pereks.

Arno Kelnik
Vallavanem

Oru vald tunnustas 2010. aastal erinevate elualade ettevõtlikke inimesi

TIIA TAMM – klassiõpetaja, aastate õpetaja

MARGIT KIIVIT – loodusainete õpetaja, aasta õpetaja 2010

TARVO VALKER – loodushariduse arendamine koostöös Silma õpikojaga

AIVO HIRMO – kunstiklassi ehitusjärelvalve korraldamine

TAAVO KAASEN – pühendumusega tehtud heakorratööd

ARNE LAURI – kohusetundega tehtud töö lumetõrjetöödel

PEETER AIDNIK – hoole ja kohusetundega tehtud töö heakorra- ja remonditöödel

ANNE JEGOROVA – Oru hooldekodu heakorratööde korraldamine

SIRJE SILD – hooliv ja kohusetundlik hooldustöötaja

Ürituste korraldajad ja eestvedajad

HELI NÕUPUU – talgujuht Jõe bussipeatuse korrastamisel

MARET ARIKE – talgujuht Uugla külaplatsi korrastamisel ja Uugla külapäeva korraldaja

ELLU JÕEMAA – Uugla külapäeva korraldaja

KADI PAALISTE – talgujuht Rannaküla-Linnamäe teeääre koristamisel, noortesporti eestvedaja, ürituste korraldaja

RENEK LOORENS – talgujuht Vedra kalmistu käimla ehitamisel

ILMAR AASNA – talgujuht Linnamäe pargi korrastamisel; vabatahtlik töö ürituste läbiviimisel

KAIA VOOREMAA – loodusmatkade ja ürituste korraldamine

ELEN ORMUS – käsitöölase tegevuse edendamine, valla esindamine Läänemaa päeval

ANNI PAALISTE – valla esindamine Läänemaa päeval

TARMO KÜLA ja MAGNUS RÜÜTEL – ettevõtluse edendamine, valla esindamine Läänemaa päeval

ASTRID ROOSILEHT – ettevõtluse edendamine, valla esindamine Läänemaa päeval

KAIT KLEEMANN – omanäoline ja loominguline töö huvijuhina, tubli õppija pere ja töö kõrvalt

THEA TAMM – vabatahtlik töö ürituste korraldamisel

KERDA LEDIS – vabatahtlik töö ürituste korraldamisel

JAANIKA MELSAS – aktiivne lapsevanem, hea abiline kooli ürituste läbiviimisel

ASTRID JA AARNE RÄÄLI – külaürituste korraldamine, talgutööd

KERLIN LEDIS – tänud hoolimise ja märkamise eest, jõulupakid suurtele peredele

KAIRE KALJURA – Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) verekeskuse ettepanekul tänud tublile doonorile, verd loovutanud 29 korda

LEO OLLEMAA – PERH verekeskuse ettepanekul tunnustus tublile doonorile, verd loovutanud 60 korda

Oru valla 2010. aasta kodukaunistajad on:

VIRVE JA HEINO KIRS Oru külast

TIIU JA HANNO ISOK Saunja külast

ASTRID ROOSILEHT JA SILVER KINGISSEPP Kärbla külast.

4.9. Ridala vald

Vapp:

Rõngasrist sümboliseerib elupuud, mis tähendab igavest elu ning pärineb unikaalselt muistiselt, milleks on trapetsikujuline hauaplaat Ridala kiriku edelanurga lähedal. Risti harude vahelised kollased sektorid sümboliseerivad Päikeseketast ilmasamba otsas.

Punase kilbi alumisest servast tõusev hõbedase ääristusega must, jalaga rõngasrist. Risti harudevahelised sektorid on kuldsed.

Lipp:

Ridala valla lipp on vapilipp, millel on vapil olevad kujundid pööratud horisontaalseks. Punase kanga vardapoolsel osal on must valge äärisega rõngasrist. Risti lehvipoolne haar väljub ringist ning läbib horisontaalselt lehvipoolse lipuvälja. Risti harude vahelised sektorid on kollased. Lipu normaalmõõtmed on 105x165 cm ning laiuse ja pikkuse suhe 7:11.

Pindala: 253,4 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011 3411

Külade arv: 56

Kontakt:

Tallinna mnt 83, Uuemõisa,

Läänemaa 90401

Telefon: 47 24670

e-post: info@ridala.ee

Kodulehekül: <http://www.ridala.ee>

Puisse sadam

Uuemõisa lasteaia mänguväljak

Uuemõisa lasteaiarühm

Beebikool

Aasta 2010 Ridala vallas

2010. aasta lõppedes oli Ridalas 3411 püsielanikku – elanike arv suurenes 100 inimese võrra. Meile on kõige tähtsam, et valda sündis juurde 41 last, mis on viimaste aastate parim tulemus. Meie hulgast lahkus jäädavalt 22 inimest. Oleme suutnud oma elanikele toetustesüsteemi säilitada ja see on ka üks osa tugevast alusest, mida elanikkonna suurendamiseks ehitame.

Sel aastal sai lahenduse ka 1055 elanikuga Uuemõisa, kuhu ehitasime mõisahoonesse KOIT-kavast (kohaliku omavalitsuse investeeringutoetuste kava) saadud 4 073 691 kroonise toetuse abil lasteaia 40-le lapsele (vallaelarvest 834 370 krooni). Lasteaia ehitamisega kaasnes ka mänguväljaku rajamine ja seetõttu liikluse ümberkorraldamine. See oli kindlasti meie kõige tähtsam tegemine sellel aastal. Mõisahoone idatiivas on kahekorruseline sammassaal, mis varemalt tööstusettevõtte tarviduste pärast oli eraldatud vahelaega. Nüüd on aeg lagi demonteerida ja ehitada koolile võimlaruumid koos noortekeskusega. Kahjuks 2010. aastal esitatud taotlus ei leidnud rahastamist! Ka vajab kogu mõisahoone fassaad uuendamist ja muinsuskaitseline park täielikku renoveerimist, millega 2011. aastal tegeleme.

Uuemõisa kiire arenguga seondub meile veel üks oluline teema – soojamajandus, kus valla omandis olev soojatootmisfirma AS Uuemõisa Teenus vajab veel ühe osa soojatratsside amortiseerunud torude asendamist eelisoleeritud torudega. Tänu Keskkonnainvesteeringute Keskusest (KIK) saadud toetusele realiseerus ka see idee ja nüüd on kõik Uuemõisa aleviku soojatratssid uuendatud. 2010.

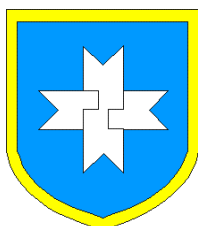
aasta eelarvest investeerisime ise 2 773 500 krooni, teise poole saime toetusena.

2010. aasta oli ka Puise sadama projekteerimise aasta, sest tehtud said vajalikud eeluuringud ja valmis sadama rekonstrueerimisprojekt. Selle alusel loodame MTÜ Rannakalanduse Seltsi vahendusel rahastamist saada, et kogu kalasadam lähiaastatel uueks ehitada.

Toomas Schmidt
Vallavanem

4.10. Risti vald

Vapp:

Sinine värv sümboliseerib taevast, ausust ja siirust. Kuldne sümboliseerib jõukust ning hõbedane on ristuvate maanteede ja elutarkuse värv. Helesinisel kuldse äärisega kilbil hõbedane pügal(põimik-) rist. Kujund pärineb vöökirjalt.

Lipp:

Ristkülikukujuline sinine lipp, millel on vardapoolses nurgas valge pügal (põimik-) rist, lipu keskel kollane horisontaalne triip. Kollase triibu laius on 1/7 lipu laiusest. Lipu laiuse ja pikkuse suhe on 7 : 11ühikut. Lipu normaalmõõtmed on 105 x 165 cm.

Pindala: 129,6 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011: 894

Külade arv: 5

Kontakt:

Risti vald Tallinna mnt 4

Läänemaa 90901

Telefon: 47 35050

e-post: vv@risti.ee

Kodulehekülg:

<http://www.risti.ee>

Risti Hooldekodu renoveerimine

Läänemaa päevadel Tartus

Aasta 2010 Risti vallas

Eelmisel aastal maailma ja Eestit tabanud majanduslik raputus ei jätnud puutumata ka väikest Risti valda. 2010. aasta eelarvet koostades tuli tõsiselt üle vaadata eelnevate aastate otsused, teha neist õpetlikud järeldused ning küsida endalt, mis ja kuidas edasi. Prioriteediks võeti vallale riigi poolt kehtestatud põhiülesannete täitmine. Nii loobuti abipolitsei toetamisest, lükati teadmata tulevikku noortekeskuse projekt ning peatati puudega inimeste hooldajatele toetuste maksmine. Üks suurimaid muutusi oli Risti raamatukogu kolimine koolimajja. Vähenenud on nii Risti valla ametnike koosseis (3 inimese võrra) kui ka kõigi valla töötajate palgafond. On kindel, et unistusteks jäävad meil multifunktsionaalse keskuse loomine ja võib olla veel nii mõnigi projekt. Risti vallas oli muret tekitavalt palju registreeritud töötuid – lausa 45.

Spordis olime 2010. aastal tublid - Läänemaa XVII suvemängud väikeste valdade grupis tuli Risti 71 punktiga võitjaks, talimängudel nii hästi ei läinud. FC Risti võitis rahvaliigas, Risti spordiklubi korraldas 7. märtsil 2010. a Risti põhikooli ruumides tervisepäeva. Vallarahvas sai kasutada jõu- ja spordisaale terve päeva tasuta, toimus erinevaid treeninguid ning koolitusi.

Risti lasteaia Tähetäpside rühma tantsulapsed esinesid edukalt 29. mail maakonna tantsupeol „Läki tantsule“ Haapsalus. Kõik Lea Tederi juhendatavad Risti valla rahvatantsugrupid esindasid Risti valda erinevatel üritustel, kõige kaugemal Lätis ja Leedus.

Risti Hooldekodu sai Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) projekti ja vallavalitsuse toetusel uue kuue, raamatukogu kolis koolimajja.

2010. aastal taotles külaselts MTÜ Kodukant Läänemaa kaudu Leader raha ja rahastatud said järgmised projektid – Kuijõe külaselts sai elektrigeneraatori, Risti rahvaseltsi toel töötab Risti alevikus ja ka põhikoolis videovalve süsteem. Rahastatud said ka Piirsalu kogudusemaja rekonstrueerimiseprojekti koostamine, Risti raudteejaamakompleksi projekteerimine, turismiteeninduskeskuse Lääne Värav projekteerimine, Piirsalu Jahimaja projekteerimine ja Piirsa pargi veerežiimi korrastamine. Arenduskeskus korraldas Läänemaa sädeinimestele tänuõhtu. Kõigil omavalitsustel oli võimalus tänada tublimaid. Nii nagu teised, esitasime ka meie oma tublimad, kes on 2010. aastal oma tegevusega silma paistnud. Risti vallast oli vastuvõtule kutsutuid viis:

Helju Staal – Kuijõe küla ajaloolise mälu säilitaja, talude lugude korjaja ning külaseltsi ürituste eestvedaja;

Merike Plaas – terviseedendaja ja spordiseltsi tegevuse taaskäivitaja Ristil;

Margus Ojamäe – rahvaseltsi töö koordineerija, erinevate projektide vedaja;

Lea Teder – rahvatantsu traditsioonide kandja ja edendaja;

Aino Viilup – tänu kelle eestvedamisele on korrastatud mitu elamut ja kelle õlul on kolme korteriühistu asjaajamine.

Rein Kruusmaa
Vallavanem

4.11. Taebla vald

Vapp:

Rohelisel kuldse välisäärisega vapikilbil on kaks kuldset kujundit - vankriratas ja kahepoolne taluvärv, mis moodustavad ühtse sümboli.

Põhjendus: Vankriratas sümboliseerib tööd ja liikumist. Kahepoolne taluvärv sümboliseerib kodu ning neid ümbritsev välisääris viitab hea töö ja ilusa kodu omavahelisele seotusele. Roheline värv vapil viitab valla pidevale arengule, kuldne on küpsuse ja jõukuse värv.

Lipp:

Taebla valla lipp on täisnurkne roheline kangas, mille laiuse ja pikkuse suhe on 7:11 ja lipu normaalsuurus ei ületa riigilipu normaalsuurust ehk 1050 x 1650mm. Lipu keskel on vapi kujutis, mille kõrgus

moodustab 2/3 lipu kõrgusest. Pidulik lipp võib olla ümbritsetud kuldse narmasäärise ja olla kaunistatud ilunööridega. Roheline ja kuldne värv lipul on sama toon vapi rohelise ja kuldsega.

Pindala: 141 km²

Elanike arv seisuga 01.01.2011. a 2620

Külade arv: 17

Kontakt:

Taebla alevik Haapsalu mnt 6

Läänemaa 90801

Telefon: 47 20300

e-post: vv@taebbla.ee

Kodulehekülg:

<http://www.taebbla.ee>

Lääne-Nigula kihelkonnapäev esinejad

Maakaitsepäev 23.06.2010

Võntküla pannkoogipäev

Ühtelaulmine ja nüüd kohe algamas

Aasta 2010 Taebla vallas

Taebla vald on Läänemaa keskosas asuv omavalitsus, mille territoorium on 141 km² ja kus elab Rahvastikuregistri andmetel seisuga 1. jaanuar 2011. a 2620 elanikku. Neist 1307 meest ja 1296 naist. 2010. aastal sündis 21 ja suri 35 inimest.

Kuigi vallas ja lähipiirkonnas on arvukalt töökohti (eriti võrreldes maapiirkondadega), oli 2010.

aasta probleemiks tööpuudus. Aasta alguses oli 156 ja lõpus 105 ametlikult registreeritud töötut.

Aasta oli Taebla vallale tavakohaselt tegus ja sündmusterohke. Korraldati mitmeid huvitavaid ja toredaid kultuuri-, spordi- ja muid üritusi, millesse andsid väga suure panuse arenevad külaseltsid. Peeti maha külade ja valla jaanituled, mitmed külasimmanid ja talgud. Korraldati ise ja osaleti erinevatel spordivõistlustel. Hoolimata majanduslangusest jätkasid oma tavapärasest tegevust kõik koolid, lasteaiad, avatud noortekeskused jt valla asutused.

Pikaajalise planeerimise ja raha taotlemise tulemusel sai kauaoodatud remondi kogu Palivere lasteaia hoone (sh raamatukogu). Pikajalamäel sai valmis esimene valgustatud liikumistrada.

2010. aastat jäävad meenutama järgmised olulisemad sündmused.

Maakondlik võidupüha tähistamine, mis toimus seekord Lääne-Nigulas. Samal ajal tähistati Lääne-Nigula Vabadussõja ausamba rajamise 80. ja taastamise 20. aastapäeva. Pastoraadis oli avatud selleteemaline näitus. Kirikus esines kontsertjumalateenistusel segakoor Sonore. Kaitseliidu Lääne Malev tutvustas oma tehnikat, tegevust ja relvastust. Esindatud olid noorkotkad, kodutütred ja skaudid. Naiskodukaitse jagas maitsvat sõdurisuppi. Päästeamet demonstreeris oma tehnikat ning politsei lavastas "kurjategija" tabamise. Ürituse raames toimus välikontsert, kus esines Lääne-Nigula segakoor ning ansambel Casakama. Kaitseliidu Lääne Maleva pidulikul rivistusel anti presidendi poolt Viljandis süüdatud võidutuli üle valdade esindajatele ning kõikidele soovijatele.

Lääne-Nigula kihelkonnapäev, mis peeti koostöös naabritega 24. juulil. Päeva esimeses pooles peeti kihelkonnapäeva Koela talumuuseumi õuel. Esinesid oma kihelkonna rahvatantsijad ja lauljad. Külla tulid Pühalepa Naistekoja rahvatantsijad Hiiumaalt. Esines Palivere näitering Kramp. Toimusid ühised musitseerimised, tantsud ja laulud. Päeva teine pool jätkus Linnamäel laadaga ning õhtul simmaniga ansambli Apelsin saatel. Kihelkonnapäeva puhul anti välja temaatiline postmark.

„Ühtelaulmine“ 20. augustil oli üheks suurimaks ürituseks pärast jaanipäeva. Poolteist nädalat enne lauluüritust jälgis paarkümmend lauluhimulist, kuidas ürituse korraldajad 18 meetri kõrgusel tõstuki korvist Võntküla külaplatsi kohal internetilevi otsisid.

Võntküla oli üks kolmest Läänemaa lauluplatsist, mis arvati „Ühtelaulmise“ teleülekanne vääriliseks. Üle Eesti oli neid sada.

20. augustil kogunes külaplatsile ligikaudu 300 lauluhuvilist inimest Taebla vallast ja ka kaugemalt, kelle võimast ühislaulu oli kuulda ka naaberküladesse. Õhtu lõppes mõnusa jalakeerutamisega lõkkevalguses ansamblimuusika saatel.

Pannkoogipäev Võntkülas oli 28. augustil. Võntküla külaselts korraldas juba teist korda pannkoogipäeva, kus võisteldi pannkookide küpsetamises ja muudel meelelahutuslikel-lustlikel aladel. Võistlusele esitati 21 erineva retsepti järgi valmistatud pannkooki.

Lisaks koogiküpsetamisele lennutati saabast ja mängiti kurni. AS Tere esitles oma uusi maitsvaid piimatoteid.

Lõkkesoojuses kestis tants varaste hommikutundideni. Tipphetkel oli külaplatsil ligikaudu 150 osalejat.

Palivere koolil täitus sügisel 150 aastat. Kool alustas omal ajal tegevust Palivere mõisa valitsejamajas. Esimeseks õpetajaks sai mõisa kirjutaja Anton Reimann. 1873. aastal avati uus koolimaja. Palgid andis mõis oma metsast tasuta, ehitamiskulud kandis vald. Sel puhul kinkis mõisnik koolile harmooniumi. Uus algkoolihoone valmis 1962. aastal ja kolmkümmend aastat hiljem juba põhikool, kus õpib täna üle 90 lapse.

Ülle Erman
Vallavanem

4.12. Vormsi vald

Pindala: 96 km² **Kontakt:**
Elanike arv seisuga 01.01.2011: 399
Külade arv: 14

Vormsi vald, Hullo küla
Läänemaa
Telefon: 47 24072
e-post: vv@vormsi.ee
Kodulehekülg: <http://www.vormsi.ee>

Aasta 2010 Vormsi vallas

Ümmarguse arvuga aasta oli meie saare jaoks küllalt olulise tähtsusega, mil kohapeal toimus mitmeid tähtsaid sündmusi.

Aasta algas traditsioonilise üritusega – veebruarikuise Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisega koolimajas. Eriliseks muutis aga sündmuse asjaolu, et just seal anti üle tiitel Vormsi esimesele aukodanikule, kelleks valiti üle 50 aasta saarerahvast ravinud velsker Sofia Zinkova.

20. märtsil peeti Vormsil arvult 3. Kultuuripäev – külalisi oli kooli saali kogunenud võrreldes eelmiste aastatega rohkem, samuti oli esinejaid mitmest kandist ning mitmete teemadega. Räägiti Vormsi rahvarõivastest, külade eriomasest planeeringust, vanade asjade uueks loomisest ja paljust muust põnevast. Loengute osa kestis ligemale kella kuueni õhtul, misjärel suunduti ühekoos edasi rahvamajja, kus toimus veel ka tore kontsert noorte muusikute seltsis.

Suvi kujunes tõeliseks tipp-sündmuste keeriseks – Püha Olavi kiriku taastamisjärgsest avamisest möödus 20 aastat, sel puhul oli traditsioonilise Olavipäeva tähistamine tavapärasest suurejoonelisem. Ühepäevasest üritusest sai sujuvalt lausa 4-päevane. Külalisi tuli kokku nii meilt kui mujalt üksjagu, ning eriilmelisi ettevõtmisi – laatu, kontserte, loenguid – toimus mitmes külas. Loomulikult oli kogu ürituse tipphetkeks Eesti Vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese ning kultuuriminister Laine Jänese visiit saarele – sellest räägiti kõikjal meedias ning see oli suureks tunnustuseks kogu saarele.

Vaevalt mõni päev hiljem, 1. augustil, oli taas põhjust Vormsist üle kogu Eesti rääkida. Kodusel kiigeplatsil toimus 1. Saare Üldkogu, mis tõi kokku rekordarvu inimesi ning kus arutati juba aasta algusest peale vaidlusi ja debatte tekitanud tuuleparkide teemat. Toimus ühishääletus, kus kogu saarerahvas oli ühiselt tuuleparkide Vormsile toomise vastu.

Lisaks neile, suurematele ettevõtmistele, toimus ka palju väiksemaid, millest omanäolisematena võiks ära mainida veel vormsilaste osalemise juulis Ruhnus toimunud saarte folklooripäevadel ning septembrikuise Riigikogu külastamise, kus meie omanäolisest kultuuripärandist said osa ka riigivõimu esindajad.

Urmas Pau
Vallavanem

5. RAHANDUS

KOHALIKUD EELARVED

TULUDE LAEKUMINE

		Tuhandetes kroonides			Kroonides elaniku kohta		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
1.	Omatulud	280 581	244 404	234 864	10 134	8 867	8 521
	üksikisiku tulumaks	214 988	179 700	169 636	7 765	6 520	6 155
	maamaks	15 784	15 567	15 388	570	565	558
	tasu loodusressursside kasutusest	4 338	6 080	5 774	157	220	209
	kohalikud maksud	35	48	101	1	2	4
	muud tulud (riigilõiv, võõrandamine, trahvid)	5 986	4 060	5 119	216	147	186
	muud laekumised majandustegevusest	39 450	38 949	38 846	1 425	1 413	1 409
2.	Toetus riigieelarvest	122 511	105 683	111 211	4 425	3 834	4 035
3.	Laenud	13 235	25 289	19 034	478	918	691
4.	Muud (finantseerimistehingu d, toetused jt.)	78 496	80 482	68 377	2 835	2 920	2 481
	Tulud kokku	494 823	455 858	433 486	17 872	16 539	15 728

Toodud andmetest nähtub, et omatulude laekumine moodustab kogulaekumisest üle poole – 54,2%. Eelmise aastaga võrreldes vähenes omatulude laekumine 9540 tuhande krooni võrra, osakaal kogulaekumises suurenes 0,6% (2009. a – 53,6%, 2008. a – 56,7%, 2007. a – 54,6%).

Üldisest tulude laekumisest moodustas toetus riigieelarvest 2010. aastal 25,65%, mis on 2009. a laekumiste struktuurist suurem 2,45% võrra.

Üksikisiku tulumaksu laekumist omavalitsuste lõikes iseloomustab alljärgnev tabel.

Omavalitsusüksused	Tuhandetes kroonides			Kroonides elaniku kohta		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Haapsalu linn	98 196	82 457	75 784	8 454	7 190	6 608
Hanila vald	11 316	9 055	8 462	6 696	5 448	5 091
Kullamaa vald	7 341	6 358	5 713	5 821	5 119	4 600
Lihula vald	18 743	14 080	14 336	6 891	5 264	5 359
Martna vald	6 153	5 283	5 078	6 331	5 435	5 225
Noarootsi vald	7 213	6 489	6 409	7 988	7 250	7 161
Nõva vald	3 273	2 683	2 611	7 594	6 328	6 158
Oru vald	7 205	5 862	5 772	7 600	6 223	6 128
Ridala vald	24 539	21 011	20 127	7 583	6 346	6 079
Risti vald	7 386	6 521	5 814	8 253	7 302	6 510
Taebala vald	21 076	17 689	16 517	7 815	6 605	6 168

Vormsi vald	2 547	2 212	3 013	7 959	5 544	7 550
Maakond	214 988	179 700	169 636	7 765	6 520	6 155

Üksikisiku tulumaksu laekus maakonnas elaniku kohta keskmiselt 6 155 krooni ehk võrreldes eelmise aastaga vähenes see 5,6%. Enim vähenes üksikisiku tulumaksu laekumine ühe elaniku kohta Risti vallas (10,85%) ja Kullamaa vallas (10,1%). Tulumaksu laekumine suurenes ühe elaniku kohta 2010. aastal Vormsi vallas 36,2%, Lihula vallas 1,8%.

Riigieelarvelised toetused jagunevad omavalitsuste lõikes järgmiselt.

Omavalitsusüksused	Tuhandetes kroonides			Kroonides elaniku kohta		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Haapsalu linn	47141	38 676	44 000	4 059	3 372	3 836
Hanila vald	6 041	6 125	6 708	3 575	3 685	4 036
Kullamaa vald	8 692	7 703	6 866	6 893	6 202	5 528
Lihula vald	17 609	14 809	15 229	6 474	5 536	5 693
Martna vald	4 364	3 896	3 942	4 490	4 008	4 056
Noarootsi vald	3 291	2 898	2 477	3 645	3 238	2 768
Nõva vald	1 742	1 780	1 699	4 042	4 198	4 007
Oru vald	3 078	2 800	3 463	3 247	2 972	3 676
Ridala vald	11 679	10 366	10 461	3 609	3 131	3 159
Risti vald	3 064	2 295	2 244	3 423	2 570	2 513
Taebla vald	13 140	11 862	11 328	4 872	4 429	4 230
Vormsi vald	2 670	2 473	2 794	8 344	6 198	7 003
Maakond	122 511	105 683	111 211	4 425	3 834	4 035

Elaniku kohta moodustab riigieelarveliste toetuste osa 2010. aastal maakonna kohalikes eelarvetes keskmiselt 4035 krooni, suurenemine võrreldes eelmise aastaga on 5,2%. See on väiksem kui 2008. aastal (9,1%). Suurim on riigieelarveline toetus Vormsi vallas – ühe elaniku kohta 7003 krooni.

Maakonna omavalitsuste kulutusi tegevusalade järgi iseloomustab alljärgnev tabel.

	Tuhandetes kroonides			Kroonides elaniku kohta		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Sotsiaalsfäär s.h haridus	341 250	325 471 221 912	315 333 194 095	12 325	11 755 8 014	11 441 7 042
Majandus	86 518	73 456	66 273	3 125	2 653	2 404
Valitsemine	52 848	46 868	42 142	1 909	1 693	1 529

Kulutuste struktuur tegevusalade lõikes on olnud muutuv.

Kulutused sotsiaalsfäärile on vähenenud 3,2% võrreldes 2009. aastaga.

Valitsemiskulud on võrreldes eelmise aastaga vähenenud 10,1%, 2008. aastaga võrreldes 20,3%.

Majanduskulud on vähenenud võrreldes eelmise aastaga 9,78%, 2008. aastaga võrreldes 23,4 %.

Ojamuru ja Rapla maavalitsuse Arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Tavo Kikas, kes tutvustasid valminud maakondlikku kokkulepet “Raplamaa keskustevõrgustiku arengustrateegia”.

Arendustöötajate suveseminar Roostal

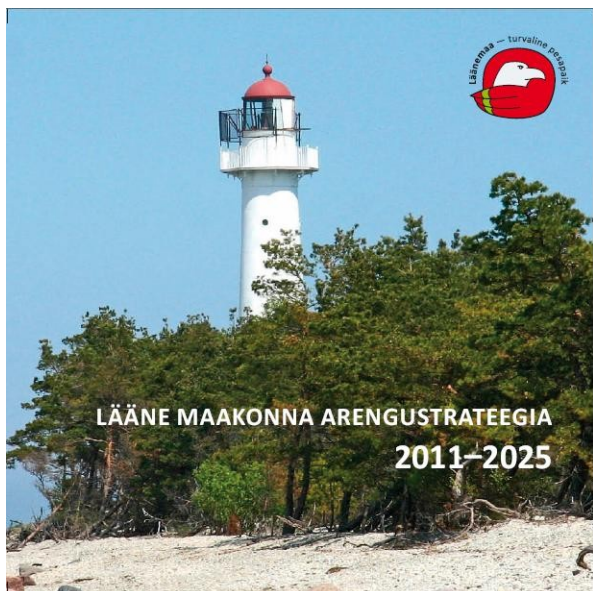

Raplamaa Omavalitsuste liidu tegevdirektor Silvi Ojamuru

Fotod: Ülle Lass

Projekti “Läänemaa neli strateegiapäeva” tulemusena uuendati maakonna strateegia “Lääne maakonna arengustrateegia 2011-2025”: <http://www.lmv.ee/index.php?id=26313> ja koostati strateegiat tutvustav brošüür. Projekti rahastas Euroopa Sotsiaalfond ning toetasid Läänemaa Omavalitsuste Liit ja Lääne Maavalitsus.

Brošüür:

Lääne maakonna arengustrateegia sätestab, et arendustegevust erinevates valdkondades viivad ellu teemakojad. Teemakodade koosseisu kuuluvad vastava valdkonna asjatundjad üle Läänemaa. Teemakoja töö eest vastutava isiku on nimetanud maavanem oma korraldusega. Maakonnas on kümme teemakoda, mis omakorda jagunevad valdkondade lõikes järgnevalt.

	Teemakoda	Valdkond	Vastutav institutsioon
1.	Ettevõtlus	Ettevõtlus	SA Läänemaa Arenduskeskus
2.	Turism	Turism	MTÜ Läänemaa Turism
3.	Haridus ja kultuur		
3.1.		Alusharidus	Lääne Maavalitsus
3.2.		Üldharidus	Lääne Maavalitsus
3.3.		Kutseharidus	Haapsalu Kutsehariduskeskus
3.4.		Kõrgharidus	Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž
3.5.		Täiskasvanuharidus	Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž
3.6.		Kultuur	Lääne Maavalitsus
4.	Noorsoo- ja sporditöö		
4.1.		Noorsootöö	Lääne Maavalitsus
4.2.		Sporditöö	Lääne Maavalitsus
5.	Maaelu ja põllumajandus		
5.1.		Põllumajandus	Lääne Maavalitsus
5.2.		Maaelu	MTÜ Kodukant Läänemaa
6.	Keskkond	Keskkond	Keskkonnaamet
7.	Sotsiaal		
7.1.		Sotsiaalhoolekanne	Lääne Maavalitsus
7.2.		Tööhõive	Lääne Maavalitsus
7.3.		Tervis	Lääne Maavalitsus
7.4.		Tervisedendus	Lääne Maavalitsus
8.	Turvalisus	Turvalisus	Lääne Maavalitsus
9.	Infrastruktuur ja transport		
9.1.		Infoühiskond	Lääne Maavalitsus
9.2.		Transport	Lääne Maavalitsus
9.3.		Energeetika	Lääne Maavalitsus
10.	Mainekujundus	Mainekujundus	Lääne Maavalitsus

Enamuses teemakojad on koostanud arengukavad, milles on määratletud tegevuste eesmärgid ja tegevuskavad, milles on kirjeldatud, kuidas nende eesmärkideni jõutakse. Inimressursi puudumise tõttu ei olnud 2010. aastaks valminud maakonna maaelu- ja põllumajanduse arengukava. Samas väljendab MTÜ Kodukant Läänemaa piirkonna strateegia Läänemaa maaelu arenguprioriteete ja –suundi ning sisaldab meetmete paketti eesmärkideni jõudmiseks. Uuendamata on ettevõtluse ja infokommunikatsiooni arengukavad. Jätakuvalt tegeleti kultuurivaldkonna pikaajaliste eesmärkide ja tegevuste kirjeldamisega. Oluliseks sammuks 2010. a oli energiasäästliku Läänemaa kontseptsiooni väljatöötamine ja lähteülesande koostamine. Tulemuslikuks kogu maakonda ühendavaks mainekujunduse ürituseks oli kevadel korraldatud üritus Läänemaa päev Lõuna-Eestis. Ettevõtluse teemakoda jätkas majandusõppe korraldamisega Läänemaa gümnaasiumides.

6.2 Maakonna arengustrateegia seireraport 2010. a kohta

Ülevaade valdkondlike tegevuskavade täitmise ja saavutuste kohta 2010. aastal:

Haridus- ja kultuuri teemakoja alushariduse töörühm, Anneli Vaarpuu, Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja asetäitja

Tegevuskava kolm valdkonda:

- 1) Lapse heaolu ja turvalisus
- 2) Lapse areng
- 3) Koostöö

2010. a tegevuskava täitmine:

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> - Alushariduse info levitamine ja õppepäevade korraldamine (Pidev) - Ainepesade loomine ja toimimine - Mentorsüsteemi toimimine (P) - Supervisioon läbiviimine - Koolituste korraldamine (P) - Kogemuskoolitus, avastusõpe - Õppe- ja olmekeskonna viimine vastavusse tervisekaitse nõuetega (P) - Uute lasteaiakohtade loomine - Arenguestluste läbiviimine - Tagasiside kogumine lapsevanemalt ja koolilt - Eripedagoogika alase täiendkoolituse läbiviimine - Erialaspetsialistide teenuse kättesaadavuse tagamine - Lastevanemate nõustamine (P) - Hoolekogude koolitamine - Haridusasutuste juhtide ühisüritused (P) - KOV ja lasteasutuste juhtide ühised infopäevad (P) - Alushariduse ümarlaud - Lasteaedu puudutav teave on kättesaadav läbi kov-i kodulehtede või lasteaedede kodulehtedel (P) - Info kajastamine trükistes ja meedias
Täitmisel	- Individuaalse arengukava koostamine arenguliste erivajadustega lastele
Ei täidetud	
Investeeringud	
Prioriteetid 2010	

Infrastruktuuri ja transpordi teemakoja infoühiskonna töörühm, Urmas Ojamäe, infoühiskonna arendaja Lääne ja Hiiu maakondades

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> - Kohaliku omavalitsuse infoturbe projekt (KOVISKE) - Riigiasutuste andmeturbe tõhustamine - Maakonna portaal http://www.laanemaa.ee
Täitmisel	-
Ei täidetud	- Läänemaa Meediapanga loomine
Investeeringud	Enamus projekte läbiviidud Euroopa Liidu toel
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> - Kohalike omavalitsuste kodulehekülgede kaasajastamine - Läänemaa turismiinfo kaasajastamine - Est Win baasvõrgu rajamine

Ettevõtluse teemakoda, Kersti Palmiste, Läänemaa Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant

Täidetud	Tehtud ehk ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust ca 16%
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> - KOV selgitab välja koostöös ettevõtetega ettevõtete arengu perspektiivid ja suunad - Kutseõppe võimaluste mitmekesistamine - Kolledži õppesuundade profiili arengus maakonna vajadustega arvestamine - Prakticate läbiviimine - Regulaarne töötajate täiendusõpe HKHK õppesuundadel - Erivajadustest tulenevate lühikursuste korraldamine HKHK-s - Koolitajate ja kõrgkoolide oskusteabe maakonda toomine - Tööandja poolne töötaja tunnustamine - Mujalt spetsialistide värbamiseks infovahetuse korraldus - Majandusõppe rakendamine ja õpilasfirmade loomine IV kooliastmes - Töövarju päeva rakendamine III kooliastmele - Süsteemne karjäärinõustamine laste- ja noorte nõustamiskeskuse poolt - Maakonna ettevõtete külastamine õpilaste poolt - Maakonna elukeskkonna konkurentsivõime analüüsimine - Nooremale tööjõule vaba aja veetmise võimaluste loomine - Tööandjate tellimusel kohalike spa-de teenuste kasutamine töötajate poolt - Europrojektide toel kruntidele tehnovõrkude rajamine investeringute meelitamiseks - Muhu ja mandri vahelise püsiühenduse loomine - Muud rannikuteed - Taastuvenergia tootmine kohaliku toorme baasil - Vajaliku andmebaasi pidamine LAK ja KOV poolt - Olulisemate õigusaktide ja rahastamis-võimaluste kohta teabepäevade korraldamine - LAK poolne EAS võimaluste tõhus edastamine - Inkubaatori teenuse pakkumine - LAK poolne teavitamine, koolitus ja koordineerimine - KOV-ide koostöös suuremahulisemate europrojektide elluviimine - Abi osutamine tehniliste kooskõlastuste saamiseks planeeringute ja projekteerimistingimuste puhul - KOV-ide kontrolli all olevate ettevõtete soodne poliitika investoritele - Maavalitsuse poolne regulaarne ettevõtjate tagasiside hankimine - KOV-ide poolne ettevõtjate kaasamine majanduspoliitiliste küsimuste otsustamisse - Maakonna tööandjate autasustamine maavanema poolt
Ei täidetud	Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast ca 68% <ul style="list-style-type: none"> - Tööandja poolne töötaja koolitamine - KOV-id koguvad ja edastavad Lääne Maavalitsusse teavet oma tööandjate tööjõu vajaduste kohta - KOV-ide poolt noorte elamuprojektide käivitamine ja elluviimine - KOV-ide koostöö kinnisvarafirmadega uute elu- ja töökohtade loomiseks

	<ul style="list-style-type: none"> - Uuendatud Tallinn-Haapsalu-Rohuküla tee koos ümbersõiduga - Trasside teeninduspunktide rajamine - Planeeringute ja ehitusloa taotluste kiire menetlus - Energiatariifide ühtne poliitika <p>Tegevuskavas nimetatud tegevused, millega 2010. a ei tegeletud ca 16%</p>
Investeeringud	4 841 585 krooni
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> - Valdonna peamiseks prioriteediks on noorte ettevõtlus- ja majandusõppe edendamine eesmärgiga, et igas Läänemaa koolis toimiks vähemalt 1 õpilas- või minifirma. 2010 a saadi rahastus projektile Leader meetmest - projekt viiakse ellu 2 õppeaasta jooksul. - Seoses üldise majandusliku olukorraga on teiseks prioriteediks LAKi teenuste tõhusam osutamine klientidele, et ettevõtted kasutaksid rohkem EL toetusfonde. LAK vahendab infot lisaks EAS meetmetele ka kõigist teistest rahastusallikatest, kust ettevõtjad saavad raha taotleda. - Koostöö tõhustamine LAK, TLÜ Haapsalu kolledži (sh kompetentsikeskus) ja Haapsalu Kutsehariduskeskuse vahel ettevõtjate toetamiseks ja ettevõtete arenguks vajalike lahenduste pakkumisel. Selleks on vajalik ettevõtluse arengukava uuendamine, uue tegevus- ja ajakava koostamine ning kinnitamine kuna mitmed tegevused ei ole enam aktuaalsed.

Sotsiaalvaldkonna teemakoda, Kersti Lõhmus, maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Projekt „Valede Valikute Vältimine“ •Konverents „Hinnangud Läänemaa sotsiaaltööle“ •Ettevõtluse alustamise motiveerimine (gruupinõustamine, ettevõtluskoolitus, äriplaani koostamine jne) •Heitunute rehabiliteerimine (tööharjutus, tööpraktika) •Lääne maakonna traumaprogrammi koostamine •Riiklike strateegiate elluviimine (südame- ja veresoonkonna haigused, HIV/AIDS ennetamise strateegiad, narkomaania ennetamise strateegiad) •Tervisekampaniate korraldamine elanikkonnale •Tehniliste abivahenditega kindlustamine •Infopäevade korraldamine •Aasta Sotsiaaltöö Tegija 2010 valimine •Tegevuskava 2010 seire <p>Ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust 65% , konverentsi tegevuskavasse planeeritud ei olnud.</p>
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Riiklike laste hoolekandeesutuste reorganiseerimine (üleandmine Haapsalu Linnavalitsusele) •Erihoolekandekeskuse loomine Ridala valda •Tervishoiu- ja hooldusteenuste arendamine (SA Läänemaa Haigal, De la Cardie) <p>Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast 20%</p>
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Hooldusravi kohtade suurendamine

	<ul style="list-style-type: none"> •Geriaatrilise hindamismeeskonna loomine •Päevahoiuteenus eakatela Ei täidetud 15% tegevustest
Investeeringud	
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> •Haapsalu Lastekodu hoone (Kastani 9) taastamine ja •Lastekodu peremajade valmimine ja kompleksi üleandmine Haapsalu Linnavalitsusele. •Kaasaegse hooldusravikeskuse väljaarendamine (SA Läänemaa Haigla) •Geriaatrilise hindamismeeskonna loomine ja töölerakendamine •Koduõendusteenuse mahu suurendamine •Päevahoiu-, invatranspordi-, avahooldus- ja viipekeeletõlgiteenuste arendamine •Erihoolekandekeskuse loomine Ridala valda (AS Hoolekandeteenused) •Rehabilitatsiooni meeskonna loomine psüühilise erivajadustega inimestele

Turvalisuse teemakoda, Hele Leek-Ambur, Lääne maakonna terviseedendaja

Täidetud	<p>Lääne MV:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Projekt "Vigastuste vältimine Lääne maakonnas" •Projekt "Läänemaa südame ja versioonkonnahaiguste ennetamise tegevuskava jaanuar - mai 2010" •Projekt "Turvaline Läänemaa" <p>Politsei:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Projekt "Õiguskuulekas noor" •"Kaitse End ja Aita Teist" •Projekt "Allakäigu trepist üles" •"Ohutu päev" <p>Lääne Regionaalne Maanteeamet:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Projekt "Vigurivänt" maakondlikud üritused •Nigula Rattasõit, lastele vigursõit •Projekt "Väikese Ellujääja" õpetajate koolitus •Lastekaitsepäev Rannarootsi Keskuses ("Ohutu päev") •Liiklusõppeväljak Haapsalu Kolledzi hoovil •Projekti "Sõida kaine peaga!" raames alkomeetri kasutamise võimalus suveüritustel <p>Punane Rist:</p> <ul style="list-style-type: none"> •KEAT •Lastelaagrid 3 •AIDSi päev •Lastekaitsepäev •Doonorlus •R - dünaamika kool •Noorlektorite kool •Sekkumisvarud <p>Haigla:</p>
----------	---

	<ul style="list-style-type: none"> •Noorte nõustamiskabinet •Suitsetamisest loobumise nõustamine
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Helkurikampaania üritused "Must nukk" Päästeamet: <ul style="list-style-type: none"> •Memme - Taadi kool koostöös Vabatahtliku Reservpäästerühmaga •Veeohutusosalased loengus koolides 11 klassi lastele
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Projekt "Nublu aitab"
Investeeringud	Kokku investeeringuid ca 960 725
Prioriteetid 2010	Turvalisuse edendamine: <ul style="list-style-type: none"> •vigastuste vähtimine •alaealiste kuritegevuse ennetamine

Turismi teemakoda, Ingrid Kera, MTÜ Läänemaa Turism juhataja

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Messid, infopäevad ja turundusüritused •Pressireisid regiooni ja maakonda •Trükised - Haapsalu ja maakonna turismiinfoga kaart 2011 Piktogrammidega. •Väikemuuseumite, galeriide, MTÜ-de teenuste kaart, maakonna marsruudid (4 keeles) •Vahe- ja erilehed Tehtud ehk ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust ca 80%
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Lääne-Eesti regiooni ühistrükis •TIK kanalite parendamine •EAS projektipõhine toetus turundustegevusteks. "Haapsalu ja Läänemaa kultuuriturismitoote turundamine 2010-2013", projekti ettevalmistamine ja esitamine; . 2010 aasta tegevuste elluviimine •6 koolitust kokkusaamist turismiasjalistele, Läänemaa teenindusettevõtjate koostööfoorum 2010; •Koostöö Läänemere regioonis, rahvusvahelise koostöö hoogustumine Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast ca 20%
Ei täidetud	
Investeeringud	Kokku investeeringuid ca 1 034 519 krooni
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> •Läänemaa turismiarenduskava 2012-2016 koostamine •TIK- kanalite ja teenuste parendamine •Nutitelefonidele mõeldud mobiilsidel põhineva rakenduse valmimine Läänemere saarestikupiirkonna ja Hiiumaa-Saaremaa-Läänemaa kohta

Mainekujunduse teemakoda, Kristi Erkmann, maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna kultuurinõunik

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Läänemaa portaali arendamine ja •Läänemaa portaali ametliku osa tõlkimine koostöös Haapsalu Kolledžiga •Läänemaa portaali kasutamise analüüsi koostamine vähemalt üks kord aastas
----------	--

	<ul style="list-style-type: none"> •Koostöös meediaga pidev infovahetus •Vähemalt kord nädalas on kohalik ajaleht ning kohalikud meediaväljaannete reporterid informeeritud maavalitsuse tegemistest •Olemasolevate vahenditega Läänemaa fotopanga loomine, materjali kogumine •Läänemaa Väravate, kui olulise turismiinfojaotuskohtade väljaarendamine kaubamärgi kasutusele võtmine, kontseptsiooni arendamine, visuaalsete lahenduste väljatöötamine •Haapsalu ja Läänemaa üldine turismiinfotrükis ja turismitootepõhised trükised •Läänemaa päev Tartus (Lõunakeskuses) •Osalemine Tallinn 2011 programmis ja erinevatel messidel vastavalt turismiturunduskavale •Läänemaa kuu riigikogus •Mainekujunduse teemakoja kokkusaamised vähemalt neli korda aastas, teemad vastavalt mainekujunduskavale. Erinevate töögruppide kokkusaamised. <p>Tehtud ehk ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust 51,85%</p>
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Läänemaa portaali kirjasaatjate võrgustiku koolitamine, koordineerimine •Läänemaa portaali reklaamimine ja koostöö teiste organisatsioonidega portaali arendamiseks <p>Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast 11,11%</p>
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Maavalitsuse ja Läänemaa Turismi vahel virtuaaltuuri haldamise lepingu sõlmimine •Virtuaaltuuri mitmekesistamine •Haapsalu Filmistuudio MTÜ loomine, mille üheks osapooleks on Haapsalu linn •Projektide kirjutamine, raha taotlemine erinevatest fondidest riist- ja tarkvara soetamiseks •Läänemaa Väravate varustamine maakonna turismiinfoaga •Läänemaa tunnuslause ning logo temaatiliste konkursside korraldamine •Kokkusaamine turundajatega ning ettevõtjatega logo populariseerimiseks •Haapsalu ja Läänemaa esinduslikku uuendamise ja lähiajalugu puudutava raamatu välja andmine •Heade mõtete päeva korraldamine <p>Tegevuskavas nimetatud tegevused, millega 2010. a ei tegeletud 37%</p>
Investeeringud	Kokku investeeringuid ca 563 800 krooni
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> •Läänemaa päev Tartus •Läänemaa Turism sai EASist turundustoetust, tänu millele on ilmunud ja ilmub veel trükiseid ning saab teha maineüritusi •Info liikumise tõhustamine läbi suhtlusvõrgustiku Facebook

Noorootöö teemakoda, Ülle Lass, maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik noorsootöö ja spordi alal

Täidetud	•Noorte filmi ja fotokonkurss
----------	-------------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> •Õiguskulekas noor •Toimuvad Läänemaa V Noortepäevad •Vallavolikogude külastused •Noorsootöötajate ja maanoorte õppereis Tartusse •Toimub noortefoorum "Meie" •Noorteinfo töötajate baaskoolitus •Noorsootöö arengukava seire •Karjäärpäev •Noorsootöö ajaleht Oma Rada •Läänemaa noorte infovajadused (uuring) •Jagatakse noorsootöö preemiaid •Aasta kokkuvõtete tegemine •Noortekeskuste võrgustiku koordineerimine ja arendamine •Noorteinfo koordineerimine ja korraldamine •Läänemaa Noorteportaali haldamine •Toimuvad Läänemaa noorsootöö ümarlaua /teemakoja töökoosolekud •Toimuvad Läänemaa Noortekogu ümarlaua koosolekud <p>Tehtud ehk ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust 86,5 %</p>
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Maakonna huvitegevuse kaardistamine <p>Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast 4,5 %</p>
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Maakondlik noorte ideede konkurss – õpilasesinduste koolitus (jäi ära ressursside puuduse tõttu) •Laagrikasvatajate koolitus (vähene huvi) •T.O.R.E koolitusmoodulite sari (lükkus edasi) <p>Tegevuskavas nimetatud tegevused, millega 2010. a ei tegeletud 9 %</p>
Investeeringud	Kokku investeeringuid ca 576 626 krooni
Prioriteetid 2010	<p>Lähiaastatel jätkub trend, kus noorte ootused suurenevad uutele teenustele: kvalifitseeritud noorsootöötajad, kvaliteetsed koolitused, noortele suunatud info. On täheldatav noorte vähene omaalgatus ja aktiivsus. Tulenevalt probleemidest on trend enam noorte ennetustegevuste toetuseks, erinevate koostööprojektide rakendamiseks ning koolituste korraldamiseks, et tõhustada noorte teadlikkust ja aktiivsust.</p> <p>Sellest lähtuvalt on prioriteetidid:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Noorte osalus: Noorte volikogude tekkimine KOVidesse •Projekti „Läänemaa noorte infovajadused“ edukas lõpuniviimine •Kvalifitseeritud noorsootöötajad - iga-aastane noorsootöötajate koolitus

Sporditöö teemakoda, Ülle Lass, maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik noorsootöö ja spordi alal

Täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Spordi ümarlaud •Operatiivne spordiinfo - Läänemaa Spordiveebis www.laanesport.ee •Treenerite kutsekvalifikatsiooni tõstmine •Projekt "Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus" •Läänemaa Omavalitsuste Liidule tutvustatakse spordiprobleeme
----------	--

	<ul style="list-style-type: none"> •Teavitustöö projektide võimalustest ja rahastuse tingimustest •Spordirajatiste andmebaasi korrashoidmine •Parimate tunnustamine •Küsitluste ja uuringute läbiviimine •Treenerite, spordiõpetajate ja sporditöötajate andmebaasid •Ujumise algõpetuse programm •Maakonna spordivõistluste kalender •Spordiaasta kokkuvõtete tegemine •Maakonna esivõistlused <p>Tehtud ehk ellu viidud tegevused moodustavad tegevuskava mahust 54 %</p>
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> •Meditsiinilise kontrolli testprojekt •Läänemaa Spordikooli Universaalhall 2008-2010 •Lihula Gümnaasiumi staadioni ja spordihoone renoveerimine 2008-2010 •Iga omavalitsuse territooriumile on rajatud liikumis- ja terviserada •Koolide spordiehitised on kaasajastatud •Kõikides koolides annavad kehalise kasvatuse tunde erialaspetsialistid •Mänguväljakute andmebaasi loomine •Regulaarsed koolitused <p>Teostamisel ja töös olevad tegevused moodustavad tegevuskavast 36 %</p>
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> •Maakondliku spordikooli loomiseks võimaluste otsimine •Motospordi arendamine Läänemaal •KOVides on tähtsal kohal sport, sporditöö vastutusvaldkond on määratud <p>Tegevuskavas nimetatud tegevused, millega 2009. a ei tegeletud 9 %</p>
Investeeringud	<ul style="list-style-type: none"> •Läänemaa Spordikooli Universaalhall 2008-2010 a. - 15 000 000 •Lihula Gümnaasiumi staadioni ja spordihoone renoveerimine 2008-2010 a. - 870 000 krooni •Projekt "Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus" - Praeguseks on panustatud 4,1 milj. krooni •Lisaks veel 426 725 krooni 2010. a. muudeks tegevusteks <p>Kokku investeeringuid ca 20 396 725 krooni</p>
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> - Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse arendamiseks tingimuste loomine - Maakonnas tegutseb spordiürituste korraldajana ning spordiinfo operatiivse edastajana spordiliit Läänemaa, kelle uueltegevjuhilt eeldatakse Läänemaa kui maakonna spordi katusorganisatsiooni olulisemalt silmapaistvama ja usaldusväärsema rolli võtmist - Liikumisharrastuse arendamiseks võimaluste otsimine. Liikumisharrastusprojektide arvu tõus.

Keskkonna teemakoda, Margis Sein, maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja

Täidetud	- Kaitsealade külastusobjektide hooldus ja infrastruktuuri täiendamine (Pidev)
----------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Veekogude tervendamine ja hooldus - Eesvoolude hooldus - Riguldi jõe suudme avamise uuring - Poollooduslike koosluste hooldamine Läänemaal - Metsloomade talvine lisasöötmine, hoole - Sosnovski karuputke tõrje (P) - Kruuskattega teede ja tänavate tolmuwabaks muutmine (P) - Ohtlike jäätmete kogumisringi korraldamine Lääne maakonnas - Vanapaberikonteinerite paigutamine tihaasustusaladele (Vatla, Penijõe) - Jäätmekavade koostamine Taebla, Noarootsi - Jäätmekavade ja muude jäätmemajandust regleerivate õigusaktide ülevaatamine, uuendamine (P) - Matsalu alamvesikonna asulate vee ja kanalisatsiooni-süsteemide rajamine ja uuendamine (jätkuprojektid) - Harju alamvesikonna asulate vee ja kanalisatsiooni-süsteemide rajamine ja uuendamine – Rannaküla, Variku - Põllumajandusliku keskkonnamajanduse vähendamine - Veemajanduse infrastruktuuri arendamine - Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks ning kaugküttevõrkude parendamiseks - Raiesmike uuendamine, metsastamine (P) - Metsaparandus (P) - Metsakahjustuste ennetamine (metsakaitse) (P) - Metsade inventeerimine (2900 ha) (P) - Põllumajandusmaa heas korras hoidmine (P) - Keskkonnaalaste kitsendustega piirkondade säilitamine - Maaparandus-süsteemide korrashoid - Jahiulukite arvukuse ohjamine keskkonnamajanduse vähendamiseks (P) - Rebase, kährliku arvukuse seire (P) - Kaitsealuste loomade poolt tekitatud kahjude hüvitamine (P) - Maakonna planeeringuinfo ja keskkonnainfo jooksev avalikustamine Maa-ameti kaardiserveris (P) - Loodusvarade teemaplaneeringute koostamine ja täiendamine(P) - Keskkonnahariduse võrgustiku arendamine (keskkonnahariduse konverents) (P) - Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine ja kasutamine (P) - Keskkonnaalane selgitustöö ja teavitamine (P) - Matsalu loodusfilmide festival (P) - Keskkonnalaagrite korraldamine, ka Läänemaa õpilastele (P) - Koristustalgute korraldamine - Aasta parima keskkonnateo valimine
Täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> - Üldplaneeringu koostamine ja täiendamine - Pärandkultuuri objektide inventeerimine projekti “Metsandusliku pärandkultuuri kaitse ja rakendamine” raames andmestiku täiendamine - Prästviigi järve taastamise projekt - Marimetsa matkaraja rekonstrueerimine - Kergliiklusteede võrgustiku rajamise kava koostamine Lihula ja Haapsalu linna lähiümbruse elanikele keskuse ja lähiümbruste vahel

	<p>alternatiivsed liikumisvõimalused tagamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hajaasustuse veeprogrammi elluviimine - Avalikkusele suunatud keskkonna- ja planeeringute teemakoja tegevusi ja keskkonnavaldkonda üldiselt tutvustav arengukonverents 1 kord kahe aasta jooksul - Keskkonnaüritused Läänemaal (metsanädal, looduskaitsekuu) - Läänemaa keskkonnasõbralikuma ettevõtte valimised - Keskkonnaprojekti kirjutajate koolitamine <p>Tehtud (enamjaolt on need ka jätkutegevused) moodustavad 76,5 %</p>
Ei täidetud	<ul style="list-style-type: none"> - Pärandkultuuri objektide taastamine, hooldamine ja eksponeerimine - Kaopalu-marimetsa raba matkaradade, matkaonni ja linnuvaatlustorni rajamine - Surnud loomade matmine, vigastatud ja emata jäänud loomade abistamine - Risti-Haapsalu majanduskoridori infomaterjalid on koostatud. - Lemmikloomade surnuaia rajamine Karusele - Tehnilise infrastruktuuri teemaplaneeringu lähteandmete kogumine - Puurkaevude inventeerimine, asukoha täpsustamine - Läänemaa jahiteabebeaside arendamine - Ökokrati üritused - Läänemaa väärtuslikke maastikke tutvustav trükis (venekeelne) (Trükkimine 2011a.) <p>Tegemata jäi 23,5 % (enamasti finantside või ajaressursi puudumise tõttu) tegevustest</p>
Investeeringud	Kokku investeeringuid ca 120 160 293 krooni
Prioriteetid 2010	<ul style="list-style-type: none"> - Kaitsealade uute eeskirjade menetlemine (Matsalu, Puhtu-Laelatu, Nõva, Silma, Salajõe) - Kaitsekorralduskavade koostamine (Silma, Matsalu) - Jäätmemajanduse korrastamine (kodanikualgatuse arendamine) - Läänemaa keskkonnahariduse tegevuskava (KA, RMK)

Ülevaade olulisematest 2010.a tegevustest ja projektidest:

1. Kohalike omavalitsuste üldplaneeringute valmimine
2. Jäätmekavade ja -hoolduseeskirjade olemasolu
3. Keskkonnahariduse võrgustiku arendamine ja keskkonnaalane teavitamine.

6.3 Lääne maakond riiklike ja Euroopa Liidu toetuste saajana

Lääne maakonna arendustegevuse toetamiseks on riiklike ja Euroopa Liidu vahendeid aastatel 2007-2010 kasutatud kokku 17 294 420 eurot (301 136 165 krooni). SA Läänemaa Arenduskeskuse poolt koostatud ülevaates on nimetatud analüüsi aluseks olnud toetuste summad meetmete ja programmide lõikes.

6.4. Projektid

Maavalitsuse juhtimisel jätkus Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse (TTSK) väljaarendamine, mille projektijuht on maavalitsuse maaelu peaspetsialist Mati Kallemets. Palivere TTSK eesmärgid vastavalt arengukavale aastateks 2006-2015 on järgmised:

- pakkuda kvaliteetseid tervisespordi ja vaba aja veetmisega seotud teenuseid kohalikele elanikele ja ettevõtetele;
- võimaldada Läänemaa noortele aastaringset aktiivset sportlikku tegevust;
- olla Marimetsa turismipiirkonna üheks teeninduskeskuseks;
- arendada välja sellised teenuste paketid, mis võimaldavad tulevikus
- kompleksil toimida isemajandavana;
- jõuda arengukava rakendamise perioodi lõpuks aastaringset toimiva kompleksini, kus vaba aja veetmine ja liikumisharrastustega tegelemine on võimalik kõigil aastaegadel;
- projekt omab positiivset sotsiaalmajanduslikku mõju piirkonnale sealhulgas elanikkonna tervise paranemine;
- kohalike ühenduste ja spordiklubide jätkusuutlikkuse suurenemine;
- piirkonna maine tõus;
- ettevõtlikkeskkonna edendamine, turismiteenuse pakkumine ja kuni 12 uue töökoha loomine;

2010. aastal Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi esitatud taotlus summas 89 476 eurot (1,4 milj krooni) Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse teenindushoone valmimiseks ei saanud positiivset otsust. Samas jätkati arendustegevustega ja paigaldati valgustus suusatajate, jooksjate, jalgratturite jt harrastus- ning terviseportlaste poolt kasutatavale rajalõigule.

6.5. Maakondlike arendusrahade kasutamine 2010. a

Maakondliku arendustegevuse programm (Maakar) on ellu kutsunud maavanemale Eesti Vabariigi Valitsuse seadusega pandud kohustuse – hoolitseda maakonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu eest – täitmiseks. Lääne Maavalitsusele eraldati 2010. a riigieelarvest maakondlikuks arendustegevuseks 16 361 eurot (256 000 krooni). Programmi vahendid kasutati ära 99,76%-liselt.

2010. a vahendeid kasutati traditsiooniliste maakonnale rahvusvahelist tuntust toonud ürituste nagu Kaheksas Matsalu loodusfilmide festival ja Rahvusvaheline klassikalise muusika festival Lihula Muusikapäevad toetamiseks. Oluliseks peeti toetada MTÜd Läänemaa Turism liikmemaksu tasumisel regionaalsele turismi katusorganisatsioonile MTÜ Lääne-Eesti Turism summas 3 196 eurot (50 000 krooni). 2010. a toetati Maakarist esimest Lääne maakonna klastrialgatust – Läänemaa tervise- ja loomemajanduse klatri õppereisi Rootsi 639 euroga (10 000 krooni). Jätkati õpilaste ettevõtlikkuse õppe toetamist 767 euro (12 000 krooni) ulatuses. Toetati ka kahte olulist koostööprojekti – Läänemaa neli strateegiapäeva ja Läänemaa päev Lõuna-Eestis- millised ühendasid avaliku, kolmanda ja erasektori esindajaid.

Maakondliku arendustegevuse programmi vahendite kasutamise põhimõtteks on tagada rahalised vahendid valdkondlike teemakodade ürituste ja projektide elluviimiseks. Lisaks sellele on võimalik

kasutada antud programmi vahendeid näitamaks omafinantseeringut, kui teemakojad taotleavad toetust erinevatest Euroopa Liidu struktuurfondidest. Maakondliku arendustegevuse programmi vahenditega on 2010. a toetatud ettevõtluse (s.h õpilaste majandusõpe), turismi, mainekujunduse, spordi, hariduse ja energeetika teemakodade tegevusi järgnevalt:

Nr	Taotleja	Projektid	Eraldatud summa, kr
1.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Andres Huul	Läänemaa tervise- ja loomemajanduse klatri õppereis	10 000
2.	SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus/ Ülle Lass	Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse komplektalajaama ehitus	25 000
3.	Lääne Maavalitsus/ Merle Mäesalu	Läänemaa neli strateegiapäeva	8 551
4.	Läänemaa Turism MTÜ/ Ingrit Kera	Agora pärandkultuuri- ja turundusprojekt	10 000
5.	MTÜ Kodukant Läänemaa / Ene Sarapuu	Läänemaa päev Lõuna-Eestis	30 000
6.	MTÜ Lihula Muusikapäevad/ Miina Järvi	Rahvusvaheline klassikalise muusika festival Lihula Muusikapäevad	10 000
7.	Matsalu Loodusfilmide festival MTÜ/ Tiit Mesila	8. Matsalu rahvusvaheline loodusfilmide festival	15 000
8.	Lääne Maavalitsus/ Merle Mäesalu	Läänemaa aastaraamat 2009	8 840,4
9.	Läänemaa Turism MTÜ/ Ingrit Kera	Läänemaa Turism MTÜ liikmemaks Lääne-Eesti Turism MTÜ-s	50 000
10.	Lääne Maavalitsus/ Merle Mäesalu	Lääne maakonna arendustöötajate suveseminar	9 999,48
11.	Risti vald/ Rein Kruusmaa	Lääne Värava külastuskeskuse arengu- ja turundusstrateegia ning tasuvus-teostatavaus analüüsi koostamine	14 998
12.	Lääne Maavalitsus/ Anneli Vaarpuu	Täiskasvanud Õppija Nädala tunnustusüritus	3 000
13.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Tarvo Pikkaro	Läänemaa sädeinimesed 2010	3 000
14.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Kersti Palmiste	Ettevõtlikkuse õpe Läänemaa koolides	12 000
15.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Kai Krabo	Visioonipäeva korraldamine Kullamaal	2 000
16.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Kai Krabo	“Energiasäästliku Läänemaa arengustrateegia” kontseptsiooni ja lähteülesande koostamine	15 000
17.	SA Läänemaa Arenduskeskus/ Kersti Palmiste	Läänemaa ettevõtjate tunnustamine ja koostööfoorum 2010	12 000
18.	Lääne Maavalitsus/ Kristi Erkmann	Läänemaa portaali uuendamine	16 000
KOKKU			255 388,88

6.6. Investeeringutoetused hasartmängumaksust

Nr	Taotleja	Projekt	Taotlus	Rahastus
1.	Haapsalu Linnavalitsus	Haapsalu Nikolai kooli käsitööklasside renoveerimine	500 000	500 000
2.	Haapsalu Linnavalitsus	Haapsalu Noorte Huvikeskuse II korruse remonttööd ja ventilatsiooni rajamine	436 841	436 841
3.	Hanila Vallavalitsus	Kõmsi rahvamaja valgustehnika ja lavavalgustuse rekonstrueerimine	380 167	380 167
4.	Noarootsi Gümnaasium	Noarootsi Gümnaasiumi õpilaskodu akende vahetus	452 503	452 503
5.	Sihtasutus Lõuna-Läänemaa Tervishoiu ja Sotsiaalhoolekande Keskus	Sihtasutuse Lõuna-Läänemaa Tervishoiu ja Sotsiaalhoolekande Keskus õueteede rekonstrueerimine	415 064	415 064
			KOKKU	2 184 575

6.7. Hajaasustuse veeprogramm

Programmi elluviimise periood on 2008. – 2011. a.

Programmist toetatakse puur- ja salvkaevude ehitamist ja puhastamist ning joogiveetorustiku ehitamist kaevudest või rekonstrueerimist. Samuti toetatakse kaevude varustamist vee pumpamiseks ja puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete ja tarvikutega.

Programmist saavad toetusi taotleda füüsilised isikud, kes rahvastikuregistri andmete järgselt elavad taotlusjärgses kohalikus omavalitsuses hiljemalt alates 1. jaanuarist 2009. a ning mittetulundusühingud ja sihtasutused, mille põhikirjaliste tegevuste hulka kuulub oma liikmete või elanike joogiveega varustamise tagamine või kes täidavad korteri- või veeühistu ülesandeid.

Programmi finantseeritakse riigi eelarvest. Lisaks riigile finantseerivad programmi elluviimist kohalikud omavalitsused ja iga kohaliku omavalitsuse üksus saab programmis osaleda vaid juhul, kui panustab rahaliselt vähemalt samas mahus, kui seda teeb riik.

Taotleja rahastamise põhimõtte järgi rahastab ühe kolmandiku projekti maksumusest riik, teise kolmandiku kohalik omavalitsus ja kolmanda taotleja ise.

Kui 2008. aastal osales programmis 11 kohalikku omavalitsust, siis seoses rahaliste vahendite nappusega 2009. aastal osales 8 kohalikku omavalitsust ning 2010. aastal 7 kohalikku omavalitsust.

2010. aastal esitati omavalitsustele kokku 38 taotlust, neist rahastati 32 kogusummas 973 028 krooni (riigi ja kohaliku omavalitsuse toetus kokku), enim küsiti raha puurkaevude rajamiseks.

6.8. Kohaliku omaalgatuse programm

Kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) Lääne maakondlikule komisjonile on laekunud 2010. aastal

96 projektitaotlust, milles taotletakse 1 748 844 krooni, sh maapiirkonna ühendustelt 76 projekti, milles taotletud vahendeid 1 360 668 krooni. Rahastati 2010. aastal 37 projektitaotlust summas 608 993 krooni.

Külaühenduse tegevuskoha omavalitsuse järgi laekus enim taotlusi Haapsalu linnast – 20 ja Lihulast – 19. Mujalt oli laekumisi vähem: Ridalast – 12, Martnast – 8, Hanilast – 7, Vormsist ja Nõvalt – 5, Taeblast ja Ristilt – 6, Kullamaalt – 3, Noarootsist – 2, Orult – 1.

Märkimisväärne on, et 30 projektitaotlust tuli uutelt taotlejatelt. Neist enamik osales ka aktiivselt maakondlikel infopäevadel, mis pani aluse sisuka ja hea tasemega taotluse esitamisele.

Põhiliselt on toetust küsitud käsitöökoolitusteks ja vajaliku inventari soetamiseks, traditsiooniliste ürituste korraldamiseks, külaplatside ja heakorratööde teostamiseks, ajalooliselt oluliste objektide, sündmuste ja kohtade väärtustamiseks.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv läbi kohalike elanike initsiatiivi, kogukonna kaasamise ja koostöö tugevdamise.

Toetuse suurus on kuni 25 000 krooni. Toetuse määr on maksimaalselt 90% projekti abikõlblikest kuludest ning taotleja oma- ja projektipartnerite kaasfinantseering peab moodustama vähemalt 10% projekti kogumaksumusest.

Jrk nr	Taotleja	Projekti nimi	Toetus EEK
1	Ehte Käsitöö ja Kunstikoda	Haapsalu rätiku muuseumis pitsisalli õppe- ja töötoa korraldamine	18 228
2	MTÜ Jalgrattaklubi PARALEPA	Läänemaa maastikusarja Marimetsa Kapp 2010 korraldamine	25 000
3	Lääne-Eesti Vabatahtlik Reservpäästerühm	Päästekoerte ja vabatahtlike otsingukoolitused	25 000
4	MTÜ Läänemaa Käsitööliste Ühendus	MTÜ Läänemaa käsitöönäitus ja III käsitööettevõtlaste foorum	14 040
5	MTÜ Evald Okase Muuseum	Kunstikoolituste programmi läbiviimine Evald Okase Muuseumis	20 226
6	Läänemaa Pensionäride Ühendus	Läänemaa pensinäride kokkutulek 24.07.2010 Lihulas	8 650
7	MTÜ Noorte Vaba aeg	Algajate alternatiivmuusika dj-de harjutustöötoa ning prooviesinemise korraldamine ning projektiks vajaliku dj-tehnika soetamine	23 500
8	Kultuuripärandi talletamine Haapsalus I	MTÜ Rotalia Film	16273
9	Kirimäe külaplatsile lastemänguväljaku loomine ja avaüritusena seiklusmängu korraldamine	Kirimäe Külaselts	13 727
10	Pikajala laudtee 2010	Suusaklubi Sula	25 000
11	Peraküla külaplatsi korrastamine ja pingid	Peraküla Teater	23 000
12	Läänemaa sädeinimesed 2010	Läänemaa Külade Ühendus	15 610

13	Õmblusmasina soetamine ja Lõuna-Läänemaa pättide valmistamise koolitus	Lastekaitse Liit	17 330
14	Karusepäev Kinksis	Kinksi Küla Selts	16 663
15	Käsitöökursused Martnas	Martna Päevakeskus	4 000
16	Läänemaa puuetega inimeste ühistegevuse toetamine	Puhke- ja tegevuskeskus "Jursu"	22 572
17	Kiieplats korda jaanipäevaks ja talupäevaks ning ürituste korraldamine	Kuijõe Külaselts	5 000
18	Lihula Rahvakunsti Seltsingu 10.tegevusaasta tähistamine Lihula Kultuuri päevadel näituse ning savi- ja klaasitegemise õppepäevaga	Lihula Rahvakunsti Seltsing	5 127
19	Taaskasutus lapitöös	Lihula Rahvaülikool	23 610
20	Külaseltside kevadpäev Martnas	Martna Päevakeskus	3 660
21	Altmõisa savisepikoja II etapp	Johannes Cimmermanni Altmõisa Selts	24 985
22	20. Ridala külade mängud	Ridala Spordiklubi	7 147
23	Võntküla külaplatsi rajamine	Võntküla Külaselts	24 968
24	Vatla mõisa päeva töötoad	Vatla Külaselts	17 758
25	Koolivaheaja ajaloo- ja loovuslaager	Keskaegne Lihula	21 445
26	Martna noorte orienteerumislaga korraldamine	Orienteerumisklubi Okas	24 714
27	Uurimustöö "Kirivöö Läänemaal"	Rõude Küla Selts	13 600
28	Lääne skautide suvelaager "Päikesetants"	Läänemaa Skautide Malev	24 920
29	Matsalu Külaselts	Matsalu Külaseltsile pillide soetamine pideva rahvamuusikaalse õpetuse läbiviimiseks kogukonnas ja kohalikus algkoolis	25 000
30	Vatla Külaselts	Klaasisulatamise kursus	5 040
31	Vidruka Teod	Vidruka külaelu lugudes ja pildil	13 349
32	Rõude Küla Selts	Pilt seinale!	14 445
33	Kuijõe Külaselts	Kuijõe küla kultuuripärandi talletamise IV etapp	9 500
34	Tuudi Külaselts	Siidimaalikursus	10 522
35	Palivere Naisselts	Klaasikursus	8 495
36	Martna Päevakeskus	Juuksuriteenus Martnas	14 789

37	Hanila Muuseumi Selts	70. aastat hariduselu Virtsu poolsaarel	22 100
		Kokku	608 993

Kirimäe Külaseltsi katusealune

Rõude Küla Selts kirivööde uurimus Fotod Mati Kallemets

7. LÄÄNEMAA ARENDUSKESKUS

Riigi sihtasutuse Läänemaa Arenduskeskus (LAK) nõukogu täienes vastavalt 2010. aastast kehtima hakanud Riigivaraseadusele kahe liikme võrra – lisandus Rahandusministeeriumi esindaja ning kolmandast sektorist MTÜ Kodukant Läänemaa esindaja. Nõukogusse kuulub nüüd üheksa liiget: eelnimetatutele lisaks veel kolm ettevõtjate esindajat, kaks kohalike omavalitsuste esindajat ning kaks maavalitsuse esindajat. Keskuses oli kuus töötajat – juhataja, kolm konsultanti (ettevõtluse, mittetulundusühenduste, ning kohalike omavalitsuste), sekretär-assistent ning koristaja.

Tegevused ettevõtlusvaldkonnas

1. Ülevaade keskuse olulisematest ettevõtluse arengule suunatud projektidest/proaktiivsetest tegevustest

- **Majandusõppe rakendamine ja õpilasfirmade loomine Läänemaa koolides** – I pa koostati ning esitati LAKi poolt majandusõppe edendamiseks projekt Leader toetusmeetmesse, mida ka rahastati. Tegevustega alustati novembrikuus, kuna Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (PRIA) otsuse saabumine viibis. Osales 8 kooli.
- **Läänemaa Ettevõtluspäev** – toimus 28. aprillil ning sellel osales 65 inimest, tegevus toimus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) rahalisel toel;
- **Ettevõtjate mentorklubi** – jätkus 2009. a sügisel alanud mentorklubi tegevus, kus osales kuni 24 ettevõtjat. Tegevus toimus EAS rahalisel toel.
- **Kiltsi tööstusala arendamine** – LAK koostas projektitaotluse EASi piirkondade arengu kavandamise programmi, projekt sai positiivse rahastamisotsuse. Projektis osaleb 3 partnerit – Ridala vald, Haapsalu linn ning Kaitseliit.
- **Läänemaa tervise- ja loomemajanduse klastri algatus** – LAK oli projekti elluviija, osales 22 partnerit. Finantseeriti EL Regionaalarengu Fondi poolt EAS kaudu klastrite programmist.
- **Maakonna ettevõtjate tunnustamisürituse läbiviimine** – LAK korraldas tunnustamisürituse, kus tunnustati viit ettevõtjat, osales 60 ettevõtjat. Finantseeriti

maakondlikust arendustegevuste programmist ja sponsorite (Swedbank AS, Ridala vallavalitsus) abiga.

2. Infopäevad ettevõtjatele

Viidi läbi 16 info- ja teabepäevapäeva, grupinõustamist 163 inimesele.

3. Keskuse poolt korraldatud koolitused ja õppereisid ettevõtjatele

Viidi läbi seitse koolitust kokku 94 inimesele.

4. Viidi läbi kolm alustava ettevõtja baaskoolitust, kokku 52 osalejale.

5. Seminarid ettevõtjatele

Viidi läbi neli seminari, ümarlauda, kokku 123 osalejale.

6. Nõustamismahtude tabel – ettevõtjate nõustamine

		arv
Alustavate ettevõtjate nõustamine	Nõustatud alustavaid ettevõtjaid kokku	353
	Esitatud Stardi/Kasvutoetuse taotlusi (keskuse nõustamise abil)	8
	neist EASi poolt rahastatud taotlusi	7
	Nõustamise tulemusena valminud tegevusplaanide arv (äri-, turundus-, finantsplaanid jne)	70
	Keskuse nõustamise abil ettevõtjate poolt loodud uute ettevõtete arv	66
	Ettevõtjate esitatud T ja O taotlusi (keskuse nõustamise abil)	3
	neist EASi poolt rahastatud taotlusi	3
Tegutsevate ettevõtjate nõustamine	Nõustatud tegutsevaid ettevõtteid kokku	54
	sh nõustatud EASi programmidest	30
	Nõustamise tulemusena valminud tegevusplaanide arv (äri-, turundus-, finantsplaanid jne)	11
	Ettevõtjate esitatud T ja O taotlusi (keskuse nõustamise abil)	3
	neist EASi poolt rahastatud taotlusi	3

Tegevused mittetulundusühenduste valdkonnas

1. Ülevaade keskuse olulisematest mittetulundusühenduste arengule suunatud projektidest ja proaktiivsetest tegevustest

• MTÜde tunnustamise ettevalmistamine

Tunnustati 24 Läänemaa sädeinimest Uuemõisa mõisa valges saalis. Rahastamiseks koostati projekt, mida finantseeriti Kohaliku Omaalgatuse Programmi, Maakondliku arendustegevuse (MAAKAR) programmi ja MTÜ Kodukant Läänemaa vahenditest.

• Läänemaa Kodanikeühenduste konverentsi ettevalmistamine ja läbiviimine

Konverents viidi läbi 5. novembril Haapsalu Kultuurikeskuses. Lisaks konverentsile tunnustati kodanikualgatuse edendamise maakondliku tähtsusega eestvedajat Mati Kallemetša. Projekti rahastasid Kodanikuühiskonna Sihtkapital ning Kodukant Läänemaa. Osalejaid oli kokku 77.

• MTÜde baaskoolituse ettevalmistamine ja läbiviimine

Viidi läbi kolmepäevane MTÜde baaskoolitus, osalejaid oli 14.

• MTÜde juhtide arenguprogrammi ettevalmistamine ja läbiviimine

Viidi läbi kolm 2-päevast moodulit, mille läbis täies mahus 12 ühenduste esindajat.

2. Läbiviidud infopäevad mittetulundusühendustele

Viidi läbi kaheksa infopäeva kokku 201 osalejale.

3. Läbiviidud koolitused ja õppereisid mittetulundusühendustele

Viidi läbi üheksa koolitust kokku 143 osalejale.

4. Läbiviidud seminarid mittetulundusühendustele

Viidi läbi 10 seminari ja konverentsi, kokku 195 osalejat.

5. Nõustamismahtude tabel – mittetulundusühenduste nõustamine

Mittetulundusühenduste nõustamine	Nõustatud mittetulundusühendusi kokku	152
	Nõustatud mittetulundusühenduse asutamist	29
	Loodud mittetulundusühenduste arv, kes kasutasid keskuse nõustamist	14
	Nõustatud mittetulundusühenduste projektide arv	25
	neist rahastatud projekte	18
	Nõustatud ja/või osaletud ühisprojektide arv, kus osalevad mittetulundusühendused	8
	Teavitusartiklite ja edulugude (kodanikualgatuse, heategevuse ja vabatahtliku tööga seonduvad) arv meedias ja väljaannetes, mille ilmumises MAKil on tunnetatav roll	6

Tegevused omavalitsuste valdkonnas

1. Ülevaade keskuse olulisematest projektidest/proaktiivsetest tegevustest omavalitsuste valdkonnas

• **Töötuse vähendamine Läänemaal**

Tööõppekeskuse loomine Rõude Külamajja.

Läänemaa Arenduskeskus koostöös Eesti Töötukassa Läänemaa osakonna ja Rõude külaseltsiga valmistas ette tööõppekeskuse loomise Rõude külamajja. Projekt sai Leader-programmist positiivse rahastamisotsuse. LAK nõustas Rõude külaseltsi Eesti Töötukassa korraldatud riigihankes tööharjutusteenuse osutaja leidmiseks Martna, Kullamaa ja Lihula vallas. Rõude külaselts võitis hanke, elluviimisel osutati teenust septembrist detsembrini 2010. a.

• **Projekt „Läänemaa töötutele töölesaamist toetavate nõustamisteenuste osutamine“**

LAK oli üheksa Läänemaa omavalitsuse ühisprojekti elluviija. Osalesid Taebla, Lihula, Risti, Ridala, Kullamaa, Martna, Noarootsi vald ja Haapsalu linn. Projekti rahastati Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) meetmest 1.3.3 "Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed" ning projekti kaasabil tagati sihtgrupile töölesaamist toetavate nõustamisteenuste (võlanõustamine, psühholoogiline nõustamine, juriidiline nõustamine ja töötute eneseabigrupid) kättesaadavus omavalitsustes kohapeal.

• **Projekti “Taastuenergia (rohtse biomassi ja väheväärtusliku puidu) kasutuselevõtu suurendamine Läänemaal” arengustrategia koostamise algatamine**

LAK konsultant kogus ja süstematiseeris vajalikku taustinformatsiooni, valmistas ette strateegia lähteülesande ning tutvus teiste maakondade kogemustega taastuenergia maakondlike arengukavade koostamise kohta. Viidi läbi seminar taastuenergia kasutuselevõtmisest 19 osalejaga valdadest, riigiasutustest ning ettevõtetest. Taastuenergia teemat käsitleti korduvalt

Läänemaa Omavalitsuste Liidu istungitel Perioodi jooksul tutvustati maakonna võtmeisikutele teemat ja edasise koostöö vajadusi ning võimalusi laiemalt. Saavutati kokkulepped taotluse esitamiseks 2011. aastal Tarkade Otsuste Fondi, ekspertide kaasamiseks arengustrateegia koostamisse ning konkreetsetele energeetikavaldkonna objektidele ekspertanalüüside tegemine Läänemaa omavalitsustes.

2. Infopäevad omavalitsustele

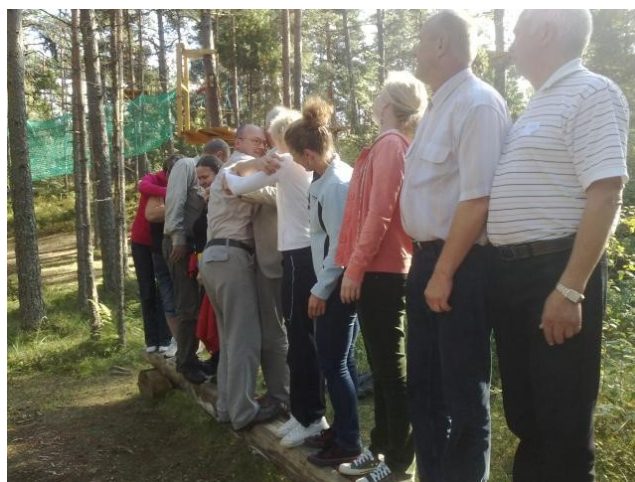
Viidi läbi kaks infopäeva kokku 47 osalejaga.

3. Seminarid omavalitsustele

Viidi läbi üks seminar – Läänemaa visioonipäev 12 osalejaga. Projekt viidi ellu Lääne Maavalituse MAAKARi toel.

Nõustamismahtude tabel – kohalike omavalitsuste nõustamine

Omavalitsuste nõustamine	Omavalitsuste nõustamisi kokku	67
	Nõustatud omavalitsuste projekte (projektide, mitte nõustamiskordade arv)	5
	Nõustatud ja/või osaletud omavalitsuste ühisprojektides (ühisprojektid, kus osalevad kohalikud omavalitsused)	2
	Osaletud piirkondliku tähtsusega arengustrateegiate jms koostamisel (arv)	1

Läänemaa Arendustöötajate suveseminar Roosta Puhkekiilas

*Läänemaa tervise- ja loomemajanduse klatri liikmed õppereisil Rootsis
Prof. T. Theorelli loeng Stockholmi ülikoolis
Stockholmis*

Ingrid Hammarlundi muusikateraapia loeng

8. MTÜ KODUKANT LÄÄNEMAA

Kodukant Läänemaa on mittetulundusühing (MTÜ), mis ühendab Läänemaa seltse, ettevõtjaid ja kohalikke omavalitsusi, kelle sooviks on piirkonna aktiivsuse tõstmise seotuse ja koostöö kaudu.

Kodukant Läänemaal (KKLM) oli 2010. aastal 60 liiget (11 omavalitsust, 15 ettevõtjat ja 34 mittetulundusühingut). www.kklm.ee

Kodukant Läänemaa juhtimiseks on valitud 7-liikmeline juhatus, mille koosseis on järgmine: Peeter Alekand, Anu-Lii Jürman, Sven Köster, Inda Mölder, Linda Pärnpuu, Ene Sarapuu ja Toomas Schmidt.

KODUKANT LÄÄNEMAA TEGEVUS 2010 AASTAL

Leader

MTÜ Kodukant Läänemaa korraldas 2010. aastal kaks KKLM (Leader) strateegia rakenduskava tutvustavat infopäeva, esimese 7. jaanuaril, teise 6. oktoobril.

MTÜ Kodukant Läänemaale laekus 2010. aasta Leader-meetmete taotlusvoorudesse kokku 123 taotlust, millest 79 taotlust sai KKLM-i hindamiskomisjoni heakskiidu.

Alates 2009. aastast heakskiidetud Leader-projektidest on lõpetatud 75 projekti.

1. novembriks 2010. a esitati Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile (PRIA-le) üldkogu poolt kinnitatud MTÜ Kodukant Läänemaa Leader strateegia 2011. a rakenduskava.

Läänemaa päev Lõuna-Eestis

Läänemaa 11 valda käisid ennast tutvustamas Tartus Lõunakeskuses. Projekti tulemusena valmisid iga omavalitsuse külastuskeskkonna eripära tutvustavad videoklipid (11 tk, á 2 min). Klipid aitasid kaasa sihtkoha turundamisele Läänemaa päeva raames ja on kasutatavad maakonda tutvustavate materjalidena.

Läänemaa päevale Lõuna-Eestis valmistati üldkujunduse ekspositsioon ja universaalne

messimööbel, mida saab kasutada erinevatel maakonda tutvustavatel üritustel (12 purje).

Toimus turismiettevõtjate pakettide kampaania Eesti turismilehel www.puhkaeestis.ee.

Läänemaa –Taani noorte ühislaager „Mina otsustan“

Kodukant Läänemaa korraldas koostöös Taani Slagelse piirkonna tegevusgrupiga rahvusvahelise noortelaagri, kus osales viisteist 14-18aastast noort. Laagri raames toimusid erinevad mängulised grupitööd oma kodukoha paremaks muutmise ja noorte osaluse teemadel. Tutvuti kahe riigi kultuuriliste erinevustega, käidi väljasõitudel ning arutati kohalike, globaalsete ja isiklike teemade üle. Noortelaagri pildigaleriid: www.kklm.ee/2142

Läänemaa noorte külaelu eestvedajate koolitustsükkel

Noortele suunatud koolitused toimusid Läänemaa erinevates paikades: Kiideva külamajas, Tuksi spordibaasis ja Allika talu loovkeskuses Saunja külas. Projekti eesmärk oli, et noortest kujuneksid aktiivsed elukeskkonna kujundajad maal.

Koolituspäevadel toimusid mõttevahetused looduse ja kogukonna teemadel. Kiideva külas tegid noored talgutööd. Allika loovkeskuses tutvuti loodusravi võimalustega ja käidi loodusmatkal Silma looduskaitseala radadel.

Noorte soov oli kasvada keskkonnas, mis looks soovi siduda end kodukohaga.

Kiida vanu ja õpeta noori

Novembrikuus toimus Kodukant Läänemaa koolituspäev praegustele ja tulevastele sädeinimestele. Arutleti, milline peaks olema kodukoht, et noored tahaks tagasi tulla. Päeva kokku võttes leiti, et ühiste jõududega – noored ja vanad koos, suudetakse palju.

Läänemaa vabatahtlike võrgustiku loomine ja tegevuse käivitamine

Vabatahtliku tegevuse tutvustamiseks toimusid ümarlauad igas Läänemaa vallas. Räägiti vabatahtlike võrgustiku loomisest, infovahetusest ja valiti 11 vabatahtlike tugiisikut.

Ühisseminarid

Kodukant Läänemaa liikmete ühisseminar (ühissöömine) toimus kevadel Kullamaal. Oma valla külade ettevõtmisi tutvustasid Kullamaa, Taebla, Risti ja Martna vald. Üritusel osales 107 inimest.

Suvine liikmete ühisseminar toimus Vormsi saarel. Vastuvõtjateks olid Vormsi ja Ridala vald. Lisaks 91 läänlasele olid Vormsil ka 40 Jõgevamaa inimest.

Hilissügisene seminar viis Kodukant Läänemaa liikmed Noarootsi valda Roosta puhkekülla. Sealse piirkonna külade ettevõtmisi tutvustasid Noarootsi, Oru ja Nõva vald. Roostal osales 144 inimest.

Koostöö

Kodukant Läänemaa osales Hiidlaste Koostöökogu juhatuse väljasõiduseminaril Hanikatsi laiul. Istungile olid kutsutud osalema ka Saarte Koostöökogu ning Maamajanduse Infokeskus, et algatada koostööprojekt kohaliku toidu propageerimiseks.

Õppereisid

26. septembrist 3. oktoobrini toimus Kodukant Läänemaa liikmetele õppereis Saksamaale, Brandenburgi, Mecklenburg-Vorpommern ja Schleswig-Holsteini liidumaadesse. Õppereisil tutvuti Saksamaal teostatud väikeettevõtjate projektidega ning loodi kontakte kahe riigi ettevõtjate vahel. Samuti tutvuti külaelu ning kogukonnaga seotud tegevustega nimetatud piirkondades. Vastuvõtjateks olid Saksamaa Leader tegevusgrupid. Õppereisil osales 53 inimest.

Väliskülalised

Kodukant Läänemaa oli 4.- 6. veebruaril Leedu delegatsiooni võõrustajaks. Külalistele tutvustati Läänemaa Leader-tegevuspiirkonda.

13.-16. septembril viibis Läänemaal 26-liikmeline Slovakkia maaelu delegatsioon Presovi piirkonnast. Tuldi uudistama, kuidas on rakendatud Leader-meede Läänemaal ning peeti ühine seminar Altmõisa külalistemajas.

Ühisseminari põhiteemaks oli tööpuuduse ning tööhõive probleem noorte seas. Arutati, millised on viisid tööhõive parandamiseks, kuidas noortele maal tegevust pakkuda ning toodi huvitavaid näiteid mõlema piirkonna kogemuste põhjal.

Teeme Ära

Kodukant Läänemaa oli üle-eestilise talgupäeva Teeme Ära koordinaatoriks Läänemaal.

Sädeinimeste tunnustamine

26. novembril toimus koostöös Läänemaa Arenduskeskuse, Lääne Maavalitsuse ja Läänemaa Külade Ühendusega traditsiooniline Läänemaa sädeinimeste tunnustamisüritus Uuemõisa lossi valges saalis.

9. MAJANDUS

9.1. Ülevaade Läänemaa ettevõtlusest

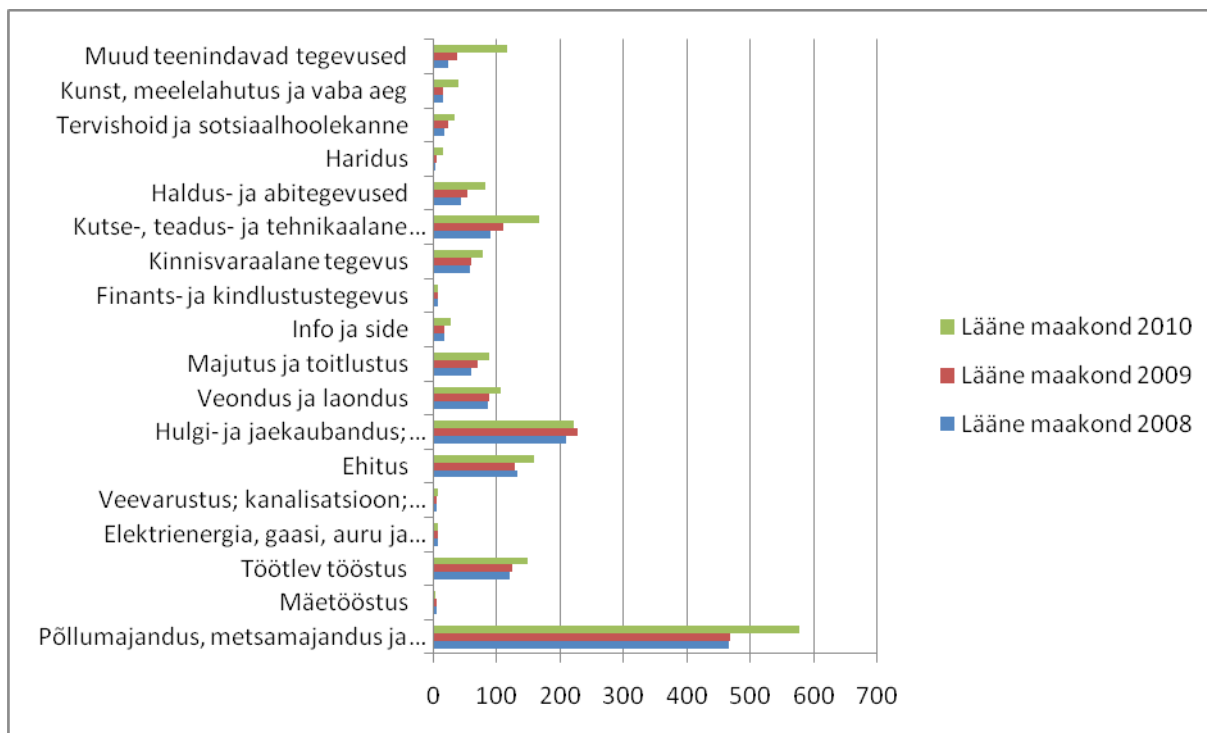
01.01.2010 seisuga oli Äriregistris registreeritud 2413 Läänemaal asuvat äriühingut, sh 1024 füüsilisest isikust ettevõtjat. Aasta jooksul loodi juurde 133 äriühingut ning 01.01.2011 seisuga oli Äriregistris registreeritud 2546 Läänemaal asuvat äriühingut, sh 1058 füüsilisest isikust ettevõtja. Ettevõtlusvormidest on populaarseim osaühing, millele järgneb füüsilisest isikust ettevõtja. Läänemaa äriühingud kuuluvad üldiselt Eesti eraomanikele (97%), vaid ca 2,5% ettevõtete omanikud on välismaalased ning 11 ettevõtet kuulub kohalikele omavalitsustele.

Äriühingute arvulisi muutusi iseloomustab allolev tabel:

Ettevõtlusvorm	1.01.2008	1.01.2009	1.01.2010	1.01.2011
Osaühing	1111	1192	1274	1380
FIE	747	688	1024	1068
Aktsiaselts	80	81	74	66
Tulundusühistu	19	19	19	19
Täisühing	12	13	12	13
Usaldusühing	4	4	7	7
Välismaa äriühingu filiaal	3	3	3	3
Kokku	1976	2000	2413	2546
<i>Allikas: Eesti Äriregister</i>				

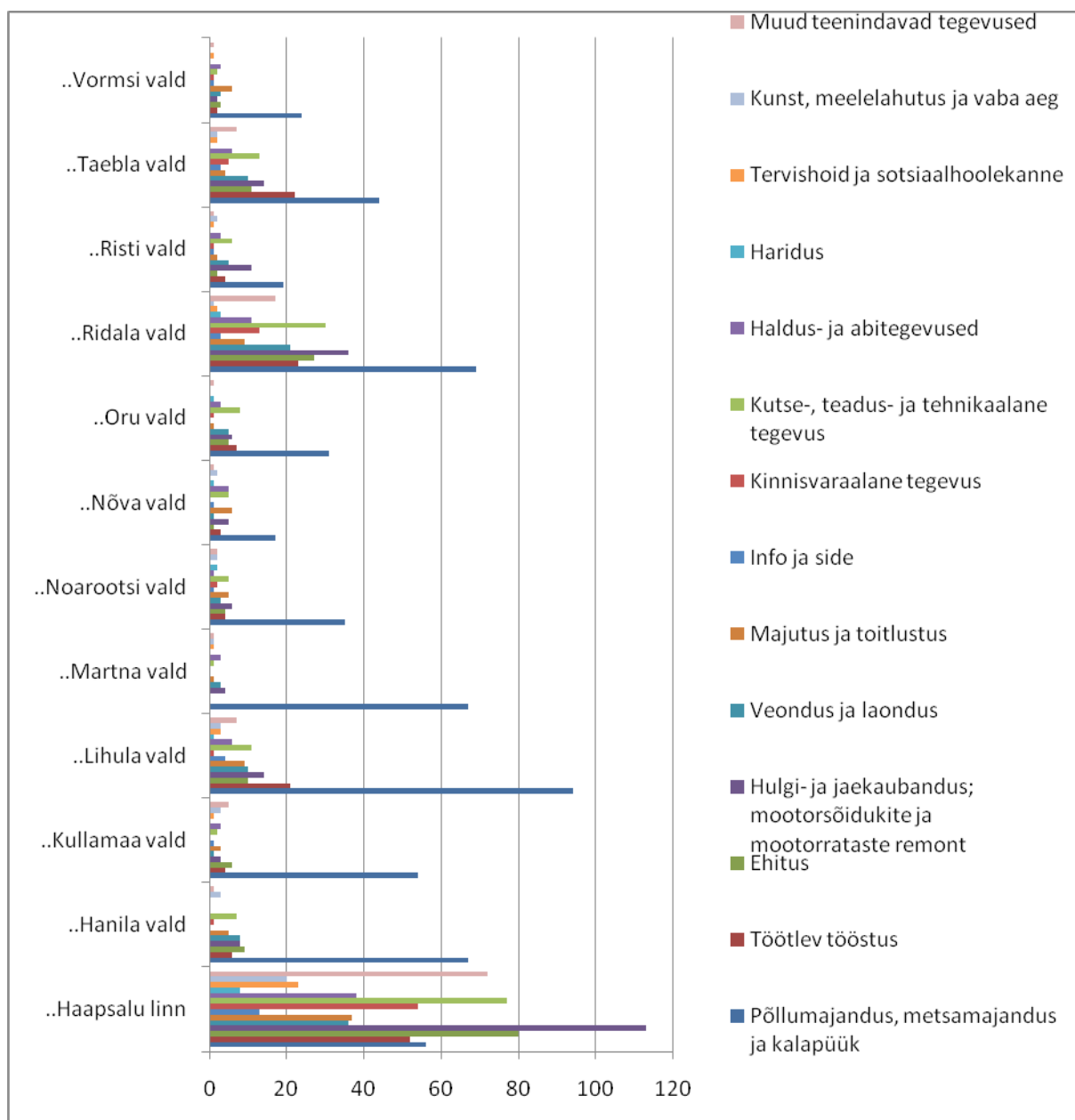
Ettevõtete arvu järgi tegutsesid Läänemaa ettevõtted enim põllumajandus, metsandus ja kalapüügi valdkonnas, millele järgnesid hulgi- ja jaekaubandus ning kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse valdkonnad (EMTAK 2008 järgi).

Allolev tabel kajastab Läänemaa ettevõtteid tegevusalade lõikes 2008, 2008 ja 2010 a võrdluses ning sealseid muutusi:

Allikas: Eesti Statistikaamet

36% ettevõtete koguarvust on registreeritud Haapsalu linnas, 14% Ridala vallas ning 10% Lihula vallas. Haapsalu linnas registreeritud ettevõtted tegelesid enim hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas; Ridala ja Lihula valla ettevõtted tegutsesid enim põllumajanduse valdkonnas, millele järgnes jae- ja hulgikaubanduse ning töötleva tööstuse valdkond.

Allikas: Eesti Statistikaamet

Töötleva tööstuse ettevõtted on registreeritud enamasti Haapsalu linna, Ridala, Taebla või Lihula valda (arvuliselt vastavalt 52, 23, 22 ja 21). Toimub väikeettevõtetes uute turgude otsimine, uute turunišside otsimine ning uute toodete arendamine.

Läänemaa ettevõtetest ca 95% olid alla 10 töötajaga; vaid ühes Läänemaa ettevõttes töötas rohkem kui 250 inimest ning 16-s oli 50-249 töökohta ja 84-s 10-49 töötajat.

Keskmine brutokuupalk Läänemaal jääb enamasti alla Eesti keskmisele, samas oli brutokuupalga juurdekasvutempo suhteliselt suur jäädes küll alla 2008 aastale. Seoses sellega kasvas ka keskmine tööjõukulu töötaja kohta ettevõtte jaoks. Järgmine tabel illustreerib vastavaid muutusi.

	I kvartal			II kvartal			III kvartal			IV kvartal		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Keskmine brutokuupalk, eurot	582,75	609,53	649,53	640,78	638,92	673,25	592,78	596,36	613,10	642,76	619,75	684,81
Juurdekasvu tempo võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, %	16,9	4,6	6,6	9,6	-0,3	5,4	10,7	0,6	2,8	5	-3,6	10,5
Juurdekasvu tempo võrreldes eelmise perioodiga, %	-4,8	-5,2	4,8	10	4,8	3,6	-7,5	-6,7	-8,9	8,4	3,9	11,7
Keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta, eurot	780,23	820,37	883,00	859,36	861,47	907,10	793,78	804,33	825,87	862,23	841,21	923,20

Allikas: Eesti Statistikaamet

Läänemaale olulisemateks ning rahvusvahelisele ja Eesti turgudele tootvateks suuremateks tööhõivet tagavateks ettevõtlusvaldkondadeks oli puidu-, toiduainete-, kergetööstus ning puhkemajandus ja kuurort. Läänemaa atraktiivsus ja teadvustamine seostub eelkõige turismi ja kuurortlinna mainega. Siseturule orienteeritud ettevõtlusvaldkondadest on tööhõive osakaalu tõttu suurim osatähtsus hulgi- ja jaekaubandusel.

Läänemaa ettevõtted eksportisid oma tooteid ja teenuseid 2010. a 57 miljoni euro eest (2009 oli sama näitaja 84,5) ning see moodustas kogu Eesti ekspordimahust ca 0,7%. Läänemaa ettevõtte importisid erinevaid tooteid ja teenuseid 2010. a 24 miljoni euro eest (2009 oli sama näitaja 37,9) ning see moodustas kogu Eesti impordimahust ca 0,3%.

Läänemaa arengu jaoks on oluline nii traditsiooniliste tööstusharude areng kui ka uuemate tööstusharude osakaalu tõstmine.

9.2. Ühistransport

Lääne maakonna ühistransporti korraldab ja koordineerib Lääne Maavalitsus. Alates 1. juulist 2010. aastal teenindab maakonnaliine I ja II liinigrupis OÜ M.K Reis-X ja III liinigrupis AS L&L. Uute lepingutega vähenes ka liinikilomeetri hind, mis nüüd on 11,80 kr/lkm (enne 15,20 kr/lkm). Tänu uutele lepingutele on kulutused alla läinud ja 2010. aastal teenindati avaliku liiniveo lepingu alusel 32 maakondliku- ja kaugbussiliini sealhulgas 3 linnaliini. Vedajate poolt teostati 2010. aastal 1 359,9 tuhat lkm, riigieelarve toetus vedajatele 11 377,3 tuhat krooni, piletitulu 4 322,2 tuhat krooni ja kohalike omavalituste toetus 2 613,2 tuhat krooni. Piletitulu vähenes pärast uute lepingute sõlmimist II poolaastal 2010 võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 24 tuh krooni võrra. Vormsi saare elanikke teenindaval maakonnaliinil nr 37 Hullo-Sviiby-Sadam on piletitulu uue vedajaga

tõusnud. Kohalike omavalitsuste toetused õpilasveole on langenud 2010.aasta jooksul 1,1 mln krooni, millest osa on seotud Hanila valla õpilasliinide asendamisega maakonnaliinidega ja osa uute lepingute sõlmimise järgselt valdadega kokku lepitud toetuse summade vähenemisega.

Läänemaa ja Lääne-Harjumaa ühistranspordi teenuse pakkumise parandamise uuringu (Norra projekt) teostamiseks on makstud kaasfinantseeringut Lääne maavalitsusele Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) poolt eraldatud ühistranspordi korraldamise vahenditest 2009. aastal 30 000 krooni ja ülejäänud 110 000 kr sai maavalitsus MKM-ilt Riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu nr 9-00943/09-044 alusel. 2010.aastal toetati projekti ühistranspordi korraldamise vahenditest 70 tuhande krooniga.

Pärast uute lepingute sõlmimist võeti Lääne Maavalitsusse tööle ka kaks poole kohaga järelevalve spetsialisti, vaneminspektorit. Nende tööülesandeks on Lääne maakonna bussiliinide info edastamise ja kättesaadavuse parandamine, ühistranspordi portaalis peatus.ee sõiduplaanide sisestamine ja kontrollimine, nädalas 20 tunni ulatuses tehtud videosalvestiste kontroll, bussipeatuste tehnilise varustuse ja korrasoleku kontroll. Alates 2011. aasta märtsist alustasid nad järelevalvet ühissõidukites: sõiduõigust tõendavate dokumentide kontroll, ühistranspordiseaduses sätestatud väärteo tunnustele vastavate väärtegude menetlemist, avaliku teenindamise lepingute täitmise kontroll.

2010. aastal ostis Lääne Maavalitsus 6 IP kaamerat, millest 6 paigaldati Läänemaal sõitvatesse bussidesse. Haapsalu linnaliinidesse nr 1, nr 2 ja nr 3 paigaldatud IP kaamerate salvestiste läbivaatamise tulemusel on avastatud 2010. aastal 51 rikkumist. Kui piletitulu vähenes pärast uute lepingute sõlmimist, siis võrreldes eelmise aasta detsembriga on nüüd linnaliinide piletitulu tõusnud 15,3 %.

2010. aasta 1. jaanuarist muudeti Hanila valla liinid Läänemaa maakonnaliinideks, st vedaja vahetumist ja piletite müümist liinidel, mis enne oli reisijatele tasuta. Alguses toimus reisijate vähenemine, mingi aja pärast reisijate arv tõusis ja hetkel on jäänud stabiilseks. Kaebusi ümberkorraldamise kohta ei laekunud.

Mõne asulasse sissesõidu tõttu läksid pikema sõidu piletid sõitjatele kallimaks, siin seadistati kassaaparaadid ümber ja nüüd on piletihinnad pikema maa sõitjatele endised.

Sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringu alusel on 3 vallas maakonna bussitransporti vähem kui oleks vajalik, need on Kullamaa, Noarootsi ja Nõva vald. Nõva valda teenindavad siiski lisaks Harjumaa maakonnaliinid. Novembrist 2010 sõlmis Lääne Maavalitsus Harjumaa Ühistranspordikeskusega maakonnaliini nr 146 Tallinn-Nõva-Tallinn teenindamise jätkamiseks riigieelarvest avaliku bussiliini toetuslepingu, mis tagab Nõva valla elanikele ühistranspordi teenuste osutamise jätkumise.

Lisaks maakonnaliinidele on käigus veel õpilas- ja eriotstarbelisi liine enamuses valdades. Nende liinide olemasolu ja seos maakonnaliinivõrguga on jätkuvalt maavalitsuse huviorbiidis.

Lepingu allkirjastavad L&L AS juhataja Aivar Lemmegas ja Lääne maavanem Neeme Suur Foto Mati Kallemets

9.3. Nõuandepäev „Teaduselt tootmisele“ Penijõel

Lääne Maavalitsus korraldas koostöös Eesti Maaviljeluse Instituudiga (EMVI) nõupäeva “Teaduselt tootmisele” Matsalu rahvusparki keskuses Penijõe mõisas.

Nõupäevale saabus osalejaid peale Läänemaa veel naabermaakondadest – nii põllumehi, konsulente, seemne- ja söögikartuli kasvatajaid, mahe- ja tavaviljelejaid, avamaa- ja katmikköögivilja kasvatajaid – kokku üle poolesaja inimese.

Nõupäeva avasid tervitustega osalejaile Lääne maavanem Neeme Suur ja Eesti Maaviljeluse Instituudi direktor Rein Lillak.

Lääne Maavalitsuse ja Eesti Maaviljeluse Instituudi vahel allkirjastati koostöömemorandum, milles lepitati kokku vastastikku kasuliku informatsiooni vahetamine, koostööprojektide läbiviimine maaelu ja põllumajanduse valdkonnas, Läänemaa maaelu ja põllumajanduse arengut soodustavate innovaatiliste teaduspõhiste lahenduste väljatöötamine, Läänemaa maaelu ja põllumajanduse arengule suunatud ürituste korraldamine ja ühine osalemine rahvusvahelises koostöös.

Nõupäeva avaettekande “Teaduselt tootmisele” esitas EMVI direktor Rein Lillak. Ta käsitles erinevaid võimalusi Läänemaa põllumajandusettevõtjate tegevuse teaduspõhiseks arendamiseks ja uuemate tehnoloogiate ning uute kartuli- ja köögiviljasortide kasutuselevõtuks. Eelkõige leidis ettekandja vajaliku olevat viia läbi Läänemaa põllumajanduse hetkeolukorra uuring, mis selgitaks Läänemaa põllumajandusettevõtjatele, millised on arendamist vajavad suunad ja valdkonnad. Valminud uuringu põhjal valitakse igas kohaliku omavalitsuse piirkonnas iseloomulikud ettevõtjad pilootprojektide läbiviimiseks maakonnas. Need ettevõtjad oleksid teadusuuringute ja -saavutuste rakendamise praktiliseks baasiks, mille kaudu on võimalik laiendada saadud kogemusi ka piirkonna teistele ettevõtjatele.

Eesti Aiandusliidu konsulent Imre Kukk käsitles aiandustootmise hetkevõimaluste ja perspektiivide teemat (köögiviljakasvatus, maheviljelus ja seemnekasvatus).

EMVI taimekasvatusosakonna vanemteadur Malle Järvan tegi ülevaate nitraatide temaatikast taimekasvatuses ja toodangus.

Geneetiliselt muundatud taimesortidest, nende kasutamisest põllumajanduses rääkis EMVI taimebiotehnoloogia osakonna EVIKA vanemteadur Viive Rosenberg. Ülevaate teemal “Kevadine mullaharimine – ratsionaalne toimetamine põllul efektiivse tulemi nimel” tegi EMVI

Põllumajandustehnika ja -tehnoloogia osakonna vanemteadur Edvin Nugis. EMVI nõuandeosakonna teadur Luule Tartlan rääkis uuematest kartulisortidest ja ettevalmistustest kartuli mahapanekuks, seemnekartuli tervise hindamisest kohapeal, kasvataja poolt kaasa võetud mugulate põhjal.

Osalejad esitasid ettekandajaile arvukalt küsimusi ja erilist huvi tekitas nende hulgas Luule Tartlani poolt üles pandud uute kartulisortide väljapanek koos vastavate selgitustega.

Edaspidi planeeritakse Eesti Maaviljeluse Instituudi eestvõttel korraldada nõupäevi lihavesikasvatusele spetsialiseerunud ettevõtjatele rohusöötade tootmise teemal ja sealhulgas lisaks maakondlikke teabepäevi mahetootmisega ja -käitlemisega tegelevatele põllumajandusettevõtjatele ning nende nõustajatele.

Koostöölepingu EMVI-ga allkirjastavad Rein Lillak ja Neeme Suur
Foto: Mati Kallemets

10. TURISM

10.1. Mittetulundusühing Läänemaa Turism

Aadress: Karja tn 15, Haapsalu (Läänemaa Turism Haapsalu Turismiinfokeskus)
Telefon, elektronpost: 47 33 248, 47 33464, turism@westest.ee; www.westest.ee

LÜHIÜLEVAADE ÜHINGUST

Läänemaa Turism on 2006. aasta detsembris reorganiseeritud Haapsalu Turismi järglane. Tänapäevaks on tegutsenud neli aastat. Ühingu eesmärgiks on turismivaldkonna arendustegevused. Alates 2009. aastast haldab Läänemaa Turism Haapsalu Turismiinfokeskust (Haapsalu TIK). Põhikirjaliste tegevuste elluviimisel lähtub ühing aasta tegevuskavast ja turismi arengukavast ning maakondlikust arengustrateegiast.

Struktuur

Eesmärkide elluviimiseks teeb ühing järgnevat:

- maakonna turismiinfo jagamine Haapsalu Turismiinfokeskuses (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse sihtfinantseerimisleping);
- üritused ja koolitused liikmetele ning maakonna turismiasjalistele koostöö edendamiseks;

- turismisihtkoha tutvustamine turgudel;
- arendusprojektid koostöö edendamiseks;
- arendusprojektid sihtkoha turundamiseks ja turundusmaterjalide jm tegemiseks;
- osalemine maakondlikes arendustegevustes, mis puudutavad külastuskeskkonna muutmist atraktiivsemaks;
- majandustegevus (suveniirimüük, Piletilevi vahendusteenus, viitade majandamine linnas, teenused turismiettevõtjatele jm).

Turismiinfotöötajaid 2

Juhataja-tegevjuht

Nõukogu – 7 liiget

Üldkoosolek – 37 liiget

Raamatupidamisteenus jm sisseostetavad teenused

PÕHITEGEVUS

SIHTKOHA ÜHISTURUNDUS

- Turismimesseidel osalemine ja sihtkoha ning ettevõtjate tutvustamine messidel. 2010. aasta tegevuskavas on olnud järgmised messid, kus Läänemaa Turism on oma väljapaneku ja infomaterjalidega väljas olnud (messide valik on tulnud turgude olulisusest):

Matkamess Soomes

Tourest Tallinnas

Turundussündmus Läänemaa Päev Tartus

ITB Saksamaal *

TUR Rootsisis*

Läti ja Leedu messid

Soome Päevad Tahkunas (Läänemaa Turismi esindus võttis osa)'

Senaatitori Helsingis

Inwetex Peterburis*

Saatkonnaüritus Moskvast*

Mardilaat Soomes

* osaleti koostöös regiooni partnertitega (hiidlaste, saarlaste ja pärnakatega)

- Ühisturunduse tegemiseks esitati 2010. aastal Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (EAS) projektitaotlus, mida 2009. aastal ei rahuldatud, aga aastal 2010 see rahuldati.

• Kodukant Läänemaa poolt rahastuse leidnud Läänemaa Turismi projekt “Maaturismi arendamine ja turundamine”(PRIA/Leader meetmesse). Projekt käivitus 2009. aasta sügisel. 2010. aastal ilmusid vahelehed Eesti päevalehtedes (kahes lehes, üks suunatud eesti keelt ja teine vene keelt rääkivale elanikkonnale), toimus välismaa loodusajakirjanike ja reisikorraldajate reis maakonda, valmisid trükitud kujul maakonna marsruudid, leidis aset Eesti ajakirjanike reis Põhja-Läänemaale ja Vormsile, valmistati ette loodusturismi trükised. 2010. aastal valmistati ette külastajale suunatud fotomäng “Hetked Läänemaal”. Külastaja saab pildistada või filmida teatud objekte ning paremate vahel loositakse välja auhinnad. See annab külastajale maakonna erinevate teenuste kohta rohkem informatsiooni. Läänemaa Turism saab fotopanka juurde fotosid, mida kasutada turundusmaterjalides.

- Läänemaa Turism jätkas elektrooniliste infokirjade koostamist. Eesmärgiks on sihtkoha tutvustamine ja ettevõtjate (sooduspakkumiste) levitamine lõpptarbijale jt huvilistele. Elektroonilised infokirjad on suunatud siseturule ja neid saavad kõik meie andmebaasis olevad kontaktid, sh Eesti Turismifirmade Liidu siseturismi nimekirjas olevad reisikorraldajad,

teised turismiinfokeskused, edasimüüjad ja EAS.

2010. aastal valmis välisturule suunatud infokiri soome keeles.

- Ühistrunduse huvides kasutatakse jätkuvalt sotsiaalsel meediat. Läänemaa Turismil on info edastamiseks kontod *Flickeris*, *Twitteris* ja *Facebookis*. 2010. aastast on Läänemaa Turismil olemas ka oma *Youtube'i* konto, kust huvilised näevad Läänemaa Päeva tarvis loodud videoklippe.
- Kodulehe arendamine ja pidev uuendamine. 2010. aastal alustati Läänemaa Turismi kodulehe uuenduskuuri ettevalmistustega, kaardistati praegune olukord ja vajadused. Eesmärk on muuta leht kasutajasõbralikumaks ja lihtsamalt hallatavaks.
- Läänemaa Turism on vabatahtlikult hallanud Läänemaa Portaali rubriiki “Külalisele”.
- 2010. aastal on Läänemaa Turism osutanud lisalepingu alusel EAS-ile turismiinfosüsteemide haldamise teenust Lääne-Eesti regioonis. Selle sisuks on info sisestamine Eesti turismi avalehe visitestonia.com ja lehele puhkaestis.ee, selle õigsuse pidev kontrollimine ja ettevõtjate nõustamine info sisestamisel.
- Valmis turismiinfokaart 2010. Ettevalmistused hakkasid käima 2011. aasta alguses väljaantava kultuuritruukise ja kaardi tegemiseks.

KOOSTÖÖ

- Osalemine MTÜ Lääne-Eesti Turism tegevuses. Interreg projekti Agora raames tehti nelja maakonna ühistrundust, projekti raames on tutvustatud nelja maakonda välismessidel.
- Läänemaa Turismi juhataja on kaasatud maakonna arendusstruktuuri. Seda juhib maavalitsus. Juhataja kuulub maakonna arenduskotta, mis seirab maakonna arengustrateegia täitmist ning vastutab ja annab aru turismi arengukava elluviimise eest.
- Koostöö aluseks on infovahetus. Läänemaa turism haldab elektroonilisi liste (liikmed, majutusasutused, toitlustus, reisikorraldajad-edasimüüjad jne). Liikmed saavad regulaarselt infot. Lisaks on tehtud ka liikmetele suunatud infokirjasid koos informatsiooniga tegevuste kohta ja ka ülevaateid turismistatistikast (kokkuvõtted jms).
- 2010. aastal toimusid mitmed üritused liikmetele ja projektiettevõtjatesse kaasatud ettevõtjatele, näiteks järgmised:
Koolitus turismiettevõtjatele tootepakettide koostamise ja turundamise kohta;
Google Mapsi koolitus liikmetele;
teenindusettevõtete koostööfoorum;
õppereis *Quadruple Helixi* projekti raames projekti e-meeskonnale Soome;
Loode-Eesti turismiettevõtjatele suunatud kontaktreisid (2 reisi, üks Põhja-Läänemaal ja teine Lääne-Harjumaale);
- Läänemaa Turism võttis osa EAS-i MTÜdele suunatud mentorprogrammist. Ühing oli *mentee* (mentori juhendatav). Koolitused kestsid 2009.-2010. a.

PROJEKTID

- Kodukant Läänemaa rahastatud koolitus- ja turundustegevuste projekti “Maaturismi arendamine ja turundamine” käigus leidsid aset marsruutide trükkimine, reisid ajakirjanikele, koolitused ja infopäevad.
- Läänemaa kirikute ja kalmistute arendamine turismiobjektideks. 2009. aastal valmistati ette projekt esitamiseks (ühe väikese etapina) Kodukant Läänemaa meetmesse “Pärandkultuuri hoidmine ja säilitamine” ja 2010. a sai see rahuldatud.
- Projekti *Quadruple Helix Central Baltic* ettenähtud tegevuste raames leidsid aset ettevõtjatele suunatud küsitlus ja intervjuud nendega mobiilsidel põhinevate toodete väljatöötamiseks turismiettevõtjatele (mobiilne giid). Projekti juhtpartner on Norrtälje kommun. Aitasime infot

vahendada *mobiguide*'i väljatöötajate ja EAS-i vahel.

- Projekti "Haapsalu ja Läänemaa kultuuripuhkuse sihtkoht 2010-2013" raames valmistati ette kultuuripuhkuse trükis.

MAAKONNA TURISMIINFO ANDMINE

1. Haapsalu linnavalitsust abistati EAS taotlemises 2010. aastal.
2. Infomaterjalide jagamine teistesse maakonna turismiinfopunktidesse (nt Lihulas). Materjalide edastamine liikmetele. Materjalide saatmine teistesse turismiinfokeskustesse Eestis. Materjalide saatmine läbi EAS-i ja Välisministeeriumi saatkondadesse ja EAS-i välisesindustesse.
3. Maakonna turismiinfo andmebaasi haldamine ja andmete kontrollimine.
4. Külastatavuse statistika korjamine, võrdlemine ja edastamine liikmetele. Võrdlustabelitega saab tutvuda kodulehel.
5. 2010. aastal tehti külastaja profiili küsitlus. Vastamine oli külastajale vabatahtlik. Uurisime, kust on nad saanud Haapsalu ja Läänemaa kohta informatsiooni, mis on nende külastuse eesmärk, kaua nad planeerivad sihtkohas viibida jne. Küsitlust on kavas korrata ka aastal 2011.
6. Infotöötajate koolitamine uue andmebaasi osas (visitestonia.com) ning nende regulaarne osalemine EAS-i vastavatel koolitustel.
7. Klientide teenindamine, infopäringutele vastamine, ajakirjanduse päringutele vastamine (vahelehed jm).

MAJANDUSTEgevus

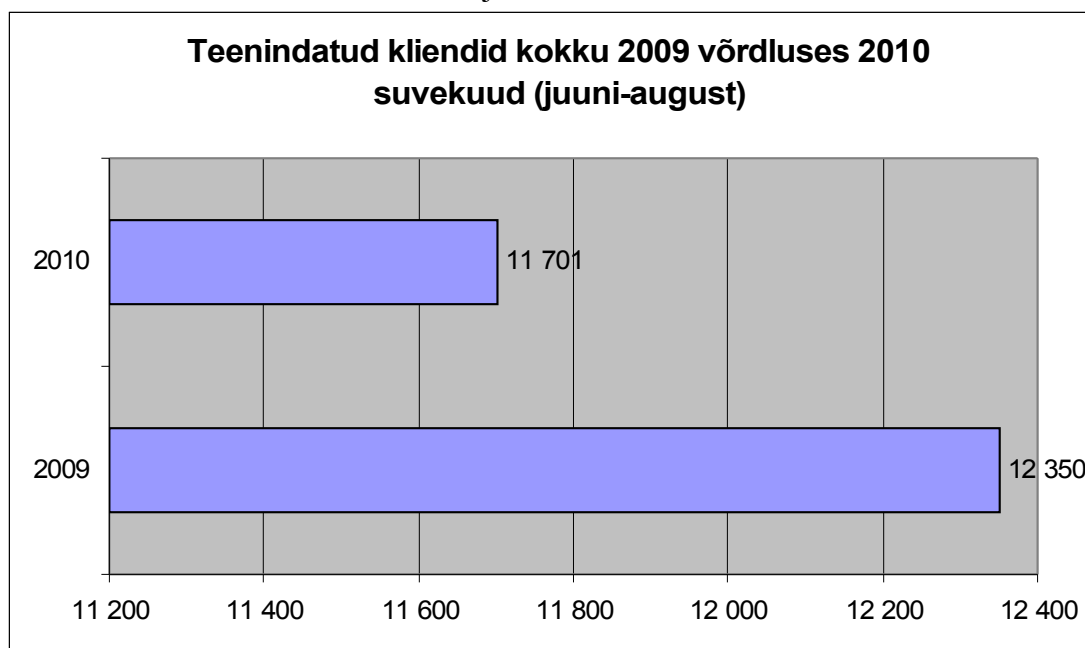
1. Piletilevi vahendusteenuse osutamine.
2. Haapsalu ja Läänemaa suveniiride müük.
3. Haapsalu linna jalakäijate viitade vahendamine.
4. Haapsalu linnapiiri reklaampindade rent.
5. Teenused ettevõtjatele (materjalide saatmine messile, messipindade rent kaaseksponentidele jm).

10.2. Haapsalu Turismiinfokeskuse (TIK) poolt teenindatud kliendid 2010. aastal

Andmed kokkuvõtte jaoks on kogutud kolme suvekuu jooksul – juuni, juuli ja august TIK-is. Võrdleme aasta 2010 andmeid 2009. aasta suve omadega. Käsitleme teenindatud klientide arvu muutusi. Kokkuvõtte ei hõlma Piletilevi piletiostjaid ega majainfo küsijaid.

2010. aasta suvel teenindas TIK kokku (hõlmab ka telefoni ja e-maili teel infopäringuid) 11 701 klienti, seda on 649 klienti (ca 5,3%) vähem võrreldes möödunud aastaga. Joonis 1 näitab meile piltlikult teenindatud klientide seisu kahe aasta võrdlusena.

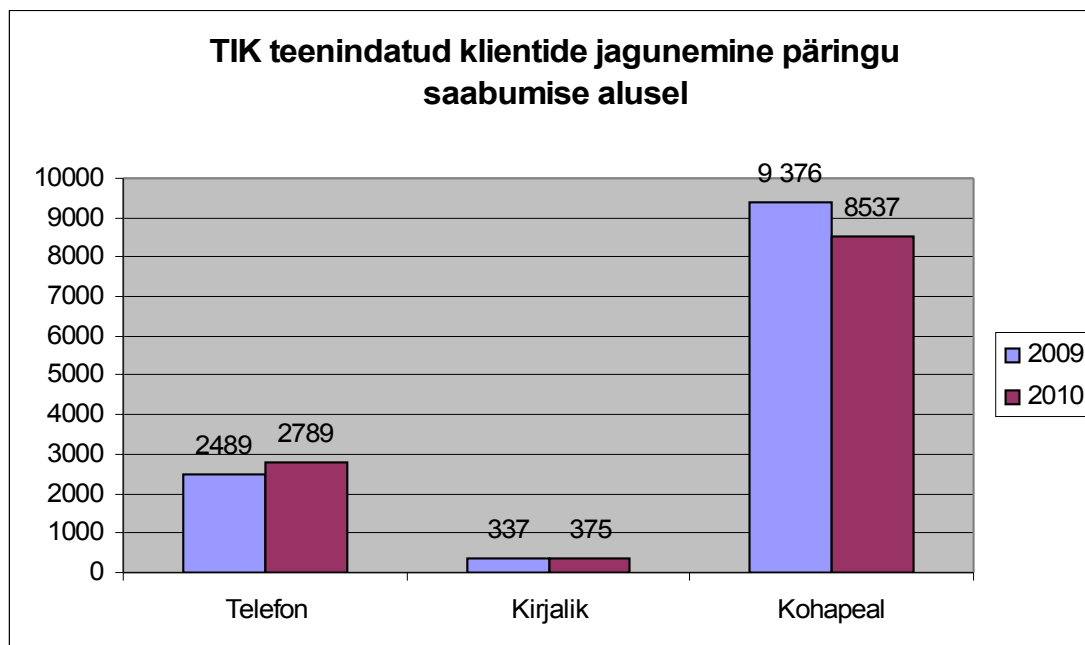
Joonis 1. Teenindatud kliendid 2009. ja 2010. a

Andmed kogutud Haapsalu Turismiinfokeskuses

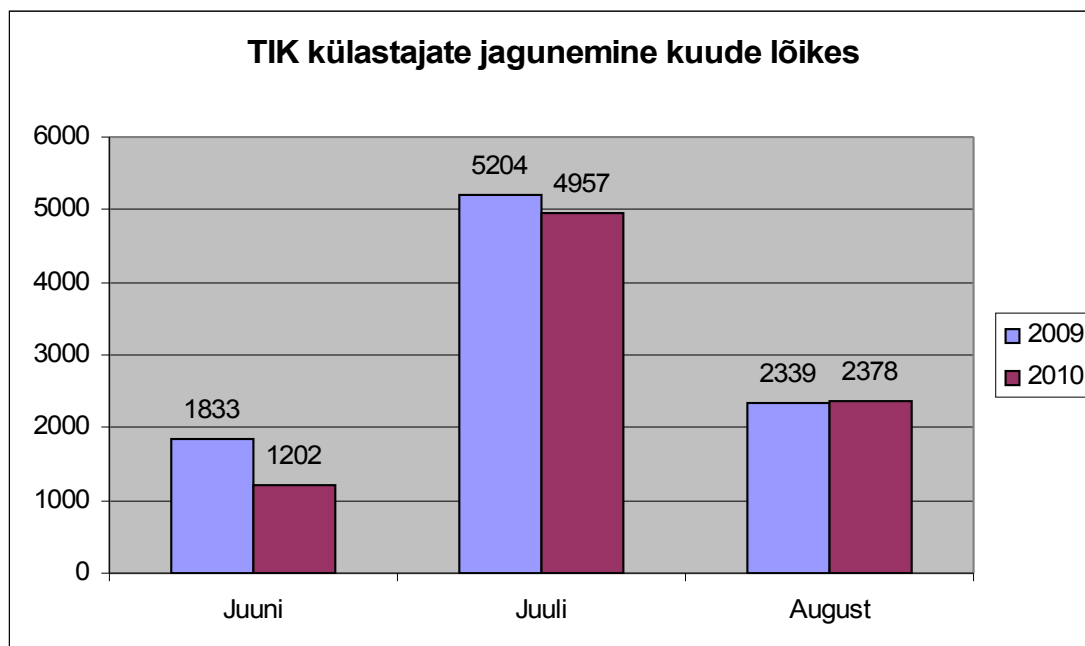
Teenindatud klientide koguarv moodustub, nagu enne öeldud, kohapeal käinud klientidest, helistajatest ja kirjalikkudest päringutest.

Joonis 2 Klientide jagunemine päringu saabumise alusel

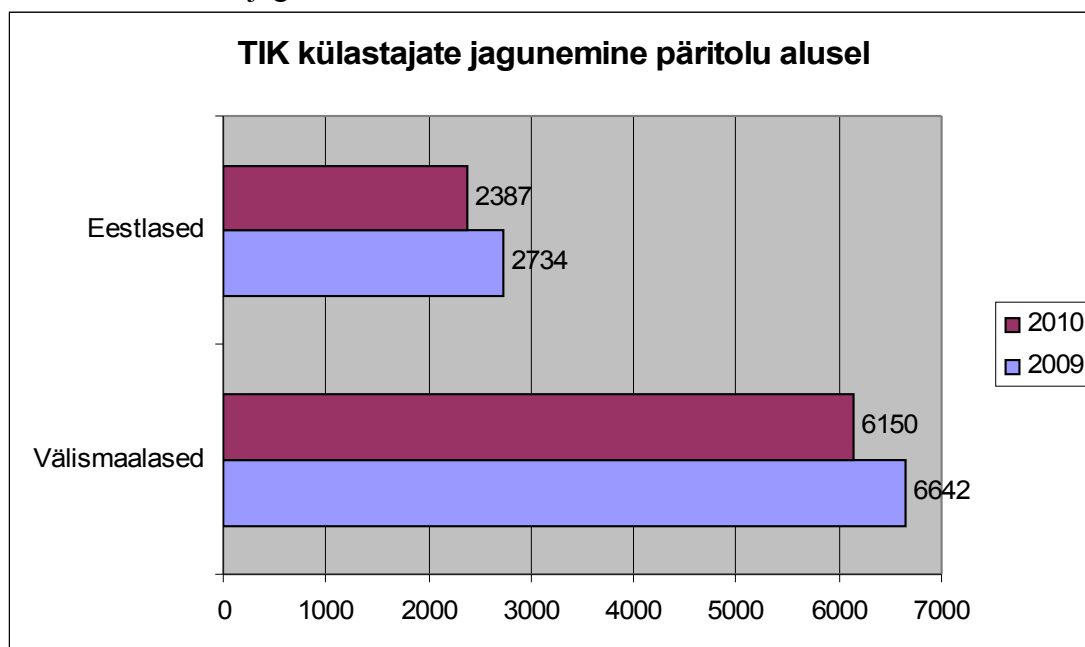
Andmed kogutud Haapsalu Turismiinfokeskuses

Telefonipäringud moodustasid 24%, kirjalikud 3% ja kohapeal teenindatud kliendid 73% kogu teenindatud klientide arvust. Võrreldes eelmise aastaga on kohapealsete klientide arv langenud 839 võrra (4%).

Joonis 3. Küllastajate statistika suvekuudel (juuni, juuli, august)

Andmed kogutud Haapsalu Turismiinfokeskuses

Jooniselt näeme, et klientide arv on kahanenud nii juunis (631 klienti, langus 5%) kui juulis (247 klienti, langus 2%), kuid augustis on see natukene tõusnud (39 klienti, tõus 3%).

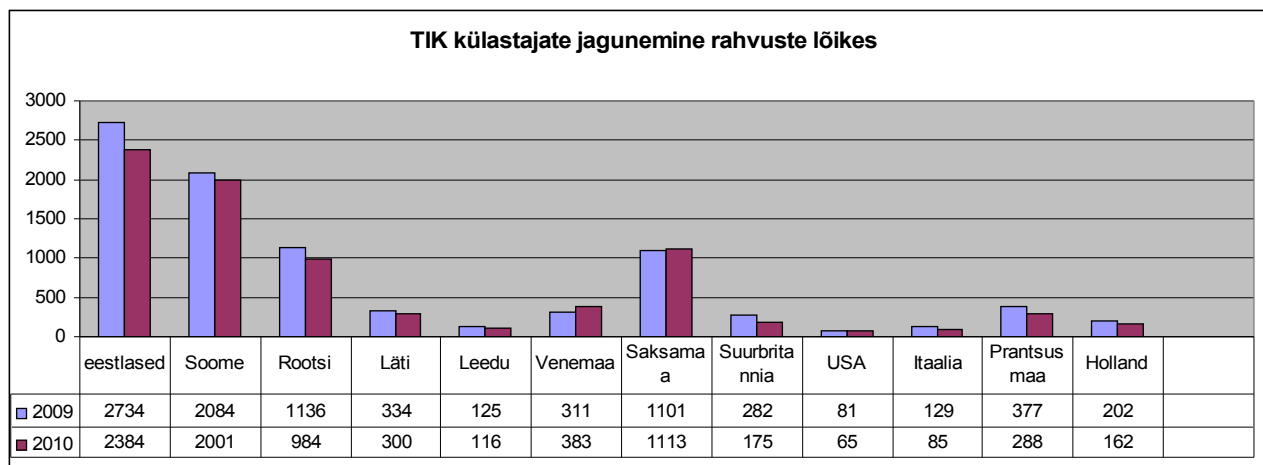
Joonis 4. Külaliste jagunemine elukoha alusel

Andmed kogutud Haapsalu Turismiinfokeskuses

Jaotus elukoha alusel näitab, et nii välismaalastest kui eestlastest klientide arv on langenud. 2010. aastal teenindatud klientide arvust moodustavad eestlased 28% ja välismaalased 72%.

Ära on toodud 13 enam esindatud riiki. „Muu Euroopa“ ei tähenda seda, et kõik need riigid, mida järgnevas tabelis välja ei ole toodud, on selle nimetuse all, see on meie statistikas veel eraldi nimetus.

Joonis 5. Küllastajate jagunemine riikide lõikes

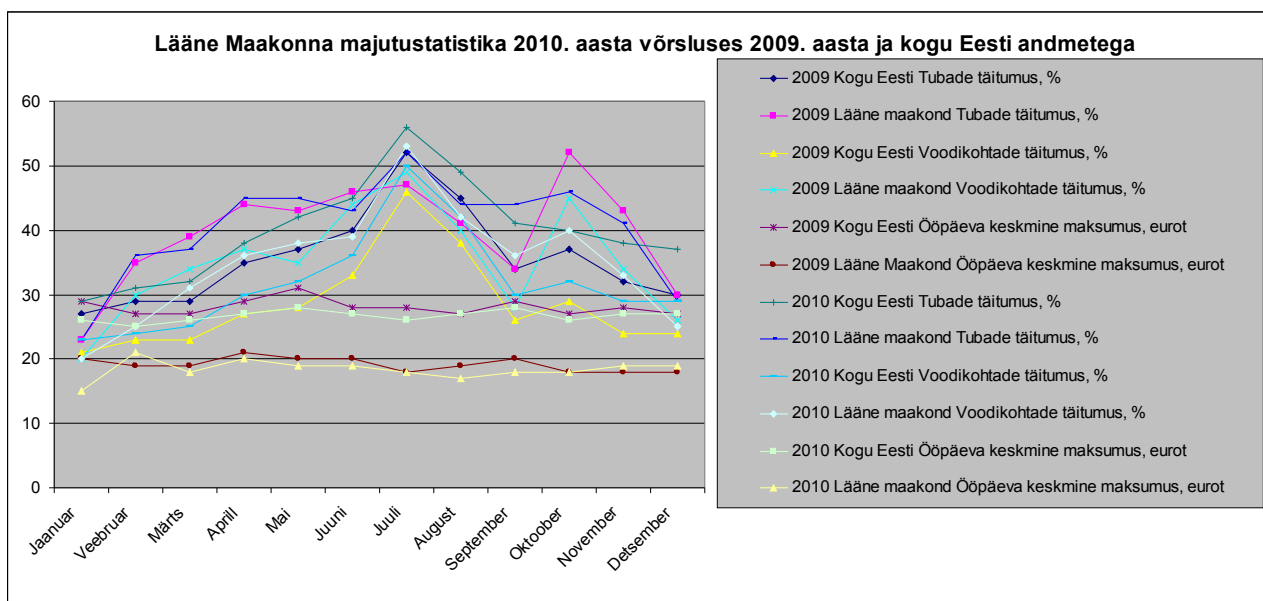

Andmed kogutud Haapsalu Turismiinfokeskuses

2010. aasta esiviisiku moodustavad: eestlased (28%), soomlased (21%), sakslased (13%), rootslased (12%) ja venelased (4%).

2009. aastal jaotus esiviisik järgmiselt: eestlased (29%), soomlased (22%), sakslased (12%), rootslased (12,1%) ja venelased (3%).

Joonis 6. Eesti ja Läänemaa majutusandmete võrdlus läbi aasta

Andmed pärinevad Statistikaameti andmebaasist

Joonis 6 näitab meie tubade täituvust, voodikohtade täituvust ning ööpäeva keskmist maksumust eurodes, kusjuures võrreldud on 2009. ja 2010. aasta maakonna ja kogu Eesti andmeid. Täpsed

numbrilised näitajad saab kätte järgnevast tabelist.

Tabel 1. Tubade ja voodikohtade täituvus ja keskmine maksumus

			Jaa n	Vee b	Mä r	Ap r	M ai	Juu n	Ju ul	Au g	Se pt	O kt	No v	De t
2009	Kogu Eesti	Tubade täitumus, %	27	29	29	35	37	40	52	45	34	37	32	30
	Lääne maakond	Tubade täitumus, %	23	35	39	44	43	46	47	41	34	52	43	30
	Kogu Eesti	Vk* täitumus, %	21	23	23	27	28	33	46	38	26	29	24	24
	Lääne maakond	Vk* täitumus, %	20	30	34	37	35	44	49	40	28	45	34	26
	Kogu Eesti	Öp** keskmine maksumus	29	27	27	29	31	28	28	27	29	27	28	27
	Lääne Maakond	Öp** keskmine maksumus	20	19	19	21	20	20	18	19	20	18	18	18
2010	Kogu Eesti	Tubade täitumus, %	29	31	32	38	42	45	56	49	41	40	38	37
	Lääne maakond	Tubade täitumus, %	23	36	37	45	45	43	52	44	44	46	41	29
	Kogu Eesti	Vk* täitumus, %	23	24	25	30	32	36	50	42	30	32	29	29
	Lääne maakond	Vk* täitumus, %	20	25	31	36	38	39	53	42	36	40	33	25
	Kogu Eesti	Öp** keskmine maksumus, eurot	26	25	26	27	28	27	26	27	28	26	27	27
	Lääne maakond	Öp** keskmine maksumus, eurot	15	21	18	20	19	19	18	17	18	18	19	19

* voodikohad

** ööpäev

Keskmine maksumus on toodud eurodes!

Andmed pärinevad Statistikaameti andmebaasist

Tabel 2. Lääne Maakonnas majutatute võrdlus elukohariigi järgi kahe aasta lõikes

	2009	2010
Eesti	33 727	35 633
Soome	19 227	22 274
Saksamaa	1 561	1 320
Rootsi	1 509	1 503
Läti	627	832
Venemaa	511	543
Suurbritannia	324	257
Holland	257	220
Leedu	211	246
Prantsusmaa	192	185

Andmed pärinevad Statistikaameti andmebaasist

11. NOORSOOTÖÖ

Riiklikku ja regionaalset **noorsooliitikat** koordineerib Lääne maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond. Lääne maavalitsus koordineerib noorsootööd ja noortekeskuste tegevust maakonnas ning viib läbi projektikonkursse, mille kaudu saavad noortekeskused paremini ja

tõhusamalt korraldada oma tegevust. Samuti toetab maavalitsus Läänemaa noortekogu tegevust ning noorteinfo töö korraldamist. Maavalitsuse noorsootöö nõunik konsulteerib noorsootööküsimustes omavalitsusi, noortetühendusi, noortega tegelevaid mittetulundusühinguid (MTÜ), noortekeskusi ja küsimustega pöörduvaid noori. Noorsootöö korraldamine omavalitsuste lõikes on väga erineva tasemega. Üldjuhul korraldavad kohalikes omavalitsustes noorsootööd erinevate valdkondade spetsialistid, tavapäraselt haridus- või sotsiaalnõunikud, kellele tegelemine noortega on väike lõik põhiülesannete täitmise kõrval. Noorsootöötaja ametikoht on loodud vaid ühes omavalitsuses – Ridala vallas. Haapsalu linnas töötab noorsootöö ja spordi spetsialist.

Lääne maakonna noorsootööd on korraldatud juba aastaid maakonna strateegilisi eesmärke järgiva noorsootöö arengu- ja tegevuskava alusel. Arengukava 2009-2011 eesmärk on noorsootööle paremate eelduste loomine ning noorsootöö areng maakonnas.

Vaatamata noorte arvu vähenemisele on maakonnas mitmeid tegutsevaid noortetühendusi ja liikumisi. Läänemaal tegutseb 10 noortekeskust Noorte teavitamise ja nõustamisega tegeleb Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskus. Välja on töötatud Läänemaa laste ja noorte teavitamise ja nõustamise arengusuunad. Noorte omavahelist koostöövõrgustikku ja noorte algatust koordineerib Läänemaa Noortekogu. Läänemaa Noortekogu arengukava sai valmis 2010. aasta lõpuks ja näeb ette tegevusi noorte osaluse valdkonnas aastatel 2011-2013. Tegutsevad noortevolikogud on Noarootsis, Haapsalus, Ridalas, Taeblas, Ristil ja Martnas.

Haapsalu politseijaoskond korraldab mitmesugust alaealistele suunatud preventiivset tööd. Omavalitsused korraldavad noorte töökasvatust ja rahvusvaheline noorsootöö toimib ka põhiliselt omavalitsuste tasandil.

Vähemalt neli korda aastas käib koos noorsootöö teemakoda. Noorsootöö teemalist infot leiab Läänemaa Noorteportaalist.

Suurenenud on kolmanda sektori roll maakonna noorsootöös, noortele pakutakse nii sportlikku kui kultuurilist tegevust igas omavalitsuses.

Noorsootöö valdkonna suurimad probleemid on noorsootöö tegijate vähesus ja ülekoormatus teiste tööülesannetega, info levik tegijatest väljapoole ja noorte omaalgatuse vähesus.

Lähiaastatel jätkub trend, kus noorte ootused uutele teenustele suurenevad: kvalifitseeritud noorsootöötajad, kvaliteetsed koolitused, noortele suunatud info. On täheldatav noorte vähene omaalgatus ja aktiivsus. Tulenevalt probleemidest on võetud suund toetada enam ennetustegevusi noorte hulgas, rakendada erinevaid koostööprojekte ning korraldada koolitusi, et tõhustada noorte teadlikkust ja aktiivsust.

Noorte hoiakute kujundamine on ülioluline maakonna tuleviku seisukohalt. Aktiivne noorsootöö mängib siin olulist rolli, meenutame kasvõi suurepärase noortefilmi "Ole puhas" valmimist asutuste ja noorte koostöös.

Meenutame 2010. aastal toimunud suuremaid ettevõtmisi

Algasid õppefilmi "Ole puhas!" võtted

11. jaanuaril algasid õppefilmi "Ole puhas!" võtted. Film põhineb 9. klassi tüdruku kirjandil. Eesmärk on kaasata noori, et edastada teavet selle kohta, mida alkohol ja narkootikumid teha võivad.

Uimastite tarbimine (sh alkoholi ja tubakatoodete) on noorte hulgas järjest sagedasem. Samas tundub,

et noored ei ole teadlikud uimastite tarbimise tegelikest tagajärgedest. Iga alaealistele suunatud politseioperatsiooni käigus tabatakse Läänemaal vähemalt 10 alaealist, kes on tarbinud alkoholi, tubakatooteid või narkootikume. Arvata võib, et enamik mõnuaineid tarbivaid noori jääb tabamata. Probleemi ennetamiseks peab politsei loenguid koolides, et noori teavitada uimastite tarbimisega seonduvast. Samas napib noorsoopolitsei asjalikku näitlikku õppematerjali (filme) koolilastele peetavate uimastiteemaliste loengute ilmestamiseks.

Projekti käigus viidi läbi ideekonkurss, kaasamaks noori uimastiteema käsitlemisse läbi uimastiennetuslike lugude kirjutamise ning läbi vastava lühifilmi lavastamise, ühtlasi kasutada valminud filmi õppematerjalina loengute ilmestamiseks.

Nii saigi kevadel ideekonkursi raames võitnud essee põhjal kirjutatud stsenaarium, mille põhjal filmi vändatakse. Esimene võttepäev toimus koolis. "Mängiti" terviseõpetuse tundi.

Õpetaja rollis Reelika Ender (Haapsalu Noorte Huvikeskuse noortetöötaja)

Teisipäeval ja kolmapäeval jätkuvad võtted See Teatris. Filmitakse peosteeni. Kolmapäeval on võttepaigas ka Päästeteenistus, politsei ja kiirabi. Neljapäeval on filmivõtted Haapsalu haiglas.

Filmi valmides jõuab see kõikidesse Läänemaa koolidesse loodetavasti selle õppeaasta jooksul. Õppefilmi tegemist rahastasid Lääne Maavalitsus (Alaealiste komisjon), Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp, Lääne Politseiprefektuur.

Õppefilm valmib koostöös Haapsalu Politseijaoskonna, Haapsalu Kolledži ja Lääne Maavalitsusega.

Läänemaa Noortekogu pidas 4. sünnipäeva

Jaanuari eelviimasel päeval selgusid Läänemaa Noortekogu (LNK) neljandal sünnipäeval kahe eelolev aasta juhid – presidendina jätkab Rael Kiviloo ja asepresidendina Kelli Seiton.

Õhtut, mida juhtis noortekogu suurim ja samal ajal ka noorim fänn Adele Lass, alustasid kohalike noortekogude tegevusi tutvustvad etteasted. Kohal olid Haapsalu Noorte Aktiivi, Martna Noortekogu ja Risti Noortekogu esindajad. Oma tegevusi tutvustas ka sünnipäevalapse

sõprusnoortekogu – Pärnumaa Noorte Liit.

Läänemaa Noortekogu neli tegevusaastat võttis kokku president Rael Kiviloo, kelle jaoks need aastad on olnud justkui muinasjutt. Kui alguses olid tema sõnul suured projektid ja enese leidmine, siis tänaseks on LNKst saanud sisemiselt tugev noorteorganisatsioon, kus igal liikmel on oma ülesanded ja organisatsiooniga seotud eesmärgid.

1940ndate stiilis pidu sai hoo sisse siis, kui uueks presidendiks kuulutatud Rael Kiviloo sünnipäevatoridi lahti lõikas ja külaliste toodud kingitusi avama hakkas. Teiste seas kingiti sünnipäevalapsele mälupulk, komme, lilli ja ka rahakassa ning lauamäng „LNK küpsisejaht“, mida hiljem koos ka mängiti.

Rael pakub sünnipäevatoriti

Lauamäng

Sünnipäev Palivere noortekeskuses lõppes kaminatule, 40ndate muusika ja tantsuga. Nagu kombeks, tehti ka ühispilet.

Noortefototähtjate baaskoolitus Läänemaal

Lääne maavalitsus koostöös MTÜ-ga Eesti Euroopa Liikumine kutsus kõiki noorte info- ja teavitusvaldkonnas tegutsevaid Lääne maakonna noortega tegelejaid osalema Euroopa Noorte Info ja Nõustamise Agentuuri (ERYICA) noorteinfo töötajate baaskoolitusel, mis toimus 11.-12. märtsil ja 17.-19. märtsil Lääne maavalitsuse saalis (Lahe 8, Haapsalu).

Lääne maavalitsuse eestvedamisel on algatatud noortega tegelejate kvaliteedikoolituste sari. Kvaliteetkoolituste sarja eesmärk on tagada ühesed arusaamad ja mõistmine noorsootöös. 2008. aasta kevadel omavalitsusjuhtide intervjuu tulemustele toetudes peavad omavalitsused ise noorsootöö kvaliteedi tõstmist oluliseks. Noorsootöö kvaliteet on alus headele partnerlussuhetele ja tekkivatele võrgustikele valdkonnas.

ERYICA noorteinfo töötajate baaskoolitus on koolitus noorte teavitajatele. Koolituse eesmärgiks oli tagada noorteinfo töötajate miinimumoskused tööks ja Euroopa Noorteinfo Harta põhimõtete ellurakendamine.

40-tunnine koolitusprogramm oli mõeldud noorsootöö spetsialistidele (noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustes, avatud noortekeskustes, kohalikes omavalitsustes, koolis, noorteorganisatsioonides jne), kes tegelevad noorteinfo ja teavitamisega. Koolitus oli heaks avalöögiks neile, kellel puuduvad varasemad kogemused ja kes alles alustavad noorteinfo tööga, aga ka neile, kellel puudub erialane täiendkoolitus.

Koolitusprogramm koosnes neljast erinevast moodulist:

- 1) noorteinfo teoorias ja praktikas;
- 2) noorte infovajadused, informatsiooni analüüsimise oskused, info levitamine ja noorte

kaasamine;

- 3)) noorteinfo töötaja pädevused ja oskused;
- 4) praktilised ülesanded ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kasutamine.

Koolituse viisid läbi Hannes Sildnik ja Epp Adler.

Koolituse lõppedes said osalejad ERYCA rahvusvahelise keskkontori poolt väljastatud nimelised tunnistused.

MTÜ KODUKANT LÄÄNEMAA lõpetas Leader programmi 2010. aasta projektitaotluste esimesed kokkuvõtted

Vastavalt 2. märtsil 2010. a Haapsalus Lihula mnt 3 toimunud MTÜ Kodukant Läänemaa hindamiskomisjoni koosolekule kinnitati III taotlusvoorus toetuse saanud projektide nimekiri.

Meetmest 5 sai toetust maakondlik noorsootöö projekt „Läänemaa noorte infovajadused“.

Projekti üldine eesmärk on noorte infovajaduste ja koostöövõrgustiku kaardistamine, prioriteetide väljaselgitamine ja eesmärk saada võimalikult palju noori huvitavat infot noorteportaali. Noorteinfo operatiivsuse tagamiseks otsitakse võimalused spetsialisti töökoha loomiseks.

Projekti otsesed eesmärgid:

- 1) viia läbi noorte infovajaduste uuring (esimene suuremamahuline projekt Eestis), koostatakse analüüs ja kaardistatakse koostöövõrgustik;
- 2) koolitatakse kõikidest omavalitsustest Läänemaa Noorteportaali kaastöötajaid (võrgustik), uudiste kirjutajaid (noored);
- 3) Läänemaa Noorteportaal saab inforikkamaks – kajastab kõikides omavalitsustes toimuvat ja noori huvitavat infot;
- 4) viiakse läbi noortefoorum noorteinfo valdkonna teemadel;
- 5) antakse välja Oma Rada – noorte endi poolt koostatud ja toimetatud noorte ajaleht;
- 6) noored osalevad aktiivselt elukeskkonna kujundamisel enda jaoks sobivaks ja suhtlevad omavahel rohkem;
- 7) noorteinfo hakkab jõudma kõikide Läänemaa noorteni vanuses 14-26;
- 8) leitakse võimalused noorteinfo spetsialisti töökoha loomiseks nõustamiskeskuse juurde aastal 2012.

Probleemianalüüs ja vajalikkuse põhjendus

Me üsna tihti ei tea, milline on noori huvitav info. Läänemaa Noorteportaali pole uudised just kerged tulema. Kogu aeg ju midagi toimub, aga info lihtsalt ei jõua õige sihtgrupini. Mida ootab koolinoor, mida see, kes õpib kaugemal? Noorte infovajaduste uuring on innovaatiline idee Eestis üldiselt. Eesti Noorsootöö Keskuse poolt koordineeritakse Noorteinfo teenusstandardi koostamist, mis ütleb et noorteinfo vahendamise eesmärk on luua eeldused noori puudutava info kättesaadavuse parendamiseks ja aidata seeläbi kaasa noorte teadlike valikute tõusule. Teenusstandardis saavad kirjeldatud teenuse osutamise põhimõtted ja teenusepõhised tegevused. Kaardistatud on noorteinfo spetsialistide koolitusvajadused. Seni pole kaardistatud noorte endi vajadusi info järele. Läänemaa

noorsootöö teemakoda on seda vajadust oma 2010. aasta tegevuskava seiramisel arutanud ja kinnitanud. Seetõttu kavandab Läänemaa uuringut, kaardistab infovõrgustikku ja koolitab selle võrgustiku noorte vajadustele vastavat infot edastama (Portaalides ja ajalehes).

Projekti kogumaksumus on 150 126 krooni, millest 135 113 krooni on Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) toetus.

MTÜ KKLM hindamiskomisjonile esitati 2010. a jaanuaris hindamiseks kokku 108 toetusetaotlust. Komisjoni otsuse tegemisel osalesid kõik hindamiskomisjoni 11 liiget.

Meenutades Läänemaa noorte karjääripäeva

5. märtsil toimus järjekordne Läänemaa noorte karjääriinfopäev Haapsalu gümnaasiumis. Päeva alustati kell 10.00 ja lõpetati 15.00. Osavõtjaid oli erakordselt palju.

Avades informatiivse päeva ja andes tervitussõnadeks sõnajärje Haapsalu gümnaasiumi direktorile Andres Ammasele, oli too hetkeks sõnatu, sest rahvamass, mis lava ees seisis, oli meeletu. Ja noori tuli aga juurde. Pärast A. Ammast oligi lava koolide päralt. Koolide esitlused ning noortebändide etteasted tulid vaheldumisi ja üllatuseks olid noortebändid populaarsemad kui osanuks arvata. Lavaesine oli puupüsti fänne täis.

Kell 11.00 alustati Läänemaa Noortekogu koostatud mänguga, milles noored pidid otsima vastuseid koole puudutavatele küsimustele. Mängu peaa hinnaks oli reis Stockholmi või Helsingisse. Kuid auhindu oli veelgi. Läänemaa Noortekogu liikmed käisid isiklikult sponsoreid otsimas ning peab mainima, et Läänemaa ettevõtted on väga vastutulelikud. Auhinnad panid välja: Haapsalu Veekeskus, Fra Mare Thalasso Spa, Salong Plus, Pizza Grande, Peetri Pizza, Pappa Pizza, Haapsalu Jõusaal ja Fitclub.

Populaarsed olid ka koolide boksid. Neid külastati tihedalt ning igauks leidis kindlasti ennast huvitava eriala või kooli kohta palju informatsiooni.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et selle aasta karjääriinfo päev oli ülimalt informatiivne ja väga õnnestunud üritus. Osalejad lahkusid hea emotsiooniga. Korraldajad tegid head tööd ning ka koolid

andsid suure panuse.

Õpilasnäitlejad lustisid Lihulas

Läänemaa IX kooliteatrite festival sai teoks 12. märtsil Lihula Kultuurikeskuses. Osa võttis paarsada õpilasnäitlejat neljast algkooli, viiest põhikooli ja kolmest gümnaasiumi trupist.

Festivali üldine tase osutus endiselt ühtlaselt kõrgeks. Saal oli rahvast täis, enamik muidugi konkurendid teistest kooliteatritest, asjatundjatena elasid nad igale etendusele kaasa ja iga tore leid teenis aplausi.

Algklasside osas tunnustati parimaks lavastuseks Oru kooli näiteringi "Jänku-onu lood", lavastaja Kaidi Sits.

Põhikoolide vabariiklikule kooliteatrite festivalile otsustati saata Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi 9a klass lavastusega "Luule", lavastajad Mairi Grossfeldt ja Triin Jugapuu.

Gümnaasiumide osas võitis teatritrupp SEE-lised noored lavastusega "Minu armas kõrb", autor Reino Aedmäe, lavastaja Triin Jugapuu.

Krete Päeske, Jörgen Läänerand ja Reino Aedmäe trupist SEE- lised noored said ka parima näitleja preemia.

Algklasside osas tunnustati parimaks peaosatäitjaks Reena Roos Oru kooli näiteringist.

Parima kõrvalosatäitja tunnustuse sai Käde Vald Metsküla algkoolist.

Põhikoolide osas anti parima kõrvalosatäitja tiitel Kristina Naudile Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi trupist ja Hanna-Riina Klaosele Haapsalu gümnaasiumi draamastuudiost Elavhõbe.

Parima lavastaja preemia sai Karel Rahu Haapsalu gümnaasiumi trupi Teine Vahetus lavastuse "Mehed ja naised" lavale toomise eest.

11. aprillil selgusid Kooliteater 2010 festivali tulemused gümnaasiumiastmes. *Grand Prix* tuli 2010. aastal Läänemaale, SEE-listele noortele lavastuse „Minu armas kõrb“ eest.

Õppefilm noortele "Ole puhas!" sai valmis

24. märtsil esilinastus noortele mõeldud ja noortega tehtud õppefilm "Ole puhas!"

Haapsalu politseijaoskond koostöös Lääne maavalitsuse ja TLÜ Haapsalu Kolledžiga korraldas 2009. aasta kevadel Läänemaa noortele loomingukonkursi "Ole puhas!". Eesmärgiks oli noori panna mõtlema uimastite (sh alkohol, tubakas) tarbimise teemal ja suurendada noorte (ka lapsevanemate) teadlikkust mõnuainete tarbimisega seonduvatest ohtudest. Sõnumi mõjusamaks edasiütleamiseks teistele noortele oli kaugem eesmärk lavastada konkursi võitja essee põhjal õppefilm, mida uimastiteemaliste loengute käigus näidata.

Nüüd on see valmis. Eseevõistluse parima töö põhjal kirjutatud stsenaarium vändati filmiks selle aasta jaanuaris. Filmi esilinastuseni jõuti märtsis. Filmi tegemisele ja valmimisele aitasid kaasa meie oma Läänemaa inimesed ja filmis mängivad Haapsalu noored.

Valminud film pole mitte riulitele tolmu koguma pandud. Seda saavad vaadata kõik huvilised:
Algus: <http://www.youtube.com/watch?v=QeIJZNg64os>

ätk: <http://www.youtube.com/watch?v=iB63herBN5Q>

Natuke lõbusamat vaatamist võtetest: <http://www.youtube.com/watch?v=1ZiKIXupgEs>

Aitäh filmi valmimise eest:

Aimar Lints, Heidi Rohi, Mart Pett, Reino Aedmäe, Riho Luhter, Kati Pulst, Piirivalve- ja Politseiameti Lääne Prefektuuri Korrakaitsebüroo Haapsalu Polotseijaoskond, Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp, Lääne Maavalitsus, MTÜ Noorte vaba aeg, See Teater, Läänemaa Haigla, Lääne-Eesti Päästkeskuse Läänemaa Päästeosakond.

Haaknõel 2010

Haaknõel 2010: „Minu elustiil“ üldvõitja on võistkond *Pink Dream*

Parima idee edastuse preema sai **HWG 7b**.

Lavashow preemia läks Hiiumaale, võistkonnale AKT.

Haaknõel 2011

Fotod Arvo Tarmula

Modellid valiti tänavu publiku seast. Fra Maresse puhkama said minna **Kärolin-Lii Kaljula** ja **Indrek Kimber**.

Läänlased avastasid Tartu noortekeskusi

Läänemaa noorsootöötajate ringreisil Tartus üllatasid osalejaid enim rulapargina tegutsev noortekeskus ja noorte TV.

Samal ajal Tartu Lõunakeskuses toimuva läänlaste päevaga külastasid maakonna noorsootöötajad linna viit noortekeskust. Enim üllatas läänlasi noortekeskusena tegutsev *Skatehall*, mis pakkus suures hallis võimalusi trikitamiseks nii ratta, rula kui rulluiskudega.

Treeningvahend batuudil trikkide õppimiseks (Tartu Skatehall). Foto Ülle Lass

Koostöövõimalusi läänlastega pakkus Anne noortekeskus, kus külastati noorte televisiooni, raadiot ja diskorite kooli. Munarestide ja musta kangaga kaetud seintega stuudio ruumid olid sisustatud nutikalt ning värvikirevalt. Pehmetel diivanitel said mikrofonide ees end saatekülaliste rollis tunda ka läänlased.

"Teeme kohe saate" arvasid Kelli ja Jana Läänemaa Noortekogust. Foto Ülle Lass

Kinni haarati ka koostöövõimalusest. Nimelt tahab noortelevisiooni ja -raadio tiim laieneda ka teistesse maakondadesse ja linnadesse üle Eesti, et ühises televisioonis ja raadios põnevamat ning mitmekesisemat materjali pakkuda.

Raadiot ja diskorite koolitusi tehakse ka Tähe noortekeskuses. Taaskord saab noorteraadiot kuulata internetist. Peale nende kahe tegevuse saavad Tähe keskuse noored ka näiteks *jumpstyle*'i tantsustiili harrastada.

Tegevust on ka väiksematele – nimelt asub maja teisel korrusel lastetuba, kus seinu kaunistavad värvilised kaelkirjakud ja muud loomad. Foto Ülle Lass

Läänlasi tervitas pika ja põneva ajalooa Koidu noortekeskus, mis tegutseb noortekeskuse kõrvalt ka asenduskodu, laste päevahoiu ning päevakeskuse. Kui noortekeskus avati alles 2004. aastal, siis vastav MTÜ loodi juba 1989. aastal.

Koidu keskkuses saavad noored muuhulgas ka õmmelda ning puidutöökojas meisterdada. Kevadeti on töökoda küll rohkem jalgrataste remonditöökoda, ütles tööringide juhataja muheledes. Töökojas püüdis pilku ka tagasihoidlik näitus mobiiltelefonidest, kus poole saiapätsi suurust telefoni näiteks Nokia 3310-ga võrrelda sai.

Vaimustuti noorte enda meisterdatud piljardilauast. Kasutatud oli vana kirjutuslauda. Foto Ülle Lass

Viimane noortekeskuste külaskäik viis läänlasi Lille Majja, kus vastuvõtjateks olid ka Tartumaa Noortekogu esindaja ning linnavalitsuse esindaja.

Külalised said juba vastuvõtmise ajal näha vilgast elu majas – ülemisel korrusel toimus samal ajal arutelu kolumnisti Roy Strideriga, noortekeskuse ruumides pidasid väiksed poisid WIII suusavõistlusi ning kuskil Lille Maja suures hoones lõppes just kõhutantsutrenn.

Noortekeskuse mitmete ürituste ja tegevuste kõrval jäi kõlma linnavalitsuse noorsooteenistuse juhataja Kristel Altosaare mõte, et noortekeskus peaks minema sinna, kus on noored. Näiteks tõi Lille Maja majahoidja Ragnar Kekkonen oma kogemuse – noortekeskuse remondi ajal kolis noortekeskus kuueks nädalaks Kaubamajja, kus populaarseimaks tegevuseks osutus lauajalgpall. Huvilisi oli Ragnari sõnul palju.

Kristel Altosaare sõnul on tuleval suvel plaan linna kõik viis noortekeskust Kaubamajja, ehk noorte juurde viia.

Tartu linnas on viis noortega tegelevat keskust, neist Anne keskus ja Lille Maja on munitsipaalkeskused. *Skatehall*, Tähe keskus ja Koidu keskus tegutsevad MTÜ-dena.

Ringreisil osalenud Noarootsi noortekogu loomisega tegelev Jana Bendel tõi välja, et Tartu noortekeskused on üsna lihtsad ning pigem tagasihoidliku sisustusega. „See tõestab, et ei olegi vaja mingeid kalleid asju osta ja moodsat sisustust, vaid anda ainult noortele koht, mida nad saavad enda koduks pidada ja enda meelejärgi seada,“ ütles Jana.

Noorsootöötajad külastasid ringreisil ka Lõunakeskuses toimuvat Läänlaste päeva, kus kolme tunni jooksul vaadati ära noorteprogramm energiliste poiste tantsusetenduse, tantsutüdrukute ja *moeshow*'dega.

Läänlaste päeval andis maavanem Neeme Suur vehklejale Nelli Pajule üle ka Lääne Maavalitsuse tänukirja. Äsja Bakuus vehklemises juunioride maailmameistriks tulnud Nelli rääkis kohaolijatele lähemalt ka vehklemisest ning pidas

ka näidismatši. Foto Ülle Lass

Läänemaa noortekeskuste päev läks korda

15. mail toimus Haapsalu väikeses linnuses Läänemaa Avatud Noortekeskuste (ANK) päev, kus kaheksa maakonna noortekeskust seadsid üles oma laadaboksid.

Noored kauplesid omatehtud ehete, muu käsitöö ja küpsetistega. Laadalt võis leida veel riideid, jalanõusid, raamatuid. Ürituselt ei puudunud ka näomaalingud.

Lisaks Noortekeskuste boksidele oli võimalus leida endale ka sõber „sõbraboksist“, kus soovi korral said oma numbrisedeli loosikasti panna ning igal täistunnil sõbraloosis osaleda.

Linnuse kolmanda korruse rõdul pakkusid tegevust nii suurtele kui väikestele Päästeamet, Punane Rist ning Märulipolitsei. Ronimishuvilised said ennast proovile panna kõiega tornist laskudes.

Kuningakambris oli noortel võimalus koos Paide politseiga vaadata õppefilme, lahendada ülesandeid ning politsei purustas ka müüte. Lisaks jooksid suurelt ekraanilt Läänemaa noortefilmid.

Lavalist tegevust reguleerisid kaks päevajuhti. Laval astusid üles Läänemaa noortebändid, Koolitüdruk 2010 etendus,

toimused loosimised ning iga Noortekeskus esitas oma noortekeskuse laulu. Õhtu lõppes diskoga.

Loomulikult oli kohal ka Läänemaa Noortekogu, kes jagas rahvale kallistusi koos kallistussedeliga. Lisaks kallistustele tegid nad ka naeratuse kontrolli, pildistades kõiki naeratusi sellel päeval.

Kokku osales üritusel ligikaudu kuussada inimest. Korraldajate tiim peab üritust väga hästi õnnestunuks ning siinkohal täname kõiki osalejaid, kes tegid oma kohalolekuga ürituse õnnestumise võimalikuks.

Ürituse rahastasid Lääne Maavalitsuse ANK projektikonkurss, omavalitsused, Haapsalu Noorte Huvikeskus, Haigekassa terviseprojekt.

Läänemaa Noortepäevad peeti maha leitsakus

7.-8. augustil toimusid Paliveres Kuliste aasal Läänemaa V Noortepäevad. Hoolimata osalejate vähesusest läksid need korda.

Selle aasta teemadeks olid filmindus, Läänemaa ja staarid. Esimeseks tegevuseks oli enda koduvalla või -linna lipu tegemine, misjärel mõeldi välja film Läänemaa staaridest. Juba esimese päeva õhtul võis neid filme koos vaadata.

Noorte loovus lõi välja ka Läänemaa noorte kujutamises *graffitil*. Põnevust ja nalja pakkus fotojaht.

Fotojahi võidupilt Risti valla noorte poolt "Staar ja fännid"

Õhtul toimus Kodukant Läänemaa korraldatud koolitus "Muusikaline koostööharjutus", kus harjutati koostööd rütmide tegemisel. Näidati öökino.

Noortepäevade emotsionaalseks tipuks sai teise päeva hommik, kui pooleteise tunni jooksul mõeldi välja kolm korralikku laulu Läänemaast.

Noortele endile meeldis enim grafiti ja filmi tegemine. Osaleja Katriin Pirgi arvates oli tegu väga põneva kogemusega ja jäi väga rahule. Hanila noortega kaasas olnud noorsootöötaja Anu arvates oli üritus huvitav, tore ja õpetlik ning müts maha Harri ja Kristi ees, kes selle korraldasid. Anu arvates tõesti tublid noored.

Eelnevatel aastatel ära jäänud Noortepäevad näitasid, et noortele korraldatavate suvepäevade formaat on siiski jätkusuutlik ja annab korraldajale mõtlemisainet.

Läänemaa Noortepäevad toimusid tänu Hasartmängumaksu Nõukogule, MTÜ-le Noorte Vaba Aeg ja Eesti Noorsootöö Keskusele.

Läänemaa Noortepäevad korraldas Läänemaa Noortekogu.

Lihulas toimus noorte muusikute laager BÄNDKÄMP

Lihulas juba teist aastat toimuv Läänemaa noorte muusikute laager BÄNDKÄMP tõi kokku 44 muusikahuvilist. 17.-20. augustil toimunud laagri kolme päeva jooksul pandi kokku uhiuus kontserdikava ning esineti 500-le kuulajale.

BÄNDKÄMP õnnestus taas ning kahtlemata juba terake kõrgemal tasemel, kui eelmisel aastal. Seda oli tunda ka lõppkontserdiks ettevalmistatud lugudest. Selle aasta teemaks oli oma lugude kirjutamine ja lavaline liikumine. Lõppkontserdil 19. augustil Lihula linnusemäel esines üheksa bändi. Enamik nendest oli kokku pandud kaks päeva varem, et luua kontserdi tarvis uus lugu ning see ette kanda.

Bändkämp'i videod ja pildid on üleval [Facebook fännilehel](#).

BÄNDKÄMP KODULEHT

Läänemaa noored osalesid simulatsioonimängus „Mudel Euroopa Parlament“

Simulatsioon on rollimäng, kus jäljendatakse Euroopa Parlamendi töö toimimispõhimõtteid ning mängitakse läbi Euroopas aktuaalsetest teemadest kokku pandud probleemid. Simulatsioon põhineb institutsiooni tööd reguleerivatel seadusaktidel, millest tehakse osalejatele kokkuvõtte ning mille alusel toimub hariv mäng.

Mängus osalejad jaotati komisjonideks ja fraktsioonideks, nende seast valiti parlamendi juhtkond ning komisjonide esimehed. Simulatsiooni käigus käsitletud teemad lepiti mängus osalejatega kokku. Mängu „Mudel Euroopa Parlament“ eesmärgiks on osavõtjate arusaamade laiendamine nende endi seotusest ühiskonna arenguga ning selles arengus kaasaráákimise võimaluste mõistmine. Eesmärk ei ole koolitada poliitikuid, vaid anda mõista, et ühiskonnaelus kaasaráákimiseks ei pea olema poliitik, seda saab teha iga kodanik ning see on üks kodaniku kohuseid.

Haapsalus toimunud simulatsioonil osales üle kahekümne noore, kes said hea ettekujutuse sellest, kuidas töötab Euroopa Parlament ning millised on tegelikud tegevused ja väljundid. Sealjuures saadi mängu jaoks ettevalmistatud materjalidest teadmisi erinevate fraktsioonide/komisjonide positsioonide erinevusest ning õpiti mõistma kompromisside osa ja olulisust parlamendi töös. Noortel oli võimalus avalikult esineda ja end proovile panna, millega nad said väga hästi hakkama. Noorte tagasiside mängule oli positiivne ja erilist tähelepanu pöörati sellele, et neil oli võimalus avaldada oma arvamust ning seejuures võeti ka seda kuulda.

Pärast mängu arutleti üheskoos mängujuhiga mängu jooksul toimunut ja seda, kuidas end tunti

komisjoni juhina ja parlamenti juhtides. Arutati ka selle üle, mida oleks võinud teistmoodi teha ja mismoodi komisjonid päriselt töötavad.

MTÜ Euroopa Liikumisel on simulatsioonimängude meetodi kasutamisel teavitustöös pikaajalised kogemused. Euroopa Parlamendi simulatsioonimänge oleme viimase seitsme aasta jooksul läbi viinud üle Eesti koostöös erinevate kohalike koostööpartneritega. Kokku on meie poolt korraldatud simulatsioonimängudes osalenud üle 1500 noore üle Eesti.

Natalja Jampolskaja on UNICEF Sinilinnu aastapremia laureaat

Riigikogu esimees Ene Ergma andis üle UNICEFi preemiad tunnustuseks laste heaks tehtu eest. Teiste seas sai preemia Haapsalu Kastani avatud noortekeskuse juht Natalja Jampolskaja.

UNICEF-i aastapremiale esitati tänavu kokku 49 kandidaati, kellest 13 tunnistas organisatsioon Sinilinnu aastapremia laureaadiks. Preemiad andsid üle Riigikogu esimees Ene Ergma ja ÜRO Lastefondi UNICEF Eesti Rahvuskomitee president, Riigikogu liige Elle Kull.

(L)avastus pani Läänemaa noored avastama animatsiooni

Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumis toimus 21. novembril Läänemaa Noorte Filmifestivali lõpuüritus. Filmid vaadati üle ja autasustati.

Filmifestivalile esitati sel aastal viis filmi, millest kaks olid animatsioonid. Kõikide konkursside juures olnud Lääne maavalitsuse nõunik Ülle Lass ütles, et viieaastase festivali jooksul oli see esimest korda.

Filmide puhul toodi ühise joonena välja depressiivsus. Väga paljudes filmides oli sisse toodud tegevuspaigana ka universum. Filmid on kõikidele vaatamiseks internetikeskkonnas *Youtube*. Filme hindas žürii koosseisus: Raul Tammet, Piret Toomvap Schönberg, Ago Ruus, Madis Leppik ja noorte esindaja Gerda Rohi.

Lõpuüritusel andis žürii esimees Raul Tammet tagasisidet filmidele ja avalikustas žürii otsuse. Välja anti kolm eripremiat. Hästi loodud filmimaailma eest sai eripremia Urmas Lüüsi film „Kondimootor“. Ilmar Türk (Jaanus Tamme filmis „Tühjade mõtete maa“) sai õnnestunud osatäitmise eripremia. Filmifestivali võitis Mehis Küla tiimi esitatud film „Lõksus“. Filmile anti ka eripremia õnnestunud muusikalise kujunduse eest. Peauhind on Eesti Televisiooni külastamine. Mehis Küla enda sõnade järgi oli ta osaliselt üllatunud võidu üle. Idee sündis kolmeliikmelise tiimiga ühel õhtul toimunud arutelu tulemusena.

Projektimeeskonna liikme Liisi Räli arvates õnnestus (L)avastus paljude viperuste kiuste siiski. Läänemaa Noortekogu planeerib järgmist filmifestivali juba kevadesse, millal see neli eelnevat aastat toimunud on.

Filmifestivali läbiviimist toetasid Hasartmängumaksu Nõukogu, Haapsalu Veekeskus, Eesti Televisioon, TLÜ Haapsalu Kolledž, Rotalia Film, Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium, MTÜ Noorte Vaba Aeg ja Thalasso Spa Fra Mare.

Noored koolitasid ennast

26.-27. november toimus Üdrumal meediakoolitus noortele Läänemaa Infovõrgustiku loomiseks. Koolituse eesmärgiks on luua Läänemaale noorte ühine infovõrgustik, mille raames hakkaks ilmuma ajaleht Oma Rada ja muutuks aktiivsemaks Läänemaa Noortportaal.

Kahepäevase koolituse käigus omandati teadmised, kuidas luua kaasahaaravat uudist ning kuidas intervjuuerida. Samuti tutvusid osalejad pressifotode ja olemuslugudega.

Koolituse lektoriks oli Tartu Ülikooli ajakirjanduse tudeng Kelli Seiton. Kelli oli rahul, et koolitus oli praktiline ja kõik töötasid aktiivselt kaasa. „Eile olin hästi väsinud aga täna on juba palju parem,“ ütles Kelli koolituse lõppedes.

Osalejatele meeldis väga fotojaht ja intervjuerimine.

Kokkusaamised toimuvad 2011 aasta jooksul veel neli korda. Kogu projekti "Läänemaa noorte infovajadused" lõpptähtajaks on detsember 2011. Lõppürituseks on Noortefoorum, mis leiab aset novembris 2011.

Koolitus oli rahastatud Leader programmi poolt.

Noorsootöö tegijaid tunnustati juba viiendat korda

29. detsembril tunnustas Lääne maavanem noorsootöö valdkonna tublimaid. Aasta noore tiitli võttis vastu Läänemaa Noortekogu liige Jana Bendel ja aasta noorsootöötaja tiitli sai Inga Lääne Palivere noortekeskest. Aasta tegu 2010 oli Läänemaa noortekeskuste päev. Tunnustati ka aasta koostöö tegijaid ning pikaajalise panuse eest noorsootöö arendamisel.

Parimaks noorsootöötajaks valitud Inga Lääne töötab Palivere noortekeskuses. Inga on noortejuht, kes suudab huvitavad tegevused just koostöös noortega välja mõelda ja siis need ka ellu viia. Üks tublimaid saavutusi oli väga lühikese aja jooksul koostatud projektitaotlus Eesti Noorsootöö Keskusele, mis sai positiivse otsuse ja mille tulemusena on nüüd Palivere keskuses ja kogu Taebla valla noortel võimalik saada terve aasta jooksul teadmisi erinevatest ametitest. Parima

hinnangu andis sügisel Taebla valla noorsootöö ümarlaul Palivere kooli huvijuht, kes ühteaegu õnnelikult ja samas õnnetult tunnistas, et kooli pikapäevarühma osalejate arv on olematu, sest noored kiirustavad noortekeskusesse. Paljud kooli huviringid ja üritused korraldatakse juba noortekeskuses.

Inga Lääne võtmas vastu oma tunnustust.

Tubli panuse noorsootöösse 2010. aastal jätsid veel Anneli Katkosilt, Kaidi Sits, Mairi Grossfeldt, Heinar Tuulberg ja Kirsi Rank. Pikaajalise panuse eest noorsootöösse tunnustati Kullamaa keskkooli huvijuhti ja tublit Kaitseliidu aktivisti Piret Kollot.

Aasta noor 2010 tiitel läks Läänemaa Noortekogu tublile projektide vedajale Jana Bendelile.

Läänemaa Noortekogu liige Jana Bendel on Lihula tüdruk, kes algatas Noarootsi Noortevolikogu loomise.

Jana on olnud aktiivselt tegev nii kooli õpilasesinduses kui Läänemaa Noortekogus. Tema eestvedamisel valmistatakse 14. jaanuaril toimuvaks noortefoorumiks, samuti on ta varivalimiste Läänemaa koordinaator. Jana on olnud Tartus koolitusseminari grupijuht ja oli kaasatud teiste maakondlike noortekogude esindajatega rahvusvahelisse projekti. Tema tegemised on hinnatud ka Eesti Noorteühenduse Liidus.

Tublid noored on veel Eerika Kallaste Martnast, Lee Rajando Vormsist, Evelin Kängsepp, Paula

Palmiste ja Tuuli Varik Taebla vallast.

Aasta tegu 2010 oli Haapsalu Noorte Huvikeskuse poolt korraldatud maakonna noortekeskuste päev.

Projektijuht Reelika Enderi sõnul tuli idee noortekeskuste projektikonkursilt 2009. aastal. „Raha jäi üle. Nii see meile kaela suruti! Tegelikult õnnestus üritus väga hästi,“ rääkis Reelika.

Reelika Ender oli siis veel huvikeskuses noorsootõtaja kui projekti alustati

Tublide tegudena kiideti veel Taebla ja Noarootsi noortevolikogude loomist. Aasta koostöö nominentide hulka arvamiseega kiideti Taebla valla MTÜ Vidruka Teod ning Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi ja Salong Plus koostööd.

Enne tunnustamist meenutati 2010. aastal kordaläinud ettevõtmisi ja kutsuti üles toetama noorte algatusi ning rõõmustama selle üle, mis meil toimub, mis meil olemas on.

Statistikat

Lääne maakonna avatud noortekeskuste

2010. aasta projektikonkurss

Maakonnas tegutseb **11 avatud noortekeskust (ANK)**, mis Kohalike omavalitsuste (KOV) ja juriidilise vormi järgi jaotuvad järgnevalt:

Nr	ANK nimi	Juriidiline vorm	KOV, kus ANK tegutseb
1.	Lihula Noortemaja	MTÜ Lihula Noorteklubi	Lihula vald
2.	Panga küla avatud	KOV struktuurüksus	Ridala vald

	noortekeskus		
3.	Võnnu noortekeskus	MTÜ Võnnu noorte selts	Ridala vald
4.	Kirbla noortekeskus	KOV struktuurüksus	Lihula vald
5.	Noarootsi valla ANK	KOV struktuurüksus	Noarootsi vald
6.	Martna Avatud Noortekeskus	KOV struktuurüksus	Martna vald
7.	W4	Haapsalu Noorte Huvikeskuse struktuurüksus	Haapsalu linn
8.	Kastani ANK	MTÜ Böliina	Haapsalu linn
9.	Nigula Laste- ja Noortekeskus	KOV struktuurüksus	Taebala vald
10.	Taebala Laste- ja Noortekeskus (varaait)	KOV struktuurüksus	Taebala vald
11.	Palivere päevakeskuses asuv noortekeskus	KOV struktuurüksus	Taebala vald

ANK komisjoni liikmed osalevad noorsootöö ümarlaua/teemakoja koosolekutel neli korda aastas. 2010. aastal osalesid ANK projektikomisjoni liikmed koos Läänemaa noorsootöötajate ja noortega Tartu linna noortekeskuste ringreisil.

ANK projektikonkursi maakondlikud prioriteedid 2010. aastal:

- 1) noorte omaalgatuslike ja innovaatiliste ideede toetamine;
- 2) kuriteoennetusliku sisuga projektide toetamine;
- 3) maakonna noortekeskuste päeval osalemise toetamine (noortekeskuste koostöö).

ANK projektikonkursile esitatud taotluste koondtabel

Nr	Taotleja ametlik nimetus, projektijuhi nimi	Projekti kogumaksumus	Taotletud summa	KOV poolne panus	Eraldatud summa	Taotluse mitte-rahuldamise põhjendus	Rahastamis- lepingu sõlmimise kuupäev	Raha ülekandmise kuupäev
1.	Taebala Vallavalitsus Leili Mutso (Taebala ANK)	25 035	20 000	5 035	20 000	-	15.04. 2010	22.04. 2010

2.	Taebla Vallavalitsus Leili Mutso (Nigula ANK)	26 343	20 000	6 343	20 000	-	15.04. 2010	22.04. 2010
3.	Taebla Vallavalitsus Leili Mutso (Palivere ANK)	26 800	20 000	6 800	20 000	-	15.04. 2010	22.04. 2010
4.	Ridala Vallavalitsus Urve Sarapik (Panga küla ANK)	26 653	20 000	6 653	20 000	-	08.04. 2010	22.04. 2010
5.	Noarootsi Vallavalitsus Tiina Rohi (Noarooti ANK)	25 000	20 000	5 000	20 000	-	08.04. 2010	22.04. 2010
6.	Martna Vallavalitsus Kristhel Valper (Martna ANK)	26 135	20 000	6 135	20 000	-	15.04. 2010	22.04. 2010
7.	Haapsalu Noorte Huvikeskus	25 500	20 000	5 500	20 000	-	09.04. 2010	22.04. 2010
8.	Haapsalu Noorte Huvikeskus Reelika Ender	58 812	10 852	47 960	10 852	-	09.04. 2010	22.04. 2010

Rahastust leidnud projektide analüüs

Nr	Projekti nimetus, taotleja ja projektijuht	Projektis osalenud noorte arv	Projekti kogumaksumus	ANK projekti-konkursi komisjoni poolt
----	--	-------------------------------	-----------------------	---------------------------------------

				eraldatud toetussumma
1.	Taebla ANK 2010, Taebla Vallavalitsus, Leili Mutso	80	24 890	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. aprill – 1. detsember 2010. Eesmärgid said täidetud.</p> <p>Noored said uue võimalusena õppida mängima õhuhokit, võistelda ja organiseerida võistlusi õhuhokis. Käidi maakondlikul noortekeskuste päeval, arendati koostööd noortega teistest noortekeskustest. Soetati inventarikapp asjade hoidmiseks. Noortel on keskus rohkem tegevust, külastatavus on tõusnud.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud?</p> <p>Noorte ideede toetamine ja elluviimine, vaba aja veetmise erinevate võimaluste loomine.</p> <p>Meetmed 2, 6, 8 ja 10</p>				
2.	Nigula ANK 2010, Taebla Vallavalitsus, Leili Mutso	25	26 278	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. aprill – 1. detsember 2010. Eesmärgid said täidetud.</p> <p>Kunsti- ja käsitööringi tegevuse tulemusena sai noortekeskus endale ilusad ja rõõmsad ruumid. Seinua kaunistavad laste endi tehtud riidemaalid. Ahju ümbrus sai krohvitud, akendele õmmeldi uued kardinad, toolidele sai tehtud uued nahkkatted, istumispatjadele õmmeldi uued katteriided. Tüdrukud meisterdasid endale eurosentide hoidmiseks kotikesed. Poisid tegid meistredamisringis uued lauad, riulid ja pildiraamid. Augustis käidi jalgrattamatkal ja seigeldi Roosta seikluspargis. Partnerid: EELK Lääne-Nigula kogudus.</p> <p>Kas projekti eesmärk sai täidetud, milles see väljendus?</p> <p>Tegevuskavas olnud tegevused tehtud ja noorte külastatavus suurenenud. Noored on ise oma töötulemusega rahul.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud?</p> <p>Noorte ideede toetamine ja elluviimine. Vaba aja veetmiseks erinevate võimaluste loomine.</p> <p>Meetmed 2, 6, 8, 10.</p>				
3.	Palivere ANK 2010, Taebla Vallavalitsus, Leili Mutso	70	26 923	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. aprill – 30. november 2010. Eesmärgid said täidetud.</p> <p>Noortest moodustati aktiivgrupp, kes ühiselt koos planeeris ja viis ellu noorte ideed.</p> <p>1. MANK päev</p> <p>2. Kohviku käivitamine noortekeskuses. Meeskonnas heatööde jaotus (raamatupidamine, kauba</p>				

<p>tellimine, mööbli kokkupanek, toodete küpsetamine, töögraafikute tegemine, müümine jms).</p> <p>3. Helitehnika koolitus – noortel oli võimalik tutvust teha keskusesse soetatud helitehnika komplektiga. Enam ei sõltu ürituste korraldamine täiskasvanud asjatundja juuresolemisest. Hea koostöö MANK päeva korraldustiimiga, OÜ Palteks Trükk.</p> <p>Kas projekti eesmärk sai täidetud, milles see väljendus?</p> <p>Eesmärgid said täidetud – vt eelpool olev jutt. Tegevuskavas olnud tegevused tehtud ja noorte külastatavus suurenenud. Noored on ise oma töö tulemusega rahul. Noortekeskuse populaarsus on viinud asja niikaugemale, et ka kooli huviringid toimuvad noortekeskuses.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud?</p> <p>Noorte ideede toetamine ja elluviimine. Vaba aja veetmiseks erinevate võimaluste loomine.</p> <p>Meetmed 2, 6, 8 ja 10</p>				
4.	Noortekeskuse suvekool, Ridala Vallavalitsus, Urve Sarapik	60	26 653	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. mai – 1. september 2010.</p> <p>Projekti tegevused: noortekeskuste päeval osalemine, turvalisuse päeva korraldamine, spordipäev, käsitööpäev ja koolituspäev. Projekti viis päeva olid väga tulemusterohked. Noored said teadmisi ja oskusi käsitöö alal, mis arendas nende meeskonnatööd ja omaalgatuslikku tegevust. Noored said teadlikumaks oma ja teiste turvalisuse osas. Noored oskavad hoida oma kodu ja säilitada erinevaid materjale, mida tarbeesemeteks muuta. Noored on teadlikumad tervislikest eluviisidest (toitumine ja sport)</p> <p>Kas projekti eesmärk sai täidetud, milles see väljendus?</p> <p>Eesmärgid said täidetud – vt eelpool olev jutt.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud?</p> <p>Projekti tegevused olid suunatud noorte info, noorte töökasvatuse, noorte osaluse ja noorte huvitegevuse ning huvihariduse meetmete rakendamisele.</p>				
5.	Noarootsi ANK 2010, Noarootsi Vallavalitsus, Tiina Rohi	30	25 451	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 15. mai – 30. november 2010. Projekti tegevused: MANK päev Haapsalus, matkad Saunjas (loodusõppepäev) ja Saare külas, Pürksi ANK, üritusel Lahe Koolipäev osalemine.</p> <p>Projekti eesmärgid said täidetud – planeeritud tegevused said läbi viidud ja osaletud.</p> <p>Käesolev projekt on suunatud Eesti noorsootöö strateegia meetmele 2: noorte osaluse ja kaasatuse suurendamine noorsootöö kavandamisel, teostamisel ja hindamisel;</p> <p>meetmele 10: vähem võimalusi omavatele lastele suunatud huvitegevuse ja huvihariduse kättesaadavuse suurendamine;</p> <p>meetmele 12: huvitegevuses ja huvihariduses kasutatavate meetodite ja vahendite</p>				

mitmekesistamine.				
6.	Läänemaa – tükike südamest, Martna Vallavalitsus, Kristhel Valper	25	26 135	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. mai – 1. detsember 2010.</p> <p>Projekti eesmärkideks olid arvestada noorte soovidega, sisustada nende vaba aega teises keskkonnas, tekitada huvi erinevate tegevuste vastu, laiendada silmaringi, arendada meeskonnatööd, osaleda noortekeskuste päeval ja õppida tundma oma kodukanti. Projekti tegevused: seiklusmäng, joonistusvõistlus, vahendite soetamine, osaleti ANKide päeval. Hea koostöö AS <i>Swedest Motel Group</i>’iga – hästi läbiviidud seiklusmatk „Aardejaht“.</p> <p>Projekti eesmärgid said täidetud – planeeritud tegevused said läbi viidud ja osaletud.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud? Meede 10 ja 12.</p>				
7.	W4 „Särana“ Haapsalu Noorte Huvikeskus, Reelika Ender	50	25 500	20 000
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus 1. aprill – 1. detsember 2010</p> <p>Projekt õnnestus 100%. Projekti eesmärgiks oli korraldada noortekeskuses mitmesuguseid üritusi (5 tegevust), mille tulemusel paranes noorte omavaheline koostöö, usaldus, aktiivsus omaalgatuslike ettevõtmiste läbiviimiseks.</p> <p>Koostööpartnerid: Kaitseliidu Lääne Malev, Haapsalu politseijaoskond, Haapsalu Linnavalitsus, Lääne Maavalitsus, Haapsalu Sotsiaalmaja, See Teater, Kastani noortekeskus, Vormsi Põhikool.</p> <p>Toimunud tegevused:</p> <p>Noored randa, Käsitööring „Ise tehtud, hästi tehtud“, tunne oma kodulinna asutusi (võistlusmäng linnas), talgud ja väljasõit Roostale, Noorte öö Noortekas, osaleti MANK päeval</p> <p>Eesmärk sai täidetud – planeeritud tegevused said läbi viidud.</p> <p>Millise Noorsootöö strateegia 2006-2013 meetme rakendamisele oli tegevus suunatud? Meetmed 2, 10 ja 12.</p>				
8.	Läänemaa ANK-ide päev, Haapsalu Noorte Huvikeskus, Reelika Ender	500	60 743	10 852
<p>Projekti sisu lühikirjeldus (üldeesmärk ja peamised tegevused, kaasatud asutused, projekti kestus)</p> <p>Projekti kestus: 15. mai – 15. juuni 2010</p> <p>Läänemaa ANK-ide päeva raames pakuti noortele huvipakkuvaid tegevusi, avatud suhtlemist ja eneseteostust läbi erinevate lavaliste etteastete. Projekti raames toimus mitmeid ümarlaudasiid ürituse ettevalmistamiseks. Läänemaa ANK-ide päeval toimus: turg noortele, ANK laul konkurss, tantsuõpetus, loosiratas, noortefilmid, seiklusrada, lavalised etteasted, politsei õppetegevus,</p>				

Päästeteenistus, Punane Rist, Haapsalu märlipolitsei, noortebändid.
 Koostööpartnerid: Lääne Politseiprefektuur, Lääne-Eesti Punase Risti Läänemaa Selts, Läänemaa Päästeosakond, Haapsalu Gümnaasium, Läänemaa Naiskodukaitse, Lääne Skaudid, Läänemaa ANK-id. Projekti eesmärk täideti, tegevused said läbi viidud.

KOV maakondlik statistika

seisuga 01.12.2010

Jrk nr	KOV	Noorsootöö eest vastutava ametnik (ametinimetus)	Noorte arv (7-26)	Noorte (7-26) osakaal %
1.	Haapsalu	Spordi- ja noorsootöö peaspetsialist	3 460	30%
2.	Hanila	sotsiaalnõunik	376	22%
3.	Kullamaa	-	256	20,8%
4.	Lihula	Haridus- ja kultuurinõunik	667	25%
5.	Martna	Vallavanem, sotsiaalnõunik	176	18%
6.	Noarootsi	sotsiaalnõunik	158	18%
7.	Nõva	-	77	20%
8.	Oru	abivallavanem	251	26%
9.	Ridala	noorsootööspetsialist	969	33%
10.	Risti	-	255	29%
11.	Taebla	Sotsiaalnõunik, kultuurinõunik	737	28%
12.	Vormsi	Haridus- ja sotsiaaltöö spetsialist	39	9,75%
Kokku:			7 421	23%

Haridusasutuste statistika (va huvikoolid)

Jrk nr	Gümnaasium/põhi-kool/ülikool/jms	Asukoht (KOVvald/linn)	Kas on huvijuht?	Kas on õpilasesindus?
1.	Haapsalu Gümnaasium	Haapsalu linn	jah	jah
2.	Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium	Haapsalu linn	jah	jah

3.	Haapsalu Nikolai Kool	Haapsalu linn	jah	jah
4.	Haapsalu Linna Algkool	Haapsalu linn	jah	jah
5.	Haapsalu Kutsehariduskeskus	Ridala vald	jah	jah
6.	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž	Haapsalu linn	ei	jah
7.	Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasium	Ridala vald	ei	ei
8.	Haapsalu Sanatoorne Internaatkool	Haapsalu linn (riiklik)	jah	jah
9.	Virtsu Kool (põhikool)	Hanila vald	jah	jah
10.	Vatla Põhikool (6 kl)	Hanila vald	ei	ei
11.	Kõmsi Algkool-Lasteaed	Hanila vald	ei	ei
12.	Kullamaa Keskkool	Kullamaa vald	jah	jah
13.	Lihula Gümnaasium	Lihula vald	jah	jah
14.	Kasari Põhikool	Lihula vald	ei	ei
15.	Metsküla Algkool	Lihula vald	ei	ei
16.	Martna Põhikool	Martna vald	jah	ei
17.	Noarootsi Kool	Noarootsi vald	jah	jah
18.	Noarootsi Gümnaasium	Noarootsi vald	jah	jah
19.	Nõva põhikool	Nõva vald	ei	ei
20.	Oru Kool (põhikool)	Oru vald	jah	ei
21.	Ridala Põhikool	Ridala vald	jah	jah
22.	Uuemõisa Lasteaed- Algkool	Ridala vald	jah	jah
23.	Risti Põhikool	Risti vald	jah	ei
24.	Palivere Põhikool	Taebala vald	jah	jah
25.	Taebala Gümnaasium	Taebala vald	jah	jah
26.	Vidruka Kool (riigikool)	Taebala vald	jah	ei
27.	Vormsi Lasteaed-	Vormsi vald	ei	ei

28.	Tuudi Algkool	Lihula vald	ei	ei
-----	---------------	-------------	----	----

Maakonnas tegutsevad noorsootöölased katusorganisatsioonid:

- 1) Läänemaa Noortekogu;
- 2) Kaitseliit – Noored Kotkad, Kodutütred;
- 3) Skautide Lääne Malev;
- 4) MTÜ Noorte vaba aeg – maakondlike noorsootöö alaste projektide katusorganisatsioon (asutatud huvijuhtide poolt).

Noortele suunatud info- või noorteportaalid maakonnas (KOV ja maakondlikud):

- 1) Läänemaa Noorteportaal <http://noor.laanemaa.ee>;
- 2) Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskus www.noustamiskeskus.ee;
- 3) Haapsalu Noorte Huvikeskus www.haapsalunoor.ee;

Virtsu Arenguselts – noorte blogi <http://virtsunoores.blogspot.com/> (hetkel passiivne);

- 1) Kullamaa kooli veebileht www.kullamaa.edu.ee;
- 2) Lihula Noortemaja www.noortemaja.blogspot.com;
- 3) Martna valla veebileht <http://www.martna.com/noortekogu/> ;
- 4) Martna valla noorte oma kommuun *Facebookis*, Orkutis;
- 5) Noarootsi noorte kuningriik <http://noortekuningriik.blogspot.com>;
- 6) Noarootsi vald Facebookis: <http://www.facebook.com/home.php?#!/noarootsi>;
- 7) Ridala noorteveeb loomisel;
- 8) Taebla valla veebileht www.taebla.ee/index.html;
- 9) *Facebook* – Väikesaarte Noorte Ühendus <http://www.facebook.com/#!/search.php?q=v%C3%A4ikesaarte%20noorte%C3%BChendus&init=quick&tas=0.26673636685942214>;
- 10) Vormsi noorte blogi <http://vormsinoored.blogspot.com/feeds/posts/default?orderby=updated>;
- 11) Läänemaa Noortekogu blogi www.lnkblogi.blogspot.com.

KOV-ide noorsootöö areng on sätestatud järgmiste strateegiliste dokumendiga

Jrk nr	KOV	Dokumendi nimi	Interneti aadress
1.	Haapsalu	Noorsoo ja noorte omaalgatuse	http://www.haapsalu.ee/index.php?lk=204&show=6666

			lk=204&show=6666
2.	Haapsalu	Haapsalu linna arengukava aastateks 2010 - 2015	http://www.haapsalu.ee/index.php?lk=238
3.	Hanila	Hanila valla arengukava osa	http://www.hanila.ee/pdf/Hanila_valla_arengukava.pdf
4.	Kullamaa	Kullamaa valla arengukava	http://www.kullamaa.ee/index.php?go=arengukava
5.	Lihula	Lihula valla arengukava	http://www.lihula.ee/index.php?option=com_content&task=view&id=175&Itemid=192
6.	Martna	Martna valla arengukava	http://www.martna.ee/index.php?id=63
7.	Noarootsi	Noarootsi valla arengukava osana	http://www.noavv.ee/
8.	Nõva	Nõva valla arengukava	http://www.novavald.ee/index.php/3/177
9.	Oru	Valla arengukava	http://www.oruvald.ee/docs/uudised/2010-11-29-08-36-47.pdf
10.	Ridala	Ridala valla arengukava	Www.ridala.ee ,
11.	Ridala	Ridala valla noorsootöö arengukava	www.ridala.ee
12.	Risti	Valla arengukava	http://www.risti.ee/index.php?r=Arengukava
13.	Taebla	Valla arengukava üks osa	http://www.taebbla.ee/failid/Arengukava_2007-2013_veebr2010.pdf
14.	Vormsi	Minimaalselt valla arengukavas	http://avalik.amphora.ee/VORMSIVV/document.aspx?id=16532

Maakonnas tegutsevad noorteklubi/ühingud, sh poliitilised ja kiriklikud

Jrk nr	Noorteklubi/ühingu nimi	KOV, kus tegutseb
1.	Haapsalu Noorte Aktiiv	Haapsalu
2.	Haapsalu Noorte Reformiklubi	Haapsalu
3.	Noored tegutsevad rahvamajade, külaseltside ja	Hanila

5.	MTÜ Lihula Noorteklubi	Lihula
6.	Martna valla noortekogu	Martna
7.	Noarootsi noorte volikogu	Noarootsi
8.	MTÜ Võnnu Noorteselts	Ridala
9.	MTÜ Ridala Noorteühendus	Ridala
10.	Ridala noorte volikogu	Ridala
11.	Risti Noortekogu	Risti
12.	Taebla valla noorte volikogu	Taebla
13.	Lääne Skautide Malev	Taebla
14.	EELK Lääne-Nigula koguduse noortetöö	Taebla
15.	Osalus Väikesaarte Noorte Ühenduses	Vormsi
16.	Kaitseliit – Läänemaa Kodutütred ja Noorkotkad	Lihula, Kullamaa, Martna, Oru, Ridala, Haapsalu
17.	IRL noored	Haapsalu

KOV noorte osaluskogud maakonnas

Jr nr	KOV-osaluskogu nimi	Juriidiline vorm	Liikmete arv	Naisi/mehi	Keskmine vanus	Kodulehekülg	Esimehe nimi	Osaluskogu Kontaktandmed Tel ja e-post.
1.	Martna noortekogu	Põhikirjalusel	17	12/5	17		Eerika Kallaste	noortekas@martna.ee , eerika.kallaste@hotmail.com 56784951
2.	Noarootsi noortevolikogu	KOV noorte osaluskogu	18	8/10	19	Http://noorte.kuningriik.blogspot.com	Gerda Rohi	gerda.rohi001@mail.ee , 56248569

								56248569
3.	Ridala noorteühendused	MTÜ	25	17/8	16		Urve Sarapik	urve@ridala.ee ; 53301208
4.	Võnnu Noorte Selts	MTÜ	40	25/15	15		Ave Tapner	avetapner@hotmail.ee
5.	Taebla valla noorte volikogu	-	19	12/7	16		Igor Nudelman	Igor.nudelman92@gmail.com ; 5827335
6.	Haapsalu Noorte Aktiiv					Läbib uuenduskuuri		
7.	Risti noortekogu					Hetkel passiivne		

Kas ja kuidas KOV kaasab noori otsustusprotsessidesse valla/linna volikogu või vallavalitsuse/linna valitsuse tasandil

Haapsalu – noortele suunatud projekte tutvustatakse HNA (Haapsalu Noorte Aktiiv) koosolekul.

Kullamaa – valla noortevolikogu puudub, kuid valla volikogus on üks alla 26-aastane liige.

Lihula – noortel võimalus osaleda vallavolikogu istungitel.

Martna – noortekogu esindaja vallavolikogus, kokku on vallavolikogus 3 noort.

Noarootsi – kaasab noori puudutavate küsimuste/probleemide arutelul, valdkonda puudutava arengukava ja tegevuskava koostamisel, eelarve planeerimisel jms.

Oru – noorsootöö komisjon vallavolikogu juures, volikogus kaks noort.

Ridala – valla noored saavad oma soove edastada läbi ühenduste (Ridala Noorteühendus ja Võnnu noorteselts) tegevuste. Aastas on kolm ümarlauda, kuhu tulevad kokku osaluskoegade noored ja arutlevad oma probleeme koos vallavalitsuse töötajaga.

Taebla – eraldi kaasamise korda ei ole. Noorte esitatud mõtted ja algatused arutatakse läbi noorsootöö ümarlaval või vallavolikogu vastavas komisjonis.

Vormsi – vallavalitsuse ümarlaud koos noorte esindajatega, kuulamiseks ära noorte poolseid ettepanekuid noorsootöö paremaks korraldamiseks saarel.

Hanila, Nõva ja Risti ei kaasa noori.

Peamised takistused noorte osaluse suurendamisel maakonnas

Läänemaa Noortekogul on probleeme esindajate saamisega omavalitsusest. Puudub kas omavalitsuse või noorte huvi asjaga tegeleda. Läänemaa Noortekogu on külastamas omavalitsusi, et selgitada noortevolikogude vajadust. Käidud on Taeblas (seal tekkiski) ja Orul. Tahe noortel justkui

Vormsi on hädas sellega, et noored alates 16 kuni 26 on saarelt eemal. **Taebla** ütleb, et aktiivsetel noortel on palju huvialasid ja koolitööd ning pole piisavalt aega kõigega põhjalikumalt tegeleda. **Risti** vald peab suuremateks takistusteks noorsootöötaja puudumist, et kohapeal ei anta gümnaasiumiharidust, siis jätkatakse õpinguid mujal ja side kodukohaga nõrgeneb, noorsootöök vajaliku infrastruktuuri puudumist, noorte vähest huvi kohaliku poliitika vastu ja vallavõimude vähest huvi noorte kaasamise vastu. **Ridala** arvab, et noored on hõivatud mitmete muude tegevustega ja valla piirkond on suur, samuti on transport kulukas ja ajaliselt raske planeerida. **Oru** peab ka oluliseks takistuseks noorte rännet pärast põhihariduse omandamist, samuti on oluline noorte väga kiiresti muutuvad huvid. **Noarootsi** peab noorte suhtarvu valla elanikkonnas väikeseks, mistõttu ka aktiivsete noorte arv on väike ja nemad tegelevad juba tuhande asjaga. **Martnal** põhimure ka mujale lõppima läinud noored. **Lihula** peab kõige suuremaks takistuseks hoopis noorte huvipuudust. **Kullamaal** on noortevolikogu loomine jäänud selle taha, et paljud gümnaasiumiõpilased on mujalt valdadest (ka Raplamaa) ning paraku on just nemad aktiivsed. Ka **Hanila** suurim mure on noorte õppimaminek mujale valdadesse. **Haapsalu** peab suurimaks takistuseks noorte liigset hõivatust.

Millised organisatsioonid KOVdes kaasavad noori (vanuses kuni 26 aastat) vabatahtlikuks?

Jrk nr	KOV	Organisatsiooni nimi	Tegevusvaldkond	Vabatahtlike arv aastas, v.a välis-vabatahtlik	Teistest riikidest kaasatud vabatahtlike arv
1.	Hanila	külaseltsid	Vaba aja sisustamine	26	
2.	Hanila	Arenguselts	Vaba aja sisustamine	15	
3.	Hanila	rahvamajad	Vaba aja sisustamine	18	
4.	Ridala	valla noortevolikogu	Ürituste korraldamine	14	
5.	Ridala	MTÜ-d	Tegevuste korraldamine	5	
6.	Ridala	Kaitseliit	Noorte vaba aja sisustamine	4	
7.	Taebla	Lääne Skautide Malev	skautlus	30	
8.	Taebla	EELK Lääne-Nigula koguduse noored	Noorte üritused	40	
9.	Risti	Risti Vallavalitsus	heakord	30	

9.	Risti	Risti Vallavalitsus	heakord	30	
10.	Risti	Piirsalu Küla selts	seltsitegevus	10	
11.	Ridala	MTÜ Parila Selts	seltsitegevus	6	
12.	Ridala	MTÜ Asuküla Selts	seltsitegevus	10 – 12	
13.	Oru	Vallavalitsus	Erinevate ürituste korraldamine – kultuur, sport	7	

ERINOORSOOTÖÖ

Lääne maakonna alaealiste komisjon töötas 2010.a järgmises koosseisus: komisjoni esimees – Kadi Jalgma, komisjoni sekretär – Kaasi Almers, liikmed – Ülle-Krista Annuk, Maie Kram, Kaja Rootare, Malle Õiglas, Anneli Katkosilt.

2010.aastal toimus 18 istungit.

Lääne maakonna alaealiste komisjonis arutatud alaealiste õigusrikkumised:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	'06	'07	'08	'09	'10
Tüdrukute poolt toimepandud õigusrikkumised	4	16	7	9	18	15	19	25	30	39	30	32
Poiste poolt toimepandud õigusrikkumised	25	18	40	48	74	85	94	101	109	103	42	49
KOKKU	29	34	47	57	92	100	113	126	139	142	72	81

2010.a. pöörduti komisjoni poole alaealiste suhtes, kes on

1) nooremana kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteokoosseisule vastava õigusvastase teo - **11**

2) nooremana kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteokoosseisule vastava õigusvastase teo - **30**

3) 14 kuni 18-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteo, kuid prokurör või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või KarS § 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja kriminaalmenetlus on tema suhtes lõpetatud - **13**

4) 14 kuni 18-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteo, kuid kohtuväline menetleja on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust kohaldamata või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või KarS § 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja

5) alaealine ei täida koolikohustust tulenevalt Eesti Vabariigi haridusseaduse §-st 8 - **8**

Taotluste esitajad:

- 1) alaealise seaduslik esindaja - **0**
- 2) politseiametnik – **66**
- 3) kooli esindaja - **3**
- 4) lastekaitseametnik - **3**
- 5) sotsiaalametnik - **2**
- 6) kohtunik - **0**
- 7) prokurör – **13**
- 8) keskkonnajärelevalve asutuse ametnikud – **0**

Alaealiste arv, kelle õigusrikkumist arutati alaealiste komisjonis:

- a) tüdrukud **29**
- b) poisid **43**

Alaealiste vanus, kelle õigusrikkumist on arutatud alaealiste komisjonis:

- a) alla 14 aastased **31**
- b) 14-18 aastased **41**

Mõjutusvahendeid on määratud järgmiselt:

- 1) hoiatus - **32** korda
- 2) koolikorralduslikud mõjutusvahendid (sh pikapäevarühma suunamine) – **0**
- 3) vestlusele suunamine psühholoogi (14), lastepsühhiaatri (2), narkoloogi, sotsiaaltöötaja (2) või muu spetsialisti juurde (8) - **26** korda
- 4) lepitamine - **0**
- 5) kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või hooldaja juures või lastekodus - **2** korda
- 6) üldkasulik töö - **29** korda
- 7) käendus - **1** kord
- 8) noorte- või sotsiaalprogrammides (1) või rehabilitatsiooniteenuses või ravikuurides (1) osalemine - **2** korda
- 9) kasvatuseritingimusi vajavate õpilaste erikooli suunamine - **0** korda

Mõjutusvahendi kohaldamisel ei ole alaealine täitnud talle pandud kohustusi ja on tulnud korraldada kordusarutelu **2** juhul. Sundtoomist komisjoni istungile on alaealistele kohaldatud **1** juhul. Komisjon on alaealisele pidanud määrama esindaja **5** juhul.

2010.a. ei toimunud maakondlikku konkurssi kuriteoennetuslike projektide toetamiseks, kuna selleks puudusid vahendid.

12. KULTUUR

12.1. Aasta 2010 Läänemaa kultuurielus

FILM ja KINO

Kuigi Läänemaal ei ole ühtegi spetsiaalset kinohoonet, näitavad filme nii Haapsalu Kultuurikeskus kui ka Lihula kultuurimaja.

Lihula kultuurimajas näidati 2010. aastal 13 filmi ja külastajaid oli 802.

Haapsalu Kultuurikeskuses linastus 49 filmi ja kinokülastajaid oli 3826 inimest.

Maakonnas leiab igal aastal aset kaks suurt omanäolist filmifestivali ning lisaks toimub veel traditsiooniline noorte filmifestival (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4932&ctype=news_article&pageid=5314).

Haapsalu Õudus- ja Fantaasiafilmide Festival HÖFF (www.hoff.ee) **toimus viiendat korda.** Festivalil pärjati rahvusvahelisi tipptegijaid. Elutööpreemia anti Shinya Tsukamotole ning maailmaesilinastuse auhind Adam Masonile uue filmi "Siga" eest. Festivali erikülaline Andrei Iskanov pälvis Valge Daami auhinna oma viimase filmi „Tulist“ muudetud versiooni maailma esilinastuse eest.

HÖFFil demonstreeriti kokku 31 filmi 15 riigist.

Fotod Arvo Tarmula

Igasügisene filmiränne tõi vaatajad Matsallu – toimus **VIII Matsalu rahvusvaheline loodusfilmifestival.**

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4490&ctype=news_article&pageid=5314

<http://www.matsalufilm.ee/arhiiv/index.html>

Üles anti 133 filmi 33st maailma riigist. Võistlusprogrammi valiti 27 filmi, mis võistlesid kahes kategoorias: A - Loodus ja B - Inimene ja loodus. Filme hindas žürii koosseisus: Derek Kilkenny-Blake (Suurbritannia), Kalinka Stoinovska, DA (Bulgaaria), Margus Lattik, Joosep Matjus ja Hendrik Relve. Festivali *Grand Prix* läks filmile “Elu piiril, 1. osa: Nafta lainetel”, režissöör Petteri Saario, Soome. Teiste võidufilmide kohta loe järgmiselt aadressilt

(<http://www.matsalufilm.ee/arhiiv/index.html>)

2010. aastal tasub eraldi välja tuua filmifestivali poolt nooremale publikule pakutavaid sündmusi. Toimus laste loodushariduse päev, mil sai ajada juttu zooloog Aleksei Turovskiga. Toimused joonistamistunnid ning loodusfoto õpituba. Juba traditsiooniliselt oli festivalil oma osa ka loodusfotograafial. Üles pandi üheksa loodusfoto näitust kodu- ja välismaistelt autoritelt, toimusid fototöötoad ja fotoüritused.

Fotod Arvo Tarmula

TEATER

Teatriaasta 2010 oli Läänemaal noorte nägu. Läänemaa kooliteatrite festivali kõrget taset tõestasid ka vabariiklikult konkursilt toodud väga head kohad – põhikooli astmes laureaadi tiitel ning gümnaasiumide arvestuses *Grand Prix*.

Õpilasnäitlejad lustisid Lihulas

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3241&ctype=news_article&pageid=5314

Läänemaa IX kooliteatrite festival sai teoks 12. märtsil Lihula Kultuurikeskuses. Osa võttis paarsada õpilasnäitlejat neljast algkooli, viiest põhikooli ja kolmest gümnaasiumi trupist.

Festivali üldine tase osutus ühtlaselt kõrgeks. Saal oli rahvast täis, enamik muidugi konkurendid teistest kooliteatritest, asjatundjatena elasid nad igale etendusele kaasa ja iga tore leid vääriski aplausi.

Algklasside osas tunnustati parimaks lavastuseks Oru kooli näiteringi etendus "Jänku-Onu lood", lavastaja Kaidi Sits.

Põhikoolide vabariiklikule kooliteatrite festivalile otsustati saata Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi 9a klass etendusega "Luule", lavastajad Mairi Grossfeldt ja Triin Jugapuu. Vabariiklikult konkursilt tuldi koju laureaadi tiitliga.

Gümnaasiumide osas võitis teatritrupp SEE-lised noored etendusega "Minu armas kõrb", autor Reino Aedmäe, lavastaja Triin Jugapuu. Krete Päeske, Jörgen Läänerand ja Reino Aedmäe trupist SEE- lised noored, nad said ka parima näitleja preemia.

SEE-lised noored töid vabariiklikult kooliteatrite festivalilt Läänemaale peauhinna *Grand Prix*. (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3481&ctype=news_article&pageid=5314)

Algklasside osas tunnustati parimaks peaosatäitjaks Reena Roos Oru kooli näiteringist.

Parima kõrvalosatäitja tunnustuse sai Käde Vald Metsküla algkoolist.

Põhikoolide osas anti parima kõrvalosatäitja tiitel Kristina Naudile Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi trupist ja Hanna-Riina Klaosele Haapsalu gümnaasiumi draamastudiost Elavhõbe.

Parima lavastaja preemia sai Karel Rahu Haapsalu gümnaasiumi trupi Teine Vaetus lavastuse "Mehed ja Naised" lavale toomise eest.

Peraküla Teater Nõva vallas esitas 10. ja 11. juulil Nõva kooli siseõuel Aino Aarniste kirjutatud näitemängu "Suvistepühad Nõva mõisas." (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4190&ctype=news_article&pageid=5314)

Seekordne lavatükk „Suvistepühad Nõva mõisas” kõneles 19. ja 20. sajandi vahetusse jäävatest sündmustest Nõva mõisas. Autor on Nõva põhikooli endine kirjandusõpetaja Aino Aarniste. Etenduse lavastas Ago-Endrik Kerge, muusikaliselt kujundas Viive Ernesaks. Osatäitjad on kohaliku Peraküla Teatri näitlejad.

Haapsalu Teatri Randlane suvelavastus "Legend Valgest Daamist ehk saamise lugu" valiti võistleva harrastusteatrite riigifestivalil (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=2679&ctype=news_article&pageid=5314)

Fotod Arvo Tarmula

Koostööd tegid **SEE Teater ja Naiskodukaitse** Lääne ringkond, kes esitlesid perevägivaldala lugude lavastuse “Vaikivad tunnistajad“

(http://www.naiskodukaitse.ee/SEE_Teater_ja_Naiskodukaitse_Laane_ringkond_esitle_178.htm)

Fotod Arvo Tarmula

27. detsembril esietendus Haapsalus Kaitseliidu Lääne maleva staabis lavastus, mis on kokku pandud mitmetest erinevatest tõestisündinud lugudest. Etendus on rahva ette toodud koduvägivaldala tagajärjel hukkunud inimeste mälestuseks ning vägivaldaprobleemidele tähelepanu pööramiseks. Kõik lavastuses mängitud lood on mõtlemapanevad Eesti peredes aset leidnud traagilised sündmused.

Lood kirjutas stsenaariumiks SEE Teatri juht Marina Sillaste, kes on koos Triin Jugapuuga ka lavastaja rollis. Etenduse kunstnik on Riina Vanhanen. Osatäitjatena mängivad tükis peale harrastusteatri näitlejate naiskodukaitsjad, kaitseliitlased ning Haapsalu muusikakooli teatriklassi lapsed.

Läänemaa harrastusteatriline festival toimus Kõmsi kultuurimajas.

Läänemaa harrastus- ja külateatriline 3. festival toimus 3. aprillil 2010.a Kõmsi rahvamajas.

Festivalil osales rekordarv truppe – 7. Festivalil osalesid Matsalu Näitemängu Seltsing (lavastaja Silvi Laev), Palivere näitetrupp Kramp (lavastaja Reimo Sagor), Haeska külaseltsi näitetrupp (lavastaja Arved Alas), Piirsalu näitetrupp (lavastaja Jaan Viigi), See Teater (lavastajad Marina Sillaste ja Triin Jugapuu), See Teatri See-lised Noored (lavastaja Triin Jugapuu) ja Asuküla näitetrupp (lavastaja Kädly Künnap).

Žürii esimees Jaanus Kõrv nentis: “Eelmise aastaga võrreldes on edasimineku tuntuks”. Palju oli head ja omapärast repertuaarivalikut. Etendusi oli nii elust enesest kui ka varasemat külaelu käsitlev. Hulk lavastusi põhines omakirjutatud materjalil (Piirsalu).

Festivali auhinnad:

Parim meesosatäitja – Peeter Hermik (Matsalu Näitemängu Seltsing)

Parim naisosatäitja – Mare Laide (See Teater)

Parim noor osatäitja – Reino Aedmäe (See Teater See-lised Noored)

Parim lavastus – “Minu armas kõrb”, lavastaja Triin Jugapuu

Eriauhind:

Egne Lappmaa, väljapaistva rolli eest lavastuses “Sinihabe”, Palivere näitetrupp Kramp.

2. eriauhind: Reimo Sagor, perspektiivika lavastajatöö ja peaosatäitja rolli eest lavastuses “Sinihabe”, Palivere näitetrupp Kramp.

Kodukant Läänemaa eriauhind parima külateemalise lavastuse eest Piirsalu näitetrupile lavastuse eest “Palju kisa, vähe tolku”.

Kolme aastaga on festival hoo sisse saanud ja muutunud juba traditsiooniks, suutnud juurde meelitada publikut. “Kindlasti ootame korraldusliku poole pealt julgeid uusi tegijaid ja tahet kohtuda lavalaudadel paljudel aastatel,” sõnas korraldaja Lea Mäeorg.

Programm Teater maale! Läänemaal aastal 2010

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=5124&ctype=news_article&pageid=5314

Kultuuriministeeriumi programm Teater maale! laienes 1. jaanuarist 2010 laste- ja noorteetenduste väljasõitude toetamisele. Läänemaal oli võimalik kasutada programmist

92 000 krooni (5 879,87 €).

Läänlased kasutasid aasta jooksul 90 776 krooni (5 801,64 €). Sellest 87% ehk 79 271 krooni (5066,34 €) läks laste ja noorte etenduste toetuseks. Täiskasvanutele mõeldud etendused said toetust 11 595 krooni (741,05 €) eest.

Statsionaaris antavaid etendusi väisas üle 300 läänlasest lapse ja noore. Teatrietendusi kutsuti Läänemaale 11 korda ning toetust selle jaoks küsiti 52 476 krooni. Etendusi kutsuti peamiselt lastele (toetuse summa 40 971 kr ehk 2 618,52 €), täiskasvanud said toetuse eest väisata kolme etendust (Lihulas ja Vormsis).

Programm Teater maale! eesmärk on parandada professionaalse teatrikunsti kättesaadavust Eesti maaregioonide elanikkonnale. Toetuse maakonnapoolne koordineerija on Lääne maavalitsuse kultuurinõunik.

KUNSTIELU

Põnevust töid maakonna kunstielu **Haapsalu Graafilise Disaini Festival** (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3956&ctype=news_article&pageid=5314) ja kunstoffestival **Seanahk** (<http://uudised.err.ee/index.php?06211142>).

Rõõmustada sai koos vanameister **Evald Okasega**, kes tähistas 95. sünnipäeva

(http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3996&ctype=news_article&pageid=5314).

Haapsalus alustas galerii **Central** (<http://www.galerii.turundustugi.ee/>). Galerii tutvustab Haapsalu ja Läänemaaga seotut läbi kunsti ja siinsete kunstnike. Lisaks galerii näitustele on siin väljas Haapsalu ja Läänemaa teemalised suveniirid ning kõik vajalik teistele rõõmu, üllatuste ja kingituste valmistamiseks.

Fotod Arvo Tarmula

Hoolimata Haapsalu Kultuurikeskuse remondist, jätkas **Haapsalu Linnagalerii** (<http://galerii.kultuurimaja.ee/>) professionaalse kunsti toomist linna. Näitusi oli aastal 2010 kümme.

Loomekeskuse (www.loomekeskus.ee) suvi algas juba juuni alguses toimunud festivaliga "Avatud ukSED", mis avas üle Haapsalu linna kõikide muuseumide, galeriide ja teiste asutuste terekäe suvehooajale. Loomekeskuse 2010. aasta suvi sisaldas tegevust nii suurtele kui väikestele. Juulikuus avatud Loomekeskuse suvehoo ja õuepealne maja sai täidetud noorte kunstnike Andres Väiko, Ramon Tohver, Urmas Lüüsi ja Kristel Mägedi maalidega, mille vahetas augustikuus välja Triin Tarvi ja Katti Pärkson-Kulli maalide näitus "elu.paik". Läbi kahe kuu oli lastel võimalik igal teisipäeval meisterdada, proovida graafikatehnikaid, klaasi graveerimist ja muud. Täiskasvanutel ja noortel oli võimalik osaleda kursustel, kus õpetati klaasi graveerimise ajalugu ja tehnikat, samuti sündmused nagu "Nostalgiline slaidiõhtu", "Seanahk vol 3". "Filmiõhtu noorte Haapsalu tegijate poolt" ja "Keldrikakandite klubiõhtu", tõi palju uusi külalisi Jaani 2 hoovi ja võlvkeldrisse. Loomekeskus loodab ka järgnevatel aastatel pakkuda kunstnikele ja teistele loomeisikutele paika oma tööde näitamiseks ja esitamiseks ning kõikidele külastajatele nauditavaid elamusi.

RAHVAKULTUUR

23. ja 24. aprillil osales Läänemaa esindus **üleriigilisel rahvamajade messil** Tallinnas. Välja mindi Läänemaa ekspositsiooniga, võeti osa koolitustest, õpitubadest, presentatsioonidest. Leader programmi toel valmis videoklipp, mis tutvustas Läänemaa rahva- ja seltsimajasid ning valmis ka Läänemaa rahva- ja seltsimajade infotrükis.

Messil viibisid kõikide maakondade rahvamajade esindused ning muude loomevaldkondade esindajad. Läänemaa esindus korraldas õnneloosi, mille tulu annetati Eesti Rahvamajade

Ühendusele.

Läänemaa kultuuripärl on Ulrika Grauberg

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=5157&ctype=news_article&pageid=5314

Eesti Kultuurikapitali Läänemaa ekspertgrupp, Läänemaa Omavalitsuste Liit ning Lääne Maavalitsus valis Läänemaa kultuuripärliks 2010 Ulrika Graubergi.

Ulrika Grauberg pälvis tiitli muusikaelu ja rahvatantsu edendamise eest Läänemaal. Preemia anti üle 21. jaanuaril 2011. a Haapsalu Kultuurikeskuses maakonna taidlejate päeval "Vähegi viitsijad XVIII".

Läänemaa kultuuripreemiad 2010

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=5154&ctype=news_article&pageid=5314

Eesti Kultuurikapitali Läänemaa ekspertgrupp tunnustas 2010. aastal tublisid maakonna kultuuritegijaid.

Jana Kokk – Vormsi aabitsate väljaandmise eest

Eha Raja – pärandkultuuri hoidmise ja edasikandmise eest

Noarootsi valla naisrühm – rahvatantsu edendamise eest

Aita Mölder – Loomekeskuse käimalükkamise ning rahvusvaheliste maalilaagrite korraldamise eest

Kristi Alaküla – pühendunud töö eest laste raamatukogulikus teenindamises

Lihula Rahvakunsti Seltsing – käsitöö edendamise eest

Pille Saatmäe – muusikaelu edendamise eest

Urve Sikemäe – käsitöö edendamise eest

Triin Jugapuu – näitekunsti edendamise eest

Naisrühm Lustlik – rahvatantsu edendamise eest

Haapsalu kammerkoor – koorimuusika edendamise eest

Liia Lees – rahvatantsu edendamise eest

Reino Aedmäe – näitekunsti edendamise eest

Heiki Magnus – mälestuspäevade korraldamise eest

Kai Koppel – rahvusvahelise kuuma klaasi sümposiooni korraldamise eest

Läänemaa tantsupeol http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3931&ctype=news_article&pageid=5314

osales 68 tantsurühma lasteaegade mudilastest tantsumemmedeni ja 8 võimlemisrühma. Peo läbiv idee oli kantud legendaarse Läänemaa tantsujuhi Heljo Talmeti loominguist, tantsust "Läki tantsule", mida 55 aastat tagasi esmakordselt tantsiti. Peo kavas olid võimlemispeo ja meeste tantsupeo parimad palad kõrvuti rahvatantsuga, mida esitavad Läänemaa väikesed ja suured tantsijad.

Külalisteks olid tantsurühmad Kabujalake Kuusalust ja Tantsusarvikud Tallinnast.

Peo lavastas Liia Lees koos loomingulise toimekonnaga, kuhu kuulusid Ulrika Grauberg, Erika Tee, Anne Kübarsepp, Imbi Mäepere, Malle Niit, Lea Teder, Eha Vooremaa, Elle Turnau, Elerin Lees ja Lia Puhm.

Läänemaa kultuuritöötajad väisasid Järvamaad

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4818&ctype=news_article&pageid=5314

Juba traditsiooniliseks saanud sügisene õppereis viis seekord kultuuritöötajad Järvamaale tutvuma nii põlise Vargamäega kui moodsa Türi kultuurimajaga.

Läänlased võttis vastu ja saatis kogu reisi ajal Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse spetsialist Järvamaal Lili Välimäe ning giid Tiiu Saarist, kes andis muhedalt ülevaate Järvamaa aja- ning kultuuriloost.

KÄSITÖÖ

Läänemaa käsitööaasta algas väarikalt – nimelt said Haapsalu salli raamatu koostajad Aime Edasi ja Siiri Reimann Läänemaa kultuuripärli tiitli. 2010. aastat võib lugeda Haapsalu salli aastaks – nii populaarne pole salli ja sallitegijad varem olnudki.

Läänemaa Käsitöölise Ühendus korraldas maakonnas mitmeid suuremaid ettevõtmisi. Kevadel toimus **Läänemaa käsitöölise ümarlaud** (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3270&ctype=news_article&pageid=5314).

Kohale tulid väikeettevõtjad, seltside ning ringide juhid, käsitöölised ja huvilised, kokku paarkümmend inimest.

Ümarlaul tutvustas Andes Huul Läänemaa loome- ja tervisemajanduse klastrit algatust, arutati jooksva aasta ühistegevusi – Läänemaa käsitööpäeva Tartus 7. mail http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3686&ctype=news_article&pageid=5314

ning üleriigilise käsitöö ettevõtlusfoorumit Haapsalus 9. oktoobril http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4596&ctype=news_article&pageid=5314. Tutvustati plaani, korraldada maakonna käsitöönäitus http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4604&ctype=news_article&pageid=5314

27.09-10.10.2010 Haapsalu linnagaleriis.

Ühe projektina toimus 7. mail **Läänemaa käsitööpäev Eesti Rahva Muuseumis**. Läänemaa eksponeeris Tartus Lihula lilltikandis tekke, Haapsalu salli ning Haapsalu Kutsehariduskeskuse õpilaste töid. Toimusid õpitoad ja loengud tartlastele. Läänlastel oli võimalus tutvuda Eesti Rahva Muuseumi (ERM) kogudega ning osa saada ekskursioonist.

Haapsalu salli näitus oli üleval Tallinnas Eesti Käsitöö Galeris ja septembris Riigikogus,

Traditsiooniline **Haapsalu sallipäev** toimus 22. augustil, korraldasid Läänemaa Käsitöölise Ühendus ja Haapsalu Käsitööselt. Toimus moedemonstratsioon ja näitus, kus esitleti lehemustritega tooteid ning käsitööõnneloo, mis osutus väga menukaks. Aukohal oli kudumisvõistlus, milles osalesid kudujad kõikjalt Eestist ning kaugemaltki, näiteks Norrast. Tavapäraselt müüdi seltsiliikmete käsitööd. Päeva pärliks peab Haapsalu Käsitööselt Helve Kruusemendi loodud Haapsalu salli valssi, mille esitas tantsutrupp *Black Coffee*. Järgmine sallipäev toimub 14. augustil 2011.

Fotod Arvo Tarmula

Haapsalu Käsitööselti liikmeskond kasvas 2010. aastal jõudsalt – aasta lõpuks oli liikmeid 50. Selts osales nii Läänemaa päeval Tartus kui ka õppereisil ERMi. Lisaks osales bussitais käsitöölise Muhus toimunud üle-eestilistel käsitööpäevadel. Sügisel osales käsitööselt Mardilaadal ning esindasime sellega nii Haapsalut kui meie õhulist salli. Käsitööselti lett oli väga menukas, leidsime palju uusi sõpru ja huvilisi.

5. detsembril toimus projekti "Meistrilt meistrile – Muhu tikand" töötuba, kus osales nii 30 käsitööselti liiget kui ka teisi käsitööhuvilisi.

EESTIROOTSIS KULTUUR

Eestirootsi kultuuri tutvustati septembrikuus **Riigikogus, mil avati Läänemaa kuu** (<http://www.lmv.ee/index.php?id=36339>). Muusikalist külakosti pakkusid Vormsi ja Noarootsi folkloorirühmad. Septembris väisas Riigikogu kultuurikomisjon ja keskkonnakomisjon Noarootsit ja Rannarootsi muuseumi.

Alguse sai eestirootsi kultuuriprogramm (http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=5062&ctype=news_article&pageid=5314)

Kultuuriministeriumile tehti ettepanek, alustada eestirootslaste kultuuriprogrammi loomist ning moodustati töögrupp, kes seda tegema hakkab. 15-liikmelisse töögruppis kuuluvad kultuuriministeriumi, Lääne maavalitsuse, omavalitsuste, eestirootsi organisatsioonide ja teadusasutuste esindajad. Riiklik eestirootsi kultuuriprogramm kirjutatakse valmis 2011. aasta jooksul ning see käivitub 2012. aastal.

Eestirootslaste uut kultuurinõukogu juhib Ülo Kalm.

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=5050&ctype=news_article&pageid=5314

10. detsembril kogunes oma esimesele istungile eestirootslaste kultuuroromavalitsuse juhtorgan Rootsi Vähemusrahvuse Kultuurinõukogu.

Kultuurinõukogu valis viieliikmelise juhatuse ja juhatuse esimehe, kelleks sai Ülo Kalm. Lisaks valiti juhatusse Jana Stahl, Kai Tennisberg, Margaret Hammerman ja Uile Kärk-Remes.

President Ilves ja kultuuriminister Jänes külastasid Olavipäeval Vormsi saart.

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4295&ctype=news_article&pageid=5314,
http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4293&ctype=news_article&pageid=5314)

President Toomas Hendrik Ilves tegi ringsõidu Vormsi saarel, osaledes ühtlasi Rootsi päevadel ja Püha Olavi kiriku taaspühitsemise 20. aastapäeval.

Foto Arvo Tarmula

Eesti riigipea tutvus saarel olles Vormsi surnuaia ja sealse rõngasristide kogumiga, Saxby tuletorni ja muuseumiga, Vormsi talumuuseumiga Svibys, Rälby külaseltsi ja tuulikuga, Rumpo Mäe taluga ning ettevõttega Vormsi Mets Fällarna külas, kus omanik Ivo Sarapuu rääkis metsamajandamisest Vormsi saarel.

President Ilves kohtus ka Vormsil sündinud ja peaaegu kogu elu saarel elanud rannarootslase Oskar Friberg'iga tema kodus Norrby külas, samuti perekond Holmiga Kersleti külast ning Vormsi Ennuga.

29. juulil toimuva piduliku jumalateenistuse käigus kirjutas minister Laine Jänes alla deklaratsioonile ühiste kavatsuste protokollide koostamisest, mille eesmärk on otsida ühiselt parimaid võimalusi eesti-rootsi koguduste kirikuvarade fikseerimiseks, säilitamiseks ja eksponeerimiseks. Protokollide allkirjastasid lisaks kultuuriministrile veel Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku, Rootsi vähemusrahvuste kultuurinõukogu ja Vormsi valla esindajad.

PÕNEVAID ÜRITUSI JA ALGATUSI

Toimus Läänemaa päev Tartus.

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3526&ctype=news_article&pageid=5314

17. aprillil toimus Läänemaa päev Tartu Lõunakeskuses. Läänemaad tutvustasid kõik omavalitsused, MTÜ Kodukant Läänemaa, MTÜ Läänemaa Turism ning paljud Läänemaa ettevõtted, mittetulundusühendused ning asutused.

Läänemaa päeva Tartus ja selle ettevalmistamist võib julgelt pidada aasta koostöösündmuseks Läänemaal. Läänemaa päeva infolehekülje aadress on www.paev.laanemaa.ee

Läänemaa päev on Lääne Maavalitsuse poolt algatatud piirkonda tutvustav ja arendav projekt. Esimene Läänemaa päev toimus 2006. aastal Viru keskuses, kus oldi väljas virtuaalse Läänemaaga.

Fotod Arvo Tarmula

Riigikogus avati Läänemaa kuu

<http://www.lmv.ee/index.php?id=36304>

Riigikogu esimees Ene Ergma ja Lääne maavanem Neeme Suur avasid täna Riigikogu hoone vestibüülis Läänemaa kuu Riigikogus.

Maavanem tutvustas Läänemaad Ants Laikmaa sõnadega: „Raskelt ilus, kehvalt kaunis”, tuues esile päratu rikka kultuuripärandi, mis Läänemaale on au ja kuulsust toonud. Ene Ergma märkis, et

näiteks Haapsalu salli teatakse nüüd ka Indias, kuna kinkis selle hiljutisel India visiidil India parlamendi spiikrile. Ergma sõnul on Haapsalu salli erilisust saanud imetleda veel paljud Euroopa riikide parlamentide naisspiikrid. 21. septembril avatakse ka Riigikogu hoone II korrusel väljapanek Haapsalu sallidest .

Tõnis Padu avas samas oma fotonäituse "Läänemaa 20. sajandi arhitektuur". Muusikalist külakosti pakkusid Vormsi ja Noarootsi folkloorirühmad.

Septembri jooksul on kavas Läänemaa esindajate kohtumised Riigikogu rahanduskomisjoni, maaelukomisjoni, majanduskomisjoni, õiguskomisjoni, aga ka kultuurikomisjoni ja keskkonnakomisjoniga. Kohtumistel arutusele tulevad teemad käsitlevad regionaalpoliitilisi küsimusi, transpordi infrastruktuuri arengut, isiklikku kasutusõigust ja maa ajutist valitsemist jpm.

4. oktoobrile on planeeritud Riigikogu esindajate ringsõit Läänemaal.

Toompea lossi III korrusel eksponeeritakse Edgar Valteri illustratsioone Sten Roosi muinasjuturaamatule.

14. september 2010

Riigikogu pressitalitus
Margit Liivoja
pressisekretär, tel 631 6353

Haapsalu toomkirikus loeti ette kogu Piibel

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3579&ctype=news_article&pageid=5314

EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse eestvõttel loeti 28. aprillist 2. maini Haapsalu toomkiriku ristimiskabelis Piibel kaanest kaaneni ette.

28. aprillist 2. maini ehk kogu piiblitlugemise aja on toomkiriku ukсед külastajaile valla varahommikust hilisõhtuni (kl 7.15-23.30).

Haapsalu tähistas kuurordi 185. sünnipäeva vabaõhuetenduse ja Kuursaali taasavamisega

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4100&ctype=news_article&pageid=5314

19. juunil tähistati Haapsalu kuurordi 185. sünnipäeva. Esimene mudaravila rajati Haapsallu juba aastal 1825. Haapsalu kuurordipidustustel jutustati teatrikeeles lugusid kuurordi sünnist ja arengust ning avati skulptuure. Haapsalu promenaadil taasavas oma ukсед kuursaal, aimu hakkas saama uuenenud promenaadist.

Jaak Soansi skulptuuri avamine juhatas sisse kuurordielust jutustava etenduse „Jäljed Promenaadil“. Aidi Valliku ajalooline fantaasiamäng Aivo Paljasmaa lavastuses räägib Haapsalu kuurordi sünnist ja arengust. Pärast etendust saab Haapsalu Kuursaali juures taas näha skulptuuri „Jääkaru“.

Haapsalu linn kutsus inimesi uue Guinnessi rekordi püstitamiseks registreeruma ravimudavannidesse

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4253&ctype=news_article&pageid=5314

24. juulil toimus Haapsalu promenaadil Maailma Mudapäev. Linna spaade ja muda tootvate ettevõtete abil toimuv sündmus tõmbas Haapsalule kui ravikuurordile tähelepanu üheaegselt 51 vannis tehtava ravimudaprotseduuriga.

Fotod Arvo Tarmula

Alustas Läänemaa Tervise- ja Loomemajanduse klaster

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=2969&ctype=news_article&pageid=5314

Klastri eesmärk on kaardistada ning koondada tervise- ning loomemajanduse valdkonna ettevõtjate tootearendusalased vajadused, otsida uusi koostööpartnereid Eestis ja välismaal ning luua ühtne strateegia ja tegevuskava uute toodete/teenuste välja töötamiseks ja turundamiseks ning teha vajalikud ettevalmistused täisklastri taotluse esitamiseks.

MUUSIKA

Maakonnas toimus 2010. aastal mitmeid vabariiklikke festivale. Toimusid ka traditsioonilised festivalid. Maakonna koorid ja lauljad said konkurssidel kõrgeid kohti.

Haapsalus toimus Eesti Kammerkooride Festival

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3043&ctype=news_article&pageid=5314,

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3482&ctype=news_article&pageid=5314

XI Eesti Kammerkooride Festivali konkursile registreerus neljas kategoorias 34 kollektiivi – kolm ansamblit ja 31 koori, mis on festivali ajaloo absoluutne rekord. Festival oli Haapsalu kammerkoorile edukas – võideti C-kategooria ning lubati *Grand Prix* vooru.

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3595&ctype=news_article&pageid=5314

V mudilaskooride festival MudiFest tõi 14.-15. mail Lihulasse 25 mudilaskoori 725 lauljaga. Noortel koorilauljatel oli kahe päeva jooksul võimalus osaleda töötubades Kadri Hundi ja Toomas Volli juhendamisel. Mudilastega kohtus veel ka rahvamuusik Meelika Hainsoo, juttu vestis Piret Päär ja erinevatel pillidel mängis Annika Mändmaa. Toimus kaks festivalikontserti ja lõppkontsert.

Haapsalu laulustuudio **Do-Re-Mi** 4.-5. klasside ansambel Anne Pääsukese juhtimisel jagas esikohta **üleriigilisel ansamblite konkursil** http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3156&ctype=news_article&pageid=5314, Do-Re-Mi laulustuudio lapsed olid **Tartus solistide konkursil edukad**

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=3691&ctype=news_article&pageid=5314,

suvel tuldi konkursilt “*International Youth Music Festival*” Bratislavast Slovakiast tagasi **võiduga**

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4263&ctype=news_article&pageid=5314.

Do-Re-Mi koori eduka aasta tunnistuseks kutsuti koori esindajad haridus- ja teadusministri Tõnis Luukase **pidulikule vastuvõtule** Tartusse

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4593&ctype=news_article&pageid=5314

Fotod Arvo Tarmula

Juulis toimus II rahvusvaheline klassikalise muusika festival **Lihula Muusikapäevad**

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4168&ctype=news_article&pageid=5314

Teine festival Lihula Muusikapäevad koosnes kuuest klassikalise muusika kontserdist. Iga kontsert erines üksteisest iseloomu poolest. Festivalil osales kokku 40 muusikut ning 8 litograafiakunstnikku. Kuulda sai Pjotr Tšaikovski 170. sünniaastapäeva puhul vene muusikat. Esitati nii Tšaikovski teoseid kui haruldast Anton Arenski klaverikvintetti. Festivali teine päev kujunes Lihula mõisa päevaks, kus toimus üritus nimega “Kaks kunsti”. Lastele oli eriprogramm. Nimelt kuulutati 2009. a sügisel Lõuna-Läänemaa lastele välja muinasjutukonkurss “Muinaslugu muusikas”. Konkursist võisid osa võtta lapsed igas vanuses. Laekunud kirjutistest valis žürii välja Anna Pauliina Aaviku muinasjutu “Võluv muusik”, mille tekstile kirjutas helilooja Madis Järvi muusika. Teose kandsid ette Lihula Muusika- ja Kunstikooli õpilased ning külalised Soomest. Lihulasse saabus üle maailma tuntud pianist Aleksander Markovitš, kes esitas Lihula Kunstide Maja saalis P. Tšaikovski “Aastaajad” ja flöödikunstnik Maarika Järvi, kes esines festivali viimasel kontserdil.

Metskülas esinesid noored muusikud, sai rokki ja rolli

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4299&ctype=news_article&pageid=5314

Juba teist aastat toimus Matsalu lahe ääres Metskülas heategevuslik kontsert, mille tulu läheb Metsküla kultuurielu ja rahvamaja toetuseks. Seekord oli kavas nii akustilist kitarrit, karmi *metalit*, kui mõnusat rokki. Esinejad olid Läänemaalt ja külaline Harjumaalt.

Haapsalu toomkirikus esitleti 5. septembril **Sirje Kaasiku uut segakoorilaulikut** "Laul sünnib rõõmust"

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4430&ctype=news_article&pageid=5314

Haapsalu tütarlastekoor **Canzone** laulis 14. novembril Eesti Naislaulu Seltsi korraldatud **isadepäeva kontserdil** „Mõtlege mehed mõnusad!“ Estonia kontserdisaalis.

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4663&ctype=news_article&pageid=5314

Laulukaruselli poolfinaali sai Jennifer Marisse Cohen Haapsalust

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=4864&ctype=news_article&pageid=5314

Pühapäeval, 14. novembril eetris olnud saates oli Laulukarusell Pärnu kontserdimajas, kus esinesid laululapsed Läänemaalt, Hiiumaalt, Viljandimaalt ja Pärnust. Oma vanuserühmas võitis Läänemaa esindaja Jennifer Marisse Cohen, kes laulis laulu „Las kallab!“.

Läänemaalt esinesid saates:

11-13-aastaste vanuserühm

Jennifer Marisse Cohen Haapsalust (juhendaja Anne Pääsuke)

8-10-aastaste vanuserühm

Anita Lipu Läänemaalt (juhendaja Ülle Tammearu)

3-7-aastaste vanuserühm

Elisabeth Sild Haapsalust (juhendaja Ilona Aasvere)

Järelsaade <http://etv.err.ee/index.php?0559704>

12.2. Raamatukogud

Maakond/linn: Lääne maakond/ Haapsalu

Elanike arv: Lääne maakond 27 561, Haapsalu linn 11 469

Üldkasutatavaid raamatukogusid: 20 + 3 haruraamatukogu Lihula vallas

1. Põhilised tegevussuunad

Lääne maakonna rahvaraamatukogude peamine tegevussuund 2010 a. oli säilitada raamatukoguteenus heal tasemel, kuigi vähenesid raamatukogude eelarved, koosseisu suurused, lahtioleku ajad ja ka teeninduspiirkonna elanike arvud. Raamatukogude põhitegevuseks olid teavikute kohal- ja kojulaenus, teavikute komplekteerimine ostude, kingituste/annetuste teel, avalike andmebankade kasutamise võimaldamine, lugeja- ning kasutajakoolitus, et toetada elukestvat õppimist ning enesetäiendamist ja kirjanduse/lugemise tähtsustamine, sh mõeldes ka Lugemisaastale.

1.1 Arendustegevus.

1.1.1 Koostöös Lääne Maavalitsusega valmis maakonna raamatukogusid puudutav peatükk maakonna arengukavas, mis 2011.aastal läbib kooskõlastusringi omavalitsustes.

2010.aastal avasid raamatukogutöö paremaks tutvustamiseks kontod Facebook'is Vatla, Haapsalu ja Asuküla raamatukogud.

Blogisid peavad Vormsi www.vormsiloeb.blogspot.com ja Palivere www.palraamat.blogspot.com raamatukogud.

Lääne maakonna ajalehes „Lääne Elu“ ilmus keskraamatukogu algatusel-õhutusel artikkel „Külaraamatukogu on enam kui pelgalt lugemistuba“ („Lääne Elu“ 2010, okt. lk.4). Artiklis käsitleti maaraamatukogude hetkeolukorda ning tuleviku väljavaateid pingelises majandusolukorras ja intervjuud juubilar-raamatukogude Kirbla, Martna ja Asuküla juhatajatega.

Arendustegevus maaraamatukogudes:

Asuküla raamatukogu tähistas 90. juubelit. Raamatukogu juhataja andis ülevaate ajaloost ja hetkeseisust, ajaloolane Mati Mandel pidas koduloolise loengu, päev lõpetati piduliku koosviibimisega. (fotod Facebook'i kontol „Haapsalu raamatukogu“)

Vatla raamatukogu sai kaks uut arvutit, üks tööarvutiks ja teine lugejatele, et avada jälle avalik internetipunkt, mida kasutatakse palju.

Virtsu raamatukogule eraldati 22 000 krooni kahe uue arvuti soetamiseks. Novembris said arvutid töökorda, detsembri keskel paigaldati tööarvutile UPS.

Arendustegevus Lääne Maakonna Keskraamatukogus:

1. Keskraamatukogu pööras 2010.aastal suuremat tähelepanu lugejakoolitusele, sest antud tööloiku planeeris, korraldas ning vastutas vastloodud ametikohal töötav spetsialist. Eesmärgiks oli erinevatele sihtgruppidele ja vanuserühmadele plaanipäraselt tutvustada raamatukogu ja kirjandust/kultuuri ning tähistada Lugemisaastat.

2. Lasteosakonna maja territooriumil olev Iloni Aed korrastati talgupäeval „Teeme ära“, vanast puukuurist tehti Kultuurikuur, kus käivitati lastele suveürituste projekt.

3. Kogude komplekteerimine toimus eelarve piires, mis vähenes 19,6% võrreldes 2009.aastaga. Nimetuste arvukuse säilitamiseks vähendati eksemplaarsust, eelistati eesti kirjandust, lastekirjandust, teatmeteoseid ja haridusasutuste õppekavadest lähtuvaid teavikuid.

4. Jätkus koduloandmebaasi täiendamine ja arendamine koostöös Rahvusraamatukoguga, kuid andmebaasi ettevalmistamine konverteerimiseks Urrami programmi jääb 2011.aastasse.

5. Haapsalu Kultuurikeskuse hoones asuvate raamatukoguruumide projekteerimine, sisekujunduse ja sisustamisega ning hangetega tegelemine nihkus ehitustööde tõttu aasta lõppu ning ümberkolimine 2011.aastasse.

1.1.2 Planeeritav arendustegevus 2011.aastaks

Maakonnas jätkuvalt täiendada kogusid, korrastada teavikute fondi ja URRAM-is kirjeid, eksemplare. Koolitada raamatukogu kasutajaid ja -töötajaid, toetada igati elukestvat õpet ja tutvustada kultuurisaavutusi, -väärtusi.

Arendustegevus maaraamatukogudes:

Kullamaa vald hakkab projektirahadega aastal 2011 remontima vabaajakeskust, plaanide järgi kolib sinna majja ka raamatukogu.

2011.aastal tähistab Oru raamatukogu 110. juubelisünnipäeva.

Arendustegevus Lääne Maakonna Keskraamatukogus:

1. Keskraamatukogu täiskasvanute teeninduse kojulaenus, lugemissaal, raamatuhoiud,

avalik internetipunkt, komplekteerimisosakond ja administratsioon alustavad märtsis ümberkolimist Haapsalu Kultuurikeskuse hoones asuvatesse raamatukoguruumidesse, mis vajavad sisustamist ja lugejateeninduse ümber korraldamist, et tagada raamatukoguteenuse heal tasemel pakkumine Haapsalu linnas erinevates hoonetes asuvates teenindussaalides.

2. Haapsalu raamatukogu tähistab tänavu oma 145. tegevusaastat ning lasteosakond, mis asub eraldi hoones, tähistab 60. tegevusaastat lasteraamatukoguna.

3. Rahvusvaheline muinasjutukonverents „Muinasjutuvägi/The Power of Fairy Tales” toimus esmakordselt 2009.aastal ning selle õnnestumine ning saadud positiivne tagasiside andis mõtte korraldada uus konverents. Tänavuseks alateemaks on “Loovus läbi muinasjuttude”.

4. Haapsalu raamatukogu üheks tugevuseks on olnud rohkearvuliste kirjandusürituste korraldamine. Antud tööloigu arendamise ja korraldamise jaoks ametikoha loomine õigustas end eelmise aasta põhjal täielikult. 2011.aastal jätkub mitmekülgne lugeja- ja kasutajakoolituse korraldamine.

5. Jätkub järjepidev koduloandmebaasi täiendamine ja arendamine koostöös Rahvusraamatukoguga ning andmebaasi ettevalmistamine konverteerimiseks Urrami programmi.

6. Keskraamatukogu viib 2011.aastal läbi raamatukogu kogude inventuuri, et tagada Urrami andmebaasikirjete ja teavikute olemasolu vastavus.

2. Juhtimine

2.1 Struktuur, töökorraldus

Lääne maakonnas töötab 23 raamatukogu – 1 maakonna keskraamatukogu, 1 Lihula Valla raamatukogu 3 harukoguga, 17 rahvaraamatukogu ja 1 ühendatud kooli- ja rahvaraamatukogu Nõval.

Töölepingu seaduse puhkuste tasaarvestusest tulenevalt võtsid raamatukogutöötajad 2010.a. lisaks korralisele puhkusele välja ka eelnevate aastate eest saamata puhkusepäevad ja seoses sellega olid maaraamatukogud puhkuste tõttu kauem suletud, asendajad olid üksikutel raamatukogudel.

Lihula Valla Raamatukogu harukogud töötasid 80% töökoormusega seoses töötasufondi vähendamisega.

Sinalepa raamatukogu vahetas nime taas Ridala Raamatukoguks. Raamatukogu oli avatud ka juhataja suvise puhkuse ajal tänu Tallinna Ülikooli tudengile-asendajale, kes on raamatukogu nõukogu liige, aktiivne lugeja.

Palivere raamatukogu töötas seoses remondiga osalise tööajaga 1.juunist – 31.detsembrini.

Koondamine ja kolimine tõid kaasa muutused Risti raamatukogu struktuuris ja töökorralduses. Majahoidja-kütja-koristaja ametikoht koondati kokkuhoiu pärast ning uues asukohas pakub kool raamatukogule koristusteenust. Kolimise tõttu oli Risti raamatukogu sel aastal pikalt suletud. Suvel oli raamatukogu juhataja varemalt saamata puhkusepäevade tõttu veel pea paar kuud kinni.

Sutelpa raamatukogu lahtiolekuaega vähendati 2010.aasta lõpus, kuna elektriarve oli väga suur. Raamatukogu on avatud E, T 9.00-16.00 K 15.00-18.00

Uuemõisa raamatukogu juhataja läks pensionile, 1. juunist 2010 võeti tööle kon-kursiga noor töötaja, kel on raamatukogundusalane kõrgharidus, Tallinna Ülikooli infoteaduste bakalaureus, kuid eelnev erialane töökogemus puudus.

Aprillikuust muutusid Vatla raamatukogu lahtioleku ajad. Raamatukogu on avatud E - K 9.00-16.00 ja N 9.00-15.00, sest need ajad sobisid paremini lugejatele.

Lääne Maakonna Keskraamatukogust lahkus töölt kojulaenutuse konsultant. Keskraamatukogu Kollektiivlepinguga oli 2008.a. Haapsalu Linnavalitsuse otsusega vähendatud töötasude kompensatsiooniks töötajatele ette nähtud lisatasu ühe vakantse laenutaja ametikoha töötasust ning lisaks 19 vaba tööpäeva, mistõttu oli igapäevatöö korraldamine kompitseeritud.

2011.a. esimestel päevadel tabas Keskraamatukogu kollektiivi valus kaotus kauaaegse kolleegi

surmaga.

2.2 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid

Rahvaraamatukogu seadus, rahvaraamatukogu töökorralduse juhend, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, isikuandmete kaitse seadus, interneti kasutamise juhend, UNESCO Rahvaraamatukogude Manifest, raamatukogude kaasajastatud põhimäärused.

Dokumentatsiooni uuendasid:

Ridala valla 3 raamatukogu uus põhimäärus kinniti Ridala Vallavolikogu määrusega nr23, 06.mai 2010.

Kullamaa Vallavolikogu määrusega 20.12.2010 nr.49 muudeti raamatukogu kasutamise eeskirja seoses euro kasutusele võtmisega. Kullamaa Vallavalitsuse korraldusega 21.12.2010 nr.234 kehtestati uued hinnad Kullamaa valla raamatukogude poolt osutavatele teenustele.

2010. aasta lõpus uuendati Noarootsi raamatukogu põhikiri.

“Risti Raamatukogu põhimäärus” kinnitati 29.04.2010 Risti vallavolikogu poolt ja

“Risti Raamatukogu kasutamise eeskirja” kinnitas Risti Vallavolikogu 27.05.2010

2.3 Nõukogud

2010.a. moodustati Asuküla raamatukogu nõukogu, esimene koosolek toimus 19.jaanuaril 2011.

Nõukogud on olemas: Kullamaal, Paliveres, Ridalas. Taeblas. Uuemõisas käib koos väga harva, 2010.a. mitte kordagi. Hästi toimib nõukogu Ristil, kus kõik nõukogu liikmed on kursis raamatukogus toimuvaga ja alati nõu ning jõuga abiks.

Lihulas toimus 22.märtsil 2010 Lihula Valla Raamatukogus ühisarutelu võimalike arengusuundade küsimuses. Kohal olid Lihula vallavanem, Lihula vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja sotsiaalkomisjoni esindajad, kõik raamatukogu nõukogu liikmed, kõik Lihula Valla Raamatukogu töötajad ning Lääne Maakonna Keskraamatukogu direktor ja pearaamatukoguhoidja. Arutati valla raamatukogude saatust, selgitati raamatukogu nõukogule ja keskraamatukogu esindajatele olukorda, põhiliseks eesmärgiks vaid kokkuvõtteid.

Nõukogud puuduvad: Martna, Noarootsi, Nõva, Oru, Rõude, Sutlepa, Vatla, Virtsu, Vormsi raamatukogus.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu nõukogu korraldas 2 töökoosolekut, kus arutati keskraamatukogu lugejateeninduse ja lugejakoolitusega seotud teemasid ning raamatukogu oma maja võimalusi ning tehti vastav muudatusettepanek „Haapsalu linna arengukavasse 2010 – 2015“.

2.4 Töö koordineerimine ja koostöösuhted

Maakonna raamatukogud on tõises koostöös erialase programmi URRAM haldajatega. URRAM-i töö ja teavikute sisestamisega seoses on omakorda tihe suhtlemine keskraamatukogu ja Haapsalu Gümnaasiumi kooliraamatukogu vahel.

Koostöösuhted omavalitsustega on paikkonniti erinevad - väga head on suhted, kus raamatukogujuhatajad kuuluvad kas volikokku või komisjonidesse (Oru, Virtsu) või ei ole nii head ja raamatukogujuhatajad ei saa kontakti otsustajatega, kokkuvõtte eesmärgil vähendatakse raamatukogude eelarveid.

Kui piirkonnas on olemas seltsingud, klubid või MTÜ-d, siis tehakse nendega koostööd.

Seoses Lugemisaastaga annetasid kirjastus „Grenader“ ja Eesti Ajaloomuuseum maakonna raamatukogudele raamatuid.

Koostöös Haapsalu Rahvaülikooliga korraldati 3 arvutikoolitust maakonna raamatukoguhoidjatele.

Keskraamatukogus esitleti mitmeid uusi raamatuid – S.Teesalu Taani Instituudist, H.Sool spordiliidust „Läänela“, luuletajad M.Puhm ja S.-A. Mickelin.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu külastasid Lätist Cesise raamatukoguhoidjad,

ERÜ usaldusisikud ja struktuuriüksuste juhid, ERÜ EKSkubi liikmed, Vene suursaadik Uspenski

diplomaat Gortšakovi sünnipäeva puhul.

2010. aasta märtsis andis Asuküla raamatukogu koostöös Asuküla Seltsiga välja kodu-looainelise raamatu – Salme Aasmäe „Lastelastele“. Salme oli Asuküla elanik ja kooli vilistlane ning väga agar raamatukogu külastaja. 2010.a. nägid trükivalgust Kullamaa raamatukogu kauaaegse juhataja Ella Kalde kaks lasteraamatut „Kikimoor“ ja „Päkamaa“.

2010.a. oli Kullamaa raamatukogul tore koostöökogemus Rapla maakonna Laukna raamatukoguga, koos korraldati kohtumisõhtu H. Väljastega.

Kullamaa Keskkool pidas oma lugemisõõ üritust Liivil, kasutades seltsimaja ja raamatukogu ruume.

Ridala raamatukogu korraldas 16. veebruaril maakonna raamatukoguhoidjatele vastlapäeva väljasõidu ja soolaleivapeo.

ERÜ Koduloobibliograafia töörühma kuulub keskraamatukogu bibliograaf, kes võt-tis 2010.a. osa töörühma kolmest koosolekust; ERÜ turunduse töörühma kuulub lugejakoolituse spetsialist.

3. Eelarve kasutamine

3.1. Eelarve

Ka 2010. aastal vähenesid mõnede Lääne maakonna raamatukogude eelarved, vähendati eelarveid üldiselt ja ka raamaturahasid. Kokkuhoiu tingimustes puuduvad paljudel raamatukogudel koolituskulud, mis on üheks põhjuseks koolitustel mitte osalemisel.

Maakonna rahvaraamatukogude teavikute ostu toetus Kultuuriministeriumilt oli 675 741 krooni ehk 24,50 krooni elaniku kohta.

Kõige suurem sundkokkuhoiupoliitika Lihula vallas on mõjutanud nelja raamatukogu eelarvet üldiselt ja ka teavikute soetamise summast, lisaks pidev sulgemisoht.

Taebla valla kahel raamatukogul vähendati eelarvet, komplekteerimiskulusid 10%.

Kullamaa raamatukogu eelarve vähenes ligi 9%. Teavikute komplekteerimisraha oli vähem 2,7 tuhat krooni.

Risti raamatukogu eelarve oli ligi 43 tuhat krooni väiksem kui 2009.a., sealhulgas komplekteerimiskulu 3300 krooni vähem eelnevast aastast.

Kõige rohkem vähendati raamaturahasid omavalitsuse poolt Nõva raamatukogul - 2009.a. 17 000 kroonist jäi 2010.a. alles 5 000 krooni.

Ridala raamatukogul küll vähenes eelarve võrreldes 2009.a., milles olid remondirahad aga teavikute muretsemise summad ei vähenenud.

Eelarve suurenes:

Liivi raamatukogus kasvas 2010.aastal teavikute ostmise summa.

Asuküla raamatukogu riigipoolsed komplekteerimissummad suurenesid seoses elanike arvu kasvuga.

Vatla raamatukogu eelarve oli võrreldes 2009. aastaga 37,8 tuhat krooni suurem. Sellest komplekteerimiskulu 15,9 tuhat krooni rohkem ja kutsekoolitusele 4200 krooni.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu 2010.a eelarve oli kokku 3 679,9 krooni, mis oli väiksem 5,4% 2009.a. eelarvega võrreldes, sest linnaeelarveline komplekteerimiskulu vähenes 39% võrra.

Kultuuriministeriumi toetusi oli kokku 953,8 tuh.krooni, mis jagunes järgnevalt: tegevustoetus maakonnale lepingu järgi 803,8 tuh.krooni, raamatukogu möbleerimine 30,0 tuh.krooni, täiendkoolituse toetus 10,0 tuh.krooni ja Lugemisaasta ürituste toetus maakonnale 10,0 tuh.krooni.

Keskraamatukogu täiendas eelarvet lisafinantseeringutega kokku 86,0 tuh.krooni, sh raamatukoguteenuste müügituludega 39,5 tuh.krooni. Lugejakoolituse sh. kirjandusürituste kulud kaeti sihtfinantseeringutega erinevate projektitaotluste kaudu: toetajate seas olid Kultuurkapitali Läänemaa Ekspertgrupp, Koolitajate Liit, Haapsalu Kultuurirahastu ja Kultuuriministerium.

Keskraamatukogu jooksevkuludest moodustavad töjõukulud 68,9% (võrdluseks 2009.a. 65,9%; 2008.a.60,9%; 2007.a.62%), teavikute komplekteerimiskulud 12,2% (võrdluseks 2009.a.14,4%, 2008.a.16,1%; 2007.a. 18,9%), infotehnoloogiakulud 3,5% (võrdluseks 2009.a. 3,1%; 2008.a. 3,1%; 2007.a. 5,3%) ja koolituskulud 0,1% (võrdluseks 2009.a.0,2%; 2008.a.1,6%, mil kulude tõus tulenes erialase hariduseta raamatukoguhoidjate kutsekoolitusel osalejate arvust, täiendkoolitusseminaride arvust ja hindadest).

Haapsalu Linnavalitsuse määrusega vähendati töjõukulusid linnaeelarvest 2007. aasta tasemel olevate palgaastmeteni ning riigieelarvelise toetuse vähenemine tuli kat-ta omafinantseeringuga. Töötajatele kompenseeriti töötasu vähendamine tööaja vä-hendamisega vabade tööpäevade kujul. Raamatukogu teenindussaalid olid 2010.a. avatud 281 päeva, a'8 tundi päevas ja 6 päeval nädalas. Vabade tööpäevade andmine töötajatele muutis töökorralduse väga pingeliseks.

2010.a. sai Lääne Maakonna Keskraamatukogu 2500 krooni ulatuses annetuse eraisikult, mille eest osteti raamatuid ja 2500 krooni annetust muusikalis-sõnaliselt tuluõhtult koostöös MTÜ H.A.K.K, mille eest osteti muusikaplaate ja raamatuid. Projekti „Kingi raamatukogule raamat“ seoses tegid kingitusi 46 inimest.

4. Raamatukogu haldusjuhtimine

4.1 Haldustegevus

4.1.1 Raamatukogu ruumid ja asukoht

Maakonnas 2010.aastaks tehtud kolimis- või remondi plaanid mõne raamatukogu jaoks said teoks, mõni jääb lootma a.2011. Need, kes asuvad endistes ruumides, on kas rahul asukoha ja ruumidega või on rahul vaid asukoha või vaid ruumidega. Kõige sagedasemad probleemid tunduvad olevat jahedad ruumid ja kasvav ruumipuudus.

Martna raamatukogu maja välisilme muutus palju. Raamatukogu välisterrassi mädad laudad ja kaldtee remonditi. Töö teostamiseks tulid appi kohalikud noored, oli ilus talgupäev.

2010.aasta juunikuust alates toimus Palivere lasteaia hoone kapitaalremont, see hõlmas ka Palivere raamatukogu ruume. Tehti uued põrandad, paigaldati ripplaed ja uued tulekindlad ukсед. Välistreplile pandi kaldtee ja käsipuu. Ruumid on ilusad ja hästi kujundatud. Miinuseks on ventilatsioon, õhuringlust ei ole.

Risti raamatukogu (taas)avamine uutes ruumides, Risti põhikooli ühes tiivas, oli 4.mail. Ümberkolimise põhjuseks oli valla soov kokku hoida ja kujundada koolimajast n.ö. kultuurikeskus. Raamatukogu suureks mureks on „koolimüra“, mis häirib lugejaid. Põrandapinda on üle 30 ruutmeetri vähemaks jäänud, väga oleks vaja ühte eraldi ruumi hoidla tarbeks. Teenindussaal on ka külmavõitu. Kooli kolimisega kaasnes ka rahva- ja kooliraamatukogu ühinemine ning 30.augustil toimus kooliraamatukogu põhifondi üle andmine Risti raamatukogule. Risti Põhikooli raamatukogust anti üle 3600 töötlemata ja liigitamata teavikut, kaartkataloog puudus. Uuendused tõid kaasa tagasiminekuid. Raamatukogu hoones tegutsenud AIP asub nüüd vallamajas. Raamatukogus puudub lugejaarvuti. Raamatukogu praegune asukoht vähendas ka külastuste-laenutuste arve.

Rõude raamatukogu asub MTÜ Rõude Külaseltsile kuuluvas hoones. Külaseltsil on samuti raamatukogu, lisaks puhkeruumid, arvutiklass, töötoad. Miks peab olema ühes väikeses kohas ühes majas kaks raamatukogu ja kuidas leitakse sinna raamatute ostmiseks raha, on ebaselge.

Külaseltsi hoones paikneb a. 2010 ka Asuküla raamatukogu. Vallaraamatukogu paiknemine seltsile kuuluvas majas põhjustas elava arutelu, et kuidas ja millises mahus majanduskulusid raamatukogule

2011.a.eelarves arvestada.

Sutlepa raamatukogu ruumid on talvel väga külmad kuna maja, kus raamatukogu asub, seisab tühjana.

Vatla raamatukogus suureks probleemiks külmad ja remonti vajavad ruumid. Raamatukogu asub Vatla mõisahoone esimesel korrusel, teisel korrusel asub kool 23 õpilasega. Asukoht on väga hea nii õpilastele kui külarahvale.

Koolimüra häirib ka Uuemõisa raamatukogu tööd, sest asub Haapsalu Kutsehariduskeskuse võimla all. Võimlas toimivate kehalise kasvatuse tundide ja treeningutega kaasneb üsna tugev, pikaajaline müra. Energiat ja aega võtab HKHK õpilaste teenindamine, mis suures mahus hõlmab printimis- ja paljundustööd, ning noorte korrade kutsumine. Kahtlemata on vallavalitsuse jaoks odav jagada ruume ja tööaega HKHK raamatukoguga, aga sellega kaasneb ka päris palju ebameeldivusi. Uuemõisa raamatukogu lugejatele ei ole arusaadav, kuidas ja kus ühes ruumis asuvad eri raamatukogude kogud. Teiselt poolt arvavad HKHK õpilased, et Uuemõisa rahvaraamatukogu on sama, mis kooliraamatukogu. Ühes ruumis töötamisega kaasneb palju segadust.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu täiskasvanute teenindussaalid, hoidlad, komplekteerimisosakond ja administratsiooni kabinetid asuvad ajutistes ruumides väga kitsastes oludes, oodates Kultuurikeskuse renoveerimistööde lõppu. Paar aastat ühistegevust ja lähikontakti osakondade vahel on tekitanud „raamatukogutänavas“ teatava sümpaatse sünergia, mida on täheldanud nii töötajad kui raamatukogu kasutajad. Lugejatele oli väga meelepärane, et täiskasvanute teenindamine oli lähedal, lastekirjanduse osakonnaga üle tänava. Samuti kasutas raamatukogu nutikalt majade juures olevaid aedu ja korraldas suvel teist korda raamatulaada ja kirjanduspäeva lageda taeva all nautides ilusat ilma. 1.mail „Teeme Ära“ talgupäeval sai puukuurist ümber tehtud Kultuurikuuris läbi viia lastele suvevaheajauritusi. Lasteosakond töötas teise täisaasta uutes renoveeritud ruumides, mis on sisustatud ja väikestele lugejatele meelepärased.

Keskraamatukogu muretses Kultuuriministeeriumi toetusega teenindussaalidesse uued lugemissaali ja avaliku internetipunkti lauad ja töötoolid. Liisinguga soetati paljundusaparaat ja maksti välja liisitud arvutikomplektid.

5. Personali juhtimine ja areng

5.1 Ülevaade täienduskoolitusest

1. „Infokirjaoskuse olemus ja õpetamine infokasutajale” ja „Kasutajakoolituse ettevalmistamine, läbiviimine ja hindamine raamatukogus” Eesti Rahvusraamatukogus (kokku 20 tundi, kus osalesid Risti raamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogust I osal 3 inimest - peaspetsialist lugejakoolituse alal, lasteosakonna konsultant ja lugemissaali bibliograaf, II osal 2)
2. „Koduloo andmebaasid” Tartu Linnaraamatukogus (14 tundi, osales 1 keskrmtkogust)
3. Emakeelepäev „Keel on autori kodu“ Eesti Rahvusraamatukogu (osales Liivi raamatukogu)
4. „Koduloolisest uurimistööst virtuaalses keskkonnas“ ERÜ teabepäev (6 tundi, osalesid Kullamaa, Liivi)
5. „Muusikateavikute MARC 21 vormingus bibliografeerimine ja märksõnastamise muudatused” Rahvusraamatukogus (4tundi, osales 1)
6. keskraamatukogust)

7. „Arvutikoolitus PowerPoint” Haapsalu Rahvaülikoolis (8tundi, osales 3 keskraamatukogust)
8. Eesti Punase Risti esmaabi kursused (8 tundi, osales Liivi)
9. „Books and Reading in Finno-Ugric Culture“ Rahvusraamatukogus (6 tundi, osales 1 keskraamatukogust)
10. Elnet Konsortsiumi koolitus „Analüütiline bibliografeerimine MARC21 vormingus” Rahvusraamatukogus (6 tundi, osales 3 keskraamatukogust)
11. “Lugeja.ee ja Kodulooportaali kasutamine” (4 tundi, osalesid Risti, Uuemõisa)
12. Eesti Rahvusraamatukogu kutsekoolituse II, III, IV moodul (osales Oru)

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv	töötajate arv, kes osalesid täienduskoolitusel
1	2	3	4
Lääne Maakonna Keskraamatukogu	6	62	7
Kullamaa	1	6	1
Liivi	3	18	1
Oru Raamatukogu	4	129	1
Risti Raamatukogu	2	24	1
Uuemõisa	1	4	1
Vatla rk	2	80	1

Maakonna keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja ja teenindusosakonna juhataja osalesid veel ETKA ANDRAS-e kolmel täiskasvanuhariduse koolitusel-foorumil.

Lasteosakonnast kaks töötajat osalesid Balti raamatumessil.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu pälvis TÕNi raames tiitli „Läänemaa Koolitus-sõbralikum organisatsioon 2010“

5.2 Erialahariduse omandamine

Oru raamatukogujuhataja lõpetas 2010.a. Eesti Rahvusraamatukogu kutsekoolituse.

Vatla raamatukogujuhataja osaleb alates 2010.a novembrist kutsekoolitusel Rahvusraamatukogus.

5.3 Maakonnaraamatukogu osa koolituse korraldamisel

Lääne Maakonna Keskraamatukogu korraldas aastal 2010 maakonna raamatukogutöötajatele 8 koolitust ja 2 õppesõitu maakonnas. Haapsalu Rahvaülikooliga koostöös toimusid 3 korda ja 3 erinevas kohas (arvestades transpordi võimalusi) arvuti alased koolitused. Erialane konsulteerimine toimus ka telefoni ja msn-i teel.

16.02.2010 - väljasõit Ridala raamatukokku ja vastlapäeva tähistamine;

08.03.2010 – seminar teemal „Targaks naistepäeval“: loengud „Naised ja metsavendade aeg“ – Mati Mandel, Eesti Ajaloomuuseumist, „Rammusa lehma aasta lastekirjanduses“ – Krista Kumberg, „Tore põhjamaade kirjandus“ – Külli Kivi Vormsi raamatukogust;

12.04.2010 – Seminar loengutega „Killuke india kirjandusest“ – Kersti Brant, „40.-50.a. eesti kirjanduselus, järeleestiaeg“ – Maire Liivamets, „Õppimine seob põlvkondi“ TÕN ja Lugesisaasta – Kertu Taidre, ETKA Andras koolitusjuht;

26.04.2010 Raamatukogude IT-alane koolitus Haapsalu Rahvaülikoolis – Exel, ID-kaardi kasutamine, Picasa, Ipad'i tutvustus;

10.05.2010 Raamatukogude IT-alane koolitus Lihula raamatukogus – Exel, ID-kaardi kasutamine, Picasa, Ipad'i tutvustus;

- 20.05.2010 Raamatukogude IT alane koolitus Risti raamatukogus – Exel, ID-kaardi kasutamine, Picasa, Ipad'i tutvustus;
- 24.05.2010 Seminar loengutega „Läänemaa arhitektuuripärlid“ – Tõnis Padu, „Vene lastekirjandusest“ – Ilona Martson, „Tähekese“ peatoimetaja
- 14.06.2010 Õppesõit Läänemaa kultuurilistesse paikadesse teemal „Elu võimalikkusest ääremaadel“ – Helilooja C.Kreek'i sünnikoht, Ridala raamatukogu, Kiideva külaselts ja muuseum, Puise õpperada, endine Puise nina kalatseh, nüüdseks maaturismikeskus, kunstnik Herald Eelma suvekodu.
- 22.11.2010 Seminar teemal „Kodanikupäev“ – „Maavanema nägemus maakonna raamatukogudest“, maavanem Neeme Suur, „Ajalooarhiiv, suguvõsa- ja kohaajaloo uurimise peamisi allikaid“ – Kalev Jaago, „Kodanikuks olemisest Rooma riigi aegadest tänapäevani“ - Einar Laigna, „Raamatukogu dokumentatsioon ja eurole ülemineku“ - Ilme Sepp, kirjastus „Grenader“, Mati Mandel, Hiljar Tammela Eesti Ajaloomuuseumist kinkisid raamatuid Lugesisaasta puhul.
- 20.12.2010 Aastalõpuseminar teemal „Muusa kutsub“ - Raamatukogu Facebook'is – Triin Vare Vatla raamatukogust, erialane teave, statistilise aruande täitmine - Kersti Brant, raamatu „Kilde Taani suhetest Eestiga“ esitlus - Silvi Teesalu, „Koduloolised andmed Vikipeediasse“ – Ivo Kruusamägi.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI saajad:

III astme taotlesid ja said 3 maaraamatukoguhoidjat.

IV astme taotles ja sai 1 maaraamatukoguhoidja.

5.4 Töötajate tunnustamine

- ERÜ 2010. aasta lasteraamatukoguhoidja nominendi tänukirja pälvis lasteosakonnas 37 aastat raamatukoguhoidja ametit pidanud Eevi Kliss;
- Läänemaa 2010 kultuuritegija tiitli pälvis lasteosakonna juhataja Kristi Alaküla;
- Lihula Valla Raamatukogu Tuudi raamatukoguhoidja Luule Kaunimäe valiti 2010. aasta Läänemaa Parimaks Maaraamatukoguhoidjaks;
- Ridala Vallavalitsuse Tänukiri 23. aprillil, 2010. a. Asuküla raamatukogujuhatajale Imbi Sildarule koostöö eest Asuküla Algkooli 15. tegevusaasta puhul.

6. Kogud

Maakonna teavikute kogusid komplekteerib Lääne Maakonna Keskraamatukogu komplekteerimisosakond, 3 erandiga. Risti raamatukogu tellib Rautakirja Estonia AS kaudu, Taebla valla raamatukogud tellivad Apollo internetipoest.

2010. aastal kasutati rohkem raamatukaupluste, -kirjastuste sooduspakkumisi, osteti juurde või järelkomplekteeriti mitmeid vajalikke raamatuid väga soodsa hinnaga. Raamatuid hangiti ka Eesti Hoiukogust ja maakonna raamatulaatadelt. Sel viisil saadud raamatute arv oli näiteks Lääne Maakonna Keskraamatukogus 2010. aastal üle kahe korra suurem 2009. aastast (779 raamatut). Juurde tuli auviseid ja raamatuid, mida enne kogudes polnudki, teistega asendati halvas seisus olevad eksemplarid.

Vaatamata vähenenud komplekteerimissummadele täiendati loomulikult kogusid uudiskirjandusega, kuid võimatu oli lõpuni jälgida komplekteerimispõhimõtteid või lugeja nõudlust. Ilukirjanduse üldse, eriti aga nn. jutukate-naistekate ja menukate eksemplaarsus kogu maakonnas on liiga väike, järjekorrad pikad ja lugejad rahulolematud. Veelgi rohkem kasutati loomulikult RVL-i teenust, kuid uute raamatute vähenemine eksemplaarsus ei lase tellimusi alati täita.

Perioodika nimetuste valik vähenes kogu maakonnas.

Nõva raamatukogu raamatute komplekteerimiskulusid vähendati võrreldes aastaga 2009 17 tuhandelt kroonilt 5 tuhande kroonini. Uudiskirjandust saadi seega vähe ja lugejad olid

rahuolematud.

Tõhusat täiendust kogudele tõi Lugesisaasta üleskutse „Kingi raamatukogule raamat“: maakonnas saadi nii kogudesse ligi 400 raamatut ja 28 auvist.

7. Kataloogitöö

Aasta jooksul oli mitmeid kordi tarkvara URRAM-il töökatkestusi. Tuli jälle võtta paber ja pliiats kätte ning kõik üles kirjutada, et siis hiljem URRAMisse laenutused, lugejad, külastused sisse kanda. Elektrooniliselt laenutavad kõik raamatukogud, väljaarvatud väike külakogu Sutlepa, kus vald ei pea programmiga liitumist vajalikuks/võimalikuks.

Asuküla raamatukogu liitus programmiga URRAM 28. juunil 2010.a.

Enamikes raamatukogudes on sisestatud 98% fondist, 50% juures on hiljuti liitunud ja laenutama hakanud kogud (Asuküla, Martna)

8. Raamatukoguteenused

8.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Lugejate käsutuses on enamuse raamatukogudes (maakonnas 43 lugejaarvutit) AIP-arvutid, tänu selle kättesaadav ka avalik teave. Võimalik tutvuda kas iseseisvalt või raamatukogutöötaja abiga muuhulgas Riigi Teataja elektroonilise andmebaasiga, valdade ja asutuste veebilehtedega. Arvutite tehniline tase on väga erinev. Halvemal juhul vanad arvutid ühel hetkel ei olegi töökorras, nende parandamine või asendamine võtab aega mitu kuud (nt. Kullamaa, Virtsu, Vormsi). Raamatukogu kasutaja tuleb siis lasta töötaja tööarvutisse.

8.2 Raamatukogu kasutamine

Raamatukogu	KASU TAJAD 2009	KASU TAJA D2010	Muutus (+-)	Külast-d 2009	Külast-d 2010	Muutus (+-)	Laenut-d 2009	Laenut-d 2010	Muutus (+-)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
maakonna rmtk-d	9411	8691	-720	162008	161164	-844	230554	221692	-8862
Sh keskk	3887	3834	-53	87754	80451	-7303	110483	104620	-5863

Nagu tabelist näha on kasutajate arv 2010.a. Läänemaal langenud. Põhjusteks elanikkonna ja lahtioleku aegade vähenemine, raamatukogude remondid ja väiksem võimalus soetada uudiskirjandust. Loodame, et põhjuseks on ka töötuse vähenemine.

Raamatukogu kasutajatest maakonnas on laste osa 25,8% (2009.a.27,6%).

Maakonnas tervikuna viidi läbi 291 üritust, neist 144 keskraamatukogus. Ürituste arv on kasvanud, kindlasti oli oma osa Lugesisaastal.

8.3 Lasteteenindus:

Lapsi lugejaid maakonnas tervikuna ikka väheneb. Raamatukoguhoidjad püüavad ise ja koostöös lasteasutustega lapslugeja koolitust tõhustada.

Statistikat keskraamatukogu lasteosakonnast: 8 vähem kui aastal 2009, lugejaid 1122. Neist üle poole on alg-klassilapsed, igaüks laenutas aastas keskmiselt 19 raamatut, pea neljandik põhikooliealised, kellel tuli laenutusi 1 lugeja kohta keskmiselt 15. Koolieelikuid oli 135 (+17), laenutasid 1 lugeja kohta ca 32 raamatut aastas.

Elavat huvi tekitavad atraktiivsed ja tegevust pakkuvad üritused, näited:

Keskraamatukogu lasteosakonnas: Öölaenusöö, maakondlik Linnamäng, raamatukogupäevade

avapäeval laenutasid lasteraamatukogus tuntud inimesed, seal hulgas lastekirjanikud. Pönnipäev noorperedele, koolivaheaegade meisterda-mistunnid.

Asuküla Algkooli sulgemisega seoses langes kohe ka raamatukogu laste külastuste ja laenutuste arv. Laste raamatukokku toomiseks hakati korraldama meisterdamistuba. Detsembrikuu tuba oli jõuluteemaline – loeti jõulumuinasjuttu, meisterdati jõulukaarte, otsiti jõulusalme, mängiti, lauldi ja loomulikult söödi piparkooke. Sellest vahvast üritusest võttis osa 22 eri vanuses last (2-15 a), mis on nii väikese koha kohta suur saavutus.

Hanila valla kahe raamatukogu ja kahe kooliga koostöös korraldati projekt, ekskursiooni Urvastesse Pokumaale.

Nõva raamatukogus korraldati kooli õpilastele kriminaaljuttude kirjutamise võistlus.

Traditsioonilisele lasteteenindusele lisaks külastasid Risti raamatukogu vanade mänguajajade näitust lasteaialapsed.

Ridala raamatukogus viidi läbi muinasjutuöö – meisterdati, seati pusslet kokku, tehti teatrit, toimus õõlambidisko, püüti kinni raamatukokku tunginud raamaturöövlid.

Uuemõisa raamatukogus tegeleti rohkem lasteteenindusega: lastele loodi eraldi nurk lastekirjanduse riikli ja joonistamise ning värvimise võimalusega. Rohkem komplekteeriti lastekirjandust ning korraldati raamatukogu tutvustav üritus Uuemõisa algkooli õpilastele. Vallasiseselt kanti lasteraamatuid Asuküla raamatukogust Uuemõisa üle, arvestades sealset suuremat nõudlust.

Vatla raamatukogus toimus detsembris laenutusõhtu, raamatukogu oli tavalisest kauem avatud, lastele oli see nii põnev.

8.4 Raamatukogu kultuurikeskusena

V.t. Lisa Raamatukogupäevade üritused

V.t. Lisa Lugemisaasta üritused

Lugemisaasta 2010 - Läänemaal avati Lugemisaasta Öölaenutusöoga Haapsalus.

Haapsalus avati lugemisaasta öise raamatulaenutusega | ERR Uudised

Keskraamatukogus korraldati elanikkonnale järgmisi üritusi:

18.veebbruar – kohtumisõhtu ajakirjaniku ja raamatute autori Ivar Soopaniga.

20. veebruar - Loomeõhtu koostöös MTÜ Haapsalu Alternatiivse Kultuurikojaga.

1.märts - külas Andrus Kivirähk

1.mai - talgupäev koos abilistega Lasteraamatukogu õues

24.mai – kirjandusõhtu külaliseks oli Ervin Õunapuu

5.juuni – Ernst Enno 135. sünniaastapäeva tähistamine

21.august – Valge Daami päevade ajal kirjanduspäev „Kohtumispaik – raamatukogu”: raamatulaat, tasuta raamatute laat, külas Epp ja Justin Peterone, muusikud Tuuli Taul ja Teet Velling.

19.oktoobril teenindasid raamatukogupäevade alguse puhul lugejaid Haapsalu tuntud inimesed.

26.oktoober – Külaliseks oli Contra

4.november – Kirjandustuuril olid Jaanus Vaiksoo, Kaupo Meiel, Olev Remsu, Jaak Urmet

Asuküla raamatukogu – Emakeelepäevale pühendatud luulekonkurss Asuküla Algkooli ja lasteaia lastele, külas oli Haapsalu Teatri ja Tsirkusestudio, vana raamatu laat, raamatulaager lastele. Väga hästi läks Salme Aasmäe raamatutesitlus 6. märtsil, külas oli raamatu autori poeg Hardo Aasmäe ja inimesi kokku tulnud palju.

4.detsember 2010.a. tähistati Asuküla raamatukogu 90.sünnipäev, külas Eesti Ajaloomuuseumi teadur Mati Mandel.

Lihula raamatukogu käis Lihula päevade ajal oma raamatumüügi letiga Lihula laadal. Müüdi inimeste annetatud raamatuid, kogutud raha eest telliti Lihula raamatukogule eakate ajaleht "Videvik". Menu oli suur, raha kogunes peaaegu kaks korda rohkem kui vaja, ülejäänud summa eest plaanitakse 2011.aastal osta raamatute parandamise vahendeid. Laadal oli raamatukogu korraldada ka mälumäng "Kas tunned Lihulat?".

Liivi raamatukogus - Lugemisaasta kohtumine kirjaniku, koduloolase ja põlise Läänemaa mehe Harri Jõgisalu'ga, toetas Kultuuriministerium.

Noarootsi raamatukogu ja Eesti Ajalooarhiivi koostöös pidas loengu teadur Kalev Jaago, kes tutvustas suguvõsaurimise ja kohaajaloo peamisi allikaid. Inimeste jaoks oli teema niivõrd huvitav, et kohtumine venis planeeritust palju pikemaks.

Oru raamatukogus Tallinna olümpiapurjeregati aastapäevale pühendatud üritus. Eestvedajaks oli Oru vallavanem, kes kuulus tollal regati turvameeskonda ja kellel oli rahvale rääkida nii mõndagi huvitavat.

Risti raamatukogu näitus "Taaskohtumine vanade mänguasjadega" pakkus vaatajatele mõnusat äratundmisrõõmu, kõige vanem eksponaat oli aastast 1914 (nukk hällis). Ka Kirjanike Liidu Kirjandustuur jõudis Ristile.

Rõude raamatukogus panid 6 tublit noort talgupäeval „Teeme ära“ 1.05.2010.a. raamatukogu aknad särama ja korrastasid fondi.

Vatla raamatukogujuhataja korraldas täiskasvanud õppija nädalal „Tagasi kooli“, raames kohtumise Andrus Vaarikuga. Hr.Vaarik rääkis kooliperele oma elust, tegemistest ja muidugi näitlemisest. Laenusõhtu - Vatla raamatukogu oli avatud õhtul 18.00-20.00 kõigile huvilistele.

Raamatukogu nimi	Näitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Maakond kokku	483	291	5159
Sh. keskrmtkogu	121	144	2681
Lihula Valla Rmtk.	57	10	89
Asuküla	6	7	235
Kullamaa	6	9	139
Kõmsi	23	13	143
Liivi	11	5	79
Martna	12	9	128
Metsküla	8	5	40
Noarootsi	11	2	60
Nõva	3	5	72
Oru	23	7	273
Palivere	7	4	123
Ridala	53	35	630
Risti	33	7	77
Rõude	23	12	79
Sutlepa	7	1	5
Taebla	18	1	8
Uuemõisa	22	3	127

Vatla rk.	26	7	47
Virtsu	9	8	99
Vormsi	4	2	25

Keskraamatukogu külastasid: ERÜ-lased, UNICEF, Sillamäe lasteaednikud, lasteaiatöötajad üle Eesti, Viljandi suveakadeemia, Cesise raamatukogutöötajad, Hiiumaa kultuurirahvas, Käina, Keila, Kose-Uuemõisa, Risti ja Vidruka lapsed.

Kesraamatukogu lasteosakonna ruumides toimus 126 üritust, sest ka täiskasvanutele mõeldud üritused toimusid lasteosakonna saalis: Haapsalu Kolledži koolitused, teatriklassi loengud, raamatuesitlused, maakondlik etluskonkurss, linna laste sünnipäevad ja jõulupeod, maaraamatukogude seminarid, Kirjandusklubi õhtud, majas eksponeeriti mitmeid suuremaid ja väiksemaid näitusi, mis kõik hea reklaami tõttu leidsid rohkelt külastajaid.

8.5 Raamatukogu koolituskeskusena

Raamatukogu nimi	Kasutajakoolitusi	Osalejate arv
Keskraamatukogu	51	368
Lihula Valla Raamatukogu	13	24
Asuküla	9	9
Kullamaa	2	13
Kõmsi	12	18
Liivi	9	9
Martna	3	3
Noarootsi	6	17
Nõva	19	118
Oru	21	31
Palivere	45	90
Ridala	48	455
Risti	11	34
Rõude	11	11
Taebla	3	3
Uuemõisa külaratkogu	10	10
Vatla rk	1	1
Virtsu raamatukogu	4	33
Vormsi	2	2

Näiteks Lääne Maakonna Keskraamatukogu Avalikus Internetipunktis toimusid oktoobrikuus Täiskasvanud Õppija Nädala raames konsultandi abiga individuaalsed õpitunnid täiskasvanuile, kokku 20 tundi. Koolitajateks olid Haapsalu Kolledži üliõpilased.

9. Bibliograafia- ja infotöö

Kogu maakonnas jätkub kodulooliste materjalide kogumine ja keskraamatukogus Läänemaa Koduloo andmebaasi täiendamine.

Raamatukogunduse infot jagatakse ja kirjandust tutvustatakse vallalehtedes, raamatukogu veebilehel ja Facebook'is. Keskraamatukogu veebilehe virtuaalkülastuste arv oli 2009.a. 10118, sel aastal veebilehe külastusi 10307 ja Facebook'i kontol 40084.

Meedias kajastati 34 korral, sellest 2 teleuudist. Artikleid ilmus Lääne Elus, Postimehes, Õpetajate lehes, Sirbis ning ajakirjades Nukits ja Raamatukogu. K.Kumbergi raamatuarvustusi oli kokku 7.

9.1 Andmebaaside loomine

Lääne Maakonna Keskraamatukogus jätkus kodulooliste artiklite bibliografeerimine 3 lugemissaali töötaja poolt. 2010.a. sisestati 2490 koduloolist kirjet.

Läänemaa koduloolised kirjed ISE andmebaasis: 2010.a. tehti kokku 2045 otsingut.

9.2 Infopäringud

Ka 2010.a. on infopäringute arv maakonnas tervikuna väiksem eelmistest aastatest. Üks põhjustest raamatukogude lahtiolekuaegade vähenemine.

Keskraamatukogus 4124 infopäringut.

Kokkuvõte

2010.a. oli raamatukogudele majanduslikult üsna keeruline. Lisaks vähenenud eelarvetele kummitas kokkuhoiu eesmärgil maaraamatukogude sulgemise oht. Ühtegi maaraamatukogu siiski ei suletud, küll aga vähendati lahtioleku aegasid.

Kogude komplekteerimisel tuli järjepidavuse asemel keskenduda odavmüükidele, järelkomplekteerimisele ja loota annetustele. Sel viisil õnnestus kogusid täiendada päris hästi, kuid loobuda on tulnud nii paljust, et enam ei ole võimalik järgida ei raamatufondi komplekteerimise ega jadaväljaannete järjepidavuse printsiipe. Uudis- ja koolikohustusliku teaviku järjekorrad on pikad, palju on sunnitud äraütlemissi ja rahuldamatute raamatusoove.

Tasulistel koolitustel osalemist tuli ka hoolega kaaluda, kuid koolitustel siiski käidi, nii vabariiklikel kui maakondlikel.

Sisulist tööd on püütud kõigele vaatamata teha hästi ja raamatukogu kasutajat arvestades.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu tööaasta sai huvitav ja uuenduslik, millele on kindlasti kaasa aidanud raamatukogu osakondade lähestikku paiknemine paari viimase aasta jooksul, mis on tinginud raamatukogurahva tihedama loominguulise koostöö ühiste suurte ja väikeste projektide kallal, mis omakorda on tõstnud raamatukogu mainet ja populaarsust linnarahva hulgas ning toonud kaasa uusi põnevaid projekte ja koostööpakkumisi, nii et raamatukogu püsib oma tegevusega pidevalt pildil. Kasuks on tulnud ka uus ja tulemuslik lugejakoolituse peaspetsialist, kelle õlul kirjandusürituste reklaam ja rahastus, lasteosakonna koolivaheaja- ja suveüritused, ning tänu kellele on veelgi paranenud koostöö haridus- ja kultuuriasutuste vahel. Muret tekitavaks pooleks oli komplekteerimisraha nappus ja kogusid tuli täiendada odavmüükide, annetuste ja tasuta raamatulaadalt leituga. Uue, tihti koolikohustusliku raamatu järjekorrad olid/on pikad ja lugejad pettunud. Tihti ütles lugeja pikast järjekorrast ära, sest oli raamatu saanud lugemiseks mujalt. Kuigi raamatukogu lugejad on olnud mõistvad, ei saa keskraamatukogu kogude komplekteerimine taoliselt jätkuda.

Lõppsõnana võib öelda, et Lääne maakonna raamatukogud jäid 2010.aasta eriliselt kehvast majandusolukorras avatuks, uut raamatut osteti, raamatukogudes käima harjunud inimesed olid mõistvad ning raamatukoguhoidjad pidasid pingele vastu.

Ilme Sepp

Lääne Maakonna Keskraamatukogu

Direktor

15.02.2011.a.

Info aruande kohta:

Kersti Brant, pearaamatukoguhoidja, tel 472 2072, e-post: kersti@lib.haapsalu.ee

Ilme Sepp, direktor, tel.472 2070, e-post: ilme@lib.haapsalu.ee

LÄÄNE MAAKONNA RAHVARAAMATUKOGUD
2010

RAAMATUKOGU NIMI	KOGUD kokku	Registreeritud KASUTAJAD	KÜLASTUSED	LAENUTUSED	RK- HOIDJAD
1. Lääne Maakonna Keskraamatukogu	122809	3834	80451	104620	18
2. Lihula Valla raamatukogu	59252	1095	22924	32696	5
3. Asuküla Raamatukogu	10229	102	1543	3009	1
4. Kullamaa Raamatukogu	17730	316	3302	6880	1
5. Kõmsi Raamatukogu	15138	232	3009	5471	1
6. Liivi Raamatukogu	10089	156	2855	3040	1
7. Martna Raamatukogu	18239	130	1555	3165	1
8. Noarootsi Raamatukogu	11395	235	3595	4394	1
9. Nõva Raamatukogu	12220	103	2702	4122	1
10. Oru Raamatukogu	14795	385	6775	8068	1
11. Palivere Raamatukogu	15836	218	3543	3487	1
12. Ridala Raamatukogu	16641	248	8116	8363	1
13. Risti Raamatukogu	14175	341	3409	7730	1
14. Rõude Raamatukogu	4693	100	3978	3664	1
15. Sutlepa Raamatukogu	7250	38	358	1299	1
16. Taebla Raamatukogu	10030	348	3761	6082	1
17. Uuemõisa Raamatukogu	4562	297	2842	3595	1
18. Vatla Raamatukogu	13125	127	1861	2241	1
19. Virtsu Raamatukogu	16300	235	3092	7923	1
20. Vormsi Raamatukogu	13656	151	1493	1843	1
Maaraamatukogud kokku (3.-20.):	226103	3762	57789	84376	18
Maakonna rahvaraamatukogud kokku:	408164	8691	161164	221692	41

Lisa 1

LUGEMISAASTA 2010

I. Kõige paremini õnnestunud, säravaimad lugemisaasta ettevõtmised (sh lastele) teie raamatukogus, süsteemis või ühenduses.

Miks valisite just need üritused? Iseloomustage igat mõne sõnaga.

1. Konverentsid, seminarid, festivalid jm suured, paljude tegijate või ettekannetega üritused:

Lääne Maakonna Keskraamatukogu avas 6.jaanuaril 2010 Lugemisaasta „Õlaenutusööga“. 6.jaanuaril 2011 lõpetame jälle Õlaenutusööga. Haapsalus avati lugemisaasta öise raamatulaenutusega | ERR Uudiseduudised.err.ee - uudisteportaalLinnarahvale pidas kõne linnaapea, lugemissaalis toimus täiskasvanutele kirjanduslik vestlusring, lasteosakonnas varjuteatri tegemine, kohtumine tähetarga ja politseinikega, soovijad viis koju politseiauto. Lasteosakonna eestvedamisel veebruaris Maakondlik Linnamäng Ilon Wiklandi 80. sünnipäeva tähistamiseks. Koolivaheajagadel ettelugemis- ja meisterdamipäevad. Mälestushommik ja näitus „Elas kord Sten...“, – Haapsalus elanud Sten Roosist, kes kirjutas muinasjutte ja kelle mälestuseks tema vanemad korraldavad

ülevabariigilist muinasjuttude kirjutamise konkurssi. Virtsu ja Kõmsi raamatukogu ühisprojekt: Tänapäeva noortekirjanduse tutvustus 7.-9. klasside õpilastele. Suur raamatute väljapanek, tutvustus. Ülesanne õpilastele: veebruari lõpuks igapäev läbi lugeda üks noorteraamat ja toimub jätkuüritusena vestlus loetu põhjal. Kõmsi ja Virtsu raamatukogu, Kõmsi ja Virtsu kooli ühisprojektina oli lugemisaasta kõige kaalukam ettevõtmine – 26. mail reis Pokumaale. Osalejateks olid mõlema kooli 1.-6. kl. õpilased, õpetajad ja raamatukogude juhatajad. Toetus Läänemaa Kultuurkapitalilt ja Kultuuri-ministeeriumilt, oma osa lisasid ka koolid. Reis õnnestus igati, hiljem kirjutasiid lapsed oma muljetest koolide kodulehekülgedel.

2. Parimad näitused, mida lugemisaastaga seoses korraldasite ja avasite: Lääne Maakonna Keskraamatukogu näitus „Hellad mälestused“, mis tekitas elevust nii oma majas kui linnarahva hulgas ja leidis järgimist koolitusasutustes. Näitusel raamatukogutöötajate mälestuskilud ja – fotod Haapsalust ning neid endid enim mõjutanud raamatud. Kõmsi raamatukogus erilisem näitus “ Kingitud Kõmsi raamatukogule...” - unikaalsed vanad raamatud Helmut Polbergi poolt kingitud ja Lily Kocinci (elab Austraalias) haruldased kunstiraamatud. Nõval: 7. jaanuar 2010 - postmargid ja ümbrikud, Arne Kivistiku erakogust, leidis palju huvilisi. Virtsus „Muumitrollid-60“ - Lasteaialaste joonistused

3. Kohtumised kirjanike, kirjastajate jt inimestega, kes ühel või teisel moel raamatutega seotud on: Läänemaal „tuuritas“ pr. Maire Aunaste. Kuna see tuli tema enda initsiatiivil, siis esinemistasu maakogudel maksta ei tulnud ja tänu sellele said mitmed teda kutsuda. Kohaletulnud olid meeldivalt üllatunud ja usinasti osteti M. Aunaste raamatut. Kullamaa ja Laukna (Rapla maakond) raamatukogud korraldasid koostöös kohtumise Helme Väljastega. Üritust toetas ka Kultuuriministeerium. Septembris ilmus lõpuks Kullamaa endise raamatukogutöötaja Ella Kalde raamat „Kikimoor“ ja detsembris teine raamat „Päkamaa“. Kõmsil Kohtumine luuletaja Peep Ilmetiga, kes andis üle kingituse „Varraku“ kirjastuse raamatutest. Lihulas 30. oktoobril I kohtumine sarjast „Küla-elu“: Poanse küla ajaloost rääkis ja näitas vanu fotosid ning raamatuid 30-ndatel aastatel külas tegutsenud seltsi templitega küla põliselanik. Kohaletulnud tänasid vahva ürituse eest. Liivi: 24. aprillil kohtusid lugejad kirjaniku, koduloolase ja põlise Läänemaa mehe Harri Jõgisaluga (seda üritust toetas Kultuuriminis-teerium) Samas oli müügil raamat Jõgisalu, H. „Mu kodune Eestimaa. Läänemaa radadel“. Ära märkida tahaks ka Asuküla raamatukogus kevad-suvel toimunud raamatulaagrit, kus lapsed aitasid korrastada fonde, nägid vanaemade aegseid raamatuid ning muuhulgas õppisid ära, mis on tiitelleht, kustutusakt. Kõik osalejad jäid rahule.

4. Enimloetud, parimate, ilusamate jm mõõdupuude järgi raamatute valimised ja auhindamised: Tore oleks teada ka, kes võitis. Valimisi pole toimunud, aga URRAM-i järgi on Haapsalus enimloetud autor Astrid Lindgren 702 laenutust, Lääne maakonnas Erik Tohvri 1953. Loetuim raamat, küllap eespool kirjeldatud „tuuri“ tõttu Maire Aunaste „Mitte ainult meestest“, maakonnas on see II kohal, maakonnas loetuim raamat Oksanen'i „Puhastus“. Nukitsa-konkursi Läänemaa laste lemmikraamat oli Aidi Valliku „Pints ja Tutsik“. Nõval enimloetud raamat: Sofi Oksanen „Puhastus“, enimloetud kirjanik: Erik Tohvri. Virtsus: Aasta lõpuni toimub lugejaküsitlus „Lugemisaastal loetud parimad raamatud“. 01.12. seisuga juhib E. Tohvri.

5. Kui teil ilmus lugemisaastaks bibliograafia- vm raamatukogu väljaandeid, sh elektroonilisi, siis palun nimetage neist tähtsamad: Ei ilmunud

6. Lugemisaasta ettevõtmisi veebikeskkonnas: Avasime Haapsalu raamatukogu konto Facebook'is, Twitter'is. Vormsi raamatukogul märtsikuust blogi www.vormsiloeb.blogspot.com. Paliverel www.palraamat.blogspot.com
Vatla raamatukogu Facebook'is

7. Palun nimetage edukamad proosa-, luule-, joonistamise-, foto- jne võistlused, mis seoses lugemisaastaga välja kuulutati: Nõval oktoobris ülekoolliline omaloominguliste kriminaaljuttude ettelugemine. Võitja Laura Vikat, 6.klass. Virtsu: Kooli kunstiõpetuse õpetaja

Kaire-Leen Variku abiga koolis üleval lugemispuu I-V kl õpilastele. Kevadel riputasime puu külge rohelist lehekesi. Sügisel hakkasid puu alla langema kirjud lehed. Iga laps sai nii kooli- kui ka alevikuraamatukogust loetud raamatu tagastamisel kaasa puulehe, millele oli kirjutatud raamatu autor, pealkiri, lehekülgede arv ja lugeja nimi. Aasta lõpus teeme kokkuvõtted ja paremad saavad auhinnad. Lehti on kogunenud rohkesti, kuigi alguses arvati, et see puu jääb raagu. See ettevõtmine oli üks kõige asjalikumaid tegemisi üldse tervel aastal, sest raamatukogus on kõik(!!!) aastad lugemisaastad.

8. Kindlasti kingiti lugemisaastaks palju väärt kirjandust, kasvõi seoses ettevõtmisega „Kingi raamatukogule raamat“. Milliseid mõtteid see tekitas?

Igasugune aine toetus kulub praegusel vaesel ajal marjaks ära. Kahjuks ei tulnud erilist kingitust riigi poolt. Viimasel raamatuaastal/ 2000/ tehti vabariigi valitsuse poolt igale kogule kingitus.

Seisuga 03.12.2010 sai Lääne Maakonna Keskraamatukogu 639 nimetust trükitud ja muid teavikuid, eraisikutelt ja firmadelt ning Raamatulaadalt. Oli teavikuid mida meie kogus seni polnudki ja nõutud teavikutele lisa, seega väga hea liikumine.

Lihula: Rahvas kingib hea meelega raamatuid, sagedamini küll vanu nõukogudeaegseid raamatuid, aga ka uuemaid, mida endale enam ei taha.

Kohustusliku kirjanduse varu sai ikka päris tõhusat täiendust. Liivi Raamatukogule kingiti 9 teavikut.

9. Paremini õnnestunud raamatulaadad, raamatute vahetused, tasuta jagamised jne: Kas sedalaadi ettevõtmised võiksid muutuda traditsiooniks? Palun selgitage oma seisukohta. Haapsalus oli augustis Valge Daami päevade ajal Raamatulaat – tasuta kasutatud raamatu jagamine, uute raamatutega erinevad kirjastused ja kohtumised kirjainimestega. Sel aastal Epp ja Justin Petrone, Tuuli Taul koos Teet Vellinguga. Paljudes raamatukogus on vastav riikul sildiga VÕTA RAAMAT KAASA. Küllastajad kasutasid ja kasutavad seda võimalust sagedasti. Nõva raamatukogus on üks vana leiukohver, kust leitakse tihti vanu ja huvitavaid raamatuid. Haapsalu Kolledžis oli lugemisaastal selline traditsioon, et kõikidele töötajatele kingiti sünnipäevaks raamat, mis oli valitud konkreetset isikut silmas pidades. See tekitas väga palju elevust ja põnevust. Võiksid küll traditsioonilised olla, just kirjastused võiksid oma seismajäänud raamatuid tasuta raamatukogudele jagada. Ja sponsorlus!!! Kohalikud firmad võiksid heldemalt raamatukogusid toetada, teenindatakse ju ka nende töötajaid! Kõmsi raamatukogu tänab selles osas eriti Kõmsi KMet juhtkonda.

II. Lugemisaasta kajastamine meedias:

10. Kas meediakajastusi oli piisavalt: a. kohalikes lehtedes b. üle-Eestilises meedias?

Üldine arvamus on, et Lugemisaasta kohta kirjutati piisavalt, aga raamatukogude kohta mitte eriti. Tekitas imestust, et Lugemisaasta korraldamisel ei peetudki raamatukogusid vajalikuks kaasata, pigem õhutas tegevusele ERÜ. Lääne maakonna ajalehes „Lääne Elu“ ilmus keskraamatukogu algatusel-õhutusel artikkel: „Külaraamatukogu on enam kui pelgalt lugemistuba.“ // Lääne Elu. - (2010/Oct/23) - Lk. 4MÄRKUS: Läänemaa maaraamatukogude tööd, lugemisest. Tänavu tähistavad Kirbla, Martna ja Asuküla raamatukogud oma 90. juubelit. Hanila vallalehes: Kolme valla raamatukogust kirjutas Virtsu raamatukoguhoidja valla lehte artikli „Lugemisaasta Hanila valla raamatukogudes“. Kullamaa Valla Ajalehes ilmus 2 artiklit Liivi raamatukogu tegemistest.

11. Millised lugemisaastaga seotud teemad meedias esile tooksite? Raamatute tutvustamine Terevisioonis, OP'is - lugeja oskab selle põhjal raamatukogust küsida. Põnevad olid ETV igaõhtused luuleminutid. Meeldisid Krista Kaera seisukohad lugemise ja raamatute kirjastamise kohta, eriti saates „Vabariigi kodanikud“.

III. Analüüs ja arvamused:

12. Milles seisneb teie meelest lugemisaasta positiivne tulem? Kordamine pidi tarkuse ema olema: võib-olla pidevalt riigile ja ühiskonnale meelde tuletades lugemise kui hariduse aluse tähtsust, jõutakse ka ükskord sinna, et raamatukogusid ei likvideerita suvalise ametniku käsu järgi, et riik toetaks rohkem raamatute kirjastamist ja nende soetamist kogudesse. Hanila vallast tähelepänekuid: Kuna seda teemat ikkagi päris palju kajastati, siis ehk nii täiskasvanud kui ka lapsed hakkasid võib-olla rohkem mõtlema lugemise tähtsusele ja vajalikkusele.

13. Milliste negatiivsete ilmingutega puutusite lugemisaastal kokku (raamatukogude sulgemine, töötajate koondamine jne)? Kuidas teie raamatukogus neile vastu seisti? Seda küll ei ole täheldanud, et lugemisaastal oleks oluliselt rohkem lugema hakatud. Lugejad võtsid lugemisaasta mõtte kiiresti omaks, neile meeldis, et lugemisele suuremat tähelepanu pööratakse. Oodatigi rohkem üritusi ja uusi raamatuid. Raamatukogudele kui põhitegijatele oleks võinud rohkem raha eraldada. Raamatuaasta meeldis rohkem. Raamatukogu jaoks on kõik aastad lugemisaastad ja igapäevane töö, mida me teeme, tehakse kõik selle nimel, et lugemishuviline inimene ikka ja jälle raamatukokku tuleks.

14. Mida oleks teie arvates pidanud lugemisaastal tegema teisiti, et see oleks seotud eesmärgi veel paremini täitnud? *vaata koduleht <http://lugemisaasta.ee/lugemisaasta.html> Raamatukogudele kui põhitegijatele oleks võinud rohkem raha eraldada. Raamatukogu jaoks on kõik aastad lugemisaastad, tehakse kõik selle nimel, et lugemishuvi tekiks ja säiliks.

15. Veel arvamusi, ettepanekuid: KÕIK Lugemisaasta meened oleksid pidanud jõudma KÕIKIDESSE raamatukogudesse. Õnnestunud logo ja rahvale meeldisid plakatid, mis olid tuntud inimestega seotud.

Lisa 2

Raamatukogupäevad „Jah lugemisele!“ aastal 2010 sündmused Läänemaal:

Lääne Maakonna Keskraamatukogu (Wiedemanni 14)

19. oktoobril kell 10.00-18.00

Raamatukogupäev „Tuntud inimene raamatukogus“ - lugejaid teenindavad Haapsalu tuntud kodanikud, kes on sellel päeval raamatukoguhoidja rollis

21. oktoobril, lugemissaalis algusega kell 12.00

„Ilmavõrk võrgutab!“ - võimalus tutvuda andmebaasidega ja raamatufondiga

26. oktoobril, algusega kell 17.30 (Kultuurikeskuses Posti 3)

Külas on mitmekülgne mees Margus Konnula alias Contra!

Kuulutati välja 2010. aasta esseekonkurss „Jah lugemisele!“, mille parimaid tunnustati 6. jaanuaril 2011 toimunud kirjandusõhtul „Õõlaenusõ“

Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas (Wiedemanni 11)

19. oktoobril, ettelugemispäev "Tähekesed tähed" lasteaialastele!

25., 26., 27. oktoobril, algusega kell 12.00 (Wiedemanni 11)

Sügisvaheaeg lasteraamatukogus! Meisterdamise – ja jututuba lastele

Kullamaa raamatukogu

okt. - Raamatukogutund "Kadrist" "Videvikuni". Tüdrukute raamatud läbi aegade
 okt. - Raamatukogu ühiskülastus I klassile
 okt. - Kirjandusõhtu " Üks luuletus /raamat/, üks luuletaja /kirjanik/ läbi elu".
 E. Ennole pühendatud õhtu

Kõmsi raamatukogu

20.oktoobril - Vestlusring „Kõige taga oli hirm“. Arutletakse raamatu „Kogu tõde Hirmus-Antsust?“ ja metsavendade varjajate teemal. Külas inimene, kes ka ise varjanud üht Antsu pruutidest.

Kõmsi ja Virtsu raamatukogu (Hanila vald)

Oktoober-november - Raamatukogupäevade ajal algab kahe osaline kirjandusüritus teemal „Mis on noorsoo kirjandus?“

Lihula ja Tuudi raamatukogu koostööna Lihula Valla Raamatukogus

Oktoobris – Algab kodulooürituste sari „Külaelu“.

Tutvustatakse ühe Lihula valla küla ajalugu ja inimesi, lehitsetakse selle paikkonna kohta kirjutatud raamatuid, biograafiaid ja vanu artikleid.

Info: lihula.raamatukogu@lihula.ee

Liivi raamatukogu

22. oktoober – Ettelugemispäev lastele

Metsküla raamatukogu

Toimumiskoht Metsküla rahvamaja

16. oktoober – Kohtumisõhtu „Sõna- ja viisimeister Henry Laks“

Noarootsi raamatukogu

Oktoobris – Raamatukogutund „I ja II klass esimest korda „suures“ raamatukogus

Oru raamatukogu

20.oktoobril Ettelugemispäev Oru Kooli lastele ja lastega. Loeme ette luuletusi ja lugusid ajakirjast "Täheke". Kindlasti on väljas ka näitus "Täheke - 50".

22.oktoobril "Infootsing 2010" suurtele ja väikestele.

Uuemõisa raamatukogu

21. oktoober kell 18.00 Ettelugemisõhtu „Lugemata raamat“. Katkendeid väärtkirjandusest, mis siiani mingil põhjusel pole suurt kasutamist leidnud.

12.3. Läänemaa Muuseum

Läänemaa Muuseumis jätkus intensiivne töö kogude süstematiseerimise ja korrastamise vallas. Läänemaa Muuseumi kogudega on nüüd võimalik tutvuda ka interneti vahendusel, sest alates 2010. aastast on muuseumide infosüsteemil MUIS ka avalik veebikeskkond. Läänemaa Muuseumi koduleht uuenes nii sisu kui kujunduse poolest. Täienes püsiekspositsioon raekojas ja A. Laikmaa majamuuseumis. Eksponeeriti üheksa ajutist näitust raekojas, viis näitust Iloni Imedemaal ja kolm näitust A. Laikmaa majamuuseumis. Ilon Wiklandi tööd on välja pandud aastatel 2010-2012 toimuvatel rändnäitusel. Osaleti 40ne Ilon Wiklandi pildiga Jaapanis toimuvatel näitustel „The World of Astrid Lindgren“. Läänemaa Muuseumi ja selle filiaale külastas 2010. aasta jooksul kokku 21 508 inimest.

Toimusid traditsioonilised üritused – koduloopäev ja suvine ajalookonverents. Ajalookonverents, millega tähistati Haapsalu kuurordi 185. aastapäeva, kujunes rahvusvaheliseks. Ettekannetega esinesid ka muuseumi teadurid. Valmis Läänemaa Muuseumi toimetiste 13. number.

Mitmekesistati koolidele pakutavaid õppeprogramme, sh venekeelseid. Kokku osales Läänemaa Muuseumi muuseumitundides 654 õpilast. Iloni Imedemaal käivitati lugemise ja kuulamise tuba, kus lapsed saavad raamatuid lugeda ja erinevaid muinasjutte kuulata.

2010. aastal jätkus 2009. aastal alustatud talvehooaja eesti rahvuspühade tähistamise programm.

2010. a veebruarist märtsini oli näitusesaalis üleval Tallinna Illustratsioonitriennaalil (TIT) esinenud poola illustraatorite tööde näitus ning aprillis Rootsis elavate eesti laste joonistuste näitus.

15. mail võtsime osa “Muuseumiöö” läbiviimisest.

2010. a suvi oli Iloni Imedemaal teatriteemaline. Kogu suve vältel toimusid erinevad teatriteemalised töötoad – teatrinukkude meisterdamine, dekoratsioonide valmistamine, näomaalingute tegemine ning kogu suve vältel toimus kokku 12 teatrietendust erinevas vanuses lastele. Lavastused pajasid sõprusest ning hoolimisest ja keskkonna hoidmisest. Etendused tõime lavale koostöös lasteteatriga Trumm.

Juunist augustini sai näitusesaalis vaadata ka Jüri Mildebergi näitust.

Septembris avasime Siggie Brynjolfssoni isikunäituse “Siggie maailm”.

2010. a talvehooajal algas programm “8 maailma”, mille raames tutvustasime iga kuu erinevat riiki – selle asukohta, naabreid, kultuuri, ajalugu ning kahel päeval kuus ka ühte sellele riigile omast rahvustoitu.

Oktoobris avasime Ewa ja Pawel Pawlaki näituse. 15.-16. oktoobril toimus koostöös Mürgitusteabe keskusega infopäev, mille raames räägiti lastele ja nende vanematele ohtlikest ainetest, õnnetuste vältimisest ning esmaabi andmisest kemikaalidega kokku puutumisel. 20. oktoobril viis Terviseamet läbi teabepäeva “Toitumine ja hügieen”.

Detsembrist kuni 2011. a jaanuarini oli üleval näitus Viive Noore raamatuillustratsioonidest. Toimus jõuluprogramm lasteaedadele ja koolidele – kaunistati piparkooke, loeti jutte ja meisterdati. 27. detsembril toimus venekeelne jõulupidu lastele koos teatrietenduse ja jõuluprogrammiga.

14. detsembril pidas Iloni Imedemaal taas oma õppepäeva Haapsalu kolledž.

Uue filiaalina lisandus Läänemaa Muuseumile Sidemuuseum mahuka väljapaneku ja kogudega.

Ants Laikmaa majamuuseumis kaasajastati sanitaarruume, remonditi peamaja ja sauna katuseid. Iloni Imedemaal soojustati vahelagi, uuendati vihmavee ärajuhtimise süsteemi ja õuele paigutati müügikiosk koos vajalike kommunikatsioonidega.

Negatiivne oli 2010. aastal tüli kunstnik Ilon Wiklandiga ja sellele järgnenud muuseumi direktori Rea Rausi vallandamine. Muuseumi juhiks määrati Rannarootsi Muuseumi direktori kt Ülo Kalm.

Ilon Wiklandi illustatsioonid alustavad teekonda Jaapanisse. Vajalikele paberitele on just alla kirjutatud.
Vasakult: Eve Otsavel, Rea Raus ja Setsuko Shibata

Neli endist muuseumidirektorit Läänemaa Muuseumi XVII ajalookonverentsil (03.07.2010). Paremalt: Rea Raus (foto tegemise hetkel veel direktor), Õne-Eha Kabrits, Allan Jaarmaa, Talis Vare.

Poola suursaadik Tomasz Chlon ja Haapsalu abilinnapea Andres Rahuvarm Iloni Imedemaal poolapäraseid maiustusi valmistamas.

Ants Laikmaa Majamuuseumi sanitaarremon. "Dušškabiin" hakkab kohe valmis saama

12.4. Aasta 2010 Rannarootsi muuseumis

Aprillis asus Rannarootsi muuseumi direktori kohuseid täitma Ülo Kalm.

Olof Stroh abiga valmis Johannes Ferdinand Luikmilli fotonäitus "Vormsil niisuguseid pilte ei näe", mida on muuseumi külalised saanud nautida ning meenutada 1930. aastate Vormsit.

Christer Widgreni üleskutsule, anda oma panus suvel vabatahtlikuna Rannarootsi muuseumi töös, reageeris kolm inimest. Vabatahtlikuna töötasid kaks nädalat Ove Knekt Soomest ning Rainer Åkerblom Ahvenamaalt ja ühe nädala Mattias Reinholdson Rootsist. Neist kõigist oli muuseumile väga suur abi.

Rannarootsi muuseum osales Väike-Pakri kodukandipäeval ja viis üritusele muuseumis hoiul oleva Väike-Pakri kiriku altarilina, mis lisas üritusele veelgi pidulikkust. Peale üritust toodi altarilina tagasi muuseumi hoiule.

Muuseumi õuel tähistati Evert Taube 125. sünniaastapäeva, kus Alari Tamm ja Jaan Franklin Perlitz tutvustasid tema elulugu ning üheskoos lauldi Evert Taube tuntud laule.

Juuli alguses tähistati Posti-Antsu 135. sünniaastapäeva. Üritusel osales tema pojapoeg Hans Westerblom Kanadast. Kolmeks päevaks oli Österby-Haapsalu laevaliinil käigus muuseumi jaala Vikan, mis väljus Haapsalust igal täistunnil. Esimese reisiga said huvilised saata postitunnis oma tervitused sõpradele üle maailma. Kõik postkaardid said peale spetsiaalselt ürituse tarbeks tellitud postmargi ja tembeldatud muuseumi eritempliga.

Koos muuseumi “neljapäevamemmedega” osalesime Vormsil Rootsi päeval, kus tutvustasime Jorma Fribergi koostatud näitust Vormsi ja mandri vahelisest laevühendusest.

Sügisest said muuseumi “neljapäevamemmed” täiendust. Kui siiani käisid igal neljapäeval muuseumis käsitööd tegemas ja kangast kudumas Agneta Tomingas, Silvi Õismaa, Aino Sillamägi, Silvi-Astrid Mickelin ja Sirje Johannes, siis nüüd käivad lisaks ka Elsa Arjak, Ene Smõslova ja Anu Mätlik. Neljapäevased muuseumi külalised saavad “memmede” käest õppida käsitöö saladusi, vestelda eestirootslaste teemadel ja soovi korral proovida kangastelgedel vaibakudumist. „Memmed“ on meil hästi populaarsed ja teevad tänuväärset tööd.

Tänu suurepärasele informatsioonile Alliklepa külas asuva Pärtle talu kohta sai muuseum omaniku loal juurde oma tegevusaja kõige rikkalikuma esemetekogu, mis ootab läbitöötamist, korrastamist ja arvele võtmist. Tulevikus on muuseumis võimalik korraldada mitu huvitavat näitust, et tutvustada ühe eestirootslaste omanäolise põlistalu mitmesaja aasta pikkust ajalugu. Juta Holst ulatas muuseumile abikäe ning on koos omanik Elsa Arjakuga osa esemeid ja fotosid üle vaadanud ning kirjeldanud. See moodustab vaid väikese osa saadud esemetest.

Septembris osalesid muuseumi töötajad Eva Mägar ja Jorma Friberg Helsingis toimunud nädalasel Silgulaadal ja tutvustasid seal eestirootslaste kultuuripärandit. Rannarootsi muuseumi näitus ja tutvustamine olid huvi keskmes. Soomes oli suureks abiks Aapo Roselius, kes otsis sponsorid ja aitas bürokraatiaga toime tulla ning oli kõik päevad aktiivselt abiks. Silgulaadal osalemine on üks ilus näide väga heast koostööst puulaevaselts Vikaniga, kelle jahta Runbjarn oli Silgulaada üks kütkestavamaid vaatamisväärsusi ja millel toimus põhitegevus. Samuti aitasid eestirootslasi Rootsi Hariduse Seltsi SOV (*Svenska Odlinges Vänner*) poolt tutvustada Margareta Hammerman, Sven Salin ja Christer Widgren ning kultuurinõukogu poolt Uile Kärk-Remes. Muuseumis suvel abiks olnud vabatahtlik Ove Knekt Helsingist oli suureks abiks ka Silgulaadal. Kõik andsid endast parima ning koostöö toimus suurepäraselt.

Septembris toimus muuseumis kohtumine Riigikogu kultuuri- ja majanduskomisjonide liikmetega, kus andsime ülevaate eestirootslaste kultuuripärandist ja muuseumi tegemistest. Tegime ettepaneku taaskäivitada riikliku Rannarootsi programmi loomine, mida juba varasemalt on taotlenud Rootsi Vähemusrahvuse Kultuurinõukogu.

Muuseumiga võttis ühendust perekond Eva ja Bengt Heyman, sooviga toetada muuseumi rahaliselt. Kohtumisel muuseumis tutvustasime neile muuseumi tegevust ja tulevikuplaane. Perekond Heyman otsustas toetada muuseumi tegevust 100 000 rootsi krooniga ja muuseumi arenguks vajalikke investeeringuid 1 000 000 rootsi krooniga. Muuseumile on perekonna tõeliselt suur rahaline toetus väga suureks abiks ja me saame hakata siiani planeeritud sammhaaval ellu viima. Muuseumi siiras tänu neile.

Kevadel teavitas Haapsalu Linnavalitsuse muinsuskaitse peaspetsialist Tõnis Padu muuseumi Sadama tänaval Rannarootsi muuseumi läheduses asuvast vanast kalurite suitsuahjust, millest võiks saada muuseumile põnev eksponaat ja samas aitaks säilitada ning tutvustada kalandusega seonduvaid traditsioone.

Suitsuahju omanikud Tõnis Stamberg ja Mait Saar olid nõus kinkima ahju muuseumile. Ilma omanike suuremeelse otsuseta ei oleks muuseumil täna uhket suitsuahju. Suitsuahju taastamist toetas Einar Hamberg 65 000 krooniga. Õuel asuva võrgukuuri Bastabacka paigaldamist uuele kohale toetasid Riguldi-Noarootsi Kodukandiühing 3 300 krooniga ja Sture Koinberg 3 400 krooniga.

Suitsuahju avas pidulikult Rootsi suursaadik Jan Palmstierna. Selle õnnistasid eelnevalt Rootsi-Mihkli koguduse õpetaja Patrik Göransson ning Lääne praost Tiit Salumäe.

Silgulaat Helsingis oktoober 2010 Foto Jorma Friberg

Suitsuahju õnnistamine Tiit Salumäe ja Patrick Göranssoni poolt 2010 oktoobris Foto Jorma Friberg

Muuseumil oli külastajaid 2324 inimest.

Suur aitäh! Tänu Teile kõigile sai Rannarootsi muuseumi aasta huvitavamaks ja me suutsime üheskoos muuseumi elule anda uue alguse.

12.5. Eesti Kodukaunistamise Ühenduse Läänemaa komisjoni konkursi "Eesti kaunis kodu" 2010. a Läänemaa laureaadid Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtul

Tiiu Randmanni kodu Haapsalus

Tingimused pole siin just soodsad - krunt on väike ja kolmest küljest tänavaga piiratud, neljandas küljes on teine maja – ent kunstnikust perenaine on hubase koduaia loomiseks kasutanud kõiki võimalusi. Nii on istutusala laiendatud ka teisele poole aeda, tänava äärde, värav on punutud sammaldunud okstest.

Juhan Ringbergi maakodu Spithami külas Noarootsi vallas

Mustaks peitsitud hooneid ümbritsevad suured murupinnad, silma paitab hoolitsetud kiviktaimla, kujunduses on rannaküla sümbolina kasutatud laevaköisi, suuremaid ja väiksemaid põllukive, pere noortele on üles pandud väike külakiik. Puhkenurk on laotud paekivist ja seda kõike raamivad uskumatud merevaated.

Toivo Sitsi Kulli-Hansu talu Kelu külas Lihula vallas

Kulli-Hansu on väheseid talusid Kelu külas, kus elatakse ikka veel aasta ringi. Majaesist paekiviga sillutatud jalgteeserva kaunistab põlistalule iseloomulik püsilillepeenar, keldriküngast katab kiviktaimla, lapselastele on rajatud vahva autokujuline liivakast. Pererahva uhkus on suveköök läbipaistva katuse all.

Peeter Kallase ja Liina Kasemetsa Kalli talu Nõva külas Nõva vallas

Kalli talus pole traditsioonilist koduaeda. Majad on peitunud metsa alla. Krunti ümbritsevale roigasaiale on kinnitatud postkastialus ja prussi lõigatud talu visiitkaart. Siia-sinna on tekitatud mõnusaid puhkekohti, lilled on paigutatud kastidesse-amplitesse. Lõkkeplatsile mahub aega veetma terve küla.

13. SPORT

Maakondlikul tasandil teostab riiklikku spordipoliitikat [Lääne maavalitsus](#) (nõunik noorsootöö ja spordi alal). Lääne Maavalitsuse juurde moodustatud [Spordinõukogu](#) koordineerib ja seirab maakonna [spordi arengukava](#) tegevust ([tegevuskava 2011-2013](#)), teeb maavanemale ettepanekuid harrastusspordi riiklike vahendite jaotuse kohta. Spordinõukogu [töökorra](#) kinnitab maavanem.

Sporditöö Läänemaa omavalitsustes on väga erinev, põhiliselt sõltub see antud piirkonna tegijatest. Sporditöötaja ametikoht kohalikes omavalitsustes puudub (va Haapsalu). Paljudes omavalitsustes on sporditöö delegeeritud kohalikule spordiklubile.

Paranenud on Läänemaa spordiga tegelejate koostöövõrgustik. Spordiklubide omaalgatus on vähene. Tõene ülevaade spordiga tegelejate tegelikust arvust puudub. Spordiklubide egiidi all tegutseb Läänemaal u **3230 harrastajat**, nendest u 1100 on naised. Noori harrastajate hulgas on 1645. Need on nn loetud pead. Kui arvestada seda, et Eestis tegeleb liikumisharrastusega 35% elanikkonnast, siis Läänemaal võiks **kogu harrastajate hulk olla umbes 9400-9500 inimest**.

Läänemaa keskseks spordiorganisatsiooniks on Lääne maakonna spordiliit [Läänela](#), mis koordineerib ja korraldab maakonna täiskasvanute sporti. Spordiürituste [kalenderplaanis](#) on kajastatud kõik oluline maakonna sporditegevuses. Maakondlikke noorte spordiüritusi korraldab [Läänemaa Koolispordi Liit](#).

[Läänemaa Spordikoolis](#) tegutsevad mitmete spordialade [treeningrühmad](#). [Haapsalu Purjespordikool](#) asutati 2007. aastal.

Maakondlikke spordiuudiste ja sündmustega saab tutvuda [Läänemaa spordiveebis](#). [Tervise edendamise](#) valdkonnaga saab kursis olla Läänemaa spordiveebi kaudu.

[Eesti Spordiregistri](#) andmetel on Läänemaal [65 spordiklubi](#) ja 3 spordikooli. Kokku treenib nendes 3917 last. Maakonna treenerite registris on 54 kutsetunnistusega [treenerit](#).

Spordirajatiste kaardistamine on pidev protsess. Sellega on Lääne Maavalitsuses tegeletud alates 2003. aasta sügisest. Toimivad rajatised on kantud ka [Eesti Spordiehitiste andmebaasi](#).

Aastaid on spordi vastutusvaldkond tekitanud segadust, et mis asutus mille eest vastutab. Selgituseks erinevate institutsioonide ülesanded valdkonnas.

Spordiseaduse § 2. Spordi korraldamise ja edendamise ülesanne

Sporti korraldavad ja edendavad riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordi-organisatsioonid kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil.

§ 2¹. Maavalitsuse ülesanded spordi korraldamisel ning edendamisel

(1) Maavalitsuse haldamisel olevate spordiehitiste kasutamist korraldab maavanem, kes loob tingimused spordi üldiste arengusuundade elluviimiseks ning esitab koostöös kohaliku omavalitsuse organitega ettepanekuid spordialaste riiklike finantseerimis- ja investeerimisprogrammide väljatöötamiseks.

(2) Maavanem moodustab maavalitsuse juurde nõuandva organina spordinõukogu. Nõukogu töökorra kinnitab maavanem.

Lääne Maavalitsuse juurde moodustatud spordinõukogu on kinnitatud maavanema 02.03.2010 korraldusega nr 48 (11 liiget):

http://www.laanemaa.ee/files/Documents/SN_koosseis_korraldus2010.pdf

Spordinõukogu töökorra on maavanem kinnitanud 19.05.2006. a korraldusega nr 80:

<http://www.laanemaa.ee/?id=5420>

Lääne Maavalitsus – nõuniku ülesanded spordi alal on:

- korraldada riigi kehakultuuri- ja spordipoliitika elluviimist maakonnas;
- koordineerida maakonna tervisespordi programmi elluviimist;
- korraldada maavalitsuse spordialast koostööd ministeeriumide ja teiste valitsusasutuste, maakonna kohalike omavalitsuste, koolide ja spordiorganisatsioonidega;
- osaleda spordialase riikliku statistika koostamisel, analüüsida kehakultuuri ja spordi ning kehalise kasvatuse olukorda maakonnas;
- nõustada maakonna kohalikke omavalitsusi, lasteasutusi ja spordiorganisatsioone spordiküsimustes;
- osaleda maakonna spordialaste riiklike finantseerimis- ja investeerimisprogrammide väljatöötamisel;
- osaleda maavalitsuse spordinõukogu töös, esindada maavalitsust spordiorganisatsioonides, koordineerida Läänemaa kehalise kasvatuse ainenõukogu tööd;
- viia läbi järelevalvet spordivaldkonna programmidele ja projektidele kultuuriministeeriumi poolt eraldatud vahendite sihtotstarbelise kasutamise üle maavanema antud volituste piires.

Maakonna arenduskoda

Maakonna arenduskoda on maavanema juurde moodustatud nõuandva õigusega organ maakonda puudutavate regionaalpoliitiliste otsuste tegemiseks ning oluliste kohalike majandus- ja sotsiaalpartnerite kaasamiseks. Arenduskoja tegevuse eesmärk on laiapõhjalise osaluse tagamine maakonna arendustegevuse kavandamisel ja korraldamisel.

Eri valdkondade kohta ülevaate saamiseks ning informatsiooni pidevaks aktualiseerimiseks on arenduskoja koosseisus kümme teemakoda.

Spordi teemakoja ülesanneteks on:

- valdkondliku arengukava koostamine ning selle elluviimise korraldamine maakonnas;
- valdkonna teemade kajastamine maakonna arengustrateegias;
- strateegias määratud põhimõtete järgimine vastavas valdkonnas;

- valdkonna arenguvajaduste ja arenguvõimaluste jälgimine ning vastavusse viimine;
- valdkonna arenguks saadaolevate ressursside maksimaalne ärakasutamine valdkonna arengu huvides;
- valdkonna prioriteetide määramiseks ja investeringu kava kinnitamiseks ettepanekute tegemine;
- valdkonna arengustrateegia koostamise ja maakonna-planeeringu kaasajastamise protsessis osalemine;
- infopäevad kaks korda aastas, arengukava seire.

Spordiseaduse § 4. Spordiorganisatsioonid

Spordiorganisatsioonid käesoleva seaduse mõistes on:

- 1) **spordiklubi** – eraõiguslik juriidiline isik, mille põhitegevus on spordi arendamine;
- 2) **maakonna spordiliit** – maakonnas tegutsevate spordiklubide ühendus, kes rahvusliku olümpiakomitee liikmena esindab maakonna sporti ja kellel on ainuõigus korraldada maakonna meistrivõistlusi ja anda vastavaid tiitleid.

Lääne Maakonna Spordiliit Läänela

Maakonna spordiliidu ülesanded on järgmised:

1. Maakonna sporditegevuse korraldamine ja koordineerimine

- Maakonna tervikliku võistlussüsteemi kujundamine ja võistluste korraldamine;
- maakonna meistri- ja karikavõistluste korraldamine;
- maakonna suve- ja talimängude ning teiste regionaalsete mängude korraldamine;
- liikumisharrastust stimuleerivate ürituste korraldamine ja koordineerimine (liikumisharrastuse ürituste sarjad);
- ühisprojektide kavandamine ja elluviimine;
- maakonna iga-aastase spordikalendri koostamine ja väljaandmise korraldamine;
- osalemine maakonna sporditegevuse finantseerimise põhimõtete väljatöötamisel;
- maakonna spordiorganisatsioonide ja haridusasutuste abistamine ja nõustamine sporditöö korraldamisel;
- nõupidamiste, seminaride, õppepäevade ja täienduskoolituste korraldamine oma töövaldkonnas (klubide juhid, treenerid, kehalise kasvatuse õpetajad, kohalike omavalitsuste /KOV/ sporditöötajad, harrastajad);
- maakonna aasta parimate sportlaste, treenerite, aktivistide ja spordiklubide valimiste korraldamine;

- üleriigilise treenerite kutsekvalifikatsiooni süsteemi elluviimisele kaasaaitamine;
- nõutavate aruannete tähtaegne esitamine.

2. Koostöö arendamine

- **maakonnasiseselt** – koostöö maavalitsuse, maakonna spordi- ja tervisenõukogu, maakonna tervise (südame) toa, kohalike omavalitsuste ja nende liiduga, koolide ning spordiorganisatsioonidega;
- **üleriigiliselt** – koostöö Kultuuriministeeriumi, Eesti Olümpiakomitee, Eestimaa Spordiliidu Jõud, Eesti Koolispordiliidu, ühenduse Sport Kõigile, spordialaliitude ja teiste spordiorganisatsioonidega.

3. Infokeskuse loomine

Maakonna spordiliit töötab infokeskusena kõigi maakonna spordiorganisatsioonide ja sporditöötajate (kehalise kasvatusõpetajad, treenerid, spordiklubide töötajad jt) ning sportlaste, spordiveteranide, harrastajate, kohtunike, toetajate ja kõigi teiste spordihuviliste jaoks.

- Kodulehekülje omamine, sisustamine ja täiendamine;
- spordivõistluste materjalide (kalenderplaanid, võistlusjuhendid, võistlusprotokollid võistlusmäärused jt) koondamine, koostamine, tutvustamine ja säilitamine;
- spordiliidu tegevusega seotud dokumentide ja ülemaakondlike võistluste võistlusprotokollide arhiveerimise kindlustamine;
- tihe koostöö Eesti Spordiregistri väljaarendamisel (spordiklubide jt spordiorganisatsioonide andmebaas; spordirajatiste ja tervisespordiradade registri pidamine, treenerite ja kehalise kasvatusõpetajate andmebaasi pidamine);
- koostöö maavalitsusega;
- info andmine (noor)sportlaste terviseuuringute korraldamise kohta;
- Eesti Olümpiakomitee (EOK) jt organisatsioonide poolt välja antud spordi- ja liikumisharrastuse teabekirjanduse omamine ja tutvustamine, spordi raamatukogu väljaarendamine;
- liikumisharrastuse vajaduse igakülgne teavitamine maakonna elanike hulgas, „Tervisesportlane, testi ennast!“ elektroonilise süsteemi tutvustamine www.trimmm.ee;
- liikumisharrastuses osalejate nõustamise korraldamine.

Spordiklubid

Spordiklubide register asub veebiaadressil <http://www.eok.ee/klubideregister/index.php?maakond=4>

Klubid tegutsevad vastavalt põhikirjalistele eesmärkidele.

Maakonnas on 2010. aasta lõpu seisuga registris 74 klubi.

Läänemaa Koolispordi Liit

Toimib põhikirjaliste tegevuste järgi.

- Läänemaa Koolispordi Liit ühendab Läänemaal üldhariduskoolide spordiklubisid jt koolispordiga tegelevaid ühendusi koolispordi edendamiseks ning sellealase tegevuse koordineerimiseks.
- Liit määratleb koolispordi kui sportlikku tegevust koolis, koolidevahelisi võistlusi ning teisi sportlikke üritusi, mis toimuvad kooli juhtkonna poolt heakskiidetud kujul.
- Korraldab koolidevahelisi võistlusi maakonnas.
- Paneb kokku võistluskalendri.

Läänemaa spordikoolid (4)

Spordiseaduse § 5. Spordikool

Spordikool on huvikooli seaduse või erakooliseaduse alusel tegutsev asutus.

Läänemaa Spordikool: (http://www.laanesport.ee/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=101&Itemid=156)

- 18 treenerit;
- 8 spordiala (jalgpall, kergejõustik, korvpall, lauatenis, laskmine, maadlus, ujumine, vehklemine).
- Maakonna noortesporti tulemused põhiliselt spordikooli baasil

Haapsalu Purjespordikool (loodud 2008)

Haapsalu Noorte Huvikeskus (võimlemine) <http://www.haapsalunoor.ee/index.php?id=0,81,0,0,1,0>

Haapsalu Tennisekool (loodud 2010)

Omavalitsused

Spordiseaduse § 3. Spordi korraldamine vallas ja linnas

Vallal ja linnal on kohustus:

- 1) määrata kindlaks oma haldusterritooriumil spordiks vajalik maa-ala;
- 2) kinnitada spordiorganisatsioonide valla- või linnaeelarvest toetamise tingimused, kord ja taotluste vormid ning vajaduse korral näha ette omaosaluse tingimused toetuse saamiseks;
- 2¹) toetada eelarveliste vahendite olemasolu korral oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd;
- 3) tagada munitsipaalkoolides tingimused kehalise kasvatuses tundide läbiviimiseks ja soodustada spordiharrastust koolides, spordikoolides ning noortelaagrites;
- 4) määrata oma haldusterritooriumil spordi korraldamisega tegelev teenistuja või määrata need ülesanded mõnele teisele valla või linna ametiasutuse teenistujale;
- 5) informeerida spordiehitise otstarbe muutmise kavatsusest maavalitsust ja Kultuuriministeeriumi.

Mida meenutada aastast 2010

Fotoreportaaž Paliverest 10. jaanuaril 2010

"Kas siin käib mingi võistlus?"... "Ei, see on tavaline suusapühapäev Paliveres!"

Vaatamata krõbedale külmale (Paliveres oli kell 12.00 13 külmakraadi) oli metsaalune täis suusatajaid, kelgutajaid ja lumelaudureid. Parkla oli täis autosid ja loodus oli hingematvalt ilus.

Suusaklubi Sula valmistub Tartu suusamaratoniks, pooled Tartu maratonile registreerunud läänlastest kavatsesid osaleda Estolopeti sarja maratonidel (link kalendrile: <http://www.tartumaraton.ee/indeks.php?sisu=tekst&lang=est>).

Tartu ja Estolopeti suusamaratonidele registreerumine jätkub. Tartu maratonini (sõidetakse klassikalises sõiduviihis) jääb veel harjutamiseks 40 päeva. Vabas tehnikas sõidetava Viru suusamaratonini on jäänud 20 päeva. Seniks kutsus suusaklubi Sula Palivere imekaunisse loodusesse harjutama ja nautima suuskadel liuglemist!

Läänemaa suusakalendrist saate valida omale meelepärase võistluse. <http://www.sula.ee/Voistlused>

Värske suusaradade lumeinfo

Paliveres jalutas, pildistas ja uuris elu 10. jaanuaril Ülle Lass.

Tänati Läänemaa sportlikke peresid

3. veebruaril olid Lääne Maavalitsuse saali kutsutud neli tublit ja sportlikku peret. Kohale tulid nendest perekonnad Ladva (Haapsalust), Orumaa (Nõvalt) ja Aasa (Taeblast).

Sportliku pere valimist korraldanud spordiliit Läänela peasekretär Heikki Sool tänas kõiki peresid ja kinkis neile Läänemaa sporditrioloogia ning meeneplaadi.

Eesti Olümpiakomitee ootab sel aastal ka Läänemaa sportlikumat perekonda Tallinna *International Horse Show*. Nende poolt on majutus 20. märtsist – 21. märtsini Park Hotellis ning nimetatud päevadele võistluste piletid. Samuti on igale perele meenekott. Kuna Soola sõnul on raske kedagi nendest peredest esile tõsta, siis tehti kokkusaamine põnevamaks ning pered tõmbasid loosi. Loosiõnn naeratas perekond Orumaale.

Maavalitsuse nimel innustas peresid ka edaspidi liikumisharrastusega tegelema Ülle Lass.

Tallinna sõidab perekond Orumaa. Foto Ülle Lass

Tartu maratonile registreerus rekordarv läänlasi

08.02.2010

Hea suusatalv on toonud Tartu maratonile rekordarvu registreerunuid. 21. veebruaril sõidab ka Läänemaalt maratonile rekordarv osalejaid – 39 inimest.

Veidi vähem kui kaks nädalat on jäänud käesoleva lumerikka suusatalve tähturituse, 39. Tartu

maratoni toimumiseni. Tartu suusamaratonil sõidab kokku 39 läänlast, mis on Eesti iseseisvusaja suurim osalejate arv Läänemaalt. Neist 29 suusatajat julgeb minna 63 km distantsi proovima,.

Nädalavahetusel toimus Estolopeti suusamaratonide sarja II osavõistlus – 13. Tamsalu-Neeruti maraton 44 km rajal, mis läbiti vabatehnikas ja Läänemaa suusataja Norman Pirk saavutas kõrge, 13. koha, kaotades võitjaks tulnud Priit Naruskile vaid kümne minutiga. Estolopeti sarjas osaleb Läänemaalt kümnekond suusatajat ja järjekordne III etapp – 12. Pannjärve maraton toimub klassikalises tehnikas Jõhvi lähedal Ida-Virumaal. Palivere suusarajad on korras ning saab sõita vaba- ja klassikalises tehnikas. Õige maratonielamuse saab järjekindla harjutamisega.

Meenutus 24. jaanuaril toimunud Palivere maratonist. Foto: Ülle Lass

Haapsalu linn toetab Kaia Kanepit

03.03.2010

Haapsalu Linnavalitsus otsustas toetada 100 000 krooniga veebruari alguses peasponsoriteta jäänud, Haapsalus sündinud ja kasvanud tippennisisti Kaia Kanepit.

„Kuigi ka linna rahaline situatsioon on hetkel pingeline, otsustasime siiski Haapsalule palju kuulsust toonud sportlase karjääri jätkamist toetada,“ selgitas Haapsalu linnapea Urmas Sukles. „Selliseid sportlasi ei ole meil just palju. Kes siis veel peaks Haapsalu linna kodanikku vajalikul hetkel toetama kui mitte kodulinn,“ lisas linnapea.

Suklese sõnul ei ole Haapsalu linna poolt eraldatud summa tippspordi mõttes kuigi suur, samas loodab ta, et Kaia Kanepi saab siiski jätkata maailmatasemel tennisemänguga, innustades sportima noori nii Haapsalus kui mujal Eestis.

Kaia Kanepi sattus rahaliselt keerulisse olukorda käesoleva aasta veebruaris, kui senised

peasponsorid AS Tallink ja AS Infortar taganesid ootamatult sponsorlepingust.

Haapsalu linn koos seitsme tubli firma ja eraisikuga toetas Kaia Kanepit ka 2006. aastal, kui sportlase edasine karjäär oli samuti rahapuudusel katkemas.

Kaia Kanepi on seitsme aasta jooksul olnud Eesti parimate naissportlaste esiviisikus ning aastal 2008 neist parim. Lisaks veel mitmekordne Läänemaa parim naissportlane Kaia Kanepi on hetkel WTA edetabelis 95. kohal, senine elu parim edetabelikoht on 18.

2010. a Leader projektide hindamistulemused

04.03.2010

MTÜ Kodukant Läänemaa (KKLM) hindamiskomisjonile esitati 2010.a jaanuaris hindamiseks kokku 108 toetusetaotlust.

Komisjoni otsuse tegemisel osalesid kõik hindamiskomisjoni 11 liiget.

Toetuse saajate nimekiri moodustus paremusjärjestuse alusel, mille toetuse summa ei ületanud meetme rahastamise eelarvet aasta kohta. Kui taotluse täies ulatuses rahastamine ei olnud võimalik, tegi komisjon toetuse taotlejale osalise rahastamise ettepaneku.

Spordiprojektid said toetust üle 5,5 miljoni krooni!

Toetust said Lääne Vibulaskjad laagriplatsi rajamiseks, samuti laagrite korraldamiseks ja laagriteks vajalike vahendite soetamiseks, Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse elektrivarustuseks vajaliku alajaama ehitamiseks, spordiklubi Haapsalu Tuksi Halli renoveerimiseks (seltsimaja, kultuurimaja/kino taastamine ning küla seltsielu edendamine), jalgrattaklubi Paralepa jalgrattakrosside sarja Marimetsa Kapp korraldusvahendite soetamiseks, Läänemaa orienteerumisklubi Okas elektroonilise märkesüsteemi SPORTIdent soetamiseks, Noarootsi Kardi- ja Autospordiselts kardispordis osalemiseks vajaliku tehnika ja seadmete ostuks; Kullamaa spordiklubi projektile „Terves kehas terve vaim“, FC Risti kohaliku jalgpalliväljaku piirdeaia ehituseks ning jalgpallivärvate soetamiseks.

Kutsehariduskeskuse korvpallurid on Eesti parimad

Kolmapäeval, 31. märtsil Narvas toimunud Eesti Kutsekoolide Spordiliidu (EKKSL) II liiga meistrivõistlustel korvpallis saavutas esikoha Haapsalu Kutsehariduskeskuse (HKHK) võistkond.

Võistkonda kuulusid: **Timo Aavik, Ott Kõiv, Dmitri Tšerepanov, Sander Matteus, Ingmar Treiberk, Siim Ollema, Kaur Männik, Risto Tamm.**

Teisipäeval, 6. aprillil toimusid Pärnus EKKSL meistrivõistlused **sulgpallis**.

Neil võistlustel saavutas tütarlaste arvestuses II koha **Kristiina-Kadi Kasvandik**, noormeeste hulgas tuli 5. kohale **Priit Varul** ning meestöötajate hulgas jäi teiseks HKHK kehalise kasvatusõpetaja **Mehis Ehanurm**.

www.hkhk.edu.ee

Haapsallane Nelli Paju on juunioride maailmameister!

Eesti vehklemisnaiskond esines suurepäraselt aprillis Bakuus toimunud juunioride maailmameistrivõistlusel. Finaalis alistati Ameerika Ühendriigid torgetega 45-29 ja võideti MM-tiitel.

Eesti naiskond, kes vehkles koosseisus Julia Beljajeva, Nelli Paju ja Erika Kirpu (varus Anu Hark), oli avaringis vaba ning alistas järgnevalt Lõuna-Korea, Ukraina ning poolfinaalis Venemaa.

Kirpu ja Paju kõrgete individuaalvõistluse kohtade tõttu alustati võistkondlikku turniiri kuuenda asetusega ja pääseti otse 16 parema hulka, vahendab vehklemisliidu koduleheküljel. Kaheksa hulka jõudmiseks tuli jagu saada Korea esindusest. Kuna korealannad osalevad rahvusvahelistel võistlustel harva, on nende vehklemisstiil tundmatu, mis teeb neist väga ebamugavad vastased. Meie koondislased ei lasknud sellel ennast häirida ning kaotasid üheksast minimatšist vaid kaks ja võtsid kindla 45-34 võidu.

Veerandfinaalis Ukraina vastu jäädi küll taha 13-15. Kuid siis õnnestus Kirpul võita Dzhoan Feybi Bezhurat koguni 7-3 ning sellega viis ta Eesti uuesti juhtima.

Ka teised koondislased näitasid seejärel kindlat vehklemist ja pärast kaptenite matši näitas tabloomeie koondise 45-35 edunumbreid.

Poolfinaal venelannade vastu algas samuti rabadalt, kuid ka seekord suudeti kohtumise kulg ümber pöörata. Seisult 8-10 nuhtles Beljajeva 7-3 Tatiana Andrushinat, siis alistas Paju 3-0 Tatiana Gudovka ning pärast Kirpu 5-2 võitu Andrushina üle ei tekkinud edasipääsejas enam kahtlust. Eestlannad võitsid lõppskooriga 45-38.

Kui neid peaaegu samas koosseisus (Harki asendas Julia Zuikova) 2007. aastal Prahas juunioride Euroopa meistriteks tulid, oli tegemist tõelise üllatusega. Praegu võis head tulemust küll oodata, aga kõige kõrgemat poodiumi astet loodeti vaid salamisi. Alates sellest aastast Tartus koos harjutav koondise tuumik (Beljajeva, Kirpu, Paju) on tegelikult rahvusvaheliselt väga tunnustatud ja medaleid on nad varemgi korjanud. Näiteks on nii Beljajeva kui Kirpu kahekordsed kadettide Euroopa meistrid ja sügisel õnnestus Pajul juunioride EM-ilt pronksmedal koju tuua.

Neidude koondise vanemtreener on Viktor Kirpu (Tartu Kalev), kes on ühtlasi koos Irina Satanenkoga Erika Kirpu isiklikud treenerid. Julia Beljajevat juhendab Natalia Kotova (Tartu Kalev) ning Nelli Pajut on aastaid koolitanud Helen Priinits (*En Garde*).

Läänemaa Tervisetee matkade sari

Läänemaa Tervisetee projekti "Tervisetee seotud looduskeskkonna ja turismitoodete loomine ja arendamine" raames toimus 2010. aastal viis tasuta loodusmatka Läänemaa valdades. Matkadel

tutvuti piirkondade looduse ja kultuurilooga. Risti jalgrattamatk toimus 30. mail. Rattamatk Taebla vallas toimus 26. juunil, Ridala vallas 24. juulil ja jalgsimatk Haapsalus 21. augustil. Ristilt Haapsallu sõidetakse 14. augustil. Matkajuht oli Kristi Suur.

Matkad rahastas Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) Leader programmi toel.

Pildimeenutusi matkadest vaata <http://tervisetee.blogspot.com>

Haapsalu noored purjetajad taas edukad

01.06.2010

Uku Kuusmaa ning Kristina Erisalu saavutasid väga head tulemused Eesti karikavõistluste esimesel etapil.

Saaremaal lõppes Eesti Jahtklubide Liidu (EJL) Olümpiapurjetamise Eesti Karika esimene etapp (Roomassaare regatt). Kolm päeva kestnud võistluste tulemusel selgusid Eesti karikavõistluste avaetapi parimad.

Optimistil on regati üldvõitja Taavi Valter Taveter (Pärnu Jahtklubi), teise koha omanik on Uku Kuusmaa (Haapsalu Purjespordikool /HPSK/) ja kolmandaks tuli Martin Õunap (Saaremaa Merispordi Selts /SMS/). Tüdrukutest osutus tugevaimaks Kristina Erisalu (HPSK), järgnemas Lisanna Unt (Tartu Kalevi Jahtklubi) ja Marie Pihlas (SMS). Võistlejaid oli kokku 42, neist tüdrukute arvestuses viis.

Roomassaare regati korraldas Saaremaa Merispordi Selts koostöös Eesti Jahtklubide Liiduga.

EJL Olümpiapurjetamise Eesti Karikas koosneb viiest regatist noorte- ja olümpiaklassidele. Eesti Karikas algas 28.-30. mail Roomassaare regatiga. Teiseks etapiks on 2.-4. juulil Pirital aset leidvad Kalevi Jahtklubi meistrivõistlused, kolmandaks Tallinna Jahtklubi karikavõistlused Lohusalus 20.-22. augustil. Eelviimane etapp sõidetakse 10.-12. septembril Pärnu Sügisregatil ning viimane 24.-26. septembril Tallinna Nädala regatil.

[Roomassaare regati infolehekülg](#)

[EJL Olümpiapurjetamise Eesti Karika infolehekülg](#)

Läänemaa XVII suvemängud võitis Ridala

Suurte valdade arvestuses oli teine Lihula ja kolmas Taebla. Väikeste valdade grupis tuli võitjaks üldarvestuses teiseks tulnud Risti. Hinnatava teise koha sai Martna ja kolmanda Nõva.

Suvemängude eesmärk on propageerida tervislikke, füüsiliselt arendavaid eluviise ja süvendada maakonna elanikes sportlikke harjumusi ning selgitada välja tugevamad ning sportlikumad omavalitsused kavasolevatel aladel.

Läänemaa suvemänge korraldab Spordiliit Läänela.

Suvemängude finaalvõistlused toimusid **12. juunil Haapsalu staadionil**. Ilmataat soosis igati suvemänge, päeva teisel poolel paistis natuke päikestki.

Kavas olid kergejõustik, pendelteatejooks, võrkpall meestele ja naistele, köievedu, ujumine, jahilaskmine, jalgrattakross ja juhtkonna petank.

[Protokoll](#)

Palivere Turismi- ja Tervisekeskuse rajamise mõte hakkab teoks saama

19.08.2010

SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus esitas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele projektitaotluse „Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse (TTSK) arendamine“.

Juba 2005. aastast alates on toimunud hulgaliselt ettevalmistusi selleks, et ka Läänemaale rajada korralik tervisespordikeskus. Nüüd ollakse sealmaal, et on vaja ehitustöödega juba käesoleva aasta sügisest alustada.

Palivere TTSK väljaarendamine annab puuetega inimestele võimaluse sportida. Seda enam, et Haapsalul ja tema lähipiirkonnal (sh rajataval Palivere TTSK-l) on suur potentsiaal erivajadustega inimeste sportlike suurürituste korraldamiseks ja kogemused puudega inimeste eest hoolitsemisel.

Paraku puudub võimalus teha midagi looduses, sportimiseks kohandatud keskkonnas väljaspool linnakeskkonda. Tähtis on arvestada puudega inimeste sportimisvõimaluste infrastruktuuri loomisel ka vabas õhus liikumise aladega. Palivere TTSK eesmärgiks on teha koostööd erinevate taastusravikeskustega, et luua puuetega inimestele paremad võimalused rehabilitatsiooniks. Läbi rekreatiivsete tegevuste annab projekt lisaväärtust puuetega inimeste vaba aja võimaluste mitmekesistamisele ja aitab pakkuda kvaliteetset ja konkurentsivõimelist taastusravi teenust puuetega inimeste maksimaalse iseseisvuse saavutamiseks ja ühiskonda integreerimiseks. Koostöö hakkab toimuma Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsioonikeskusega ja Eesti Invaspordi Liiduga. Huvi ja toetust on näidanud ka Palivere Laste- ja Noortekodu spordiõpetajad.

Pikajalamäel Paliveres on küll olemas erineva pikkusega valgustamata liikumisrajad, piknikuplatsid, läheduses on matkarajad, kuid see on ebapiisav, arvestades piirkonna looduslike võimalusi, ressursse ja kompetentsi.

Esimese etapi kogumaht on üle 25 miljoni krooni. Omafinantseering kaetakse koostööpartnerite: Kultuuriministeriumi, Taebla vallavalitsuse, SA Eesti Terviserajad kaasabil. Arendusprojekti esimese etapi sisse mahuvad teenindushoone (ilma majutuse osata), mäekeskus koos lumelaua-, kelgu- ja lumerõngarajaga, staadion spordimängude korraldamiseks, valgustatud suusa- ja liikumisrada, valgustatud asfaltkattega terviserada ja keskuse juurdepääsutee ning parklad.

Kusagil Eestis (va Tehvandi) pole aga sellist vaateplatvormi – suusahüppemäe konstruktsioonil on

see vaatamisväärsus omaette. Tulevikuarenduses siiski otsitakse vahendeid ka hüppemäe rakendamiseks ja kohtunike torni rajamiseks. Projektirahaga muretsetakse veel vajaminevat tehnikat suusa- ja liikumisradade hooldamiseks ning spordiinventari laenutamiseks (sh liikumispuudega inimestele suusakelgud, millele suvehooajal saab rullikud alla panna) ja rajatakse kunstlume tootmise võimalus.

Kindlasti ei tasu arvata, et keskuse valmides rõhk talveajale jääb. Tegutsemisvõimalusi hakkab seal ka kevadest sügiseni palju olema.

Keskuse valgustatud suusarajal saab aga suusatada lume olemasolu korral juba eeloleval talvel. Rajatava keskuse elektrienergiaga varustamiseks rajatav alajaam valmib sügiseks. Selleks saadi toetust Leader programmist. Valgustatud suusarada pikkusega 1,4 km on kavandatud rajada eelseisvaks talveperioodiks ja seda aitab ehitada SA Eesti Terviserajad.

Paraku on EASi otsus projekti mitte toetada muutnud Palivere arendamise plaane. Siht säilib, kuid arendamine on võimalik väiksemate osade kaupa.

Palivere arengutest saab lugeda <http://paliverekeskus.eu>

Jalgpalli EM-finaalturniir Haapsalus

UEFA täitevkomitee kinnitas oma 5. oktoobri koosolekul, et Eesti Jalgpalli Liit (EJL) korraldab 2012. aastal kuni 19-aastaste noormeeste Euroopa meistrivõistluste finaalsuuna.

Tegemist on mitmes mõttes ajaloolise otsusega: tegu saab olema esimese jalgpalli EM-finaalturniiriga Eestis ning ühtlasi saame näha Eesti jalgpallikoondist EM-finaalturniiril mängimas.

Finaalturniirile kvalifitseerub kokku 8 koondist ning turniir peetakse esialgsete plaanide kohaselt 2012. aasta juulis Tallinnas, Rakveres ja **Haapsalus**.

"2012. aasta kuni 19-aastaste Euroopa meistrivõistluste finaalsuuna korraldamine on esimene samm Eesti Jalgpalli Liidu plaanist tuua Eestisse tippvõistlusi," lausus EJLi president Aivar Pohlak. "Soovijaid võistluse korraldamiseks oli 12 ja suurimad konkurendid meile Portugal ja Kreeka, meie eelistamine kinnitab Eesti Jalgpalli Liidu ja Eesti noortejalgpalli positsioonide olulist muutumist Euroopa jalgpallikaardil."

"Turniir toob Eestisse parimad Euroopa noorjalgpallurid, kellest osadel on taskus lepingud tippklubidega, Eurospordi otseülekanded kõikidelt mängudelt annavad küllap ka panuse Eesti tutvustamisele maailmas - see kõik on oluline laiemaltki kui jalgpallilises mõttes," lisas ta.

EJLi pressiteenistus 627 9960; efa@jalgpall.ee

Spordiliit valis uue tegevjuhi

2. detsembril valis Lääne Maakonna Spordiliit Läänela uue tegevjuhi. Konkursi võitis Madis Sarik.

Madis Sarik on 45aastane, elab Kiideva külas, on ettevõtja ja õpetaja Haapsalu Kustehariduskeskuses, Ridala valla volikogu aseesimees ja arenduskomisjoni esimees ning kuulub Läänemaa Arenduskeskuse nõukogusse. Omab müügi-, turustus-, projekti-, logistika- ja arendusjuhi töökogemust. Kiideva küla külavanemana on Madis Sarik seotud paljude investeringuprojektide läbiviimisega (sh on ta Panga küla Mäemõisa terviseraja ettevalmistuse ja ehituse projektimeeskonna liige). Madis Sarik on viinud läbi palju laste spordi-, töö- ja puhkelaagreid. Omab kogemusi spordiklubi loomisel.

Madis Sariku arvates tuleb spordiharrastus rohkem linnast välja viia, et kogu Läänemaast saaks üle Eesti tuntud suur rekreatsiooni ala. Arvestades Läänemaa looduskoosluse ressursse, tuleks neid rohkem ära kasutada tervisespordi edendamiseks. Väga oluliseks peab Madis Sarik koostöö tugevdamist ühistegevuse korraldamisel. Madis Sarik on lõpetanud Tallinna Pedagoogika Ülikooli 1992. aastal.

Trükist ilmus “Läänemaa spordi biograafiline leksikon”

Trükist ilmus “Läänemaa spordi biograafiline leksikon”, mille koostas Heikki Sool ja toimetas Tiit Lääne.

Leksikonis on leidnud koha 245 Läänemaaga seotud tuntud inimest, kes on olnud edukad rahvusvahelistel võistlustel või tulnud Eesti meistriks, samuti need, kes tegelenud sporditööga vähemalt üle kahekümne aasta ja kellel on märkimisväärne koht Läänemaa spordiajaloo.

Leksikoni esitlus toimus 21. detsembril kell 14.00 Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas.

Palivere valgustatud rada sai valmis

Läänemaal on põhjust õnnelik olla. Viimase maakonnana on ka meil nüüd oma valgustatud suusarada.

Raja pikkus on peaaegu 1,4 km. Alates 20. detsembrist on kõikidel huvilistel võimalus valgustatud rajal suuski proovida iga päev kell 16.00-21.00.

Suusarada avati ametlikult suusapeoga 15. jaanuaril 2011. aastal.

Suusapeol anti üle Läänemaa spordipremia Juhan Lukkile, kelle panus liikumisharrastuse arendamisele on ülioluline. Ta on Palivere liikumisradade tõeline hing.

Juhan Lukk oli ka hea stiilinäide aastatetagusest suusamoest.

Stiilinäited rajalt:

Vallavanem ja maavanem

Kui pole suusaajalugu, siis saab ju peole tulla pidulikult rahvariideseelikus!

Fotod Ülle Lass

Stilseim finišeerija oli Aivar Leht. Lastevõistluses olid võitjad kõik. Naistest oli parim Kelly Klippberg ja meestest Tarvi Viik.

Valgustatud raja ehitust aitasid finantseerida SA Eesti Terviserajad, Kultuuriministeerium, AS Est-Trans Kaubaveod ja Taebla vald.

Tehti kokkuvõtteid spordiaastast 2010

Üle mitme aasta toimus Läänemaal taas spordikonverents. 7. jaanuaril 2011 tehti kokkuvõtteid spordiaastast 2010. Spordikonverentsil sai kuulda, mis maakonnas tehakse ja planeeritakse. Konverentsile järgneval pidulikul osal tunnustati parimaid sportlasi ja spordi eestvedajaid.

Spordikonverentsil Uuemõisa mõisas andis maavanem Neeme Suur ülevaate spordi toimimisest Läänemaal. Ettekandes algatatud põhilisem murekoht oli treeneri palk ja see teema leidis käsitlemist veel mitme järgneva esineja jutus.

Ülle Lass tegi kokkuvõtteid saabunud tagasisidest maakonna spordi arengukava osas ning tundis heameelt selle üle, et kõik omavalitsused on oma arengukavades spordi arendamisele mõelnud. Koostöös omavalitsuste ja spordiklubidega loodetakse jaanuari lõpuks maakonna spordi kolme järgneva aasta arengusuunad paika saada.

Ülle Erman rääkis omavalitsuste rollist spordi arendajatena alates seadusparagrahvidest kuni valla hea tahteni välja. Spordirahvast kutsus ta üles kasutama maksimaalselt seda, mis täna juba olemas on. Samuti toonitas ta, et omavalitsus ei suuda kõike kinni maksta. Spordiliidu tegevjuht Heikki Sool andis ülevaate suurematest ettevõtmistest 2010. aastal ning tutvustas saabunud aasta plaane.

Ettekanne sisaldas ka rahalist ülevaadet ja ettepanekuid toetuste jagamiseks. Lauri Luik rääkis 11. novembril 2010. aastal Nokia Kontserdimajas toimunud VII Eesti Spordi Kongressil kuuldust. Esineja mainis ringiraha tagasitoomist, treenerite sotsiaalsete garantiide tagamisest, spordi rahade korrigeerimisest, spordiklubide võimalusest sarnaselt huvikoolidele lapse õppemaksust tulumaksu tagastamisele, saavutussportlaste garantiidest. Samuti arvas Lauri Luik, et senisest enam peaks kontrollima vahendite suunamist ehitistele.

Hele Leek-Ambur tutvustas maakonna terviseprofiili ja andis ülevaate turvalisuse teemakoja tegevustest ja tulemustest. Terviseprofiili dokument, mis kirjeldab maakonda tervise aspektist lähtuvalt – rahvastiku tervisenäitajad, tervisepoliitika, võimalused, mis on positiivne, mis probleemne.

Hea oli tõdeda, et maakonna elanike terviseteadlikkus on tõusnud ja inimesed väärtustavad enam enda ja oma perekonna tervist.

Pärast seminari kogunesid kõik spordihuvilised Uuemõisa valgesse saali, et kuulutada välja maakonna parimad sportlased ja anda üle spordipreemiad.

Tunnustati spordi eestvedajaid

Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp on häid treenereid ja spordiorganisaatoreid mitmel moel tunnustanud juba aastaid. 2006. aastal töötas Läänemaa spordinõukogu välja reglemendi, mille kohaselt antakse igal aastal välja spordi aastapreemiad.

2010. aasta tegemiste eest said spordipreemia Marina Vallik, Juhan Lukk, Sten Priinits, Jaan Saviir, Helen Priinits ja Paavo Veermäe.

Marina Vallik on Läänemaa Spordikooli treener – aasta õpetaja 2010. Haapsalu veekeskuses õpetab ta nii algajaid kui edasijõudnuid, ka spordikooli õpilasi. Läänemaa Spordikooli õpilased on tulnud medalitele ujumise võistlussarjas Sõbrakesed ja rahvusvahelisel võistlusel Tartu Kevad. 2010. aastal saadi Hollandis (Almeres) viie riigi väikelinnade ujumisvõistlusel 10 medalit.

Pilt Marina Vallik

Juhan Lukk – treener, rajameister ja pikaajaline suusataja.

Juhan Lukk omab Läänemaal ainukesena murdmaasuusatamise treeneri litsentsi. Tegutseb suusaklubis Sula treenerina ja Palivere liikumisradade hooldajana vabast tahtest põhitöö kõrvalt. Oli 2010. a Palivere suusamaratoni eestvedaja ja korraldaja. 2010. aasta juunis Paliveres korraldatud Pikajala rattakross tõi Jussile kui rajameistrile veelgi tähelepanu: rada oli piisavalt eripalgeline, tehniline, ärev ja võimas, et Läänemaad soovib avastada Eesti maratonide sari, kes ühte etappi 2011. aastal just Pikajalamäel korraldada soovib.

Foto Ülle Lass

Sten Priinitsat peeti preemia vääriliseks 2010. aastal saavutatud sportlike tulemuste eest: head kohad MK etappidel.

Pilt Facebook

Jaan Saviiri võib maakonna „spordipärliks" nimetada küll. Tema eestvedamisel on kaheksast etapist koosnev Rakser Marimetsa Kapp oma osalejate arvu suurendanud 2010. aastal 49%. Paralepa jalgrattaklubi asus peakorraldajaks 2009. aastal kui senine korraldaja Marimetsa Sõprade Selts taandus. Jaani eestvedamisel toimusid 2010. aastal veel Haapsalu X Rattaralli, Haapsalu V Triatlon ja Läänemaa nelikürituste sari.

Pilt www.paralepa.ee

Helen Priinitsa entusiastlik treeneritööle pühendumine on andnud suure panuse Läänemaa spordi edendamisse. 2010. aastal jõudsid tiitlivõistlustel poodiumile tema õpilased Nelli Paju ja Katrina Lehis.

Helen Priinits vasakult kolmas (Facebook)

Paavo Veermäe on Lihula valla spordielu eestvedaja sõna otseses mõttes. Ta on kuulunud Lihula valla spordiklubi juhatusse juba 10 aastat. Ta on spordiüritustel osalenud võistlejana, kohtunikuna ja kommentaatorina. Alati osaleb ta Lihula vallas toimuvate spordivõistluste korraldamisel.

Paavo Veermäe Lihula triatloni korraldamas. Pilt Lihula Vallavalitsus

Läänemaa spordinõukogu kuulutab välja konkursi Läänemaa spordipreemia kandidaatide leidmiseks igal aastal novembris. Lääne maavalitsus esitab taotluse spordipreemiate väljaandmiseks Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupile, kes teeb lõpliku otsuse. Spordinõukogu ettepanekuid on ekspertgrupp alati aktsepteerinud.

Spordipreemiad anti kätte 7. jaanuaril spordiliit Läänela korraldatud parimate sportlaste

Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupi kontaktisiku Marju Viitmaa poolt.

Parimad spordis

Parima võistkonna nominendid:

MK satelliitturniiri meeskonnavõistluse 2. koht (Sten Priinits, Tõnis Rennu, Rainer Mark, Henry Pähn);

Haapsalu lauatennise meeskond (Dirk Schöbe, Heikki Sool, Timo Teras, Nikolai Kenin) Eesti MV I-liiga 1. koht;

jaht Edasi meeskond (kapten Koit Pauts, Jüri Raagma, Sulev Oolup, Garry Vasser) Eesti MV 1. koht, Eesti KV 1. koht;

püstolinaiskond (spordipüstol 30+30) Eesti MV 1. koht (Küllike Latik, Triin Kuusik, Triin Roosfeldt-Allas);

En Garde naiskond (Kristiina Kuusk, Nelli Paju, Katrina Lehis, Elena Koit) Eesti MV epee naiskonnavõistluse 1. koht.

Parim võistkond 2010 – Eesti meeskond (läänlased) MM epee meeskonnavõistluse 9. koht (Nikolai Novosjolov, Sten Priinits, Marno Allika ja Tõnis Rennu)

Parim seenior (mees) nominendid:

Vello Kuhi

Heikki Sool

Kalev Teder

Meesseenior 2010 – Aap Uspenski (veteranide MM, kreeka-rooma maadluses kuni 45 aastaste, kuni 130 kg kaaluvate hulgast 3. koht)

Aap Uspenski parimate sportlaste vastuvõtul. Foto Ülle Lass

Parim seenior (naine) nominendid:

Milvi Vendla

Ainu Aavik

Margis Sein

Naisseenior 2010 – Anneli Aru (veteranide EM kergejõustikus D35 10 km käimine 3. koht)

Anneli Aru Läänemaa parimate sportlaste vastuvõtul. Foto Ülle Lass

Parima noore sportlase (neiu) nominendid:

Anett Vilipuu

Mari Mahoni

Kristiina Seiton

Katrina Lehis

Aasta noorsportlane (neiu) 2010 – Nelli Paju (juunioride MM-il Bakuus epee naiskonnavõistluse 1. koht; Eesti MV epee naiskonnavõistluse 1. koht)Nelli Paju parimate sportlaste vastuvõtul.

Foto: Ülle Lass

Parima noore sportlase (noormees) nominendid:

Karl Kaustel
Peeter Turnau

Aasta noorsportlane (noormees) 2010 – Ottomar Ladva (noorte EM 20 – U14, kiirmale 1. koht; noorte EM 17 – U14, väikmale 2. koht; noorte EM 32 – kiirmale superfinaal 3. koht)

Parima naissportlase nominendid:

Nelli Paju
Kristiina Seiton
Ulrika Tulp
Triin Kuusik
Kristina Kuusk

Parim naissportlane 2010 – Kaia Kanepi (WTA Tour (Palermo) üksikmäng 1. koht; Wimbledon üksikmäng QF; US Open üksikmäng QF; Fed Cup Maailmaliiga Eesti naiskond)

Kaia Kanepi tennis(Facebook)

Parima meessportlase nominendid:

Ottomar Ladva
Marno Allika
Vaiko Vooremaa
Romet Priimägi
Tõnis Sahk
Sten Priinits

Parim meessportlane 2010 – Nikolai Novosjolov (MM Pariis, epee 1. koht; MK etapp Tallinn, epee 1. koht; MK üld, 3 koht; Põhjamaade MV, Helsingi 1. koht)

Nikolai Novosjolov Läänemaa parimate sportlaste austamisel. Foto Ülle Lass

Veel fakte...

Ajalehe Lääne Elu 2010. a artikleid sirvides leiab infot, et

- Noarootsi poiss Kairo Kivi on Eesti parim kardisõitja;
- Vaiko Vooremaa saavutas tubli 7.koha EM-il;
- algas universaalhalli ehitus;
- Haapsalu krossisõitja Reio Engman oli MM-i kümnes;
- kaks Läänemaa neidu FC Flora naiskonnas ja Eesti jalgpallikoondises;
- USA-s kannab staadion Taeblast pärit Roosi nime;
- noor ratsutaja Katriin Sirak kerkis Eesti parimate sekka;
- ETV 10 olümpiastardis oli Kristo Simulask viies;
- Haapsalu poiss Robin Villem Erisalu tuli Soome purjetamismeistriks;
- Haapsalu vehklemine sai 60 ja tenniseklubi Promenaad 20;
- Toimusid muudatused korvpallimängus – 1. oktoobrist kehtivaid reegleid mõjutas USA korvpalliliiga NBA –hakkame väljakuid ümber joonima.

14. HARIDUS

14.1. LÄÄNEMAA KOOLIEELSED LASTEASUTUSED

Nr	Lasteaed	Omanik	Aadress	Juhataja	Lapsi *
1.	Kullamaa	Kullamaa vald	Kullamaa vald	Imbi Post	28
2.	Kõmsi	Hanila vald	Hanila sjk	Maret Orulepa	32
3.	Lihula	Lihula vald	Aia 4, Lihula	Anne Ööpik	89
4.	Linnamäe	Oru vald	Linnamäe, Oru vald	Marika Prik	32
5.	Martna	Martna vald	Martna vald	Marju Kasterpalu	20
6.	Noarootsi	Noarootsi vald	Pürksi sjk, Noarootsi vald	Hella Koort	27
7.	Palivere	Taebala vald	Raba 2, Palivere	Tiiu Schneider	51
8.	Päikesejänku	Haapsalu linn	Endla 9, Haapsalu	Karin Lilles	112
9.	Pääsupesa	Haapsalu linn	Niine 5, Haapsalu	Maarika Aru	118
10.	Ridala	Ridala vald	Sinalepa sjk, Ridala vald	Lea Tuusov	45
11.	Risti	Risti vald	Tallinna mnt 6, Risti	Aili Randalu	31
13.	Taebala	Taebala vald	Nurme 37, Taebala	Vilja Raamat	71
14.	Tareke	Haapsalu linn	Põllu 6, Haapsalu	Anne Leikmaa	110
15.	Tõruke	Haapsalu linn	Wiedemanni 12, Haapsalu	Lilja Paesüld	110
16.	Uuemõisa	Ridala vald	Tallinna mnt 83, Ridala vald	Maia Tohver	41
17.	Vikerkaar	Haapsalu linn	Lihula mnt 13, Haapsalu	Vivian Hallik	112
18.	Virtsu	Hanila vald	Virtsu, Hanila vald	Airi Aavik	21
19.	Vormsi	Vormsi vald	Vormsi vald	Meeme Veisson	8

* laste arv seisuga 1. oktoober 2010. a

14.2. LÄÄNEMAA KOOLID

Nr	Kool	Koolijuht	Õpilasi	Klassikomplekte
Algkoolid				
1	1 Haapsalu Linna Algkool	Malle Õiglas	216	14
2	2 Kõmsi Lasteaed-alkool	Maret Orulepa	25	2
3	3 Metsküla Algkool	Pille Kaisel	16	2
4	4 Tuudi Algkool	Inga Rennit	17	2
5	5 Uuemõisa Lasteaed-alkool	Maia Tohver	122	6
6	6 Vatla Põhikool (6-kl algkool)	Helju Viikmann	23	2
Gümnaasiumid				
7	1 Haapsalu Gümnaasium	Andres Ammas	630	26
8	2 Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasium	Vladimir Padama	110	
9	3 Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium	Leini Vahtras	382	14
10	4 Kullamaa Keskkool	Meelis Välis	183	12
11	5 Lihula Gümnaasium	Peep Susi	228	14
12	6 Noarootsi Gümnaasium (rk)*	Laine Belovas	160	6
13	7 Taebala Gümnaasium	Jaanus Mägi	220	13

Põhikoolid					
14	1	Haapsalu Nikolai Kool	Aive Saadjärv	113	8
15	2	Kasari Põhikool	Karin Saare	41	5
16	3	Martna Põhikool	Tiit Aedmäe	61	5
17	4	Noarootsi Kool	Hella Koort	68	6
18	5	Nõva Põhikool	Virve Tauts	21	5
19	6	Oru Kool	Andres Kampmann	69	8
20	7	Palivere Põhikool	Tõnis Peikel	92	9
21	8	Ridala Põhikool	Lea Tuusov	94	8
22	9	Risti Põhikool	Argo Roos	62	5
23	10	Virtsu Kool	Airi Aavik	54	6
24	11	Vormsi Lasteaed-põhikool	Meeme Veisson	16	3
Erikoolid					
25	1	Haapsalu Sanatoorne Internaatkool (rk*)	Jaak Paesüld	113	16
26	2	Vidruka Kool (rk*)	Kristi Kivipuur	52	5
Kutsekoolid					
27	1	Haapsalu Kutsehariduskeskus (rk*)	Ingrid Danilov	815	
Kõrgkoolid					
28	1	TLÜ Haapsalu Kolledž (rk*)	Eve Eisenschmidt	321	

*riigikool

2010. a septembri seisuga

Läänemaa aastate õpetaja

Vaike Ilves	Lihula Gümnaasium
Ella Hargats	Risti Põhikool
Tiiu Kammiste	Haapsalu Gümnaasium
Laine Vesker	Virtsu Põhikool, Kõmsi Lasteaed-algkool
Tiia Tamm	Oru Kool
Selma Holts	Noarootsi Gümnaasium
Ülle Kübarsepp	Nõva Põhikool
Mare Kuusk	Haapsalu Lasteaed Pääsupesa
Luule Meister	Haapsalu Lasteaed Tõruke

Aasta õpetaja 2010

Viire Hints	Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja
-------------	--

Läänemaa aasta õpetaja

Eda Aavik	Lihula Gümnaasium
Anne Heimann	Risti Põhikool
Ruth Kampmann	Haapsalu Gümnaasium
Margit Kiivit	Oru Kool
Kristi Kivipuur	Vidruka Kool
Elle Oruste	Haapsalu Gümnaasium

Piret Paabo	Martna Põhikool
Lehti Padu	Haapsalu Gümnaasium
Meelis Põhako	Virtsu Põhikool
Ervin Rannik	Kullamaa Keskkool
Jukka Johannes Sahlgren	Noarootsi Gümnaasium
Iren Sieberk	Lihula Gümnaasium
Virve Tauts	Nõva Põhikool
Marje Ninep	Haapsalu Lasteaed Pääsupesa
Kaie Raudkivi	Lihula Lasteaed
Riima Velbre	Haapsalu Lasteaed Tareke
Marina Vallik	Läänemaa Spordikool

Noored õpetajad 2010

Siiri Karm	Noarootsi Kooli ja Uuemõisa Algkooli logopeed, lõpetas TÜ eripedagoogika
Minni Paap	Lasteaia Vikerkaar lasteaiaõpetaja, lõpetas Rakvere Kolledži, alushariduse pedagoog
Gerda Saame	Lihula lasteaiaõpetaja, lõpetas Rakvere Kolledži, alushariduse pedagoog

Medalistid 2010

Kuldmedal

Robert Pirk*	Haapsalu Gümnaasium
Laur Palm*	Lihula Gümnaasium
Triinu Trossmann	Lihula Gümnaasium
Vassili Rõlin*	Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium
Mirjam Savioja	Noarootsi Gümnaasium
Julija Bolšakova*	Noarootsi Gümnaasium
Roberta Melts	Noarootsi Gümnaasium

Hõbemedal

Jekaterina Bolšakova	Noarootsi Gümnaasium
Anneliis Aavik	Noarootsi Gümnaasium
Mariana Köster	Noarootsi Gümnaasium
Kadi-Ell Tähiste	Noarootsi Gümnaasium
Maarja Hein	Haapsalu Gümnaasium
Mari-Liis Tilk	Haapsalu Gümnaasium
Roger Timberg	Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium

Parimad lõpetajad

Mirje Sims	Haapsalu Kutsehariduskeskus
Maria Veski	Haapsalu Kutsehariduskeskus
Veiko Vainu	Haapsalu Kutsehariduskeskus
Katrin Seppel	TLÜ Haapsalu Kolledž

* kutsuti Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtule

Aineolümpiaadide võitjad

Nr	eesnimi	perekonna nimi	kool	kl	aine	koht	õpetaja	koht vaba-riigis
1	Mikk	Räli	Taebla G	7.	geograafia	I	Sirje Viita	
2	Marius	Saak	Haapsalu G	7.	geograafia	II	Reet Tuisk	
3	Rimo	Mändla	Haapsalu G	7.	geograafia	III	Reet Tuisk	
4	Raivo	Riiel	Haapsalu G	8.	geograafia	I	Reet Tuisk	
5	Evelin	Palu	Palivere PK	8.	geograafia	II	Margit Ülevaino	
6	Jürgen	Hints	Haapsalu G	8.	geograafia	III	Reet Tuisk	
7	Kerttu	Simulask	Haapsalu G	9.	geograafia	I	Reet Tuisk	
8	Aleksandra	Koel	Haapsalu G	9.	geograafia	II	Reet Tuisk	
9	Kaarel	Karolin	Haapsalu G	9.	geograafia	III-IV	Reet Tuisk	
10	Kristina	Naudi	Haapsalu WG	9.	geograafia	III-IV	Imbi Raudkivi	
11	Sander	Pukk	Haapsalu G	G	geograafia	I	Reet Tuisk	
12	Markus	Raudkivi	Haapsalu G	G	geograafia	II	Reet Tuisk	
13	Katriin	Pirk	Haapsalu G	G	geograafia	III	Reet Tuisk	
14	Jüri	Türkei	Haapsalu G	G	saksa keel	I	Elle Oruste	III
15	Aleksander	Viiret	Haapsalu LA	6.	bioloogia	I	Viive Karnau	
16	Piia -Katriina	Vaan	Kasari PK	6.	bioloogia	II	Marje Loide	
17	Gerhard	Murro	Oru Kool	6.	bioloogia	III	Margit Kiivit	
18	Karl	Kaisel	Virtsu PK	7.	bioloogia	I	Meelis Põhako	
19	Elina	Laas	Haapsalu G	7.	bioloogia	II	Triinu Karolin	
20	Kristjan	Tiitsma	Oru Kool	7.	bioloogia	III	Margit Kiivit	
21	Ingrid	Tamberg	Noarootsi K	8.	bioloogia	I	Kaie Karpa	
22	Janne	Graf	Haapsalu G	8.	bioloogia	II	Inna Särel	
23	Joel	Karjane	Haapsalu WG	8.	bioloogia	III	Merike Bauman	
24	Aleksandra	Koel	Haapsalu G	9.	bioloogia	I	Triinu Karolin	
25	Kaarel	Karolin	Haapsalu G	9.	bioloogia	II	Triinu Karolin	
26	Kertu	Simulask	Haapsalu G	9.	bioloogia	III	Triinu Karolin	
27	Markus	Raudkivi	Haapsalu G	11.	bioloogia	I	Triinu Karolin	
28	Roger	Timberg	Haapsalu WG	12.	bioloogia	II	Merike Bauman	
29	Robert	Pirk	Haapsalu G	12.	bioloogia	III	Triinu Karolin	
30	Karmo	Kuurberg	Haapsalu G	G	füüsika	I	Kristi Jaaniste	
31	Kert	Ojasoo	Taebla G	9.	füüsika	I	Jaanus Mägi	
32	Kertu	Kiivit	Uuemõisa A	4.	matemaatika	I	Imbi Mäepere	
33	Piia	Tomingas	Uuemõisa A	4.	matemaatika	II	Imbi Mäepere	
34	Margus	Paaliste	Oru Kool	4.	matemaatika	III	Merlin Roosi	
35	Elisabeth	Fofilov	Haapsalu G	5.	matemaatika	I	Lehti Padu	
36	Ketlin	Valgenberg	Haapsalu G	5.	matemaatika	II	Lehti Padu	

37	Mattias	Pajumets	Metsküla A	5.	matemaatika	III	Pille Kaisel	
38	Kaarel	Koel	Haapsalu G	6.	matemaatika	I	Ruth Kampmann	
39	Greete	Siirmann	Uuemõisa A	6.	matemaatika	II	Sirje Sinitskaja	
40	Margit	Paat	Haapsalu LA	6.	matemaatika	III	Merle Moumets	
41	Jelizaveta	Varankina	Haapsalu G	7.	matemaatika	I	Lea Liht	
42	Laura	Mihk	Haapsalu G	7.	matemaatika	II	Ülle Lumeste	
43	Kaidi	Kiisküla	Haapsalu WG	7.	matemaatika	III-IV	Evi Riivits	
44	Karl	Kaisel	Virtsu PK	7.	matemaatika	III-IV	Siivi Jõgi	
45	Evelin	Palu	Palivere PK	8.	matemaatika	I	Signe Saviir	
46	Heini	Heinlaid	Lihula G	8.	matemaatika	II-III	Elve Sikk	
47	Jürgen- Heinrich	Hints	Haapsalu G	8.	matemaatika	II-III	Ülle Lumeste	
48	Johannes	Vatsfeldt	Virtsu PK	9.	matemaatika	I	Siivi Jõgi	
49	Kert	Ojasoo	Taebla G	9.	matemaatika	II-III	Reet Kasemets	
50	Egert	Indres	Lihula G	9.	matemaatika	II-III	Andres Arumäe	
51	Karmo	Kuurberg	Haapsalu G	10.	matemaatika	I	Natalia Vizgalina	
52	Reigo	Roos	Haapsalu WG	10.	matemaatika	II	Evi Riivits	
53	Silver	Saul	Haapsalu WG	10.	matemaatika	III	Viire Hints	
54	Tarvo	Tohver	Haapsalu G	11.	matemaatika	I	Ülle Lumeste	
55	Roger	Timberg	Haapsalu W G	12.	matemaatika		Viire Hints	
56	Mattias	Pajumets	Metsküla AK	5.	ajalugu	I	Pille Kaisel	
57	Andero	Aruksaar	Kullamaa KK	6.	ajalugu	II	Ervin Rannik	
58	Kertu	Ilves	Haapsalu LAK	6.	ajalugu	III-IV	Anne Vaarpuu	
59	Kertu	Orul	Haapsalu G	6.	ajalugu	III-IV	Ülle Lobjakas	
60	Tõnis	Kirsipuu	Kullamaa KK	7.	ajalugu	I	Ervin Rannik	
61	Mikk	Räli	Taebla G	7.	ajalugu	II	Anneli Lõuna	
62	Aleks	Korolenko	Haapsalu W G	7.	ajalugu	III-IV	Kalle Lõuna	
63	Karl Gustav	Kallasmaa	Haapsalu G	7.	ajalugu	III-IV	Ülle Lobjakas	
64	Merili	Nõmmisto	Haapsalu WG	8.	ajalugu	I	Kalle Lõuna	
65	Allar	Õunapuu	Haapsalu WG	8.	ajalugu	II	Kalle Lõuna	
66	Taivo	Leesment	Haapsalu WG	8.	ajalugu	III	Kalle Lõuna	
67	Kenneth	Rivis	Haapsalu WG	9.	ajalugu	I	Kalle Lõuna	
68	Bert	Rotberg	Haapsalu WG	9.	ajalugu	II	Kalle Lõuna	
69	Mirjam	Remma	Risti PK	9.	ajalugu	III	Piret Reimann	
70	Katriin	Pirk	Haapsalu G		ajalugu	I	Anne Mahoni	
71	Simo	Sepp	Haapsalu G		ajalugu	I	Anne Mahoni	
72	Ariina	Haug	Kullamaa KK		ajalugu	II	Ervin Rannik	
73	Kristo	Klementi	Kullamaa KK		ajalugu	I-II	Ervin Rannik	
74	Helen	Suitsberg	Haapsalu G		ajalugu	I-II	Anne Mahoni	
75	Harri	Puskar	Haapsalu WG		ajalugu	III	Kalle Lõuna	
76	Ingrid	Tamberg	Noarootsi K	8.	keemia	I	Ülo Meerits	

77	Maria	Malk	Virtsu PK	8.	keemia	II	Siivi Jõgi	
78	Anna-Pauliina	Aavik	Virtsu PK	8	keemia	III	Siivi Jõgi	
79	Eha	Põhako	Virtsu PK	9.	keemia	I	Siivi Jõgi	
80	Kertu	Viigipuu	Risti PK	9.	keemia	II	Liis Rüü	
81	Evelin	Tamm	Kullamaa KK	9.	keemia	III	Meelis Välis	
82	Henrik	Palm	Lihula G	10.	keemia	I	Hillar Laos	
83	Markus	Raudkivi	Haapsalu G	11.	keemia	I	Ülle Rääli	
84	Hanna	Sein	Haapsalu W G	8.	saksa keel	I	Embi Hunt	
85	Joel	Karjane	Haapsalu W G	8.	saksa keel	II	Embi Hunt	
86	Cathleen	Rajatamm	Haapsalu G	8.	saksa keel	III	Aida Sarrapik	
87	Fred-Martin	Mägi	Tuudi AK	6.	inglise keel	I	Meelike Naris	
88	Mattias	Pajumets	Metsküla A	6.	inglise keel	II	Pille Kaisel	
89	Enari	Felman	Haapsalu G	6.	inglise keel	III	Riina Soodam	
90	Kaarel	Koel	Haapsalu G	6.	vene keel	I	Jelena Turevitš	
91	Brita	Kaljuvere	Haapsalu G	6.	vene keel	II	Jelena Turevitš	
92	Grete	Jõgisaar	Haapsalu G	6.	vene keel	III	Jelena Turevitš	
93	Anett	Tohver	Haapsalu G	7.	vene keel	I	Marianne Samm	
94	Jemima	Laanem	Haapsalu G	7.	vene keel	II	Jelena Turevitš	
95	Kätlin	Reinik	Martna PK	7.	vene keel	III	Järvi Kimst	
96	Jaanus	Annus	Haapsalu G	8.	vene keel	I	Jelena Turevitš	
97	Tiina	Lõhmus	Haapsalu G	7.	eesti keel	I	Taimi Vilta	
98	Kaidi	Kiisküla	Haapsalu W G	7.	eesti keel	II	Kersti Arov	
99	Paula	Palmiste	Palivere PK	7.	eesti keel	III	Margit Ülevaino	
100	Ingrid	Tamberg	Noarootsi K	8.	eesti keel	I	Anita Arst	
101	Anni	Rahuvarm	Haapsalu W G	8.	eesti keel	II	Ingrid Laasi	
102	Hanna	Sein	Haapsalu WG	8.	eesti keel	III	Maret Järveots	
103	Elisabet	Kalamees	Haapsalu WG	9.	eesti keel	I	Ingrid Laasi	
104	Karina	Kohava	Lihula G	9.	eesti keel	II	Merje Kask	
105	Kertu	Viigipuu	Risti PK	9.	eesti keel	III	Marina Laurits	
106	Liisa	Koemets	Noarootsi G	10.	eesti keel	I	Kadi Kivilo	
107	Leel	Jaer-Eer	Taebla G	10.	eesti keel	II	Tiina Prank	
108	Merje	Viigand	Haapsalu G	10.	eesti keel	III	Taimi Vilta	
109	Erik-Hans	Sepp	Noarootsi G	11.	eesti keel	I	Anita Arst	
110	Evelin	Permanson	Noarootsi G	11.	eesti keel	II	Anita Arst	
111	Jüri	Türkei	Haapsalu G	11.	eesti keel	III-IV	Mall Kahar	
112	Silvia	Urgas	Haapsalu WG	11.	eesti keel	III-IV	Maret Järveots	
113	Kristi	Suur	Haapsalu G	12.	eesti keel	I	Tiia Toomsalu	
114	Kustas	Seimann	Kullamaa KK	6.	terviseõpetus	I	Mai Jõevee	
115	Stina	Veek	Virtsu PK	6.	terviseõpetus	II	Heli Riive	
116	Andreas	Peikel	Oru Kool	6.	terviseõpetus	III	Edita Luik	

117	Ingrid	Tamberg	Noarootsi K	8.	kunstiõpetus	I	Alar Uus	
118	Katariina	Peksar	Lihula G	8.	kunstiõpetus	II	Maris Roost	
119	Heini	Heinlaid	Lihula G	8.	kunstiõpetus	III	Maris Roost	
120	Kaarel	Koel	Haapsalu G	6.	õpioskused	I v	Ruth Kampmann	
121	Ari Kristjan	Tervonen	Haapsalu G	6.	õpioskused	I v		
122	Grete	Lehema	Haapsalu G	6.	õpioskused	I v		
123	Grete	Jõgisäär	Haapsalu G	6.	õpioskused	I v		
124	Kertu	Orul	Haapsalu G	6.	õpioskused	I v		
125	Alari	Nuut	Virtsu PK	1.	pranglimine	I	Tiina Markus	VIII
126	Anna Maria	Õun	Uuemõisa AK	2.	pranglimine	I	Ene Küünarpuu	
127	Joel	Oberschneider	Tuudi AK	3.	pranglimine	I	Inga Rennit	
128	Kertu	Kiivit	Kullamaa KK	4.	pranglimine	I	Imbi Mäepere	
129	Elisabeth	Fofilov	Haapsalu G	5.	pranglimine	I	Lehti Padu	VIII
130	Kaarel	Koel	Haapsalu G	6.	pranglimine	I	Ruth Kampmann	I
131	Jaanika	Teppan	Lihula G	7.	pranglimine	I	Jaanika Uusman	VI
132	Kaspar	Kaisel	Lihula G	8.	pranglimine	I	Pille Kaisel	VI
133	Ann	Lember	Haapsalu W G	9.	pranglimine	I	Viire Hints	
134	Kristo	Kaarest	Haapsalu G	7.	pranglimine	II	Lea Liht	IX
135	Kristjan	Tervonen	Haapsalu G	6.	pranglimine	II	Ruth Kampmann	X
136	Mattias	Pajumets	Metsküla AK	5.	pranglimine	II	Pille Kaisel	
137	Johanna	Õun	Uuemõisa AK	6.	pranglimine	II	Sirje Sinitskaja	II
138	Madli	Vatsfeldt	Virtsu PK	5.	NUPUTA	I v	Tiina Markus	
139	Ragnar	Raud	Virtsu PK	5.	NUPUTA	I v	Tiina Markus	
140	Kerli	Heilu	Virtsu PK	6.	NUPUTA	I v	Siivi Jõgi	
141	Stina	Veek	Virtsu PK	6.	NUPUTA	I v	Siivi Jõgi	
142	Stiven	Fjodorov	Haapsalu G	7.	NUPUTA	I v	Ülle Lumeste	
143	Maarius	Saak	Haapsalu G	7.	NUPUTA	I v	Ülle Lumeste	
144	Anett	Tohver	Haapsalu G	7.	NUPUTA	I v	Ülle Lumeste	
145	Kaarel	Koel	Haapsalu G	6.	NUPUTA	I v	Ruth Kampmann	
146	Ketlin	Valgenberg	Haapsalu G	5.	NUPUTA	I v	Lehti Padu	
147	Mattias	Pajumets	Metsküla A	5.	NUPUTA	I v	Pille Kaisel	
148	Kaidi	Kiisküla	Haapsalu W G	7.	NUPUTA	I v	Evi Riivits	
149	Eero	Eks	Uuemõisa AK	4.	kirjandus	I v	Imbi Mäepere	
151	Piia	Tomingas	Uuemõisa AK	4.	kirjandus	I v		
152	Anne -Mai	Runtal	Uuemõisa AK	4.	kirjandus	I v		
153	Rain	Kaldas	Haapsalu G	8.	„Keele aeg“		Triinu Suitsberg	VII

154	Rika-Johanna	Uusen	Haapsalu LA	6.	„Keele aeg“		Kirsti Saluäär	IX
155	Klaus Martin	Vare	Haapsalu LA	3.	eesti keel	I	Tuuli Sein	
156	Karolin	Palu	Palivere PK	3.	eesti keel	II	Evelin Palmiste	
157	Miko	Sein	Uuemõisa AK	3.	eesti keel	III	Aire Oruste	
158	Andres	Robam	HWG		arvutimeister	I v	Martin Tereping	
159	Oliver	Laidroo	HWG		arvutimeister	I v		
160	Sten	Anderson	HWG		arvutimeister	I v		
161	Kaarel	Kisant	HWG		arvutimeister	I v		
162	Sander-Siim	Murik	HWG		arvutimeister	I v		
163	Andero	Samelselg	HWG		mälumäng		Heinar Tuuulberg	VI v
164	Silvia	Urgas	HWG		mälumäng			VI v
165	Kaarel	Lumeste	HWG		mälumäng			VI v

E. Enno nimelise etluskonkursi parimad aastal 2010

I – III kl

Marlene Schwindt	Haapsalu linna algkool I kl
Cevor Tikerpuu	Uuemõisa algkool II kl
Maria Allkivi	Haapsalu gümnaasium II kl
Märten Mattias Rääli	Oru kool II kl
Iris Kivisäk	Palivere põhikool III kl

Äramärkimist leidsid:

Luise-Maria Tombak	Uuemõisa algkool I kl
Mariliis Kaer	Haapsalu gümnaasium I kl
Kati Olesk	Haapsalu linna algkool II kl
Kariina Sarapuu	Uuemõisa algkool II kl
Laura Lepik	Lihula gümnaasium II kl
Vadim Konov	Haapsalu gümnaasium III kl
Mattias Ristmägi	Taebla gümnaasium III kl

IV – VI kl

Stiven Radzиковski	Haapsalu linna algkool IV kl
Jennifer Marisse Cohen	Haapsalu linna algkool IV kl
Hanna Ring	Haapsalu gümnaasium IV kl
Hans Joosep Jõgisalu	Haapsalu linna algkool V kl
Lisete Ulla	Haapsalu gümnaasium V kl

Äramärkimist leidsid:

Piia Tomingas	Uuemõisa algkool IV kl
Garol Plans	Taebla gümnaasium IV kl
Kerstin Nurme	Risti põhikool V kl

Elvis Tammet	Kullamaa keskkool V kl
Hanna Tammet	Taebla gümnaasium V kl
Sander Jökk	Taebla gümnaasium V kl
Marili Sinimeri	Haapsalu linna algkool VI kl

VII – IX kl

Merily Kisant	Haapsalu gümnaasium VII kl
Eva-Maria Brock	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium VII kl
Sander Jürgenson	Haapsalu Sanatoorne internaatkool IX kl

Äramärkimist leidsid:

Grete Grauberg	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium VII kl
Imbi Esko	Kasari põhikool VIII kl
Ann Lember	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium IX kl
Kristina Naudi	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium IX kl

X - XII kl

Remo Nee	Haapsalu gümnaasium X kl
Andero Samelselg	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium XI kl
Laura Niils	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium XI kl
Jörgen Läänerand	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium XII kl

Äramärkimist leidsid:

Henrik Palm	Lihula gümnaasium X kl
Ruth Olenko	Haapsalu Wiedemanni gümnaasium X kl
Eveli Stahelstrauch	Taebla gümnaasium XII kl

E. Enno omaloomingukonkursi parimad 2010. a**Võistluse teema „Mina ja loodus“**

Sel aastal oodati luuletusi ja lugusid, mis mahuksid looduse teema alla, mis räägiksid unustamatutest kohtumistest imepärase loodusega.

Põhikooli õpilased kirjutasid lugusid loodusest, gümnaasiumiõpilased aga luuletusi.

Sel aastal esitati 96 omaloomingulist lugu ja luuletust.

Žürii (Krista Kumberg ja Mati Puhm) otsustas, et 2010. aasta E. Enno nimelise omaloomingukonkursi võitjad on:

I-III kl (14 tööd)

Mario Konks Oru kool II kl	„Lugu oravapojast“
Mikk Naar Oru kool II kl	„Minu rebased“
Hanna Seenemaa Uuemõisa algkool I kl	„Kevade ootus“

IV-VI kl (12 tööd)

Sebastian Lehis Haapsalu gümni V kl
Piia Tomingas Uuemõisa algkool IV kl

„Kummaline sõber“
„Kevade saabumine“

Äramärgitud:

Johanna Õun Uuemõisa algkool VI kl

„Õnnelik juhus“

VII-IX kl (45 tööd)

Kaarel Karolin Haapsalu gümni IX kl
Riimo Rogenbaum Kasari põhikool VIII kl
Aleksandra Koel Haapsalu gümni IX kl

„Voolav ime“
„Lõputu talv“
„Lapsepõlve oja“

X-XII kl (25 tööd)

Neveli Niit Wiedemanni gümni X kl
Anna Regina Kalk Haapsalu gümni X kl

„Mis siis kui taevas oleks meri“
„Mu Kevad“

Äramärgitud:

Mihkel Rammu Lihula gümni X kl
Vidruka Kooli 2010. aasta tegevusaruanne

„Kevad metsas“

Vidruka Kool

Eesmärgid:

1. Haapsalu Gümnaasiumi koosseisus olevate toimetuleku- ja hooldusklasside ülevõtmine Vidruka Kooli koosseisu.
2. Õpimotivatsiooni tekitamine.
3. Tervislike eluviiside propageerimine.

Alus: Vidruka Kooli 2009/2010 üldtööplaan

1. Õpetamise ja õppetöö valdkond

- 2010. aasta alguses oli koolis õpilasi kokku 40, klasse 6 komplekti, neist 1 toimetulekuklass ja 5 abiõppekava järgi õppivate õpilaste klassid. Veebruari alguses liitusid Vidruka Kooliga Haapsalu Gümnaasiumi koosseisu kuuluvad toimetuleku- ja hooldusklassid. Toimetulekuklassis käib 14 õpilast ja hooldusklassis 12 õpilast. Klasse on 4 komplekti, neist 3 toimetulekuklassi ja 1 hooldusklass. Aasta keskmine õpilaste arv 50, õpilaskodus 24.
- Tervisekuu koolis – filmid, külas Punane Rist, vahetundidel juur- ja puuviljad. Läbiv teema koolis on tervislike eluviiside propageerimine.
- Viidi läbi vabariiklik toimetulekupäev.
- Toimus Edgar Valteri 80. sünniaastapäevale pühendatud ürituste nädal.

- Õue õppetundide aktiivne läbiviimine ja maastikumängud looduses.
- Õppimistundide rakendamine õppetöö parandamiseks ja aine kinnistamiseks.
- Õppematerjalide koostamine ja töövahendite hankimine.
- IT õppimine ja interneti kasutamine õppetöös.
- Igal kevadel toimub „Looduskaitse nädal“, käiakse riigimetsas puid istutamas ja rohimas.
- Vabatahtlikud viivad lastega läbi loovusringi.
- MTÜ Naerata Ometi annetas koolile raamatuid.
- Kooli parimate tunnustamiseks korraldati reis Kullametsa viburajale.
- Kooli spordiväljaku korrastamine õpilaste ja sponsorfirma Volvo Estoniaga.
- Toimus koostöö Haapsalu Kutsehariduskeskuse, Vana-Vigala Tehnika-Teeninduskooli, Vaeküla Kooli, Urvaste Kooli, Kallemäe Kooli ja Kaelase Kooliga.
- Osaleti Lääne Politseiprefektuuri Haapsalu osakonna projektis „Eeskujulik liikleja“.
- Osaleti kooliteatrite festivalil Savilind Viljandis, Eesti Eriolümpia (EEO) bowlingu meistrivõistlustel, EEO Rahvuslikel Suvemängudel Urvaste Koolis, EEO liikumisaktiivsuse päeval Kiigemetsa Koolis, EEO ujumisvõistlused Tamsalus.
- Lastevanemate üldkoosolekul toimus temaatiline loeng „Tuleohutus kodus“.

2. Juhtimine

- Sisehindamise aruande koostamine ja esitamine;
- Haapsalu Gümnaasiumi toimetuleku- ja hooldusklasside ülevõtmine. Lepingu sõlmimine Haapsalu Linnavalitsusega ja Haapsalu Lastekoduga;
- Vidruka Kooli töökorralduse reeglite kinnitamine;
- Vidruka Kooli koolituspoliitika kinnitamine;
- uue riigikooli nõukogu moodustamine;
- 1. juulist toimus üldhariduskoolide raamatupidamise tsentraliseerimine, seoses sellega kadus koolis raamatupidaja ametikoht. Loodi finantsisti ametikoht, mis on oma olemasolu õigustanud;
- õppe- ja kasvatustöö kokkuvõtted;
- Haridus- ja Teadusministeeriumist külas kantsler, abikantsler ja osakondade juhid tutvumaks kooli üldseisundiga ning kooli visioonidega;
- hariduse sõbra ja toetaja auhinnale esitasime AS-i Ensto Ensek;
- aastainventuuride läbiviimine;

- vastavalt Lääne maavanema õiendile 11.11.2010. a nr 186 tehti Vidruka Koolis läbiviidud temaatilise riikliku järelevalve käigus ettekirjutus: koostada kooli arengukava – tähtaeg 1. september 2011. a, tagada pedagoogide vastavus kvalifikatsiooninõuetele – tähtaeg 1. september 2011. a, pedagoogide atesteerimisel lähtuda atesteerimise aluseks olevatest nõuetest – tähtaeg 1. september 2011. a.

3. Töö personaliga

- 2010. a ametikohtade keskmine oli 40,018. Ametikohtade arv on suurenenud võrreldes 2009. a 8,558 võrra.
- Vidruka Kooli aasta õpetajaks nimetati Kristi Kivipuur.
- Eestimaa õpib ja tänab 2010 – õppeasutuse eestvedaja ja arendaja auhinnale on esitatud Vidruka Kooli direktor Kristi Kivipuur.
- Ametikohtade loomine õpilaste vajadustest lähtuvalt.
- Infominutite läbiviimine igal esmaspäeval kiirendab oluliselt õige ja operatiivse info jõudmist pedagoogideni.
- Läbi on viidud arenguevestlused pedagoogidega ja töötajatega. Näeme vajadust uuendada arenguevestluste vorme.
- Väljakuulutatud konkursi tulemusel sai 2010/2011 õa tööle võetud kaks poiste puutööõpetuse õpetajat ja täiskohaga kasvataja.
- Toimusid koolisisesed koolitused: 60 tundi arvutikoolitust „Digitiiiger“, 8-tunnine seksuaalkasvatuse teemaline koolitus.
- Tasemekoolitusel Tallinna Ülikoolis käib üks inimene.
- Kaks pedagoogi osales projektipõhiselt 160-tunnisel mentorikoolitusel.
- Direktor, õppe- ja kasvatusalajuhataja ja huvijuht alustasid 240 tundi kestava ÕKVA programmi sisehindamise koolitust. Koolitused toimuvad Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) programmi „Õppekvaliteedi parendamine õppeasutuste sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi arendamise kaudu“ (ÕKVA) raames.
- Lisaks toimusid erinevad teabepäevad, koolitused õpetajatele, kasvatajatele ja teistele personali liikmetele.

4. Majandustegevus

- Koolimajas remonditi klassiruumid poiste puutöö tundideks ja samuti õppe- ja kasvatusalajuhataja kabinet, seoses sellega muretseti puiduklassi 8 puidutööpinkki á 1936,72 krooni, mootorsaag 4075,10 krooni ja lihvpink 3158,75 krooni. Osteti õppevahendiks

saematerjali 7920 krooni eest.

- AS Riigi Kinnisvara soojustas ja pani ka uue voodri õpilaskodu fassaadile, samuti paigaldas õpilaskodu trepikodadesse uued tulekindlad rauduksed.
- Septembris sõlmitud Elioni/EMT vahel sideteenuste raamleping. See on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt korraldatud hankeleping. Tulemuseks on suur rahaline kokkuvõtte sideteenuste pealt.
- SPA hotell Laine annetas õpilaskodule kardinaid ja päevatekke. Erasisikutelt saadi annetuseks kontori- ja elutoamööblit.
- Oktoobris toimus koolimaja I korruse keskküttesüsteemi trassi remont 22 748 krooni ulatuses.
- Vastavalt Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esinduse õpilaskodu ruumide inspekteerimise aktile nr 166 (10.11.2010.a) on maja amortiseerunud ja vajab remonti.
- Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esinduse poolt teostatud joogivee mikrobioloogilisel analüüsimisel selgus, et joogivesi ületab fluoriidide osas märgatavas ulatuses kehtestatud piirnorme.

Seletuskiri 2010. aasta eelarve kasutamise kohta.

<u>1. Vidruka Kooli aasta eelarve:</u>	6 415 936	
	kulu kokku:	tegelik kulu
millest: õpilaste sõidusoodustuseks	45 000	37 127
personalikuluks	4 799 600	
majanduskuluks	157 1336	
õppekuluks	132 924	
toitlustamiseks	315 000	
õppelaenu kustutamine+ maksud	26 958	
<u>2. 2010. aasta eelarvesse saadud tulud ja tehtud kulud:</u>		
sellest majandustegevusest laekumised	164 950	
<u>3. Toetused</u>		
Haapsalu Gümnaasiumi toimetuleku- ja hooldusklasside ülevõtmisega finantseerimiseks antud rahalised vahendid	1 085 311	
Annetati lastele raha kunsti ja käsitöö materjalide soetamiseks soomlaste vabakoguduse poolt	6 385,20	
Viljandi Maavalitsus ujumise algõpetus	2 295	

Hinnang sisekontrollisüsteemile

Kooli juhina hindan asutuse sisekontrollisüsteemi parandamist vajavaks. Sisekontrollisüsteem on toimiv läbi üldtööplaani, töötajate, õpilaste ja lapsevanemate arenguvestluste kokkuvõtete.

Aasta lõpuks valmis kooli sisehindamise aruanne. Valdkonniti töötasime läbi õppe- ja kasvatusprotsessi, eestvedamise ja juhtimise, personalijuhtimise, koostöö huvigruppidega, ressursside juhtimise. Parendusvaldkondade tulemused on aluseks uue arengukava 2011 - 2013 koostamisel.

Õppeaasta lõpus esitavad klassijuhatajad, rühmade kasvatajad, huvijuht, ringijuhid ja raamatukoguhoidja oma õppeaasta kokkuvõtted saavutustest või vajakajäämistest. Kokkuvõtete tulemusel püstitame uue õppeaasta eesmärgid.

Riskide koondaruandest ilmnes sügisesele, et asutuse suurteks riskideks on: õpilaste arvu vähenemine, õpilaskodu väga halb seisukord (maja külm, hallitus seintel ning lagedel), külm koolimaja ning palju kasutamata pinda koolis ja õpilaskodus.

Suvemängud Urvastes

Nõiapidu 29.04.2010

Fotod Kristi Kivipuur

14.3. Haapsalu Kutsehariduskeskus (HKHK)

Haapsalu Kutsehariduskeskuse (HKHK) juhtkond

Ingrid Danilov	direktor
Ülle Ojamäe	õppedirektor
Aile Nõupuu	arendusdirektor
Marju Heldema	kutseõppekoordinaator
Marelle Möll	äriteeninduse osakonna juhataja
Uve Uustalu	ehitus-puidu-käsitöö osakonna juhataja
Enna Kallasvee	majutus-toitlustusosakonna juhataja
Jaanis Samberk	majandusjuhataja
Kaja Kaus	pearaamatupidaja

Koolikeskkond ja inimesed

Koolis õppis 2010. a ligi **800 õpilast**. Astangu Kutserehabilitatsioonikeskuses õpib neist 25 õpilast. Lisaks läbisid 380 täiskasvanud õppijat kooli täiend- ja ümberõppekursused. Töötajaid oli 106, neist õpetajaid 63. Õpilastest on pooled Läänemaalt ja ligi neljandik Harjumaalt, lisaks käib meil koolis noori Pärnu-, Rapla- ja Hiiumaalt.

Kooli põhitegevuseks on esmase kutseõppe korraldamine, mis toimub 8 erinevas koolitusvaldkonnas 17 erialal. Õpiraskustega ja erivajadustega õpilastele on avatud 6 õpperühma.

Häid praktiseerimisvõimalusi ja teenuseid väljapoole pakub HKHK **toitlustuskompleks**, kus teeninduserialade õpilased kogenud õpetajate juhendamisel valmistavad tähtpäevalaudu ja korraldavad *catering*-teenust väljapool koolimaja. Kool on avatud ka **konverentsiteenuste** pakkujana. Õpilaskodu toimib suviti kui **Suvehostel**, mis pakub majutust Haapsalu külalistele ning on ühtlasi majutusteeninduse õpilaste üheks praktikabaasiks.

Vabal ajal on õpilastel võimalus mitmekülgseks tegevuseks – töötavad huvi- ja spordiringid, tegutseb õpilasesindus. Pidevalt toimuvad õpilasüritused. Vabal ajal kasutavad õpilased aktiivselt kooli jõusaale. Kool osaleb aktiivselt maakondlikel ja vabariiklikel spordivõistlustel, kust on kogutud mitmeid auhinnalisi kohti.

Erialad

Baasharidus	Eriala	Õppetöö kestus aastates	Lõpetajad 2010	Vastuvõtt 2010
Põhiharidus	Ehitusviimistlus	3	20	17
	Üldehitus	3	37	19
	Kokk	3,5	16	51
	Majutusteenindus	3	24	30
	Tisler	3	14	19
	Rahvuslik tekstiil	3	4	-
	Arvutiteenindus (Astangu kutserehabilitatsioonikeskuses / KRK/)	3,5	3	-
	Tarkvara ja andmebaaside haldus (Astangu KRK)	3	-	17
	Arvutiteenindus (arvutid ja arvutivõrgud)	3,5	15	23
Põhiharidus lihtsustatud õppekava alusel	Kodumajandus	3	10	12
	Ehitusviimistlus	3	7	-
	Üldehitus	3	-	4

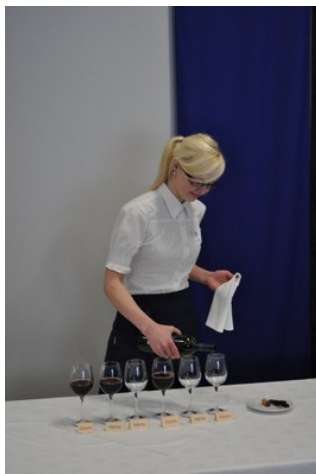
Põhihariduseta, koolikohustusliku ea ületanud õpilased	Abikokk	1	-	8
	Üldehitus	2	-	8
Keskharidus	Majutusteenuste korraldus	1	-	22
	Mööblirestauraator	2	-	26
	Kinnisvarahooldus	2	-	18
	Tekstiilitöö	2	14	29
	Majandusarvestus	2	22	28
	Loodusturismi korraldus	2	15	24
	Toitlustusteenindus	2	-	20
	Arvutiteenindus (Astangu KRK)	3	6	-

Kutsevõistlused

Iga aastaga on kasvanud HKHK õpilaste osavõtt vabariiklikest ja rahvusvahelistest võistlustest ning tihti on õpilased neil võistlustel saavutanud ka märkimisväärsed tulemusi. 2010. aastal võitsid Marvin Alp ja Krestina Õun Kuresaares kokavõistlustel 1. ja 2. koha. Kristel Klee ja Maria Veski said vabariiklikel toateenindajate kutsevõistlustel Kuressaares 2. koha. Aleksander Kask pälvis mööblitiserite kutsevõistlustel Võrus 3. koha.

Lisaks sellele korraldas kool ise aastal 2010 juba neljandat korda vabariiklikud noorte ehituspuseppade võistlused.

Juba 2008. aastast korraldab Haapsalu Kutsehariduskeskus populaarset arvutivõistlust HKHK *Lan Party* – suur arvutimängude pidu, kus arvutimäng käib mitu ööd-päeva jutti.

Rahvusvaheline koostöö

Erinevate Euroopa Liidu arendus- ja koostööprojektide raames on paljud õpetajad ja õpilased saanud külastada välisriikide kutsekoole ja praktiseerida Euroopas. Lisaks pikaajalistele sidemetele Soome ja Saksa kutsekoolidega on loodud mitmeid kontakte Leedu, Läti, Itaalia, Hispaania, Sloveenia, Taani, Rootsi ja Prantsusmaa koolidega.

Näiteks käisid õpetajad Leonardo da Vinci lähetusprojekti “Euroopa rahvustoidud – erinevate riikide toidukultuuriga tutvumine” raames Hispaanias, Itaalias, Portugalis ja Tšehhis.

Projekt “HKHK kutseõpetajate erialane praktiseerimine Soome kutsekoolides” viis õpetajad 1-2

nädalaks erialasele praktikale Soome kolme kutsekooli (Keskuspuisto, Omnia ja Salpaus). Projektis osales 11 erinevate kutsealade õpetajat.

Leonardo da Vinci lähetusprojekt “Euroopa tarbekunstiõpetusega tutvumine” viis 6 käsitöö- ja tekstiilvaldkonna õppekavaga seotud õpetajat nädalaste lähetuste jooksul Läti, Poola ja Soome sama valdkonnaga tegelevasse õppeasutusse.

NordPlus projekti “Täiskasvanutele visuaalse kunsti õpetamine” raames käisid õpetajad partnerkoolides Soomes ja Lätis.

Leonardo da Vinci praktikaprojekt “HKHK õpilaste praktika Euroopas – tutvus rahvusvahelise töömaailmaga” viib 58 Haapsalu Kutsehariduskeskuse tekstiilitöö, arvutiteeninduse, tiseri, ehitusvaldkonna, koka ja majutusteeninduse teise ja kolmanda kursuse õpilast Soome, Saksamaale, Läti või Itaaliasse praktikale.

Täiendkoolitused

Koolis töötab täiend- ja ümberõppeosakond, mis korraldab erinevaid täiskasvanutele mõeldud kursusi põhiliselt koolis õpetatavates erialavaldkondades, nagu ehitus, puidutöö, toitlustus, käsitöö, arvutiõpetus, turism, aga ka ettevõtlusalaseid koolitusi. Kuna Haridus- ja Teadusministeerium koos Euroopa Sotsiaalfondiga on toetanud täiskasvanute koolitamist rahaliselt, siis on kasvanud täiskasvanud õppijate osakaal kursustel. Väga populaarsed on olnud inglise ärikeeke ning teenindusalase inglise keele koolitused, samuti haapsalu salli koolitus ning puitmööbli restaureerija koolitus. Näiteks lõpetas majutusettevõtja-loodusgiidi koolituse 21 inimest, puitmööbli restaureerija 18, hotellimajanduse alused turismiettevõtjale 15, rookatuste valmistaja 15 inimest. Lisaks viidi koolis läbi toitlustusettevõtete teeninduse ja müügitöö kursusi ning ka aianduse, haljastuse ja puidutöö, väikeettevõtte raamatupidamise ning mitmeid kokakursusi.

14.4. Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž

Kolledži missioon on tõsta õpetajahariduse kvaliteeti, arendada regionaalset ettevõtluskeskkonda, edendada tervist ja ohutut liikluskultuuri, tehes selleks koostööd regiooni teiste asutuste ja organisatsioonidega, ning ülikoolidega nii Eestis kui rahvusvahelisel tasandil.

Visioon: areneda tervise ja turvalisuse ning haridustehnoloogia valdkonnas rahvusvaheliselt toimivaks regionaalseks hariduskeskuseks.

Kolledži põhieesmärkideks on:

- heatasemeline haridus mitmesugustes valdkondades ja õppetasetel;
- õppekavade arendamine ja avamine eeskätt regiooni vajadustest lähtuvalt;
- regiooni vajadusi arvestav ja regiooni arengut toetav uurimis- ja arendustegevus;
- süsteemse täiendus- ja ümberõppe korraldamine.

Erialad seisuga sügissemester 2010

Eriala	Aste	Õppevorm	Õppeaeg (reaalne)	Lõpetamisel antav kraad
Klassiõpetaja põhikooli inglise keele õpetaja	BA ja MA integreeritud õppekava	statsionaar	5 aastat	haridusteaduse magister (klassiõpetaja)
Rakendusinformaatika	rakenduskõrgharidus	statsionaar	3 aastat	diplom
Tervisejuht	rakenduskõrgharidus	kaugõpe/tsükliõpe	3 aastat	diplom
Liiklusohutus	rakenduskõrgharidus	kaugõpe/tsükliõpe	3 aastat	diplom
Käsitöetehnoloogiad ja disain	rakenduskõrgharidus	kaugõpe/tsükliõpe	3 aastat	diplom
Haldus- ja ärikorraldus	bakalaureuseõpe	kaugõpe/tsükliõpe	4 aastat	sotsiaalteaduse bakalaureus

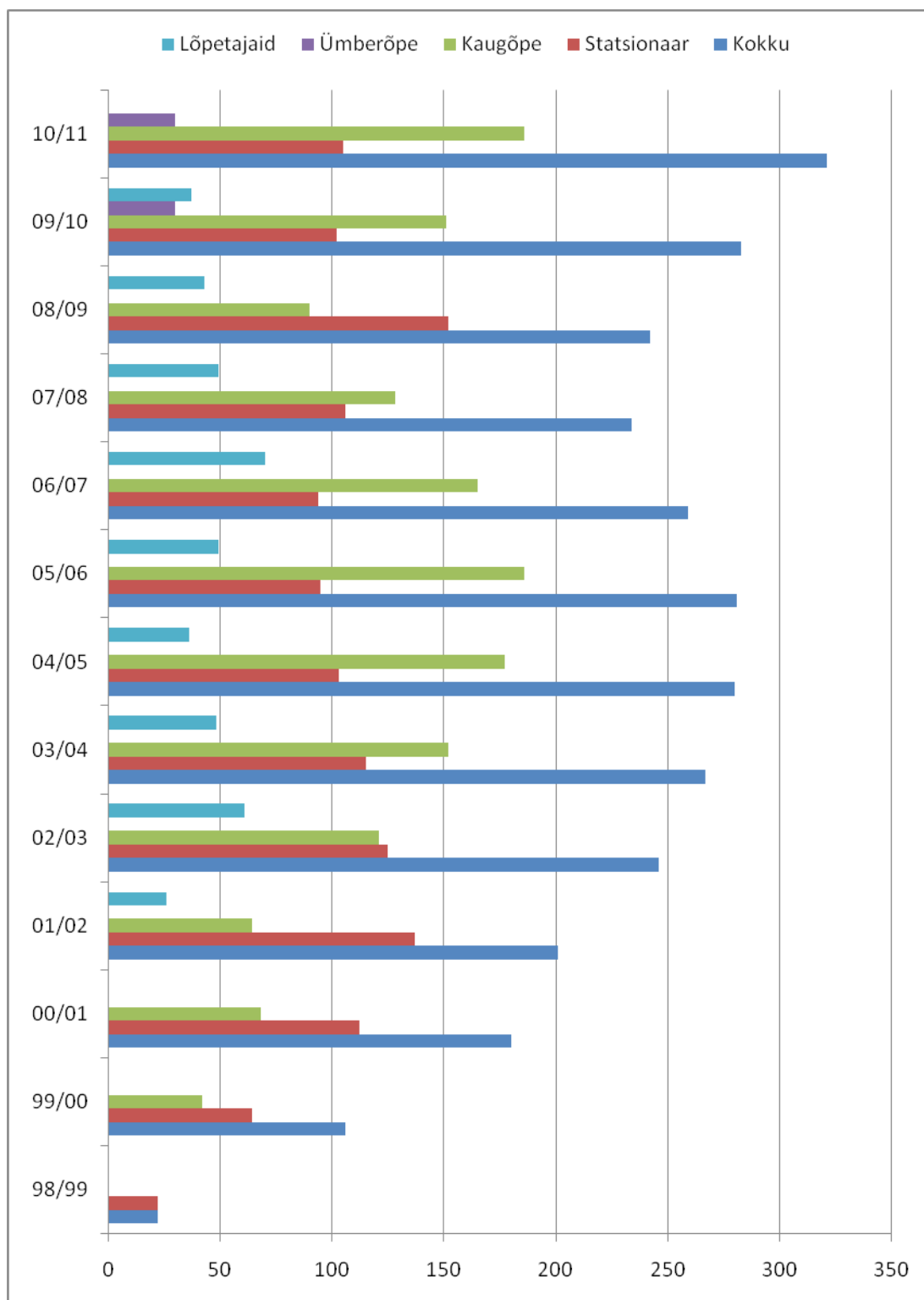
Üliõpilaste arv sügissemestril 2010

ARVULISELT

ÜLIÕPILASED KOKKU	321
STATSIONAAR	105
Klassiõpetaja I-V kursus	48
Rakendusinformaatika I-III kursus	57
KAUGÕPE	186
Haldus-ja ärikorraldus III-IV kursus	44
Tervisejuht I-III kursus	68
Liiklusohutus I-II kursus	58
Käsitöetehnoloogiad ja disain I kursus	16
Inglise keele õpetajate ümberõpe I ja II rühm	30

Üliõpilaste ja lõpetajate arv läbi aastate

(seisuga sügissemester 2010)

Osalemise arendus- ja uurimisprojektides 2010

- 1. *Supporting Newly Qualified Teachers through Collaborative Mentoring* -Põhjamaade kutseasta võrgustik (NQT-COME)**
Rahastaja: Nordplus Horizontal
Kestus: 2009. – 2012. a
- 2. Logistika erialade kutseõpetuse ja erialase võõrkeele õpetuse integratsioon (KuLo)**
Rahastaja: Leonardo da Vinci, SA Archimedes
Kestus: 2009. – 2010. a
- 3. *Central Baltic Innovation Tools for Practice* - Innovatsioon Ettevõtluses ja hariduses (INTO-PRACTICE)**
Rahastaja: Euroopa Liidu territoriaalse koostöö programm, Kesk-Läänemere alaprogramm
Kestus: 2009. – 2011. a
- 4. Koolitusprojekt: Kutseõpetaja areng läbi eneserefleksiooni**
Rahastaja: ESF programm Kutseõppe edendamine
Kestus: august 2009 – september 2010
- 5. Läänemaa Rahvastikurände uuring**
Rahastaja: Leader, (taotleja LETS)
Kestus: oktoober 2009 – mai 2010
- 6. Tervisedenduse ja Taastusravi Kompetentsikeskuse tugitegevused**
Rahastaja: EAS
Kestus: august 2010 – detsember 2010
- 7. Õuesõppe võimaluste rakendamine Läänemaa koolides**
Rahastaja: Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK)
Kestus: aprill 2010 – august 2010
- 8. Haapsalu Nikolai kooli käsitööklasside renoveerimine**
Rahastaja: EAS (taotleja Haapsalu LV)
Kestus: 2010. – 2011. a
- 9. Kutse- ja erialase võõrkeeleõppe integratsioon tarbekunsti- ja oskuskäsitöö erialadel (OsKa)**

Rahastaja: Leonardo da Vinci, SA Archimedes

Kestus: 2010 - 2011

10. *Improving quality of lessons through in-service teacher training* - Õpetajate täiendkoolitussüsteemi arendamine

Rahastaja: Comenius Regio Partnerships, SA Archimedes (taotleja Saksamaa)

Kestus: 2010. – 2012. a

11. *Bridge between vocational and higher education* - Sild kutsehariduse ja kõrghariduse vahel (VET-HE)

Rahastaja: Leonardo da Vinci partnerships, SA Archimedes

Kestus: 2010. – 2012. a

12. *Nordic concept for traffic safety education* – Põhjamaade liiklushariduse kontseptsioon (NEST)

Rahastaja: Nordplus Higher Education

Kestus: 2010. – 2011. a

13. *Collaboration Technologies in Education* – Koostöötehnoloogiad hariduses (CoTech)

Rahastaja: Nordplus Higher Education

Kestus: 2010. – 2011. a

14. *Pedagoogide võrgustiku arendamine, õppematerjalide loomine lähtuvalt õppekava läbivatest teemadest*

Rahastaja: ESF programm

Kestus: august 2010 – juuni 2011

15. *Läänemaa õpetajate ja looduskeskuste spetsialistide koostöös valminud loodushariduslike õppeprogrammide rakendamine*

Rahastaja: Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK)

Kestus: september 2010 – mai 2011

Väljavõte kolledži 2010. a kroonikast:

1. jaanuar

Alates 1. jaanuarist 2010 on Haapsalu Kolledž Liikluskoolitajate Liidu liige.

Liikluskoolitajate Liit tegutseb alates 2003. a oktoobrist ja ühingu loomise eesmärk on aidata liikluskoolitusega kaasa Eesti kujunemisele liikluskultuurseks ühiskonnaks.

28. jaanuar

Terviseedenduse ja Taastusravi Kompetentsikeskuse ideekavand sai EAS'i juhatuse poolt heakskiidu.

Lisaks andsid valdkondlikud eksperdid soovitusi ideede edasiarendamiseks. Heakskiidetud ideekavandite esitajatel on nüüd võimalik taotleda toetust piirkondlike kompetentsikeskuste väljaarendamiseks – ettevalmistavateks tegevusteks kuni 0,5 miljonit ja ellurakendamiseks kuni 50 miljonit krooni kompetentsikeskuse kohta.

28. jaanuar

Alates 28. jaanuarist 2010 on TLÜ Haapsalu Kolledž Eesti Autokoolide Liidu liige.

16. veebruar

Toimus kolledži 3. visioonikoosolek “Õppekavade integratsioon ja terviklikkus”.

Koosoleku eesmärk oli ühiselt mõtteid vahetada kolledži õppekavade, õppeprotsessi kvaliteedi ja tulevikuvõimaluste üle. Arutati erinevate erialade omavahelise sidumise võimalusi ning seoseid regionaalse arenguga. Osalesid kolledži ja Tallinna Ülikooli õppejõud ja üliõpilased, vilistlased.

5. märts

Kolledžit külastas Rahvusvahelise *Safe Community* (turvalise paikkonna) võrgustiku esindaja hr Gulbrand Skjönberg Karolinska Ülikoolist. Ta tutvus kolledži tegemistega ning sai põhjalikuma ülevaate tervisejuhi ja liiklusohutuse õppekavadest.

19. märts

Selgusid Läänemaa Elukeskkonna Tuleviku-uuringute Sihtasutuse (LETS) poolt väljakuulutatud 3000-kroonise stipendiumi saajad. Nendeks osutusid Haapsalu Kolledži haldus- ja ärikorralduse bakalaureuseõppe IV kursuse tudeng Katrin Seppel ja Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledži tööstusökoloogia magistriõppe üliõpilane Maarja Koppelmaa.

24. märts

Kolledžis esilinastus õppefilm “Ole puhas”, mis hoiatab noori meelemürkide eest. Film valmis Haapsalu politseijaoskonna menetlus- ja ennetusteenistuse ettevõttel koostöös Lääne maavalitsuse ja Haapsalu Kolledžiga.

6. aprill

Haapsalu Kolledž liitus tervist edendavate töökohtade (TET) võrgustikuga.

6. aprill

Kolledžit külastas ning pidas loengu õppeaine “Uurimistöö alused ja meetodid” raames dr Paul Garland, õppejõud Sheffield Hallami ülikoolist Inglismaalt.

12.-15. aprill

Haapsalu Kolledžis pidas inglise keele loenguid õppejõud Bill Gray Nord-Trøndelag University College'ist Norrast. Ta pidas järgmiseid loenguid: “*Integrated Speaking Skills*”, “*Dialects in English*”, “*Differences in spoken English*” (loeng toimus koostöös õppejõud Honor Houghton’iga Winchesteri Ülikoolist Inglismaalt); “*English Grammar*”.

aprill

Maanteeamet tunnustas TLÜ Haapsalu Kolledžit tiitliga *Parim liiklusohutuse ja -kasvatuse edendaja 2009*.

Kolledž täitis esimesena „Eesti rahvusliku liiklusohutuse programmi 2008-2011“ rakendusplaani kohustuse, anda kõrgharidust liiklusohutuse eriala spetsialistidele.

Sümboolseks kingituseks on raamitud foto, millel on kolledži liiklusohutuse eriala üliõpilased ja õppejõud. Eriala lõpetajatest saavad esimesed liiklusohutusala kõrgharidusega spetsialistid Eestis.

mai

TLÜ Haapsalu Kolledži õppejõudude artiklitest valmisid järgmised võrguteavikud:

1. Hele Leek-Ambur “Tulude ebavõrdus tervise mõjurina ja võimalikud tervisedenduslikud meetodid praktikas”;
2. Kädi Lepp “Koolilaste tervis ja selle edendamine ühtses koolitervise süsteemis”.

mai

Rakendusinformaatika eriala üliõpilane **Raido Kuli** sai *Apache Software Foundationi* liikmeks ja on kaasatud *Apache Wookie* arendusgruppi.

Apache Software Foundation on moodustatud, et pakkuda *Apache* serveri projektile organisatsioonilist, legaalselt ja finantsilist tuge. Sama sihtasutuse alla kuuluvad ka paljud teised vaba tarkvara projektid. Arendamise poolelt on moodustatud tuumik, millesse kuuluvad projekti esialgsed loojad ja aeg-ajalt juurdevõetud eriti silmapaistvad tegelased. Lisaks neile on veel palju nn “pühendunuid” üle kogu maailma, kellel on ligipääs *Apache* koodi “hoidlasse” ja kes aitavad projekti ning selle dokumentatsiooni hallata.

10. - 11. mai

Haapsalu Kolledžit külastas külalisõppejõud Hilde Kjelsrud liiklusohutuse osakonnast Högskolen i Nord-Trøndelag partnerülikoolist Norras. Ta tutvus kolledžiga ning pidas liiklusohutuse eriala tudengitele loengu teemal “*EcoDriving*”.

10. - 14. mai

Kolledži 12. sünnipäeva nädal. Terve nädala jooksul korraldati kolledžis mitmeid tervist edendavaid ja liiklusohutusala üritusi. Tervisejuhi, liiklusohutuse ja õpetajakoolituse eriala üliõpilased ja õppejõud pakkusid linnas huvilistele õpet ja meelelahutust. 11. mail toimus muude ürituste kõrval ka jalgrattaeksam Haapsalu linna algkoolis ning parkimiskoolitus linnarahvale.

11. mail toimus vigur-jalgpalli matš Haapsalu Kolledž vs Haapsalu Linnavalitsus ja 13. mail tudengiüritus *Playback show* Eurovisiooni teemadel.

17. mai

Haapsalus toimus Läänemaa rahvastikurände ja ettevõtlusuuringu tulemusi tutvustav seminar. Esinesid Tartu Ülikooli inimgeograafia vanemteadur Tiit Tammaru (Läänemaa rahvastikurände uurimisprojekti tulemuste tutvustus), kolledži üliõpilane Katrin Seppel (bakalaureusetöö “Läänemaa gümnaasiumilõpetajate rändekavatsused ja tagasipöördumise võimalikkus” tutvustus) ja kolledži lektor Eva Makienko tutvustas Läänemaa ettevõtjate küsitluse tulemusi. Tutvustati trükist “Läänemaa rahvastikurände uuring”.

20. mai

Haapsalu Kolledži klassiõpetaja eriala üliõpilane Merily Piht ja õppejõud Sirje Piht osalesid Kanal 2 ettevõtluskonkursil Ajujaht miljoniideele ja pääsesid 1700 osavõtja hulgast viie finalisti hulka. Nende mentoriks äriplaani koostamisel oli kolledži õppejõud Eva Makienko. Äriidee seisneb selles, et luua õppemänge eesti õpilastele ja turustada õppemänge ka rahvusvahelisel tasandil. Saates võideti 3. koht ja teeniti 172 000 krooni.

8. juuni

Nikolai Kooli ja Haapsalu Kolledži õuel avati liiklusõppe väljak, kuhu on oodatud liiklemist harjutama nii noored jalakäijad kui jalgratturid. Väljak sai teoks tänu Maanteeameti toetusele ja TLÜ Haapsalu Kolledži liiklusohutuse eriala õppejõudude ja üliõpilaste initsiatiivile ja on toredaks täienduseks maakonna turvalisuse edendamisel.

18. juuni

Haapsalu kultuurikeskuses toimus IX lennu lõpuaktus. Lõpetas 3 klassiõpetaja, 8 rakendusinformaatika, 3 informaatika ja 11 haldus- ja ärikorralduse eriala tudengit.

15. - 22. juuni

Tallinna Ülikooli rahvusvahelise suvekooli raames toimus Haapsalu Kolledžis digifotograafia kursus, milles osalesid üliõpilased nii Eestist kui mujalt maailmast: Lätist, Venemaalt, Sloveeniast, Rumeeniast ja Hollandist.

14. juuli

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) juhatus otsustas toetada TLÜ Haapsalu Kolledži poolt esitatud Haapsalu Tervisedenduse ja Taastusravi Kompetentsikeskuse tugitegevuste rahastamise taotlust.

30. august

Toimus järjekordne koolirahva ideelaat. Loenguga esines raamatu “Konfliktidest ja suhtlemisoskustest juhtimisel ja õpetamisel” autor ja lektor Heiki Krips.

31. august

Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž korraldas Tallinna Ülikooli Tallinna saalis rahvusvahelise *EcoDriving* konverentsi “*EcoDriving as a tool in developing road safety oriented attitudes*”. Konverentsil osalesid Soome, Eesti, Rootsi, Norra, Islandi, Läti ja Poola esindajad.

6. ja 8. september

Toimusid 2010/2011 õppeaasta avaaktused. Õpinguid alustas 94 esmakursuslast. Uue erialana lisandus Käsitöötehnoloogiad ja disain.

27. ja 28. september

Toimusid Ebbe Kromann'i (Metropolitan University College – Taani) loovuskoolitused ettevõtjatele.

19. oktoober

Kolledžis toimus teemapäev “Ma hoolin endast!”, kus käsitlemist leidsid läbivad teemad õppetöös. Päeva alustas riigikogu liige Aleksei Lotman loenguga teemal “Bioloogiline mitmekesisus ja kliimamuutus”. Seejärel jätkusid tegevused keskkonnateadlikkuse, ettevõtlikkuse ning tervise ja ohutuse töötubades.

2. november

Toimus 2010/2011 õppeaasta sügisel avatud uue eriala - käsitöötehnoloogiad ja disain tutvustamine koostööpartneritele ja teistele huvilistele. Eriala on saanud enda käsutusse renoveeritud auditooriumid kolledži 3. korrusel ning puidutöökoja hoone keldris. Dispuudis “Kuidas vastata maakonna ootustele ja vajadustele?” osalesid maavanem Neeme Suur, Läänemaa Arenduskeskuse juhataja Andres Huul, Haapsalu Kutsehariduskeskuse kutseõppe koordinaator Marju Heldema ja Haapsalu Kolledži õppekava juht Arvo Pärenson.

21. november

Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumis toimus Läänemaa Noorte Filmifestivali lõpuüritus. Filmid vaadati üle ja autasustati võitjaid. Välja anti 3 eripreemiat. **Ilmar Türk** Haapsalu Kolledžist sai õnnestunud osatäitmise eripreemia (kolledži üliõpilase Jaanus Tamme filmis “Tühjade Mõtete Maa”). Filmifestivali võitis kolledži rakendusinformaatika eriala tudengi **Mehis Küla** tiimi esitatud film “Lõksus”. Filmile anti ka eripreemia õnnestunud muusikalise kujunduse eest.

25. november

ÕKVA (Õppekvaliteedi parendamine õppeasutustes sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi ning seadusloome arendamise kaudu) tunnustussüsteem “Eestimaa õpib ja tänab” tõstab esile üldhariduse valdkonnaga seotud haridusala inimeste tegevust ja väärt ettevõtmisi viies valdkonnas. Tunnustussüsteem on kahetasandiline – regionaalne ja üleriigiline. Maakonnas valiti esitatud kandidaatide seast välja üks igas kategoorias. Läänemaal sai õppeasutuse eestvedaja ja arendaja auhinna **Eve Eisenschmidt** panuse eest regiooni üldhariduse valdkonda.

detsember

Haapsalu Kolledž teeb ettevalmistusi, et uuel aastal Tiigriülikooli toel avada helistuudio, kus tudengid saavad kätt proovida helisalvestiste loomisel ja kasutamisel õppetöös.

detsember

Liiklusohutuse osakonnas valmis uuring “Mootorsõidukijuhi koolituse hetkeolukorda kaardistav uuring (2010)”, mille tellis Maanteeamet.

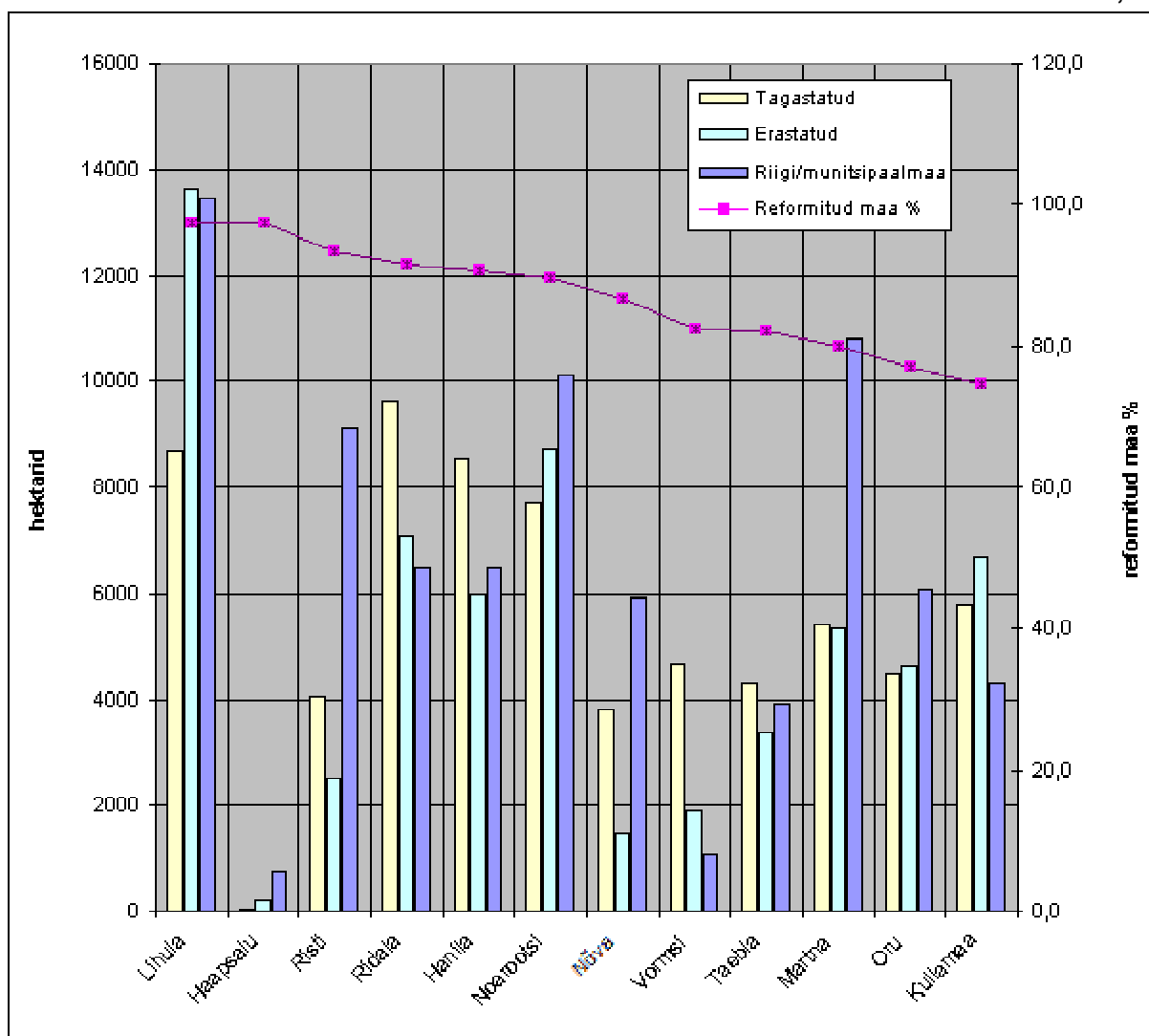
<http://www.hk.tlu.ee/liiklusohutuse-osakond-uurimistegevus-ja-projektid-mootorsõidukijuhi-koolituse-hetkeolukorda-kaardistav-uuring-2010/2214>

15. MAAREFORM

Katastrisse kantud maad (ha) seisuga 31. detsember 2010

Kasutatud Maa-ameti teabebüroo andmeid

Vald/Linn	Tagastatud	Erastatud	Riigi/munitsipaalmaa	Reformitud maa %
Lihula	8 675	13 623	13 466	97,4
Haapsalu	46	233	753	97,3
Risti	4 052	2 503	9 129	93,4
Ridala	9 601	7 085	6 511	91,5
Hanila	8 523	5 974	6 501	90,6
Noarootsi	7 723	8 708	10 121	89,6
Nõva	3 820	1 474	5 924	86,6
Vormsi	4 651	1 905	1 093	82,3
Taebla	4 312	3 376	3 927	82,1
Martna	5 406	5 347	10 803	80,0
Oru	4 495	4 645	6 080	77,0
Kullamaa	5 778	6 669	4 301	74,6
Kokku:	67 081	61 542	78 608	87,0

2010. aastal tõusis Läänemaal reformitud maa osakaal maakonna pindalast 82,9%-lt 87,0%-ni. Tõus on toimunud eeskätt reformimata maade riigi omandisse jätmisega keskkonnaministeeriumi poolt. Enamik nendest maadest on edasiselt müüdud riigivaraseaduse alusel eraomandisse.

Valgevälja metsa ja ulatuslike mereäärsete alade eduka munitsipaliseerimisprotsessi lõpetamise tõttu tõusis reformitud maa osatähtsus Haapsalu linnas 97,3%-ni, 2009. aastal oli see 69,4%.

Maavalitsus jätkas põllumajanduslike maade riigi omandisse jätmist kasutusvalduse seadmise eesmärgil. 2010. aastal avanes seadusandlik võimalus kasutusvaldusega koormatud riigimaade müük senistele kasutusvaldajatele. Laekusid ka esimesed vastavad taotlused. Maavalitsus jätkas ka põllumajanduslike maade ajutisse kasutusse andmist reformimata maade osas.

Vähestes mahtudes, kuid stabiilselt, on kulgenud maade ostueesõigusega erastamine, kiilude-siilude juurdeerastamise ja hoonestusõiguste seadmine olemasolevate rajatiste juurde. Praktiliselt on lõppenud õigusvastaselt võõrandatud maade tagastamised Haapsalu linnas, Martna, Noarootsi, Nõva ja Taebla vallas.

16. PLANEERING

Järelevalve

2005. aastal moodustas maavanem Lääne maakonnas planeeringute tõhusamaks kontrolliks ja koostöö tugevdamiseks omavalitsuste, riigiasutuste ja planeerijate vahel planeeringute järelevalve komisjoni. Komisjon on teostanud algatatud planeeringute üle järelevalvet 22, kehtestatud 16 ja heakskiidu küsimisel 4 korral. Planeeringutega seotud kohtuvaidlusi 2010. aastal ei olnud, maavanem on lahendanud planeeringuvaidlusi kahel korral.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneering

2010. aastal jätkus Lääne maavanema poolt 26. augustil 2009. a algatatud Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Tuuleenergeetika" koostamine. Teemaplaneeringu raames toimus 11. ja 30. märtsil huvigruppide koosolek Haapsalus, 31. märtsil keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi ja planeeringu lähteseisukohti tutvustavad arutelud Haapsalus ja Pürksis, 11. juunil omavalitsuste koosolek, 11. oktoobril eskiislahenduse tutvustamine Lihulas ja 13. oktoobril Taeblas. 27. aprillil külastati koos kõigi teiste huvilistega Hiiu-, Saare- ja Pärnumaalt Aulepa tuuleparki. Adekvaatsema info saamiseks planeeringu koostamisel teostati OÜ Saar Poll ja OÜ Adepte Eksperto poolt oktoobrist novembrini uuring "Läänemaa tuulikuparkide mõjud lähiala elanikele". Eesti Maaülikoolis on koostamisel linnustiku uuring.

Üldplaneeringud

Vastavalt planeerimisseadusele olid kohalikud omavalitsused kohustatud tagama linna üldplaneeringu kehtestamise hiljemalt 2006. aasta 1. jaanuariks ning valla üldplaneeringu kehtestamise hiljemalt 2007. aasta 1. juuniks.

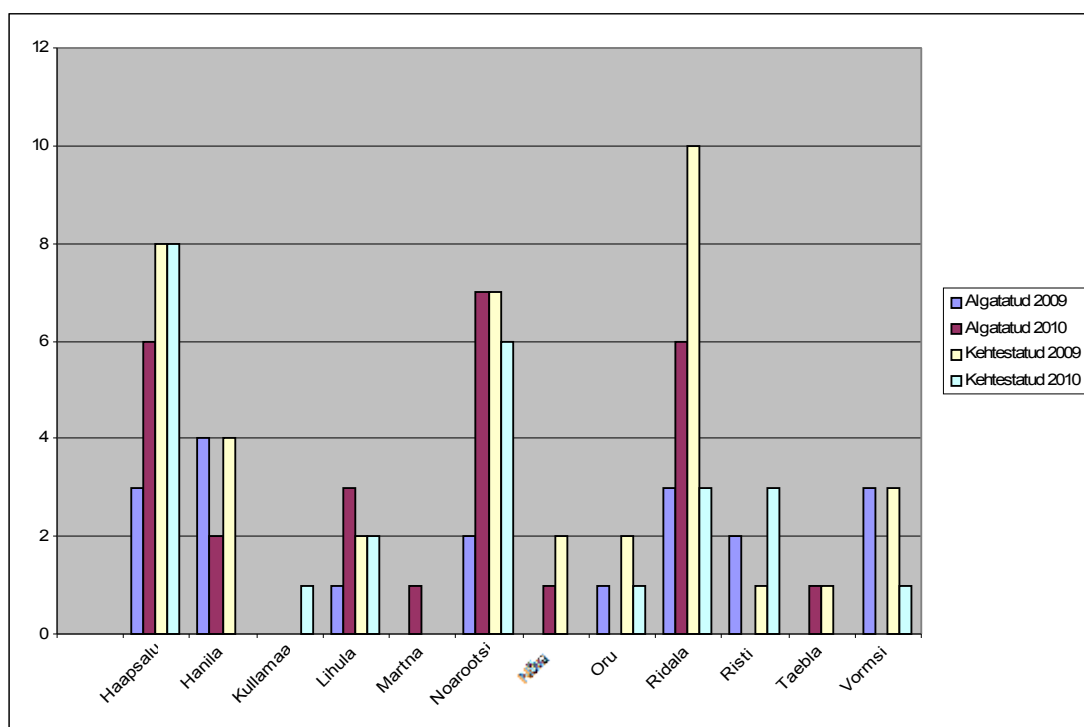
2010. aastal kehtestas oma üldplaneeringu Ridala vald. 2010. aasta detsembris esitas Nõva vald oma üldplaneeringu maavanemale heakskiidu saamiseks. Ülejäänud valdadel Lääne maakonnas on kehtiv üldplaneering.

Nr	Vald	Planeeringu nimetus	Algamine	Kehtestamine
1	Haapsalu	Haapsalu linna üldplaneering	Haapsalu Linnavolikogu otsus nr.12 25.04.2003	Haapsalu Linnavolikogu otsus nr. 84 24.11.2006
		Haapsalu linna liikluskorraldus ja kergliikluse teemaplaneering	Haapsalu Linnavolikogu otsus nr. 225 27.06.2008	
2	Hanila	Hanila valla üldplaneering	Hanila Vallavolikogu määrus nr.49 23.10.2001	Hanila Vallavolikogu määrus nr.32 17.12.2003
3	Kullamaa	Kullamaa valla üldplaneering	Kullamaa Vallavolikogu otsus nr. 99 22.04.2005	Kullamaa Vallavolikogu määrus nr 80 23.11.2007
4	Lihula	Lihula valla üldplaneering	Lihula Vallavolikogu otsus nr.54 09.10.2001	Lihula Vallavolikogu määrus nr.22 25.09.2003
5	Martna	Martna valla üldplaneering	Martna Vallavolikogu määrus nr.40 02.03.2005	Martna Vallavolikogu määrus nr 93 19.12.2007
6	Noarootsi	Noarootsi valla üldplaneering	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr. 30 16.11.2001	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr.22 09.07.2003
7	Nõva	Noarootsi valla rannaalade planeering	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr. 3 09.03.2005	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr.13 15.06.2006
		Aulepa tuulepargi teemaplaneering	Noarootsi Vallavolikogu otsus nr 10 04.03.2004	Noarootsi Vallavolikogu otsus nr 36 30.04.2007
		Noarootsi valla miljöövärtuslike hoonestusalade teemaplaneering	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr 18 26.10.2006	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr 15 27.09.2007
		Noarootsi valla elamuualade teemaplaneering	Noarootsi Vallavolikogu määrus nr 22 14.11.2007	Noarootsi Vallavolikogu otsus nr 2 23.01.2009
		Nõva valla üldplaneering	Nõva Vallavolikogu otsus nr. 13 11.03.2004	
8	Oru	Oru valla üldplaneering	Oru Vallavolikogu otsus nr.17 21.12.2005	Oru Vallavolikogu otsus nr 195 11.12.2008
9	Ridala	Ridala valla üldplaneering	Ridala Vallavolikogu otsus nr.30 23. 04. 2003	Ridala Vallavolikogu otsus nr 38 18.02.2010
10	Risti	Risti valla üldplaneering	Risti Vallavolikogu otsus nr.24 25.05.2005	Risti Vallavolikogu määrus nr.12 07.11.2007
11	Taebla	Taebla valla üldplaneering	Taebla Vallavolikogu otsus nr 17. 19.01.2006	Taebla Vallavolikogu otsus nr 209 19.02.2009
12	Vormsi	Vormsi valla üldplaneering	Vormsi Vallavolikogu otsus nr.12 30.11.2001	Vormsi Vallavolikogu otsus nr. 8 14.06.2004, Muudetud otsusega nr.7 16.05.2005

Detailplaneeringud

Läänemaa omavalitsuses algatatud ja kehtestatud detailplaneeringud seisuga: 01.01.2011

Vald	Algatatud		Kehtestatud	
	2009	2010	2009	2010
Haapsalu	3	6	8	8
Hanila	4	2	4	
Kullamaa				1
Lihula	1	3	2	2
Martna		1		
Noarootsi	2	7	7	6
Nõva		1	2	
Oru	1		2	1
Ridala	3	6	10	3
Risti	2		1	3
Taebla		1	1	
Vormsi	3		3	1
Kokku	19	27	40	25

17. MUINSUSKAITSE

Rahalised vajadused ja võimalused:

Mälestisete avariikonserveerimiseks ja restaureerimiseks esitati omanike poolt taotlusi 10 404 000 krooni ulatuses, saadi aga kõigest 570 000 krooni. Riigieelarveliste toetuste jaotus oli kõikidesse maakondadesse enam-vähem ühesuurustes summas. Läänemaal keskenduti pooleliolevate objektide lõpetamisele ja avariitöödele. Toetused jagunesid järgnevalt:

- Lihula mõisa aida katusetööde lõpetamine – 250 000;
- Räägu mõisa tall-tõllakuuri katusetööde lõpetamine – 200 000;
- Räägu vesiveski avariitoestamine – 100 000;
- Virtsu mõisa valitsejamaja projektdokumentatsiooni koostamine – 20 000;
- Jõgeva kõrtsihoone avariitoestamine (eelmise aasta reservfondist);
- Jõgeva kõrtsihoone kivisilla avariitööd – varasemast eraldusest.

Muinsuskaitseameti kaudu on läbi aastate toetatud Läänemaa kalmistute inventeerimist. Praeguseks on tööjärg jõudnud Hanila valda ja Karuse ning Kõmsi kalmistu inventeerimistoimikutele peaks lisanduma Hanila kalmistu oma. Viimatinimetatud töö jätkub veel ka 2011. aastal.

Hilissügiseks said restauraator Paul Uibopuu poolt korrastatud kaks omapärase kujundusega metallristi Rooslepa kalmistul. Ka selleks tööks leidis väike summa riigi toetust. (foto enne töid)

Juunis jõudis oma endisele kohale tagasi kunagi Noarootsi kirikule kingitud, 1979. aastal sealt

varastatud ja lõpuks tänu ühe Muinsuskaitseameti töötaja tähelepanule ja asjaajamisele tuvastatud ning restaureeritud krutsifiks. Krutsifiksi lugu on värvikalt kajastatud juba ka Muinsuskaitseameti eelmises aastaraamatus. (fotod krutsifiksist ja kalmistul restaureerimist organiseerinud hr Viljar Vissel krutsifiksi kirikule annetanud Šveitsist pärit Paslepa mõisas õpetajate seminari juures tegutsenud preili Louise Meillard'i haul)

Omanike initsiatiivil ja rahastamisel jätkuvad restaureerimistööd Koluvere linnuses. Lisaks peahoonele käib tegevus silla ja kunagise turbiinihoone juures. Järge ootavad projekteerimisstaadiumis väravahoone ja park. Jõudu ja edu omanikele. (foto sillast)

Ridala vallavalitsuse eestvedamisel valmisid Uuemõisa mõisa peahoones ruumid lasteaiale, osaliselt remonditi ka välisfassaadi.

Lihula mõisa peahoones algas vanade amortiseerunud akende väljavahetamine. Sealsete tööde teostajad väärivad kindlasti kiidusõnu.

Samuti on omanik alustanud Riguldi sepikoja taastamistööd, loodetavasti leiab hoone lõpuks kasutust. (foto sepikojast)

Kohalikud omavalitsused on leidnud võimalusi kalmistute korrastamiseks. Mitmel pool on tehtud raietöid (Karuse, Lihula ja Kullamaa kalmistul). Karuse kalmistu juurde kerkis aga miljõesse kenasti sobiv abihoone. Karuse kalmistul viimaste aastate jooksul toimunud tööde eest tuleb kiita Kinksi külaseltsi rahvast.

Haapsalu promenaadi suuremahuliste tööde hulgas said värske ilme kaitsealuste ehitismälestiste hulka kuuluv kuursaal ning mitmed väikevormid – sambad, trepid.

Haapsalu linnuses ei lõpe tööd vist kunagi, seal vajab igal aastal midagi korrastamist-toestamist-konserveerimist.

Suuremahulised tööd toimusid Haapsalu Jaani kirikus, mis jätkuvad veel ka 2011. aastal.

2010. aastal Teeme Ära talgutööde käigus toimetati ka mitmel mälestisel. Korrastatud said Nõva, Ridala, Rooslepa ja Väike-Lähtru kirikuaiad ja Vedra kalmistu, tööd tehti mõisaparkides Räägul, Keskveres, Massus ja Uuemõisas, ka Lihula vabadussamba pargis.

Arheoloog Mati Mandeli juhendamisel ja Muinsuskaitseameti toetusel tehti talgutöid Lihula vallas Poanse kalmel.

Muinsuskaitseameti korraldamisel sai läbi viidud teabepäevi – aprillis toimus kalmistuvahtidele ja omavalitsustele ning kogudustele suunatud kalmistute teabepäev, kus jagati kogemusi ning juhiseid nii kõrghaljastuse hooldamise kui hauatähiste korrastamise kohta. (foto)

Fotod: Kalli Pets

Omavalitsuste ja kõigi muinsushuviliste jaoks korraldati teinegi teabepäev, kus kõne all muinsuskaitse päevateemad ja -probleemid, aga ka üleskutse mõtiskleda meid ümbritseva pärandi üle. Sellele lainele kutsus Jaan Vali meeleolukas slaidiprogramm, mis oli kokku seatud tema rikkaliku fotokogu põhjal ning kajastas Eestimaist elu-olu läbi 20. sajandi.

Muret tekitas mitut kalmistut puudutanud metallristide vargus. Eriti suurt kahju kannatas Kullamaa kalmistu. Kahjuks ei ole pahategijate jälile siiani saadud.

18. KESKKONNAAMET

18.1. Keskkonnamõju hindamine

Tabelis kajastuvad 2010. aastal Läänemaaga seotud keskkonnamõju hindamise menetlused. Enamik loetelus toodud mõju hindamisi on algatatud enne 2010. aastat, kuid menetlus veel käib ja aruannet ei ole heaks kiidetud. Kaks viimast rida tabelis on mõju hindamised, mis on algatatud 2010. a.

Tabel 1. Läänemaaga seotud mõju hindamised 2010. aastal

Otsustaja	Järelevalvaja	Põhidokument	Mõju hindamise nimetus	Tüüp	Aruande heakskiit
Hanila vallavalikogu	Keskkonnaamet	Detailplaneering	Pivarootsi küla Rannaääre kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju hindamine	KMH*	07.12.201
Keskkonnaamet	Keskkonnaamet	Vee erikasutusluba	Läänemaal Ridala vallas Nõmme külas Roosaare 2 kinnistul asuva veekogu süvendamise keskkonnamõju hindamine	KMH	-
Keskkonnaministeerium	Keskkonnaministri-	Vee erikasutusluba	Haapsalu Tagalaha äärsete väikesadamate sissesõidutee süvendamise keskkonnamõju hindamine	KMH	-

Risti vallavolikogu	teerium Keskkonnaministri amet	Detailplaneering	Risti valla Risti Golfklubi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine	KSH**	-
Hanila vallavolikogu	Keskkonnaministri amet	Detailplaneering	Otsa kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine	KSH	-
Eesti Vabariigi valitsus	Keskkonnaministri amet	Eesti Vabariigi Valitsuse 10. märtsi 2006. a korraldus nr 170	Sõitjate ja veoste üle Suure väina veo perspektiivse korraldamise kava keskkonnamõju strateegiline hindamine	KSH	-
Kaitseministeerium	Kaitseministri amet	Arendusprogramm	Õhutõrje ja suurtükiväe (merele orienteeritud) laskmisvõimaluste ning mereväe väljaõppe läbiviimiseks võimalike asukohtade selgitamine (ÕSMAAP)	KSH	-
Hanila vallavolikogu	Keskkonnaministri amet	Detailplaneering	Tooma II tuulepargi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamine	KSH	-
Keskkonnaministri amet	Keskkonnaministri amet	Maavara kaevandamise luba	Keskkonnamõju hindamine OÜ Sandpit maavara kaevandamisloa taotlusele Jaakna kruusamaardlas Jaakna III kruusakarjääris	KMH	-

* keskkonnamõju hindamine

** keskkonnamõju strateegiline hindamine

18.2. Veemajandus

Läänemaal oli 2010. a kehtivaid vee erikasutuslube vee võtuks ja heitvee juhtimiseks suublasse 53, neist üks on esmakordne, AS Haapsalu Veevärk sai vee erikasutusloa Vormsi saarel. Uuendati kaheksa pikaajaliselt tegutsenud ettevõtte vee erikasutusluba.

Veekogude tõkestamiseks oli kehtivaid lube kaheksa. Uuendati üks luba Liivi jõel Kullamaa vallas, kus paisutatud jõelõiku kasutatakse puhkemajanduslikul eesmärgil. Lühiajalisi lube seoses sildade ja truupide paigaldamisega teedeehituses väljastati 2010. a kolm.

Põhjavee muutusteks (kaevandusaladelt vee ära juhtimiseks) oli Läänemaal neli vee erikasutusluba, nendest esmakordne luba väljastati OÜ-le Lääne Teed Kaopalu karjäärist kaevandamise tulemusel avaneva põhjavee kogumiseks ja kraavi mööda Taebla jõkke juhtimiseks. Tavapärasemast suuremate sademete tõttu karjääri kuivenduskraavide rajamise ajal uhuti Taebla jõkke kevad-suvisel perioodil märgatav kogus liiva, mis sadestus jõkke, tekitades ohtu kalakoelmutele. Järeelvaatluste tulemusel momendil otsene oht puudub, kuid jõelõik vajab pidevat jälgimist.

Veemajanduskavad vee hea seisundi saavutamiseks

2010. aasta esimesel poolel kinnitati veemajanduse korraldamiseks eraldi tegevuskavad. Iga vesikonna jaoks koostatud veemajanduskavad näevad ette kõikide vete hea ja loodusliku seisundi saavutamise hiljemalt 2015. aastaks. Kavadega kehtestatakse valgalapõhine veemajanduse korraldamise põhimõte, mis vastab veepoliitika raamdirektiivi nõuetele. Valgalapõhine veemajandus tähendab vee kaitse ja kasutamise korraldamist valgaladest moodustatud vesikondade kaupa. Vesikondade moodustamisel, tulenevalt valgala definitsioonist, ei järgita administratiivseid piire.

Veemajanduskava muudab vee seisundi paremaks muutmise tegevused koordineerituks. Senise maakonnapõhise tegutsemise asemel on nüüd veekogupõhine tegutsemine ning veemajandust korraldatakse jõgede ja järvede vajadusi arvestades. Veekogusid ümbritsevatest maa-aladest on moodustatud valgalad, neist omakorda kolm vee majandamise piirkonda ehk vesikonda: Ida-Eesti vesikond, Lääne-Eesti vesikond ja Koiva vesikond. Vesikondade piires on omakorda moodustatud

kaheksa alamvesikonda: Viru alamvesikond, Peipsi alamvesikond, Võrtsjärve alamvesikond, Harju alamvesikond, Matsalu alamvesikond, Pärnu alamvesikond, Läänesaarte alamvesikond ja Pandivere põhjavee alamvesikond. Veemajanduskavade koostamist alustati alamvesikondade veemajanduskavadest. Varem ongi koostatud ning kinnitatud kaheksa alamvesikonna veemajanduskava, mis on sisu poolest detailsemad piirkondlike veekogude seisundi kirjeldamisel ning tegevuste loetelude püstitamisel veekogude hea seisundi saavutamiseks. Kolm kokkuvõtlikumat vesikonna veemajanduskava koostatigi. alamvesikondade veemajanduskavade põhjal.

Veemajanduskavade rakendamise eesmärgiks on saavutada nii pinna- kui põhjavee hea looduslik seisund hiljemalt aastaks 2015. See tähendab, et veekogudes tuleb saavutada olukord, kus inimtegevuse mõju on viidud sellise tasemeni, et see ei mõjutaks vee looduslikku seisundit ja hulka ega mõjutaks vees elavate liikide ning nende elupaikade seisundit.

Kava eesmärkide saavutamiseks on iga veekogu jaoks kirja pandud tegevused, mida on vaja teha ning millistest tegevustest tuleks hoiduda. Kõik vajalikud tegevused on koondatud meetmeprogrammiks koos hinnangulise kogumaksumusega, mis on ligikaudu 1,6 miljardit eurot. Peamised veekogude seisundit mõjutavad tegevused on reoveepuhastitega seotud reostus, põllumajandusest tekkiv reostus ning jõgede paisutamine ja tõkestamine.

Veemajanduskavad on koostatud kuueks aastaks. Seejärel tuleb need üle vaadata ja ajakohastada järgmiseks perioodiks. Kavade rakendamiseks moodustatakse veemajanduskomisjon ja piirkondlikud töörühmad kõikides vesikondades. Kaasatakse kohalike omavalitsuste, maavalitsuste esindajad ja teised huvitatud isikud. Piirkondlikud töörühmad moodustas Keskkonnaamet, kes töötas välja töörühmade töökorra ja kutsus töörühmad vajadusel kokku. Veemajanduskomisjoni moodustab Keskkonnaministeerium, kes koondab esindajaid erinevatest ministeeriumidest ja asutustest ning komisjonil on seega eeskätt erinevaid valdkondi integreeriv funktsioon. Komisjoni üheks peamiseks ülesandeks on jälgida veemajanduskavade rakendamist, sealhulgas veekogumitele veemajanduskavaga kehtestatud keskkonnanäesmärkide saavutamist ning meetmete ja nende rakendamise täpsustamiseks koostatud tegevuskavade koostamist ja rakendamist. Komisjon annab nõu ja teeb ettepanekuid keskkonnaministrile.

Tuleb tagada avalikkuse ja asjast huvitatud isikute kaasamine veemajanduskavade koostamisse. Keskkonnaamet korraldab avalikkuse kaasamist ning üldsuse teavitamist seoses veemajanduskavade rakendamisega, koostades selleks avalikkusele suunatud ülevaateid ja korraldades avalikke infopäevi. Kaasamise all mõeldakse eeskätt informatsiooni edastamist, arvamuste küsimist, ühiste arutelude korraldamist.

Veemajanduskavas toodud meetmeprogrammide rakendamiseks koostatakse täpsemad tegevuskavad. Veeseaduse kohaselt kohalik omavalitsus korraldab ja tagab meetmeprogrammis kavandatud meetmete elluviimist vastavalt oma pädevusele oma halduspiirkonnas. Keskkonnaameti ülesandeks on koostada iga vesikonna kohta meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava, mis on detailne tegevuste loetelu vesikonna veemajanduskavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks ja meetmeprogrammi meetmete integreeritud ja koordineeritud rakendamiseks. Meetmeprogrammi rakendamise tegevuskavad kinnitab keskkonnaminister veemajanduskomisjoni ettepanekul. Tegevuskava koostamise sagedus üldjuhul peab järgima vesikonna veemajanduskava ja meetmeprogrammi koostamise või ajakohastamise kuueaastast perioodi. Tegevuskava ajakohastamine peaks siiski toimuma vähemalt sellise sagedusega, et oleks tagatud meetmeprogrammi meetmete ja meetmetega seotud üksikasjalike tegevuste elluviimine.

Keskkonnaamet kaasab meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamisse ning ajakohastamisse vesikonna territooriumil asuvaid maavalitsusi, kohalikke omavalitsusi ning teisi asjast huvitatud isikuid. Tegevuskavade rakendamiseks vajalikud tegevused kavandavad veekasutajad kas omavahenditest, riikliku keskkonnaprogrammi vahenditest või Euroopa Liidu abiprogrammidest eraldatavatest vahenditest. Keskkonnaamet koostab igal aastal veemajanduskomisjonile aruande tegevuskavas püstitatud eesmärkide saavutamise kohta.

Veemajanduskavad on internetis Keskkonnaameti kodulehel:

<http://www.keskkonnaamet.ee/vesikonnad/>

18.3. Looduskaitse

Lääne maakonnas on looduskaitse all 103 eritüübilist kaitstavat objekti: 14 kaitseala, 29 hoiuala, 11 parki, 2 puistut, 11 põlispuud, 33 rändrahn, 3 kiviülevi ning allikaid ja järvi 3. Kaitstavate loodusobjektide valitsejaks on Keskkonnaamet.

Nii muudatused vabariigi seadustes kui ka muutused kaitstavate loodusobjektide väärtuste osas tingivad vajaduse kaitse-eeskirju uuendada. Uue kaitse-eeskirja sai 2010. aastal Osmussaare maastikukaitseala. 2009. aastal avalikustati Salajõe maastikukaitseala, Silma looduskaitseala ja Lääne maakonna parkide ja looduse üksikobjektide määruste eelnõud. Avalikustamiseelse menetluse läbis Nõva looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu.

Keskkonnaamet valmistas ette Marjalaiu ja Neugrundi looduskaitseala kaitse-eeskirjade eelnõud ning need on Keskkonnaministeeriumi avalikustamiseelisel menetlusingil. Neugrundi madaliku kaitse alla võtmise ettepaneku tegi MTÜ Balti Keskkonnafoorum. Läänemaal on ekspertide, valdade ja kohalike elanike poolt tehtud ettepanekud 20 uue looduse üksikobjekti kaitse alla võtmiseks ning sellekohane määrus on Keskkonnaametis ette valmistatud.

Keskkonnaameti menetlusingil on Matsalu rahvuspargi, Leidissoo looduskaitseala, Nehatu looduskaitseala, Tuhu maastikukaitseala, Puhtu-Laelatu maastikukaitseala ja Aamse looduskaitseala kaitse-eeskirjade eelnõud. Aamse puhul on tegemist Eestimaa Looduse Fondi poolt Natura 2000 varialade nimekirja lülitatud alaga.

Kaitsekorra elluviimiseks ja loodusväärtuste paremaks säilimiseks kaitstavatel aladel koostati ning kinnitati 2010. aastal Osmussaare maastikukaitseala kaitsekorralduskava ja Nõva-Osmussaare hoiuala kaitsekorralduskava. Koostamisel on Nõva maastikukaitseala ja Salajõe maastikukaitseala kaitsekorralduskava.

Loodusväärtuste hindamiseks viidi läbi mitmeid inventuure: Suursoo metsaelupaigatüüpide, Ehmja-Turvalepa niiduelupaigatüüpide ning kaitsealuste linnu- ja taimeliikide inventuur.

Poollooduslike koosluste taastamistööd tehti seitsmel alal, kokku 135,1 hektaril. Kõrge loodusväärtusega niidualade hooldamiseks andis Keskkonnaamet kooskõlastuse 141 lepingule ning hooldati ca 7475 hektarit poollooduslike kooslusi, kus kolmel võtmealal asub ka II kaitsekategooria liik – niidurüdi. Võrreldes 2007. aastaga, mil hakati poollooduslike koosluste hooldamiseks EU toetusi maksma, on hooldatav pindala kasvanud 1250 ha võrra. Jätkuvalt on **halvemas** olukorras loopealsed, mis on suures ulatuses kadakaid täis kasvanud.

Pilliroo varumiseks 2009.-2010. a lõikusperioodil väljastati 16 luba. Pilliroogu varuti järgmistelt aladelt: Matsalu rahvuspargist, Puhtu-Laelatu, Nehatu ja Silma looduskaitsealadelt.

Laelatu puisniit

Rannaniit Osmussaarel

Fotod Mihkel Tiido

18.4. Mets

Ülevaade Läänemaa metsadest

Läänemaal on metsa 106 200 hektarit. Seega metsaga on kaetud 44,5% maakonnast. Statistilisel valikmeetodil on saadud Läänemaa metsade üldtagavaraks 17,1 miljonit tihumeetrit, mis moodustab Eestimaa metsade 442,5 miljoni tihumeetrisest üldtagavarast 3,9%. Keskmiselt on Läänemaa metsas ühe hektari tagavara 161 tihumeetrit, millega oleme konkurentsilt viimasel kohal. Järvemaal on näiteks hektari tagavara 173 tihumeetrit, Harjumaal 188 tihumeetrit ja Võrumaal 241 tihumeetrit. Seega on meil veel metsakasvatuse osas suur tööpõld ees. Valdavalt tähendab see kuivendussüsteemide uuendamist ja hooldusraiete mahu olulist suurendamist. Samuti tuleks suuremat rõhku panna metsauuendusele. Praegusel ajal jäetakse raielangid valdavalt looduslikule uuenemisele, kuid rõhku tuleks panna hoopis metsaistutusele ja -külville, millega saavutab tootlikuma metsapõlve kasvu. Läänemaa mets on keskeltläbi 57-aastane ja valdavateks puuliikideks on kask (27%), mänd (24%) ja kuusk (16,5%).

Kaitstavaid alasid Läänemaa metsades on ca 40 000 hektarit, millest range kaitseriimiga alasid, kus metsa majandada ei tohi, on ca 16 000 hektarit. Praegu vaadatakse paljude kaitsealade kaitseeeskirjasid üle ja samuti korrigeeritakse kaitsealade piire. Seega võib eeldada, et kaitstavate metsaalade pind suureneb veelgi.

Metsade majandamine

2010. aastal Keskkonnaametile esitatud metsateatiste analüüsist võib järeldada, et Läänemaa metsades on raiemaht võrreldes eelmise aastaga kasvanud 17% võrra ja ulatub 318 671 tihumeetrini.

Pindalaliselt hõlmas raiutav ala 4210 hektarit, millest lageraideid tehti 1393 hektaril ja hooldusraideid 2437 hektaril. Kui 2009. aastal oli Läänemaa raiete kogumahult suhteliselt samal tasemel Hiiumaa ja Saaremaaga, siis 2010. aastal on Hiiumaa meist maha jäänud (raiemahut 232 000 tihumeetrit) ja Saaremaal raiuti meist palju rohkem (raiemahut 625 000 tihumeetrit).

Selliseid raiemahtude kõikumisi põhjustab praegu Maa-ameti poolt oksjoni korras müüdavate metsamaade majandamine. Selle protsessi käigus on Saaremaal ja ka Läänemaal leidnud omaniku suur hulk metsamaad, mis ka üldjuhul kohe raiesse jõuab.

Riigimetsa majandamine

Riigi omanduses olevates metsades tehti lageraiet 145 hektaril ja hooldusraideid 435 hektaril.

Kokku arvatud raiemaht oli 52 346 tihumeetrit.

Riigimetsa majandamise keskuse (RMK) poolt tehti metsauuendustöid 92 hektaril, millest metsataimi istutati 83 hektaril.

Maapinna ettevalmistustöid tulevaste metsauuenduste tarbeks tehti 190 hektaril.

Olemasolevaid metsakultuure täiendati ca 40 000 taimega ja istutatavateks puuliikideks olid mänd, kuusk ja kask.

Raietest erametsades

Metsateatistel esitatud andmete järgi sooviti 2010. aastal erametsades raiuda 266 370 tihumeetrit.

2010. aastal oli raiete kogupinnaks 3493 hektarit.

Lageraiet tehti 1248 hektaril raiemahuga 208 304 tihumeetrit ja hooldusraideid 2001 hektaril raiemahuga 42 931 tihumeetrit.

Tuleb kohe mainida, et siintoodud arvud on need, mis kajastuvad metsateatistel. Metsaseadus annab metsaomanikule võimaluse raiuda oma metsast ilma metsateatist esitamata 3 tihumeetrit hektari kohta igal aastal ja samuti aladel, mida ei loeta metsamaadeks (kraavikaldad, teeservad, õuealad ja kõikvõimalike tehnoarajatiste kaitsevööndid). Seega võib järeldada, et tegelik raiemaht on hinnanguliselt ca 30 tuhande tihumeetri võrra suurem. Raiumise aktiivsust nendel aladel on suurendanud Väo koostootmisjaama ja Pärnu elektrijaama valmimine, mis vajavad suures mahus hakkepuitu. Peaasjalikult toodetakse hakkepuitu võsast ja väheväärtuslikest puuliikidest nagu hall lepp. Kuna Läänemaal on hinnanguliselt hall-lepikuid 13 000 ha siis peaks meil olema potentsiaali hakkepuidu tootmist oluliselt suurendada.

19. LÄÄNE REGIONAALNE MAANTEEAMET

Maanteeamet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, millel on juhtimisfunktsioon, mis teostab riiklikku järelevalvet ja kohaldab riiklikku sundi ning osutab avalikke teenuseid seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

2009. aastal liideti Maanteeamet ja Eesti Riiklik Autoregistrikeskus, eesmärgiga suurendada tõhusust ning vähendada tegevuskulu. 2010. aasta alguses otsustas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ühendada 1. jaanuaril 2011. a Maanteeameti ja selle kohalikud asutused.

Lääne Regionaalsete Maanteeameti põhiülesanded 2010. aastal olid järgmised:

- 1) teehoiu korraldamine ja tingimuste loomine ohutuks liiklemiseks riigimaanteedel;
- 2) liikluse korraldamine;
- 3) riikliku tee-ehitus- ja remonditööde ehitusjärelevalve, omanikujärelevalve ning tee

kasutamise ja seisundinõuete tagamise järelevalve ning riikliku järelevalve korraldamine ameti tegevusvaldkonda reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise üle ja vajadusel riikliku sunni kohaldamine;

4) riigi poliitika ja arengukavade elluviimine liiklusohutuse, ühistranspordi ja liiklusvahendite keskkonnaohutuse valdkonnas ning liiklusregistrisse kantud sõidukite, sõidumeerikukaartide, juhilubade ja muude õigusaktidest tulenevate dokumentide üle nõuetekohase arvestuse pidamine.

Lääne Regionaalse Maanteeameti Haapsalu esindus

Lääne Regionaalse Maanteeameti Haapsalu esindus annab välja lube, nõusolekuid ja kooskõlastusi, teeb hooldetööde ja projekti mittenõudvate teehoiutööde omanikujärelevalvet, esitab ettepanekuid teehoiukavade koostamiseks, korraldab ja koordineerib liikluskorraldus- ja liiklusohutusosalast tööd riigimaanteedel, nõustab kohalike maanteede ja tänavate ning erateede hooidu.

Lääne Regionaalse Maanteeameti Liiklusregistri Haapsalu büroo

Lääne Regionaalse Maanteeameti Liiklusregistri Haapsalu büroo ülesandeks on Läänemaal ja Hiiemaal eksamite korraldamine mootorsõiduki, mopeedi ja jalgratta juhtimise õiguse saamiseks; lisaks eelpool nimetatud sõidukiliikidele ka väikelaevade ja jettide juhtimise õiguste andmine ning juhilubade väljastamise, vahetamise ja tagasinõudmise korraldamine. Klientidel on võimalik osa liiklusregistrialaseid toiminguid sooritada paberivabalt interneti vahendusel, aadressil <https://paberivaba.ark.ee/>.

Lääne maakonna riigimaanteed

Riigimaanteed oli 2011. a 1. jaanuari seisuga Lääne maakonnas 752 km, millest tolmuva kattega teid oli 520,7 km ehk 69%. Selle näitajaga oleme vabariigis kõrgel 4. kohal. Kogu riigis on riigiteede kogupikkusest kattega teid 63,6%. Riigimaanteede tihedus Läänemaal on 316 km/1000 km², Eestis tervikuna 380 km/1000 m².

Igapäevane teede hooldetööde maht kokku oli 24,860 miljonit krooni, millest 56% moodustasid suvised hooldetööd, 39% talihooldetööd ja 5% sildade ja viaduktide hooldus. Lääne maakonnas teostab riigimaanteede hoolet OÜ ÜLE tütarettevõtte OÜ Lääne Teed.

Teehoiutöid tehti 2010. aastal Läänemaa riigimaanteedel 128,5 miljoni krooni eest, millest 13% moodustas maanteede ja katete ehitus, 68% maanteede remonditööd ja 13% hooldetööd.

Vormsi jäätee hoole

Külm ja pikk talv lubas seekord avada mõlemad Läänemaa jääteed, nendest Vormsi jäätee oli kasutuses 26 päeva ja teed kasutas 1983 sõidukit. Noarootsi jäätee oli kasutuses 44 päeva ja pikemat maismaateekonda lühendasid üle jää sõitmisega 5416 sõidukit.

Uuemõisa maanteelõik

2010. aastaga seoses tuleb eraldi ära märkida mõned tähtsamad teeremondi objektid. Ehitati ümber Läänemaa kõige suurema liiklussagedusega teelõik – Rannaküla teeristist Haapsaluni. Teeremondi käigus rajati liiklusohutuse tagamiseks maantee äärde täies pikkuses kergliiklustee. Uuemõisa alevikku rajati kokku kolm ringristmikku ja laiendati maantee neljarealiseks. Kogu projekti rahastati Euroopa Regionaalarengu Fondist, tööde kogumaksumuseks kujunes 69 miljonit krooni.

Maantee remondi käigus ülejäävast freesipurust rajati ümberkaudsetele kõrvalmaanteedele tolmuvabasid katteid ligi 15 kilomeetrit.

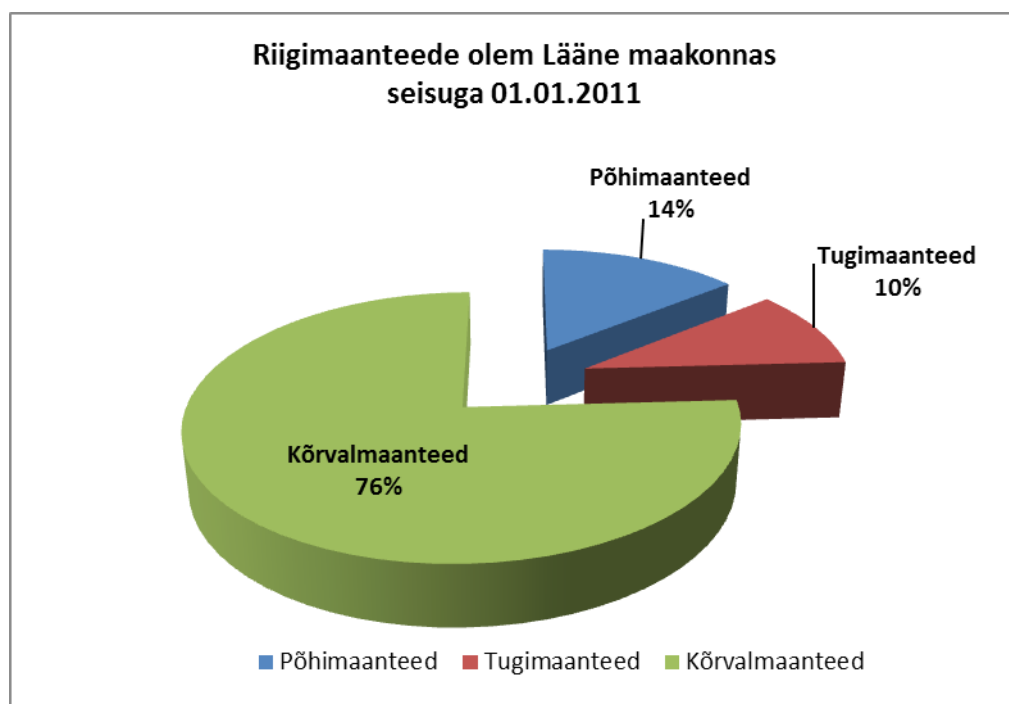
Rohuküla sadama sissesõit

Lõpetati remonditööd Rohuküla sadama sissesõidu laiendustel, kus riigimaantee osale rajati lisarajad, viimaks kokku sadama parvlaeva ooteala põhiteega ning rajati kergliiklustee, eraldamaks kergliiklejaid põhitee liiklusvoolust.

Tabel 1. Riigimaanteede olem Lääne maakonnas seisuga 01.01.2011

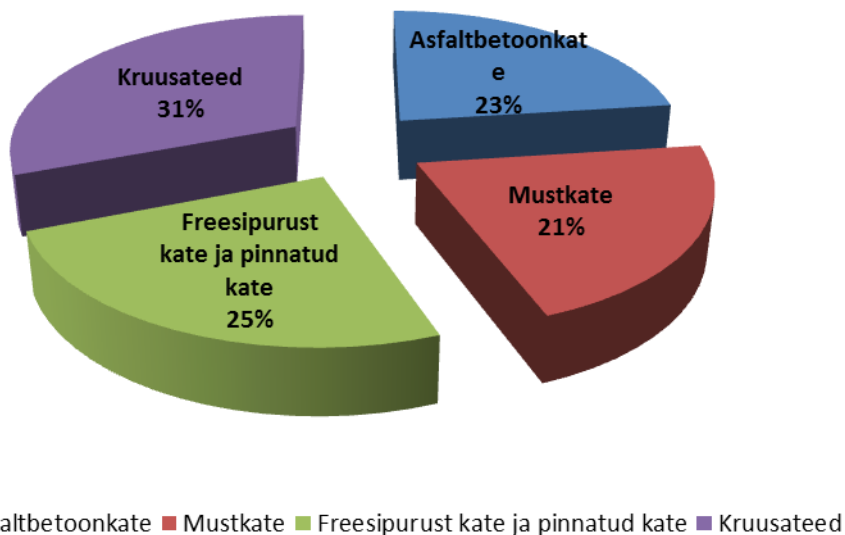
Teed katte liigi järgi	Mõõt- ühik	Kokku km seisuga:		sealhulgas 01.01.2011		
		01.01. 2010	01.01. 2011	Põhi- maanteed	Tugi- maanteed	Kõrval- maanteed
KOKKU	km	752,863	752,101	106,739	74,807	570,426
asfaltbetoonkattega	km	171,445	172,816	100,266	29,585	42,965
mustkattega	km	161,826	160,541	6,602	45,22	108,717
freesipurust kattega ja pinnatud kruuskattega	km	170,701	186,913			186,913
kruusateed	km	248,891	231,831			231,831
sillad ja viaduktid	tk/m	40/1105,2	41/1100,8	9/391,7	9/96,1	23/616,0
sh puidust	tk/m	1/13,0	1/13,0			1/13,0

Allikas: Lääne Regionaalne Maanteeamete Haapsalu esindus

Allikas: Lääne Regionaalne Maanteeamet Haapsalu esindus

Riigimaanteed olem Lääne maakonnas
katte liigi järgi
seisuga 01.01.2011

Allikas: Lääne Regionaalne Maanteeamet Haapsalu esindus

Kohalikud teed

Lääne Regionaalse Maanteeameti ülesandeks on kohalike omavalitsusüksuste nõustamine teehoiul, liikluse korraldamisel ning teeregistriandmete töötlemisel.

Tabel 2. Kohalike teede olem Läänemaal seisuga 01.01.2011

	Maantee	Tänav	Kokku/ km
HAAPSALU LINN	0	56,302	56,302
HANILA VALD	82,15	12,25	94,4
KULLAMAA VALD	103,552	0	103,552
LIHULA VALD	158,43	21,691	180,121
MARTNA VALD	125,47	0	125,47
NOAROOTSI VALD	119,897	0	119,897
NÕVA VALD	58,216	0	58,216
ORU VALD	78,991	0	78,991
RIDALA VALD	143,126	16,68	159,806
RISTI VALD	103,643	5,149	108,792
TAEBLA VALD	91,87	11,136	103,006

VORMSI VALD	35,635	0	35,635
KOKKU/ km	1100,98	123,208	1224,188

Allikas: Lääne Regionaalne Maanteeamet Haapsalu esindus

Liiklusohutus

Liiklusohutlike kohtade ümberehitamise programmi raames rajati 2010 a 1,1 km pikkune ja 3,0 m laiune valgustatud kergliiklustee koos teealuse 15 m pikkuse ja 4 m laiuse kergliikluse tunneliga Risti-Virtsu maanteele Kirblasse. Antud kergliiklustee tagab jalkäijatele ja jalgrattureile ohutu eritasapinnalise teeületuse ja teeäärse kergliikluse väljaspool põhimaantee liiklust. See on eriti vajalik Kasari põhikooli õpilastele nende igapäevasel kooliteel.

Kirbla kergliiklustee

Kirbla kergliiklustee tunnel

Liiklusõnnetustes hukkunute arvu üldise vähenemise taustal Eestis saab öelda, et liiklusohutusosalane töö ja järelevalve on jätkuvalt vilja kandnud ka Läänemaal – selge ja kestav liiklusõnnetuste ja vigastatute arvu vähenemise tendents on olemas. Lähiminevikust paistavad aastad 2008 ja 2009 silma Läänemaa jaoks tavapärasest suuremate hukkunute arvudega (vastavalt 8 ja 9 hukkunut), milledest enamiku põhjustasid joobes juhid. Seevastu kaks järgnevat aastat – 2009 ja 2010 on piirdunud kahe liikluses hukkunuga.

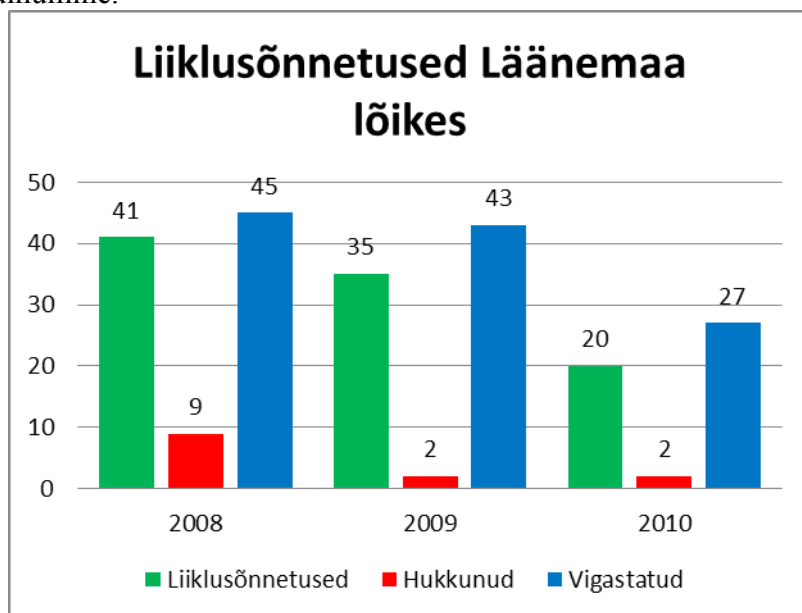
Liiklusõnnetused Läänemaa lõikes aastatel 2008-2010

Maakond	Liiklusõnnetused			Hukkunud			Vigastatud		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Läänemaa	41	35	20	9	2	2	45	43	27
sh joobes juhtide osalusel	12	7	4	4	1	1	9	10	6

Allikas: Maanteeameti lääne regiooni Haapsalu esindus

Üldse toimus 2010. a Lääne Maakonnas 20 inimkannatanutega liiklusõnnetust, mille tagajärjel sai surma 2 ja vigastada 27 inimest. Nendest 4 õnnetust, ehk 20% inimkahjudega liiklusõnnetuste koguarvust (täpselt sama %, mis 2009. a) toimus joobes juhtide osalusel. Ühe surmaga lõppenud õnnetuse puhul sõitis mootorrattur 50 km/h piirangualas teelt välja, kusjuures nii juht kui ka avarii tagajärjel hukkunud kaassõitja olid mõlemad joobes ja kaitsekiivriteta. Teise 2010. a surmaga

lõppenud õnnetuse, laupkokkupõrke, põhjuseks oli ilmselt ühe juhi üleväsimusest tingitud roolis uinumine.

Allikas: Lääne Regionaalne Maanteeamet Haapsalu esindus

Liikluskasvatus

Üle-Eestilist liiklusõpetust koordineeritakse ja suunatakse läbi regioonide tasandil tegutsevate liikluskasvatuse osakondade. Ühesugustel põhimõtetel viiakse üle Eesti läbi nt noorte jalgratturite liiklusohutusvõistlust Vigurivänt, helkurkoolitust Must Nukk, lasterühma saatjate ja õpetajakoolitusi, õppe- ja infopäevi, osaletakse koostööprojektides (näiteks „Kaitse end ja aita teist“), jaotatakse õppematerjale. Samuti on tegevusi, mis piirkonniti erinevad.

Lääne Regionaalne Maanteeamet on Läänemaal järjepidevat liikluskasvatustööd teinud juba rohkem kui 8 aastat. Nende aastate jooksul oleme kogunud enda ümber väga erinevaid koostööpartnereid nii omavalitsustest, koolidest, lasteaedadest, politseist, autokoolidest, Punasest Ristist, kohalikest päästekomandodest jne.

Kõige suurem nähtavam saavutus nende aastate jooksul on see, et lasterühma saatjad ehk lasteaia õpetajad kasutavad õppekäikudel helkurveste. Nüüd on nad koos lastega, kes on samuti helkurvestides, silmatorkavalt liikluses nähtavad.

2010. aasta primaks saavutuseks võib pidada uue sihtrühma, eakate, koolitamist. Heameel on tõdeda, et huvi oli mõlemapoolne, kokku jagati liiklusohutuslaseid teadmisi umbes 70 eakale. Heaks koostööpartneriks oli selle projekti raames Haapsalu Sotsiaalmaja.

Lisaks eakatele said erinevate projektide raames koolitust nii jalgratturid, lasteaia- ja kooliõpetajad, lapsevanemad, kooliõpilased kõikides vanusegruppides, üliõpilased, lasteaialapsed.

Igal kevadel toimub noorte jalgratturite projekt Vigurivänt, eelmisel aastal osales õppes ligi 300 Läänemaa koolide jalgratturit, kes soovisid saada juhilubasid.

Vigurvända võistlus Haapsalu gümnaasiumis

8. juunil avati TLÜ Haapsalu Kolledži hoovil värvideküllane liikumisväljak kõigile lasteaedadele ja koolidele Läänemaal, oodatud on kõik pisipõnnid või koolilapsed, kes soovivad liiklusõpet saada. Väljak võimaldab õpet nii jalakäijale kui ka jalgratturile.

Viimastel aastatel on pearõhk liikluskasvatuse valdkonnas haridusasutuste tegevuste toetamisel ja õpetajate koolitamisel.

Koostöös politseiga toimus eelmisel aastal kooliõpetajate koolitus TLÜ Haapsalu Kolledžis „Väike ellujääja“, mille eesmärk oli anda koolitust algklasside õpetajatele, kuidas on võimalik lõimida liikluskasvatust teistesse ainetundidesse.

Kooliõpetajate koolitus „Väike ellujääja“

Lisaks toimus Haapsalu Kolledžis Läänemaa lasteaedade ja koolide õpetajatele ideelaat, mille raames tutvustati kõikvõimalikke liiklusõpetuse õppematerjale ning tehti praktiline õppus liikumisväljakul.

Osaletud on ka Läänemaa koolide direktorite infopäeval, kus jagati infot liikluskasvatuse võimalikkuse kohta koolides.

Samuti on osaletud suurüritustel nagu Nigula rattasõit, kus anti võimalus sõita jalgrattaga vigursõitu erinevate kujundite vahel ja Lastekaitsepäev Rannarootsi keskuse platsil, millest võttis osa väga palju lapsi ja täiskasvanuid, suurepärase oli koostöö Haapsalu Kolledži liiklusohutuse kursuse tudengite ning kohaliku politseijaoskonnaga. Suve suurüritustel anti soovijatele võimalus puhuda alkomeetrisse. Osaleti üritustel *American Beauty Car Show* ja *Airport Jam*, mõlemal üritusel oli alkomeetri tarbijaid kokku üle 3500.

Sügisel pimedal ajal toimusid Läänemaa kooliõpilastele helkurikatsed, mille eesmärk oli anda 1.-4. klassi lastele teadmisi helkuri kasulikkuse ja vajalikkuse kohta. Koolitus koosnes kahest osast, teooriast ning katsetest. Katsete käigus näidati lastele olukorda autojuhi silmade läbi, milline on tulemus, kui jalakäija kasutab helkurit ja milline, kui ei kasutata. Teoreetilise poole pealt räägiti lastele miks on helkur vajalik, kus ja millal helkurit kanda tuleb. Samuti tutvustati helkuri töötamise põhimõtet ning selgitati, milline on kõige parem helkur. Koolitustel osales kokku 122 õpilast.

Erilise tugevusena saab esile tõsta koostöövõrgustiku laienemist, sh osalemist Läänemaa Turvalisuse Teemakoja töös ning selle raames toimunud koostööprojekte. Heade koostööpartnerite Päästeameti ja Politseiametiga on suuresti panustatud turvalisuse sh liiklusturvalisuse propageerimisele ja seda on tunnustanud ka liikumine *Safe Community*, mille liige Läänemaa alates 2010. aastast on.

Liiklusregistri Haapsalu büroo

Suurim muutus liiklusregistri jaoks oli asjaolu, et alates 1. veebruarist asub büroo nüüd Haapsalu külje all Ridala vallas, aadressil Tallinna mnt 70, ühise katuse all Maanteeameti Haapsalu esindusega. Loodetavasti on büroo nüüd klientidele paremini kättesaadav.

Registritoimingute osas jäi aasta maht võrreldes eelmise aastaga enam-vähem samaks. Sügisel oli küll tunda elavnemise märke, aga aastalõpu euro ootus viis selle endisele tasemele.

Juhilubadega seonduvad toimingud Liiklusregistri Haapsalu büroos 2010. aastal								
Esmane juhiluba	Juhendaja tunnistus	Juhiluba	Juhiõpetaja tunnistus	Kutsetunnistus	Mopeedi - juhiluba	Piiratud õigusega juhiluba	Rahvusvaheline juhiluba	Väike-laevajuhi tunnistus
458	83	1077	2	86	7	17	8	16

Sõidukite jaotus Läänemaal 2008.-2010. aastal			
	2008	2009	2010
Sõiduautod	16 287	16 127	15 006
sh Haapsalu	6 810	6 333	5 647
Autobussid	84	84	88
sh Haapsalu	43	40	35
Veoautod	2 526	2 413	2 389
sh Haapsalu	1 313	1 162	1 148
Mootorrattad	552	597	572
sh Haapsalu	175	189	174
Haagised	1 633	1 738	1 835
sh Haapsalu	529	553	584

Tehnoülevaatusel läbinud sõidukid 2010. aastal

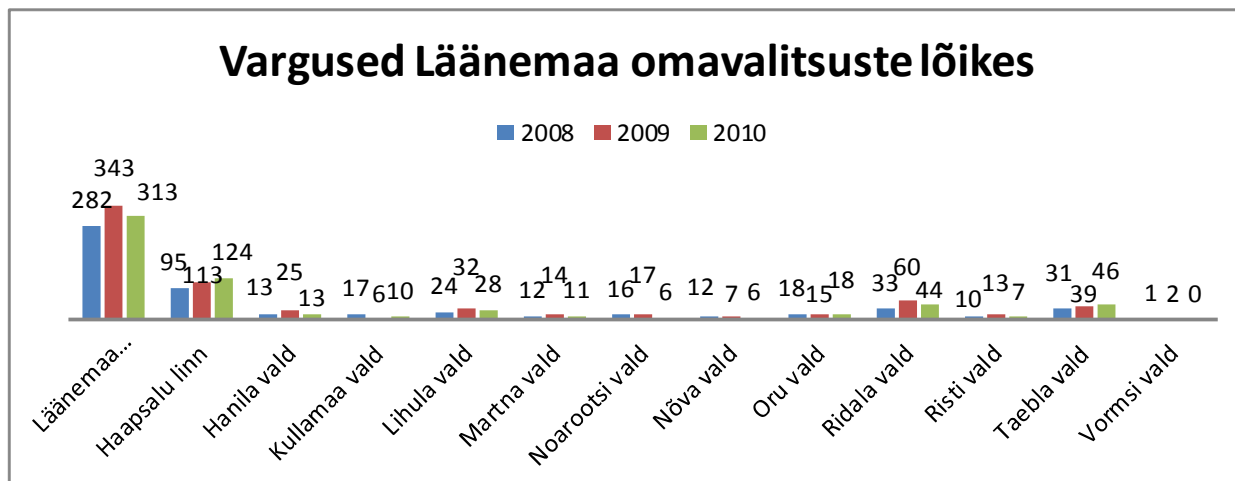
Ülevaatused			sh korralised ülevaatused				Sõidukite arv	Sõidukite keskmine vanus
Kokku	Korras	Kordus	Kokku	Korras	Kordus	Korduva %		
6 217	5 521	684	5 992	5 299	682	11,38	5 262	12

20. POLITSEI

Kuritegevus

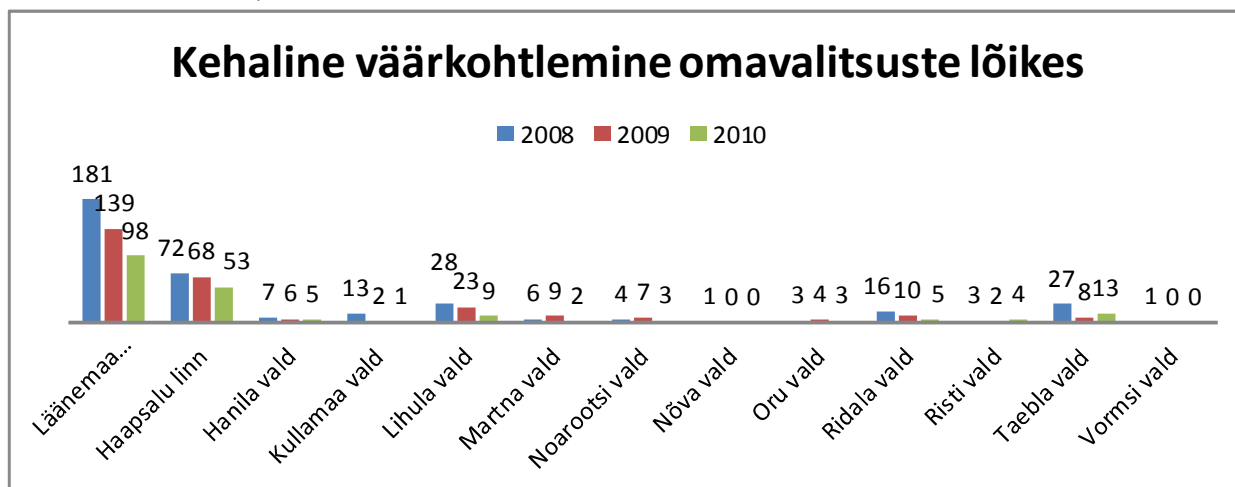
2010. aastal jätkas kuritegevus Läänemaal sarnaselt möödunud aastaga langustrendi, vähenedes 68 kuriteofakti võrra. Kokku registreeriti 707 kuritegu. Suurema osa kuritegude arvust moodustavad varavastased kuriteod, mida registreeriti 363. Varguste arv võrreldes 2009. aastaga langes 30 fakti võrra. Varguste arvu languse üheks arvestatavaks põhjuseks on 2010. aasta alguse ja lõpu lumerohkus, mis raskendas kurjategijatel ligipääsu tühjana seisvate suvilate ja suvekodude juurde. Varavastastest kuritegudest moodustavad vargused 83,6%. Põhilisteks varguse objektideks oli metall, kütus, tööriistad, jalgrattad ja mobiiltelefonid. Enim varastati kohtadest, kus varastatavad esemed olid kergesti kättesaadavad.

Diagramm 1. Vargused Läänemaa omavalitsuste lõikes 2008–2010 (allikas: Justiitsministeerium)

Majanduse langes ja töötuse kasvades on kehaliste väärkohtlemiste arv võrreldes 2009. aastaga langenud, mis on mõneti üllatav.

Diagramm 2. Kehalised väärkohtlemised Läänemaa omavalitsuste lõikes 2008–2010 (allikas: Justiitsministeerium)

Tabel 1. Kuriteod Läänemaal 2007.–2010. a (allikas: Justiitsministeerium)

	Läänemaa				muutus +/-
	2007	2008	2009	2010	
Kuriteod kokku:	674	884	775	707	-68
I raskusaste:	17	16	18	23	5
II raskusaste:	657	868	757	684	-73
Isikuvastased kuriteod	124	209	172	128	-44
Tapmised	0	0	1	3	2
Kehaline väärkohtlemine	105	181	139	98	-41
Poliitiliste ja kodanikuõiguste vastased kuriteod	0	0	0	2	2
Süüteod perekonna ja alaealiste vastu	6	8	10	5	-5
Rahvatervisevastased kuriteod	13	8	4	7	3
Varavastased kuriteod	300	369	421	374	-47
Vargus	236	282	343	313	-30
Röövimine	7	7	11	8	-3
Omastamine	7	21	19	11	-8
Kelmused	16	21	22	20	-2
Väljapressimine	2	1	3	0	-3
Asja omavoliline kasutamine	24	22	10	16	6
Intellektuaalse omandi vastased kuriteod	0	0	0	1	1
Riigivastased kuriteod	1	0	0	0	0
Avaliku rahu vastased kuriteod	95	110	77	72	-5
Avaliku korra raske rikkumine	34	34	6	9	3
Omavoliline sissetung	54	69	69	59	-10
Ametialased kuriteod	0	0	1	1	0
Õigusemõistmisevastased kuriteod	16	26	7	13	6
Avaliku usalduse vastased kuriteod	8	8	9	9	0

Keskonnavastased kuriteod	2	3	1	0	-1
Majandusalased kuriteod	0	3	5	11	6
Üldohtlikud kuriteod	7	18	3	4	1
Liikluskuriteod	102	122	65	80	15
Mootorsõiduki ja trammi juhtimine joobeseisundis	99	120	61	78	17

Negatiivse näitajana tuleb esile tuua 2010. aastal kolm tapmist, mille algpõhjuseks alkoholi liigtarbimine ja lähisuhtevägivald.

Kindlasti jääb paljudele meelde ka 2010. aasta lõpus toimunud sularahaautomaadi lahtimurdmine Risti alevikus ja selles olnud kroonide vargus.

2009. aastaga võrreldes on kasvanud joobes juhtide arv, kelle suhtes alustati kriminaalmenetlust.

Tabatud alkoholi piirmäära ületanud juhtide arv vähenes 160lt 125le.

Üldiselt võib 2010. aastat olukorda Läänemaal hinnata turvalisuse seisukohalt heaks.

Liiklusturvalisus

Liiklusvaldkond on aastaid olnud politsei üheks prioriteetseks valdkonnaks, mille eesmärgiks on vähendada liikluses hukkunute ja vigastatute arvu. Kuna liiklusõnnetuste toimumise üheks peamiseks põhjuseks on ebaõige sõidukiirus, siis on kiiruse mõõtmine üheks patrullpolitseinike igapäevaseks tööülesandeks. Sama palju tähelepanu pööratakse turvavarustuse ja juhtidele ja sõitjatele, kuna vigastuste tekkimine või raskus on otseses seoses turvavarustuse kasutamisega.

2010. a toimus Läänemaal 69 liiklusõnnetust, millest 20 olid inimvigastustega. Liiklusõnnetustes hukkus kaks ja sai vigastada 28 inimest. Võrreldes varasemate aastatega oli Läänemaal, nagu ka kogu Eestis, liikluses kannatanuid tunduvalt vähem.

Diagramm 3. Liiklusõnnetused maanteede lõikes (allikas: politsei)

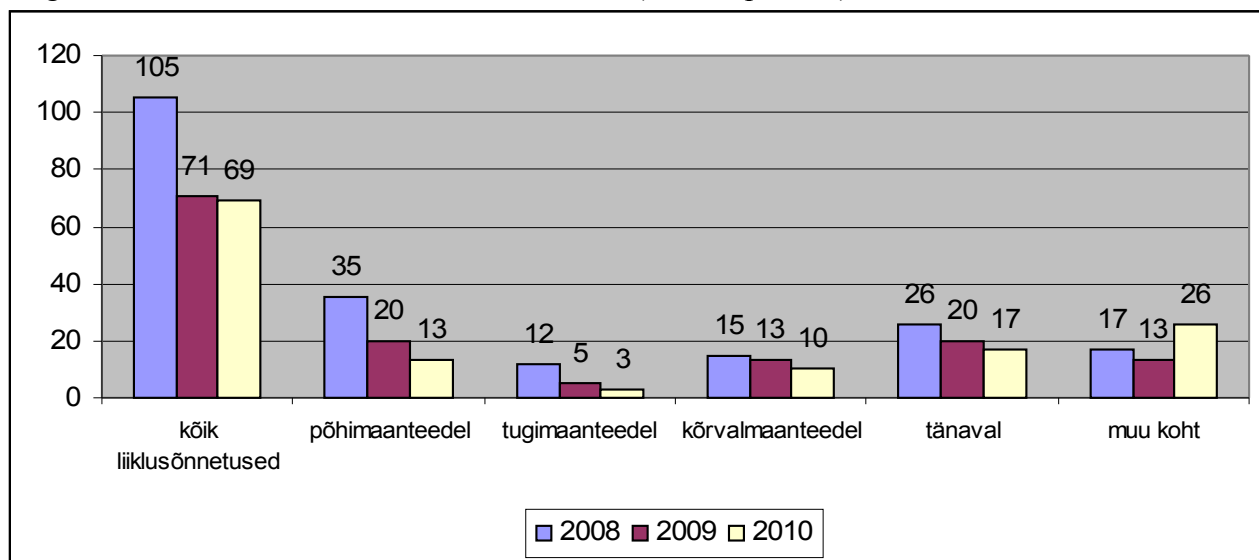
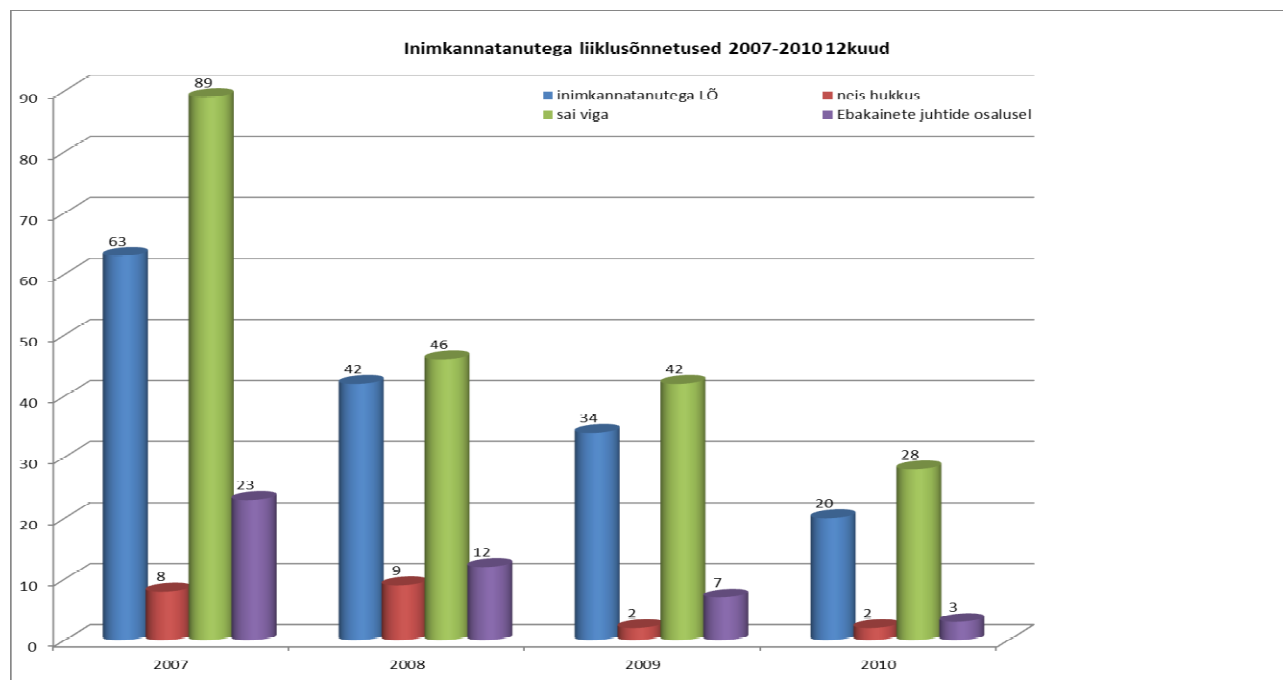
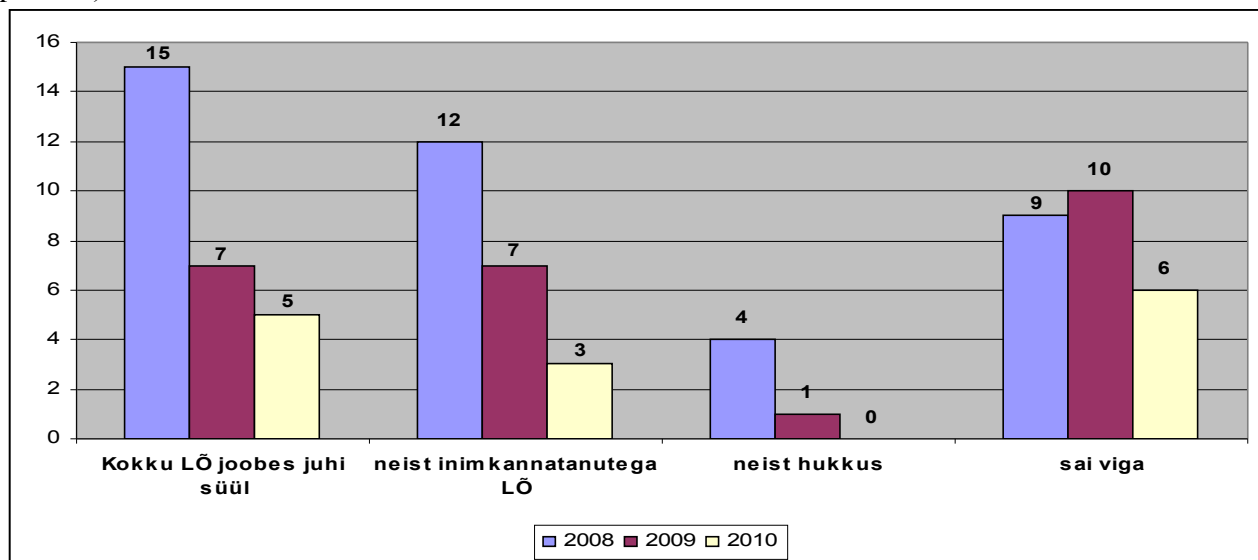

Diagramm 4. Inimkannatanutega liiklusõnnetused 2008–2010 (allikas: politsei)

Joobes juhtide süül toimus viis liiklusõnnetust, millest kolmes said kokku vigastada kuus inimest. Hukkunuid joobes juhtide süül ei olnud.

Diagramm 5. Joobes juhtide süül toimunud liiklusõnnetused Läänemaal 2008-2010 (allikas: politsei)

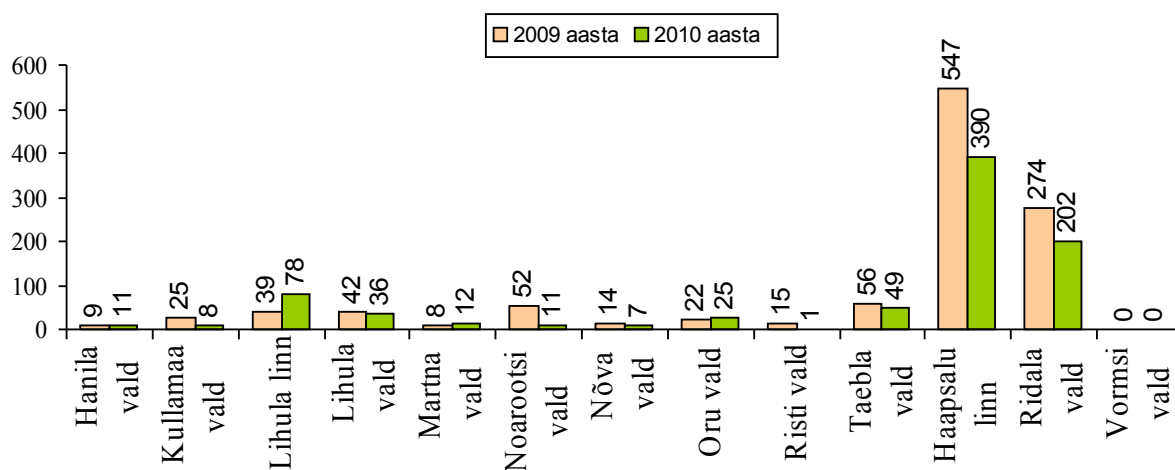
Alaealised

Politsei pöörab suurt tähelepanu alaealistele. Lapsed ja noored on need, keda me suudame rohkem mõjutada õiguskuulekalt käituma, kui täiskasvanuid. Valdavalt on preventiivse loomuga projektid suunatud just alaealistele, aga ka igapäevases töös on nad tähelepanu keskmes.

2010. aastal panid alaealised toime 46 kuritegu, mis näitab võrdluses 2009. aastaga kasvutrendi (2009-26). Kasvanud on nende poolt toimepandud isikuvastased, varavastased ja avaliku rahu vastased kuriteod.

2010. a vormistati Läänemaal 833 väärtegu, mille panid toime alaealised. Kõige rohkem rikutakse laste poolt alkoholiseadust ja tubakaseadust, nendele järgnevad liiklusalased rikkumised.

Diagramm 6. Alaealiste poolt toimepandud väärted aastatel 2009–2010 omavalitsuste lõikes (allikas: politsei)

Ennetustegevus

Politsei planeerib igal aastal erinevaid ennetustegevusi, mille abil juhitakse laste ja noorte tähelepanu õiguskuulekale käitumisele, ning mis tõstaksid nende teadlikkust. Ennetustegevusi viiakse läbi nii loengute vormis, projektide abil kui ka avalikel üritustel osalemise kaudu. Aastal 2010 viidi Haapsalu politseijaoskonna poolt läbi 157 ennetustegevust. Jätkusid tuttavad projektid „Kaitse end ja aita teist“, „Õiguskuulekas noor“ ja uue projektina toimus „Allakäigutrepist üles“. Osaleti doonoritelgis, pimedaja saabudes kontrolliti kooliõpilastel ja erinevate asutuste juures helkurite olemasolu, osaleti mitmes lastelaagris. Ennetustegevus ei olnud suunatud ainult lastele või noortele, loengute ning avalike esinemiste kaudu said sellest osa ka lapsevanemad.

2010. aastal toimus Politsei- ja Piirivalveameti parima õppematerjali konkurs. Esimese koha saavutas Haapsalu politseijaoskonna ennetusalane film „Ole puhas“. Nimetatud filmi hakkab politsei kasutama kõikjal Eestis ennetustegevustes.

Kogu ennetustegevus saab toimida ainult koostöös inimeste ning asutustega. Päästeosakond, Lääne Maavalitsus, TÜ Haapsalu Kolledž, SA Läänemaa Haigla, koolid, kohalikud omavalitsused ning nende töötajad on olnud headeks koostööpartneriteks, et ennetustöö oleks põhjalik ning asjakohane.

Foto 1: Lastekaitsepäev

Foto 2. KEAT („Kaitse end ja aita teist“)2010

Kui räägitakse turvalisusest, siis tavaliselt seostatakse seda eelkõige politseiga, mis on mõistetav ja ka ootuspärane, kuna politseiteenus on kättesaadav 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas. Siiski on valdkondi, kus politsei saab probleemidele tähelepanu juhtida, kuid probleemide lahendus peab tulema mujalt – kinnistu või hoone omanikult, tee ja tänava valdajalt, organisatsioonilt, eraisikult. Viimase kahe aasta talv oma lumerohkusega on pakkunud palju sportimise ja talvemõnude nautimise võimalusi, kuid samas on pannud proovile omavalitsuste ja riigi võimekuse libeduse tõrjel ja lumekoristusel, ning hoonete omanike suutlikkuse jääpurikate tõrjel.

Turvatusse tekkib siis, kui kodus valitseb harmoonia ja tuba on soe, tänavad on puhtad, terved ja valgustatud, katuseräädad on jääpurikatest puhastatud, palk laekub kindlal ajal, laps tuleb tervelt koju, liikluses ei pea kartma, et keegi sind vigaseks sõidab, bensiini ja elektri hind ei kerki üleöö jne. Kas kõrged lumehanged ülekäiguradade juures muudavad tee ületamise ohtlikuks? Kas laps, kes sõidab rolleriga ilma, et ta oleks liikluseeskirja enesele selgeks õppinud, on liikluses ohtlik? Kas merel joores ja päästevestideta paadiseltskond on endale ohtlik? Neile küsimustele jaatavas vastuses ei kahtle vist keegi. Politsei roll ongi sellistele turvalisust ohustavatele teguritele tähelepanu juhtimine ja vajadusel sekkumine, koostööpartnerite leidmine ja turvalisuse parandamine. Turvalise elukeskkonna tekkimisele saavad aga kaasa aidata kõik.

21. LÄÄNE-EESTI PÄÄSTEKESKUSE LÄÄNEMAA PÄÄSTEOSAKOND

Kuuest Lääne-Eesti maakondlikust päästeteenistusest moodustatud Lääne-Eesti Päästkeskus on töötanud juba viis aastat. Päästkeskuse tegevusvaldkonnad on päästetööde tegemine, riiklik tuleohutusjärelvalve, ennetustöö ja kriisireguleerimine.

Viie aasta töö tulemusena on tuleõnnetuste arv vähenenud. Suur osa selles on 2007. aastal, kus alustati projektiga „Kodu tuleohutuks“. Projekti eesmärk oli teha elanike hulgas selgitustööd, mille tulemusel kasvaks elanikkonna teadlikkus ja tähelepanelikkus ümbritseva suhtes. Koostöös kohalike omavalitsustega paigaldati suurperedele, vanuritele ja raskustes peredele suitsuandureid tasuta. Alates 1. juulist 2009 on suitsuandur kohustuslik igas kodus.

Tulekahjud Läänemaal 2010. a kuude lõikes

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	kokku
Eluhooned	7	1	2	4	3	3	2		4	3	2	4	35
Muud hooned				2		2	2	4	2	1	2	1	16
Metsatulekahjud													0
Kulupõlengud				17	2	1	6		1				27
Prügi, lõke, grill	1	1		1	5	6	8	3	1	8	2	1	37
Mootorsõidukid jt transpordivahendid	1				1		1	2		1		1	7
Määramata tulekahjud	1			9	1	4	2			2	3	1	23
TULEKAHJUD KOKKU	10	2	2	33	12	16	21	9	8	15	9	8	145
Pääste selgitustöö sündmuskohal, kus tegelikult tulekahju ei olnud	1		1		2	5	2	1	1				13
Ekslik kutse tulekahjule	2	1	2	5	3	4	9	3	6		3	5	43

Tulekahjud Läänemaal aastatel 2002 – 2010

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
211	228	265	232	311	212	211	192	145

Päästeala ennetustöö *eesmärgiks* on tulekahjude ja tules hukkunute arvu vähendamine; *sisuks* on tuleohutuse tagamiseks elanikkonna seas tehtavad ennetus- ja teavitusalased tegevused. 2010. aastal ei hukkunud Läänemaal tule- ja veeõnnetustes ühtegi inimest.

Avalike ürituste eesmärgid on:

- probleemi olemasolust teavitamine;
- ennetavate vahendite tutvustamine;
- ohutuslaste vahendite kasutamise õpetamine.

Ennetustegevused Läänemaal 2010. a

- Märtsis, lahtiste uste nädala raames, külastas komandosid 288 inimest. Lahtiste uste nädala peaesmärgiks oli rääkida tuleohutuse teemadel. Huvilistele anti komandos ülevaade päästja elukutsest, tutvustati päästetehnikat ning kindlasti said vastuse kõik teemakohased küsimused.
- Päästeala noorterings käis Lihulas 10 last. Huviringis tutvustati noortele päästeala erinevaid valdkondi ja päästja elukutset ning propageeriti noorte hulgas päästetöötajale omaseid väärtusi.

Eesmärgiks oli pakkuda noortele mitmekülgset ja arendavat vaba aja veetmise võimalust, pakkuda noortele alternatiivset tegevust.

- “Kaitse end ja aita teist” koolituse sai 376 last 16 Läänemaa koolist, laagris osales 130 last. Koolitusprogrammi eesmärk oli anda 6.-8. klasside õpilastele turvalisuse õppekava alusel eluks vajalikke ohutuslaste teadmisi ja oskusi. Projekti viiakse läbi koostöös Läänemaa Politseijaoskonna, Punase Risti Läänemaa Seltsi ja Kaitseliiduga.
- Toimused kohalike omavalitsuste ja sotsiaaltöötajate teabepäevad, külavanemate koolitus.
- Eakatele anti tuleohutuslast nõu.
- Toimused veeohutuslaste koolitused.
- Osaleti maakonnas toimunud avalikel üritustel.

Ennetustegevus toimub koostöös teiste asutustega: Lääne Maavalitsuse, Haapsalu Politseijaoskonna, Lääne Regionaalse Maanteeametiga, Haapsalu Piirivalvekorooniga, Punase Risti Läänemaa Seltsiga, Läänemaa Haigla, Kaitseliidu Lääne malevaga.

22. TÖÖTURG

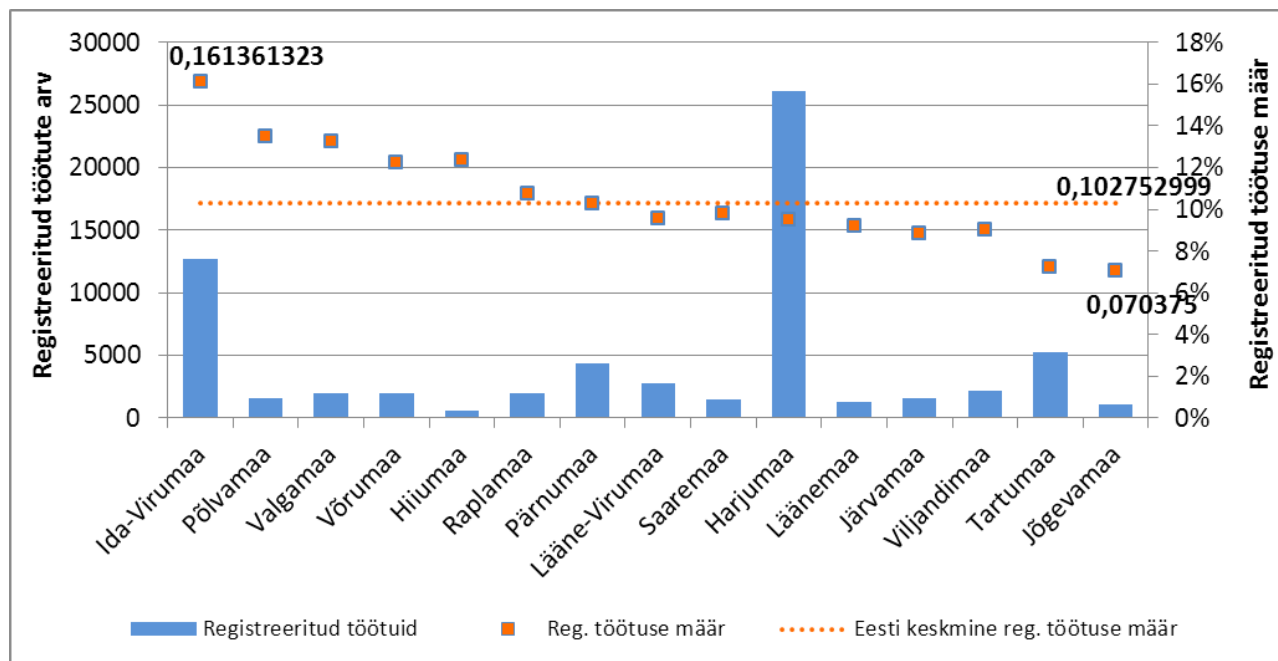
Pärast majanduse ja tööhõive kiiret kasvu 2006.-2007. aastal ning rekordiliselt madalat töötuse taset (2008. aasta suvel 4%) halvenes majanduse ja tööturu olukord järsult. 2009. aasta esimesel poolel kahanes majandus ligi 16%, mis tõi kaasa töötute, sh registreeritud töötute arvu väga suure kasvu.

Registreeritud töötute arv Lääne maakonnas kasvas 2008.-2009. aastal 4,3 korda ja 2009.-2010. keskmiselt kaks korda. 2010. aasta märtsikuus oli registreeritud töötuid Läänemaal 1730 inimest, mis tähendab senise kõrgeima tasemeni jõudmist – registreeritud töötuse määr oli siis 12,7%. Aastad 2009 ja 2010 olid tööturul rasked ja keerulised, nii ettevõtjatele, töandjatele kui ka töökoha kaotanud inimestele.

Tabel 1. Registreeritud töötud seisuga 30.12.2010

Maakond	Töötuid 30.12.2010	Tööjõud vanuses 16-pensioniiga*	Registreeritud töötuse määr
Harjumaa	25 750	275 600	9,3%
Hiiumaa	538	4 400	12,2%
Ida-Virumaa	12 637	78 600	16,1%
Jõgevamaa	1 095	16 000	6,8%
Järvamaa	1 588	17 800	8,9%
Läänemaa	1 252	13 600	9,2%
Lääne-Virumaa	2 810	29 400	9,6%
Põlvamaa	1 548	11 500	13,5%
Pärnumaa	4 177	42 100	9,9%
Raplamaa	1 957	18 300	10,7%
Saaremaa	1 393	14 700	9,5%
Tartumaa	5 266	72 700	7,2%
Valgamaa	1 975	15 100	13,1%
Viljandimaa	2 077	23 900	8,7%
Võrumaa	2 033	16 500	12,3%
Kokku	66 096	650 200	10,2%

* Eesti Statistikaameti andmed, 2009. aasta keskmine

Tabel 2. Registreeritud töötud Läänemaa omavalitsustes

Linn, vald	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010
Haapsalu linn	266	772	515
Hanila vald	39	87	107
Kullamaa vald	15	46	44
Lihula vald	43	131	128
Martna vald	32	50	45
Noarootsi vald	14	39	28
Nõva vald	0	10	18
Oru vald	12	32	28
Ridala vald	82	217	172
Risti vald	15	38	39
Taebala vald	54	148	102
Vormsi vald	12	16	22
Kokku	584	1586	1248

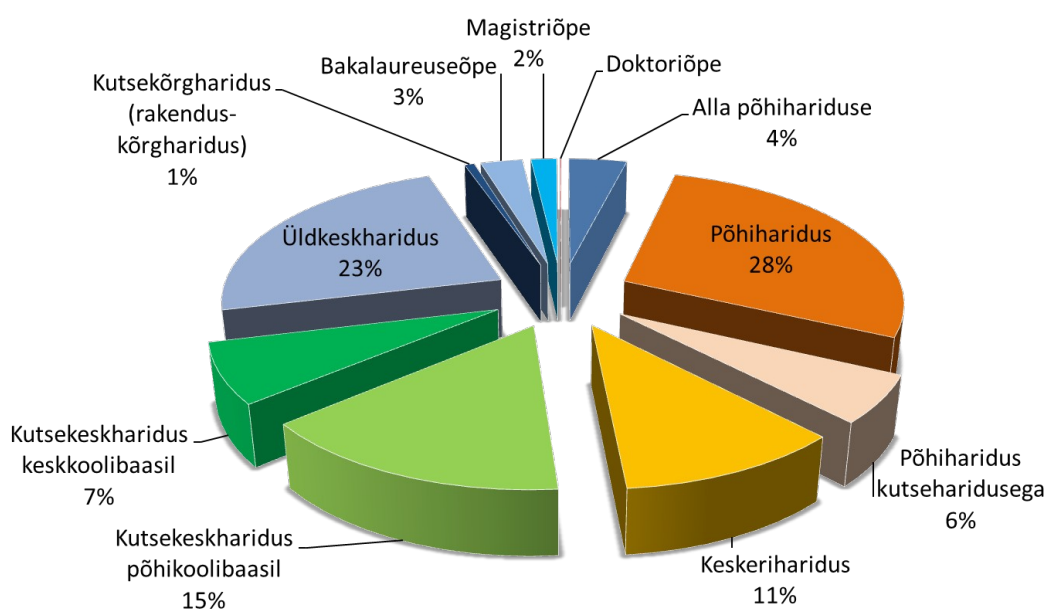
Tabel 3. Registreeritud töötute soolis-vanuseline jaotus Läänemaa kohalike omavalitsuste lõikes 31.12.2010 seisuga

Linn, vald	Kokku	Sugu		Vanus			Mehed			Naised		
		mehed	naised	16-24	25-54	55+	16-24	25-54	55+	16-24	25-54	55+
Haapsalu linn	515	308	207	84	337	94	51	198	59	33	139	35
Hanila vald	107	61	46	13	72	22	8	39	14	5	33	8

Kullamaa vald	44	23	21	3	33	8	1	19	3	2	14	5
Lihula vald	128	81	47	22	88	18	10	58	13	12	30	5
Martna vald	45	29	16	5	25	15	2	15	12	3	10	3
Noarootsi vald	28	16	12	3	17	8	0	12	4	3	5	4
Nõva vald	18	12	6	2	8	8	1	7	4	1	1	4
Oru vald	28	19	9	5	17	6	3	11	5	2	6	1
Ridala vald	172	105	67	24	114	34	14	70	21	10	44	13
Risti vald	39	24	15	3	29	7	2	17	5	1	12	2
Taebala vald	102	53	49	13	74	15	6	36	11	7	38	4
Vormsi vald	22	16	6	1	17	4	0	14	2	1	3	2
Kokku	1 248	747	501	178	831	239	98	496	153	80	335	86

**Tabel 4. Registreeritud töötute hariduslik jaotus
Läänemaa kohalike omavalitsuste lõikes 31.12.2010 seisuga**

Linn, vald	Puudu b alghari dus	Algh aridu s	Kut seh ari dus põ hih ari dus eta	Põhi harid us	Põhi harid us kuts ehari duse ga	Üldk eskh aridu s	Kesk eriha ridus	Kuts ekes khari dus põhi kooli baas	Kuts ekes khari dus kesk kooli baas	Kuts ekõr ghari dus	Baka laure useõ pe	Magi striõ pe	Doktor iõpe
Haapsalu linn	0	22	1	141	18	120	59	77	40	5	19	12	1
Hanila vald	0	3	0	32	10	24	17	13	5	1	2	0	0
Kullamaa vald	2	4	0	13	4	9	1	4	5	0	1	1	0
Lihula vald	1	7	0	39	10	24	11	23	9	0	2	2	0
Martna vald	0	1	0	9	6	13	4	9	1	1	1	0	0
Noarootsi vald	0	1	0	8	2	5	6	3	1	0	2	0	0
Nõva vald	0	0	0	6	1	4	2	2	3	0	0	0	0
Oru vald	0	1	0	4	1	8	5	5	2	0	2	0	0
Ridala vald	0	1	0	46	11	47	19	23	16	4	3	2	0
Risti vald	0	1	0	11	2	9	5	4	2	1	2	2	0
Taebala vald	0	1	1	25	8	27	12	15	7	0	3	3	0
Vormsi vald	0	0	0	4	4	6	3	4	1	0	0	0	0
Kokku	3	42	2	338	77	296	144	182	92	12	37	22	1

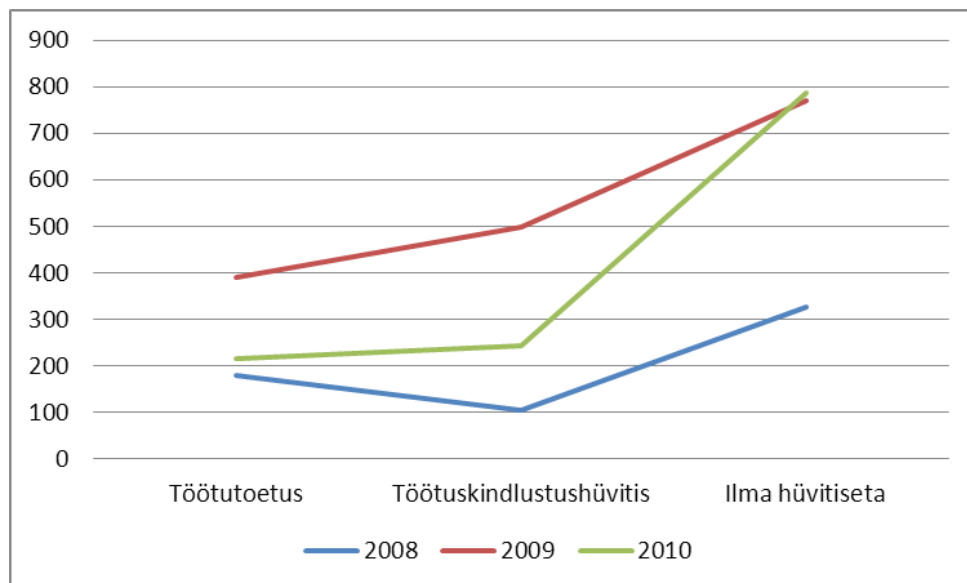

Tabel 5. Läänemaal registreeritud töötute tööturuteenustel osalemine

Teenus	2008	2009	2010
Koolitus	81	481	236
Tööharjutus	0	22	34
Tööpraktika	10	29	44
Palgatoetus	3	1	159
Karjäärinõustamine	171	421	483
Ettevõtluse alustamise toetus	6	12	22

Tabel 6. Läänemaal registreeritud töötute sotsiaalne kaitse

Toetuse liik	2008	2009	2010
Töötutoetus	180	389	216
Töötuskindlustushüvitis	103	497	244
Ilma hüvitiseta	326	769	788

23. LÄÄNE MAKSU- JA TOLLIKESKUSE LÄÄNEMAA TEENINDUSKOHT

2010. aasta oli Lääne maksu- ja tollikeskusele (MTK) tavapärase – tõine aasta koos oma rõõmude ja muredega. Kiirelt on arenenud elektroonilised võimalused maksuhalduriga suhtlemiseks. Maksuhaldur on kättesaadav ööpäevaringselt kõikidel kellaaegadel. Iga maksumaksja saab vaadata oma andmeid või esitada deklaratsioone igal ajal ning praktiliselt igalt poolt, kus on internetiühendus.

Läänemaa teeninduskohas töötavad Lääne maksu- ja tollikeskuse teenindus- ja kontrolliosakonna ametnikud. Lisaks neile on seal alaliselt tööl keskusele alluvad juristid, Põhja MTK sissenõudmisosakonna üldmenetluse ja erimenetluse spetsialist ning Põhja MTK kontrolliosakonna koosseisu kuuluv revident – kokku 16 inimest.

Teenindusosakonna spetsialistid haldavad nii juriidiliste kui ka füüsiliste isikute teenust. Juriidiliste isikute arv on aegade jooksul tasapisi suurenenud. Ettevõtete ja ettevõtjate arvu Läänemaal iseloomustab järgmine tabel:

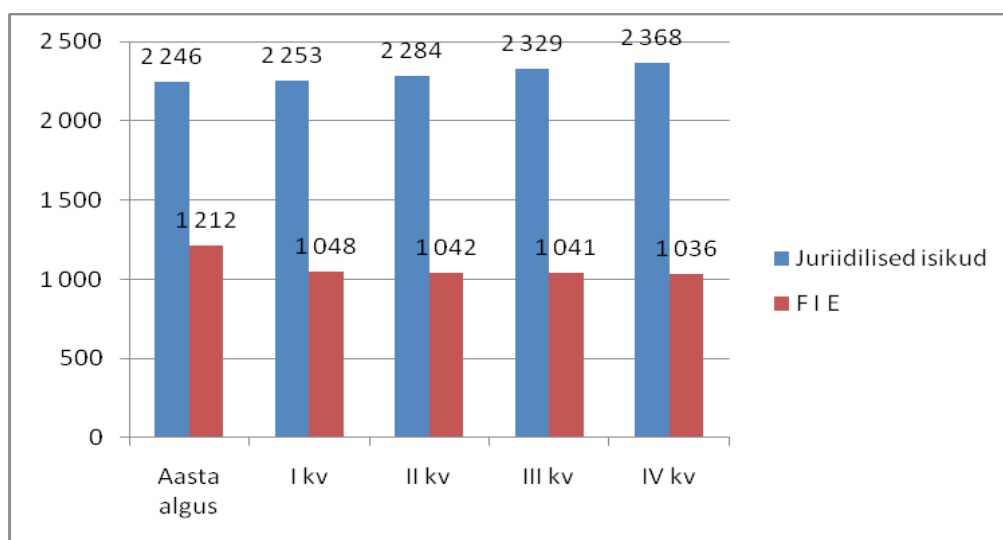
	Läänemaa	Lääne MTK
Juriidilised isikud		
01.01.2008	1 944	16 681
01.01.2009	2 091	17 944
01.01.2010	2 246	19 585
01.01.2011	2 368	20 623
Füüsilisest isikust ettevõtjad		

(FIE)		
01.01.2008	1 632	13 749
01.01.2009	1 417	11 967
01.01.2010	1 212	10 060
01.01.2011	1 036	8 527

Kolme aasta jooksul on juriidiliste isikute arv kasvanud üle 20%. Samal ajal on vähenenud füüsilisest isikust ettevõtjate arv üle 35%. Suurt mõju avaldas siin FIE-de arvestuse üleminek Äriregistri kätte. Ülemineku käigus lõpetasid mitmed FIE-d, kellel tegelikku ettevõtlust ei toimunud, oma tegevuse. Muist aga vormistasid oma ettevõtluse ümber osäühinguteks ehk juriidilisteks isikuteks, kuna tegevus oli laiahaardelisem ning n.ö ületas FIE-de võimalusi.

2010. aasta jooksul sama tendents jätkus.

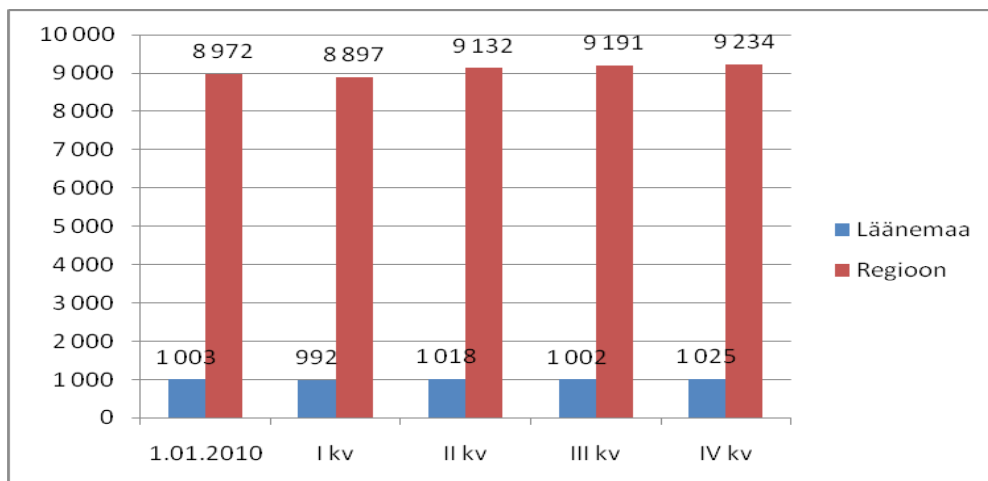
Juriidilisest isikust ja füüsilisest isikust ettevõtjate andmete muutused 2010. aasta jooksul

2010. aasta jooksul registreeris ettevõtluse 72 füüsilisest isikust ettevõtjat ning lõpetas tegevuse 41 ettevõtjat.

Käibemaksukohustuslaste (KMK) registrit peab Maksu- ja Tolliamet. Käibemaksukohustuslaste arv on nii regioonis kui ka Läänemaal targu ja tasapisi tõusnud. Aasta jooksul võttis ennast käibemaksukohustuslasena arvele 122 ettevõtjat. Sama aja jooksul on registrist välja arvatud 95 ettevõtjat.

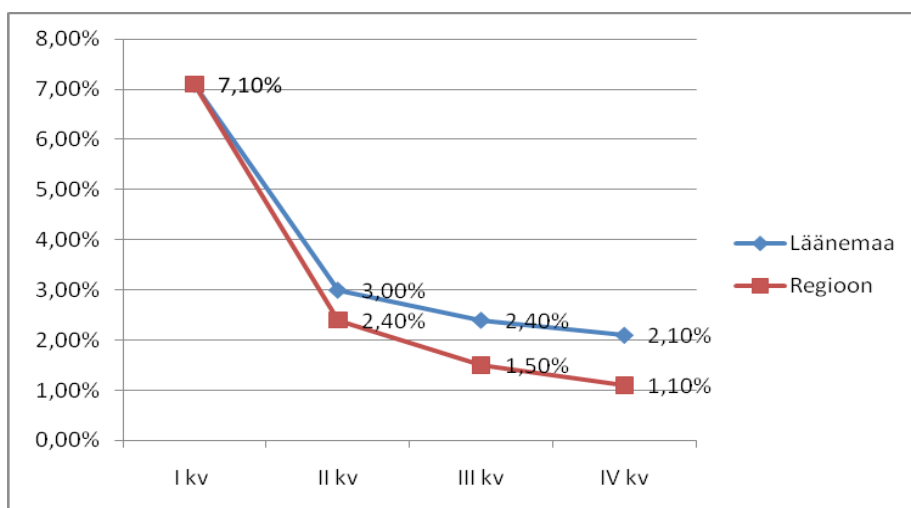
Käibemaksukohustuslaste arv Läänemaal ja Lääne MTK-s

Enamik deklaratsioonidest esitatakse elektrooniliselt. Tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioonid (TSD) esitatakse suurelt jaolt elektrooniliselt. 2010. aastal esitati Lääne maksu- ja tollikeskuse kaudu 97,6% TSD-st elektrooniliselt. Läänemaal oli vastav näitaja 98,5%. Käibedeklaratsioone (KMD) esitatakse elektrooniliselt Lääne MTK-s 98,5% ja Läänemaal 98,7 %.

Samas on probleemiks deklaratsioonide esitamise tähtaegadest mittekinnipidamine. Kahekolmepäevased hilinemised on mitmete ettevõtjatele muutunud reeglipäraseks ning meeldetuletused nõuavad MTK-lt tarbetult palju aega. Kõik registris olevad FIE-d peavad esitama tuludeklaratsiooni e-vormi, olenemata sellest, kas neil oli sisulist ettevõtlust või mitte. Mõned ettevõtjad lõpetavad tegevuse ja ettevõtluse, kuid unustavad Äriregistrit sellest teavitada.

FIDEK (füüsiliste isikute tuludeklaratsioon) e-vormi mitteesitanute osakaal Läänemaal ja Lääne MTK-s

Kliendikülastuste arv on jätkuvalt vähenenud. Seda põhjustab nii seadusemuudatuste rakendamine kui ka inimeste oskus arvuti kaudu oma kohustused täita. 2010. aastat 2009. aastaga võrreldes on Lääne MTK piirkonnas kliendikülastuste arv vähenenud järgnevalt:

Kliendikontaktide muutused 2010 vs 2009

Läänemaa	32,3%	Järvamaa	28,0%
Pärnumaa	21,8%	Raplamaa	16,0%

Saaremaa	15,0%	Hiiumaa	6,6%
	Lääne MTK kokku	19,7%	

Teenindusosakonna ametnikud kontrollivad esitatud deklaratsioonide õigsust ning vajadusel teevad ettepanekuid nende muutmisteks või koostavad maksuotsused. Sellise kontrollitöö tulemusena on ametnikud Lääne MTK-s määranud juurdemaksmiseks (maksuotsused + deklaratsiooniparandused) 2010. aastal 7,4 miljonit krooni. 2009. aastal oli vastav number 6,7 miljonit krooni. Sealhulgas Läänemaal oli vastav summa 2010.aastal 736,5 tuhat krooni.

24. TERVISEKAITSE

2010. a 1. jaanuaril ühendati kolm ametkonda: Tervisekaitseinspeksioon, Kemikaali- keskus ja Tervishoiuamet üheks suureks ametkonnaks – Terviseametiks. Läänemaal asuvat üksust nimetatakse Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esinduseks (endine Tervisekaitseinspeksiooni Pärnu tervisekaitsetalituse Läänemaa osakond).

24.1. Nakkushaiguste epidemioloogia

Immuniseerimise järelvalve

Lääne maakonnas oli 2010. aastal järelvalve all 14 perearsti, 3 eriarsti, 2 haiglat ja 23 vaktsineerimiskohta. Kontrollimise tulemusena selgus, et vaktsineerimine toimub rahuldavalt. Muret teevad vaktsineerimistest keeldujad, keda on ligi 1%. Keeldujate arv tõuseb küll väga aeglaselt, kuid järjekindlalt.

B-hepatiidi vaktsinatsiooniga on haaratud kõik 0-2-aastased lapsed.

Kuni kahe aastaste vaktsineeritud laste osakaal vastab WHO (*World Health Organisation*) soovitudele (95% - tagab laste kaitsuse haiguste eest, mille vastu vaktsineeritakse ja ühtlasi on takistatud haigustekitajate ringlus): DT – 98,9%, läkaköha – 98,9%, polio – 98,9%, MMR – 97,8%, B-hep – 98,5%, Hib - 98,9%.

Seoses pandeemilise gripi A(H1N1) levikuga 2009. a lõpus viidi läbi vaktsineerimiskampaania, mis jätkus ka 2010. a alguses. Vaktsineerimisaktiivsus jäi oodatust madalamaks.

Nakkushaigused

	2009. a	2010. a
Soolenakkus		
Salmonelloos	5	26
Rotaviirused	40	38
Täpsustamata soolenakkused	11	27
Kampülobakterenteriit	1	1
Yersinia ent. enteriit	5	1
Norwalk viiruse tekkene...	51	4
Shigelloos	3	0

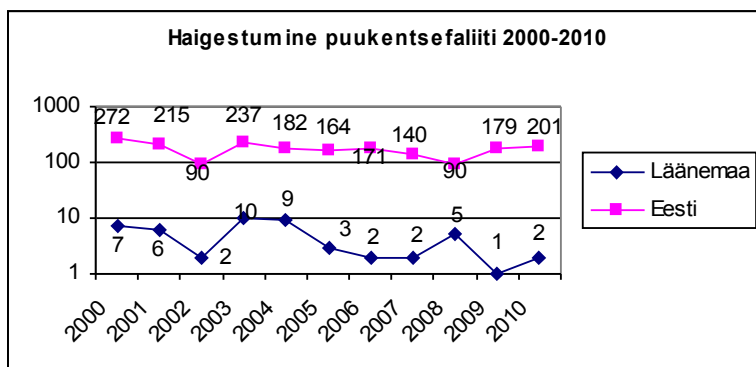
Tabel 1. Soolenakkuste võrdlus

Salmonelloosi haigestumine on 2010. aastal võrreldes 2009. aastaga suurenenud ligi viis korda. Registreeriti kolm salmonelloosi puhangut. Neist kaks olid kodused kolded. Kolmas salmonelloosi puhang oli lasteaias, 15 haigega, neist 11 avastati rutiinsel uuringul. Puhang oli tõenäoliselt olmelevik.

Teine suurem puhang oli **soole täpsustamata bakternakkus** 27 haigega, kolle SPAs. Haigustekitajat kindlaks teha ei õnnestunud.

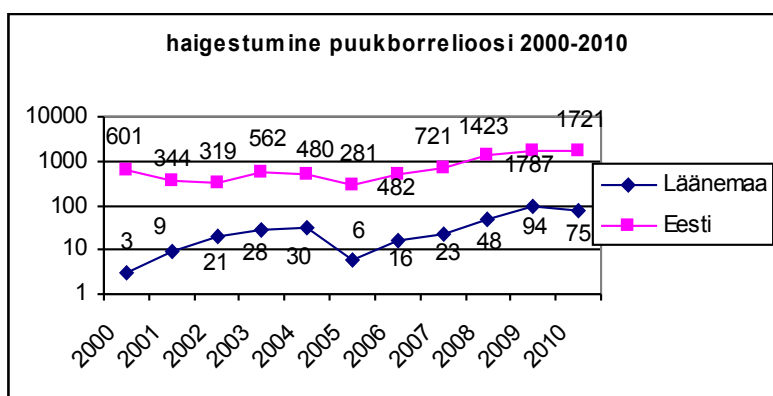
Võrreldes 2009. aastaga on 2010. aastal haigestumine **rotaviirusenteriiti** peaaegu samal tasemel, endiselt haigestuvad enim kodused väikelapsed.

Puukentsefaliiti haigestumine: 2009. aastal 1 juhtum, 2010. aastal 2 juhtu. Puukentsefaliiti haigestumine on viimastel aastatel tunduvalt vähenenud, sest inimesed vaksineerivad end küllaltki aktiivselt. (Joonis 1.)

Joonis 1. Haigestumine puukentsefaliiti Läänemaal ja Eestis aastatel 2000-2010.

Puukborrelioosi haigestumine on tõusnud viimastel aastatel järjekindlalt: 2007. aastal registreeriti 23 juhtu, 2008. aastal 48 juhtu, 2009. aastal koguni 94 juhtu ja aastal 2010 75 juhtu – seega haigestumine püsib kõrgel tasemel, vaatamata sellele, et 2010. a oli haigestumine veidi madalam kui aastal 2009. (Joonis 2.)

Joonis 2. Haigestumine puukborrelioosi aastatel 2000-2010 Läänemaal ja Eestis.

Kõrget haigestumise taset puukborrelioosi e Lyme'i tõvesse võib seletada sellega, et puukidele sobivate elupaikade ulatus on suurenenud ja neid paiku tekib juurde. Seda soodustab see, et paljusid heinamaid ei hooldata, sealt ei niideta heina ja seetõttu kasvab seal võsa, samuti on lugu ka söötis põllumaadega. Enam ei põletata ka kulu. Kõik see loob soodsad tingimused puukidele sobivate elupaikade laienemiseks.

Kuna puukborrelioosi vaksineerimisega ennetada ei saa, tuleb meele pidada mõningaid lihtsaid ettevaatusabinõusid:

- metsa minnes riietu pikkade varrukate ja säärttega riietusse, soovitatav on peakate;
- kasuta puugitõrjevahendit;
- metsast tulles kontrolli oma keha, et õigeaegselt leida veel kinnitumata puuk;
- pea meele, et puukentsefaliit ja puukborrelioos võivad levida ka toorpiima kaudu (eriti kitsepiim).

* * *

2010. a oktoobris toimus Iloni Imedemaal tervisepäev, mis sai ette valmistatud koos Terviseameti spetsialistidega ja selle viis läbi Haapsalu esinduse epidemioloogia spetsialist Lea Kiis. Üritust võib lugeda kordaläinuks, sest Iloni Imedemaa ootab meid ka 2011. a oktoobris tervisepäeva läbi viima.

Sanitaar-karantiini järelevalve

Rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunkte on järelevalve all kolm: Rohuküla sadam, Virtsu sadam ja Dirhami sadam. Kõik sadamad on rekonstrueeritud ja vastavad neile kehtestatud nõuetele nakkushaiguste ennetamise ja tõrje osas. Sadamatel on koostatud ka epideemiatõrje plaanid, mida uuendati 2010. a seoses põhjalike muutustega, mis tehti renoveerimise käigus.

2010. a võeti kasutusele ka kaks uut reisiparvlaeva: Muhumaa ja Saaremaa. Mõlemale väljastati ka sanitaarkontrollist vabastamise tunnistus. Sama tunnistus väljastati veel kolmele reisiparvlaevale. Kõik sõidavad liinidel Virtsu-Kuivastu või Rohuküla-Heltermaa.

24.2. Laste- ja täiskasvanute hoolekandeesutuste, noortelaagrite, koolide ja koolieelsete lasteasutuste terviseohutus.

Koolieelsed lasteasutused

2010. aastal renoveeriti täielikult kaks lasteaeda: Virtsu ja Palivere lasteaed. Uuemõisa lasteaed, kui täiesti uus lasteaed, sai omale ruumid Uuemõisa mõisahoonesse, kus mõisa üks tiib ehitati ümber lasteaiaks. Selleks kasutati Euroopa Liidu projektide rahastamise võimalusi. Seega sai Ridala vald juurde uue, igati kaasaegse lasteaia ja paljud Uuemõisa lapsed ei pea enam Haapsalu linna lasteaedades käima.

2010. aastal kontrolliti, kas lastele on lasteaedades küllaldaselt ruumi. Kitsaskohtadeks on aastaid tagasi ehitatud lasteaiad, millede projektis oligi ette nähtud üks ruum nii mängimiseks kui magamiseks. Omavalitsusi on kitsaskohtadest informeeritud. 2010. a jooksul kontrolliti kõiki koolieelseid lasteasutusi ja muus osas oli koolieelsetes lasteasutustes tervisekaitseline olukord rahuldav, kaebusi ei olnud ja ettekirjutusi ei tehtud.

Koolid

Kontrolliti kõikide maakonnas asuvate koolide tervisekaitselist olukorda. Kui valgustuse, mööbli, päevakava ja õppekorralduse ning isikliku hügieeni nõuete täitmise võimaluste poolest on olukord rahuldaval tasemel, siis remondi vajaduse poolest on olukord halvemaks muutunud. Remonti vajavad neli kooli. Haapsalu linn taotles riigigümnaasiumi loomist, taotlus rahuldati ja kooli remont (praegune Wiedemanni gümnaasiumi hoone) on plaanitud aastateks 2011/2012. Vidruka kooli andis Teadus- ja Haridusministeerium juba aasta tagasi Riigi Kinnisvara AS-ile, et teostataks kapitaalremont, mida senini tehtud ei ole. Üks maakool töötab muinsuskaitsealuses mõisahoones, mille renoveerimine on seotud lisakulutustega ja omavalitsusel pole projektirahade taotlemisel raha objekti omafinantseerimiseks. Remonti vajab ka Haapsalu gümnaasium.

Aasta jooksul tehti kolm ettekirjutust. Aasta algul oli kaebus külmade õpperuumide kohta. Õppetöö peatati seniks, kuni suudeti küttesüsteem korda teha. Teine ettekirjutus tehti hallituse pärast. Klassiruumi kasutamine õppetööks keelati kuni hallituse likvideerimiseni. Kolmanda ettekirjutuse põhjustas jällegi hallitus, lisaks veel osade kooliruumide remondivajadus.

Noortelaagrid

Noortelaagreid oli 2010. a järelevalve all 2: Tuksi ja Pivarootsi. Mõlemad said kontrollitud. Majutamistingimused paranesid ühes laagris: telkmajakeste asemele ehitati kaks uut maja. Teises laagris suurenes majutuskohtade arv täiendava ruumi kasutusele võtmisega. Tervisekaitselised tingimused laagrites on rahuldavad, sealhulgas toitlustamine.

Täiskasvanute hoolekandeesutused

2010. a viidi läbi varjupaikade sihtuuring. Läänemaal tegutseb kolm sellist asutust.

- 1) Samaaria Eesti Misjoni turvakodu on selleks otstarbeks projekteeritud ja valmis ehitatud. Elamistingimused on väga head. Toitu valmistatakse tunnustatud köögiplokis kolm korda päevas.
- 2) Haapsalu Sotsiaalmaja turvakodul on kasutada endise lasteaia ruumid. Ruumide sisekeskkond ja korrashoid oli rahuldav. Turvakodu elanike kasutada on ühisköök. Samas majas tegutseb ka sotsiaalmaja supiköök.
- 3) MTÜ Haapsalu Töötajate Ühingu varjupaik asub selleks kohandatud hoones. Haapsalu linn ostis varjupaigateenust kümnele inimesele. 2010. a tehti ettekirjutus just sellele asutusele, mille

tulemusena on vahetatud hoone katus, tubades remonti tehtud, mööbel asendatud sellesse keskkonda sobivamaga.

Tavahooldekodusid on kolm. Ettekirjutusi neile pole tehtud ja kaebusi pole laekunud.

Ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse neljas hoolekandeesutuses, toetatud elamise teenust osutatakse viies hoolekandeesutuses, igapäevaelu toetamise teenust osutatakse kahes hoolekandeesutuses.

Asenduskodusid on kaks – üks Haapsalu linnas ja teine maakonnas. Vidrukal asuval asenduskodul on plaanis kolida Haapsalu linna, et parandada laste huviringidest osavõtu võimalusi.

Lapsehoiuteenuse osutajaid oli aasta alguses kolm. Need kolm osalesid ka **siht- uuringus „Lapsehoiuteenuse terviseohutus“**.

- 1) MTÜ Lepatriinu Mängumaa tegutseb Haapsalu linnas ja siin on lastele loodud head tingimused.
- 2) Nõva valla lastehoid tegutses oktoobrini spordihoones. Seoses õpilaste arvu vähenemisega vabanesid ruumid koolimajas, lastehoid koliti sinna. Laste hoiutingimused paranesid märgatavalt – toitlustamine on nüüd samas majas ja on olemas piisavalt suur kätepesu- ja tualettruum.
- 3) Ridala vallal sai valmis uus lasteaed ja seega lapsehoiuteenuse tarbimise asemel saavad lapsed olla lasteaias.

Aasta lõpuks jäi kaks lapsehoiuteenuse osutajat ja tervisekaitseline hinnang on neile hea.

Toitlustamisest sotsiaalasutustes

2010. aastal toitlustamise kohta sotsiaalasutustes kaebusi ei olnud.

Kõigis lasteaedades täidetakse üldnõudeid toitlustamise korraldamisel, toidu serveerimisel, dokumentatsioonis. Märkusi tuli teha menüü koostamise osas põhi- toitainete ja energiasalduse kohta. Enamik lasteaedu osaleb „koolipiima“ programmis.

Koolisööklate kontrollimisel tehti märkusi menüü kohta kolmel korral: menüüs oli ületatud põhitoitainete ja energia vajadus. Enamik koole osaleb „koolipiima“ programmis ja „koolipuuvilja“ programmis. Endiselt on väikekoolidel raskusi kauba kohaleveoga firmade poolt, kuna tellitava kauba kogused on väikesed ja firmad ei ole huvitatud nii väikestest tellimustest. Eriti keeruline on puuviljade tellimine.

Laste ja täiskasvanute hoolekandeesutustes, tervishoiuteenust osutavates asutustes, noortelaagrites ja arestimajas toitlustamise osas kaebusi ei esitatud ja ettekirjutusi ning märkusi ei olnud.

24.3. Keskkonnatervis

Joogivesi

2010. a oli Läänemaal järelevalve all 28 veevärki. Neist I kategooria – 3, II kategooria – 20, III kategooria – 5 (kategooria oleneb veevärgi suurusest).

Põhiliseks joogivee kvaliteedi probleemiks Läänemaal on olnud ülemäärane raua ja fluoriidide sisaldus (eriti Lõuna-Läänemaal Lihula ja Hanila vallas). Vee kvaliteedi vastavusse viimine on toimunud suures osa Euroopa Ühtekuuluvusfondi poolt finantseeritud Matsalu valgala piirkonna veeprojekti raames. Projekt jagunes kaheks alamprojektiks: Matsalu (AS Matsalu Veevärk) ja Haapsalu (AS Haapsalu Veevärk). Projektiga olid haaratud Lihula vald, Kullamaa vald, Martna vald, Hanila vald. Nüüdseks on projekt lõppenud.

Tabel 2. Fluoriidide sisaldus joogivees Läänemaal (piirnorm 1,5 mg/l).

Veevõrk	Veekäitleja	2008-2010 Veekäitlejate muutused	2004	2007	2008/2009	2010
Lihula	OÜ Lihula Vesi	AS Matsalu Veevärk	3,5	2	1,4	1,5
Lihula KEK	OÜ Lihula Vesi		2,8	3,2	ühendatud linna ühtseks veevärgiks	
Kõmsi	Virtsu Vee ja Soojajuhistu	Matsalu Veevärk AS	4,1	3,9		3,9
Tuudi	Lihula Vesi	Matsalu Veevärk AS	3,5	3,4	3,3	3,3
Koluvere	Koluvere Hooldekodu	Hoolekandetee-nused AS	2,3	2,7	1,4	1,2
Liivi	Kullamaa Vallavalitsus	Matsalu Veevärk AS	2,2	2	1,3	1,9
Kullamaa	Kullamaa Vallavalitsus	Matsalu Veevärk AS	2,4	2,6	1,3	1,2
Vatla	Virtsu vee ja Soojajuhistu	Matsalu Veevärk AS	4,8	4,8	4,8	4,2
Virtsu	MTÜ Virtsu Vesi	Matsalu Veevärk AS	5,7	5,8	5,7	1,4

Tabelis 2. on ära toodud fluoriidide sisaldus joogivees alates aastast 2004 kuni 2010. aastani. Andmed on võetud Terviseameti joogivee andmebaasist.

* * *

Fluor (F) on üks levinum ja omapärasem mikroelement. Kui inimene saab joogiveest mikroelemente keskmiselt 5%, siis fluori saab veest 85%. Nii liiga kõrge kui ka madal F sisaldus joogivees ei ole hea. Kõige optimaalsem on 0,8-1,0 mg/l. Kui F sisaldus vees on alla 0,5 mg/l, soodustab see eriti lastel hambakaariese teket. Kui F sisaldus on üle 1,5 mg/l, kaob küll kaariese oht, kuid kasvab fluoroosi esinemissagedus. Fluoroos on haigus, mis kahjustab hambaemaili. Kui F sisaldus on üle 4,0 mg/l, võib see põhjustada skeleti fluoroosi. Nende tõsiste tervisemõjude tõttu F sisaldusele joogivees nii suurt tähelepanu pöörataksegi.

* * *

Lihulas lõpetati 2010. a alguses puhastusseadmete (pöördosmoos) seadistamine ja nüüd vastab seal joogivesi fluoriidide sisalduse poolest normidele.

Hanila vallas on Virtsu aleviku ühisveevärki paigaldatud pöördosmoosi seade (vanale puurkaevule) ja sellega on viidud fluoriidide sisaldus joogivees, mis oli seni väga kõrge, normi piiridesse. Mikrobioloogilised näitajad on vanal kaevul olnud kogu aeg korras, seepärast vana kaev kasutusse jäigi, uus kaev, kus olid 2009. a mikro- bioloogilised probleemid, tamponeeritakse. Virtsu ühisveevärgiga on ühendatud ka lasteaed ja 2010. aastal ka Virtsu sadam. Nüüd on kogu Virtsu aleviku veekäitlejaks AS Matsalu Veevärk.

Matsalu Veevärk ei ole veel lahendanud fluoriidide ülemäärase sisalduse probleemi Liivi külas, Vatlas, Kirblas, Tuudil ja Kõmsil. Koostatakse taotlusi KIKile projektide kaasrahastamiseks ja Keskkonnaministeeriumi veeosakonnale veetöötuse kaasfinantseerimiseks. Matsalu Veevärk on esitanud olukorra lahendamiseks Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esindusele vastava tegevuskava.

Probleemsete piirkondade lasteaiad ja koolid on kõik varustatud joogivee automaatidega ja seega on

lastele tagatud joogiks nõuetekohane vesi. Probleemiks on see, et kui paigaldada pöördosmoosiseade, on selle seadme tööshoidmine väga kulukas ja tõstab joogivee hinda, seetõttu nende paigaldamise üle otsustamisega ei kiirustatagi, pigem otsitakse muid lahendusi. Joogivee kõrge hind vähendab pidevalt vee tarbimist ühisveevärkides, mis toob kaasa omakoda uusi probleeme.

Haapsalu Veevärk on suutnud fluoriidide probleemid lahendada. 2010. a andis OÜ Noarootsi Soojus veekäitlemise üle Haapsalu Veevärgile. Lõpetati ka täielikult Risti aleviku veevärgi rekonstrueerimine ja nüüd on seal rauasisaldus joogiveses normi piires. AS Haapsalu Veevärgile läks üle ka Linnamäe küla ühisveevärk ja seal lõppesid rekonstrueerimistööd täielikult 2010. a alguses ja veevärgi vesi vastab normidele. AS Saarte Liinidele kuuluva Rohuküla sadama veevärk sai 2010. a alguseks lõplikult rekonstrueeritud ja seal vastab joogivesi normidele.

2010. a osales Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esindus **sihtuuringus „Raskemetallid joogiveses“**. Uuriti vase, nikli ja plii sisaldust. Proovid võeti Haapsalu linna veevärgist. Analüüside tulemused näitasid, et uuritud raskemetallide sisaldus joogiveses vastas normidele.

Ujulad

2010. a oli Läänemaal arvel 4 ujulat, kõik üldkasutatavad.

Järelevalve tulemusena selgus, et ujulad vastavad neile seadusega kehtestatud nõuetele. Kõige rohkem probleeme on nii vaba kloori kui seotud kloori normide tagamisega, millega ujulate omanikud pidevalt tegelevad. Esinenud kõrvalekallete korral on kohe võetud abinõud tarvitusele ja vajadusel on võetud lisaanalüüse. Kaebusi ujulate kohta ei ole esitatud.

Suplusvesi

Läänemaal on kaks ametlikku supluskohta: Paralepa rand ja Vasikaholmi supluskoht. Mõlemad jäävad Haapsalu linna piiridesse ja nende omanikuks on Haapsalu linn. Enne suplushooaja algust kooskõlastas Haapsalu linnavalitsus Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esindusega suplusrandade avamise suplushooajaks ning ühtlasi informeeris ka tehtud töödest randades. Igal suplushooajal peab supluskohta omanik tegema suplusvee analüüse vähemalt kord kuus. Haapsalu linn on igal suvel seda nõuet täitnud, koostades seirekava ja vajadusel on võetud lisaproove. Analüüside võtmine on tellitud Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esinduselt. Järelevalve korras võetakse suplusvee analüüse vähemalt kaks korda suve jooksul. 2010. a suvel võetud suplusvee proovid võib kokkuvõtvalt hinnata heaks.

Elukeskkonna füüsikaliste, välja arvatud ioniseeriva kiirguse, keemiliste ja bioloogiliste ohutegurite terviseohutuse hindamine

Tuuleparkide tegevuse osas on müraprobleemid teemaks juba pikemat aega. Selleks on algatatud ka Pärnu-, Lääne-, Saare- ja Hiiumaa tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostamine, mis peaks andma suunised tuuleparkide rajamiseks sobilike ja mittedobilike alade osas. 27. aprillil 2010. a toimus Aulepa tuulepargi külastus, kuhu oli kutsutud nelja maakonna maavalitsuste ja KOVide (Kohalike Omavalitsuste) esindajad ning Terviseameti ja Keskkonnaameti esindajad. Terviseameti Lääne talituse Haapsalu esinduse spetsialist Lea Kiis esines ettekandega "Aulepa tuulepark Terviseameti tööpostilt". Käsitletud sai müra mõistet ja Terviseameti tegevusi seoses tuuleparkidega (planeeringud, kaebused, müra mõõtmised, seadusandlus).

2010. a menetleti veel kaebust, mis puudutas kaevanduse tegevusest tulenevat müraprobleemi. Menetluse käigus teostas Terviseameti füüsikalabor mõõtmised, mis näitasid elamumaal müranormide ületamist ja menetluse tulemusena esitas kaevandus oma meetmete kava müraprobleemi lahendamiseks.

Teenuse ohutus

Ilu- ja isikuteenused

Maakonna 28st ilu ja isikuteenust osutavast ettevõttest kontrolliti 28. Olulisi kõrvalekaldeid tervisekaitsenõuetest kontrolli käigus ei tuvastatud. Kaebusi antud teenuseliigi osas ei esinenud.

Majutusettevõtted

Võrreldes 2009. aastaga on maakonda lisandunud 9 majutusettevõtet. 2010. a oli Lääne maakonnas järelevalve all 74 majutusettevõtet, neist kontrolliti 28. Olulisi rikkumisi ei tuvastatud. Järelevalve laevapereliikmete majutamistingimuste tervisekaitsenõuetele vastavuse üle: Kontrolli teostati 5 laeval, s.h 2 uuel laeval.

Tubakaseadus

2010. a IV kvartalis viidi läbi **sihtuuring „Tubakaseaduse täitmine kultuuriasutustes, spordiasutustes ning kinnipidamisasutustes“**.

25. TERVISHOID

A. ESMATASAND		
	Perearstiabi	13 praksist
		11 asutust
B. ERIARSTIABI		
	Ambulatoorne	4 asutust
	Statsionaarne	3 haiglat
C. HAMBARAVI		
D. RAVIMABI		
E. KIIRABI		
F. TERVISEKAITSE		
		Pärnu Tervisekaitse- talituse osakond
G. SANATOORNE TAASTUSRAVI		
H. TÖÖTERVISHOID		
		Töö & Tervis

ESMATASAND

Asutus	Teenindus-piirkond
TÜ Haapsalu Perearst	Haapsalu linn
OÜ "Peretohter"	Haapsalu linn
FIE Ljudmilla Briljova	Haapsalu linn Oru vald
FIE Andri Meriloo	Haapsalu linn Vormsi vald
FIE Hiie Tiisler	Martna vald Kullamaa vald

OÜ Risti Perearst	Risti vald Kullamaa vald
OÜ Taebla Perearst	Taebla vald
FIE Tiina Proosväli	Noarootsi vald Nõva vald
FIE Mare Lõunat	Lihula vald
FIE Külli Raudsik	Hanila vald Lihula
FIE Marika LAAR	Ridala vald Haapsalu linn

ERiarSTIABI**AMBULATOORNE ERiarSTIABI**

Asutus	Asukoht	Pakutav teenus
SA Läänemaa Haigla	Haapsalu, Vaba 6	üldteraapia kardio-reumatoloogia üldkirurgia traumatoloogia onkoloogia gastroenteroloogia oftalmoloogia otorinolarüngoloogia neuroloogia psühhiaatria dermato-veneroloogia pulmonoloogia pediaatria günekoloogia taastusravi radioloogia endokrinoloogia vasoloogia ortopeedia
SA Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsiooni Keskus	Haapsalu, Sadama 16	taastusravi
Silmaarst Mari Pedak	Haapsalu, Jaama 14-2	oftalmoloogia optika
Naistearst Ena Volmer	Haapsalu, Ehte	günekoloogia
Psühhiaater Aime Saluvee	Haapsalu, Ehte	lastepsühhiaatria
Psühhiaater Riina Leinsalu	Haapsalu, Vaba 6	psühhiaatria

AMBULATOORSE ARSTIABI STATISTILISED NÄITAJAD

Näitaja	2006	2007	2008	2009	2010
Ambulatoorseid külastusi	139375	130268	134915	128391	117 132
Eriarsti	70866	64357	60529	62303	57140

KIIRABI 112

Läänemaa teenindab 3 kiirabibrigaadi: 2 brigaad SA Läänemaa Haigla juures, 1 brigaadi SA Pärnu Haigla juures. Brigaadide tööd koordineerib Pärnus paiknev Häirekeskus.

KIIRABI TEGEVUSE STATISTILISED NÄITAJAD

	2006	2007	2008	2009	2010
Kutsete arv	5567	5369	5320	5245	5324
päevas	15,3	14,7	14,6	14,4	14,6
s.h traumadest tingitud kutsed	758	775	650	640	492

LÄÄNEMAA MEDITSIIINIPERSONAL

	2006	2007	2008	2009	2010
Arste kokku	57	56	57	54	48
10 000 el.kohta	20,4	20,2	20,4	19,6	17,58
Õendustöötajaid kokku	154	152	131*	130*	126*
Hambaarste, dentiste	15	14	14	12	16
10 000 el.kohta	5,4	5,1	5,2	4,28	5,86

*ilma füsioterapeutideta

26. SOTSIAALHOOLEKANNE

Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Sotsiaalhoolekandevalased toimingud jagunevad kaheks abistamise vormiks: sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine ning sotsiaalteenuste osutamine. Täiendavate meetmetena aitavad inimeste toimetulekule kaasa ka mitmesugused riiklikud hoolekandeprogrammid.

Läänemaa sotsiaalhoolekannet korraldavasse süsteemi kuuluvad Lääne maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond, kohalikud omavalitsused, vabatahtlikud ühendused. Hoolekandeteenuste osutamisel on väga oluliseks ressursiks maakonnas tegutsevad eraõiguslikud organisatsioonid: Läänemaa Laste- ja Noorte Nõustamiskeskus, Läänemaa Kriisiabikeskus, Läänemaa Usaldustelefon, Läänemaa Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni Keskus, SA Lõuna-Läänemaa Tervishoiu- ja Sotsiaalhoolekande Keskus, Samaaria Eesti Misjon, Haapsalu Töötajate Ühing.

Omavalitsus	Elanike arv seisuga 01.01.2011	Sotsiaal- töötajaid	Lastekaitse- ametnikud
Haapsalu linn	11 295	3	1
Hanila vald	1 646	2	0
Kullamaa vald	1 220	1	0

Lihula vald	2 593	2	0
Martna vald	965	1	0
Noarootsi vald	896	1	0
Nõva vald	407	1	0
Oru vald	926	1	0
Ridala vald	3 411	2	0
Risti vald	894	1	0
Taebla vald	2 620	2	0
Vormsi vald	399	1	0
KOKKU	27 272	18	1

SOTSIAALSTATISTIKA (seisuga 1. jaanuar 2011. a)

Lastega pered

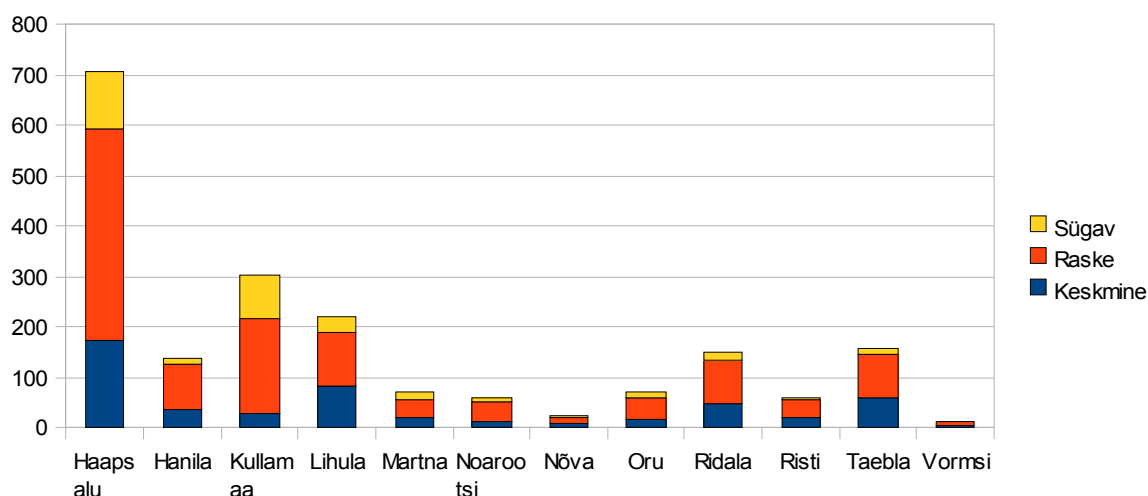
Omavalitsus	Lastega (kuni 18 a) perede arv	1 laps	2 last	3 last	4 last	5 last	6 last	7 last	8 last	9 last
Haapsalu linn										
Hanila vald	153	86	41	19	5	2				
Kullamaa vald	98	52	30	12	4					
Lihula vald	246	127	71	33	10	4	1			
Martna vald	92	50	22	14	5	1				
Noarootsi vald	56	30	10	7						
Nõva vald	33	16	11	4	2					
Oru vald	95	48	30	13	3	1				
Ridala vald	426	219	142	44	19	1	1			
Risti vald	122	59	48	12	3					
Taebla vald	298	162	88	29	15	4				
Vormsi vald	27	16	7	3	1					

Puuetega inimesed

Sotsiaalkindlustusameti andmetel oli 01.01.2011. a seisuga Läänemaal 1973 puudega inimest, nendest kuni 16-aastasi lapsi 141.

Puude raskusastme järgi on Lääne maakonnas keskmise puudega 509, raske puudega 1157 ja sügava puudega 307 isikut.

Joonis 1. Puuetega inimesed omavalitsuste kaupa

RIIKLIKUD SOTSIAALTOETUSED

Toimetulekutoetus

Olulisim sotsiaaltoetuste liik väikese sissetulekuga perekondadele on valla- või linnavalitsuste poolt riigieelarve vahenditest makstav toimetulekutoetus. Toimetulekutoetust on õigus saada üks elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast eluruumi jooksva kuu alaliste kulude mahaarvamist normpinna ulatuses on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri suuruse üks elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega.

Toimetulekupiir aastate lõikes:

2005. aastal 750 krooni

2006. aastal 750 krooni

2007. aastal 900 krooni

2008. aastal 1000 krooni

2009. aastal 1000 krooni

2010. aastal 1000 krooni

Omavalitsus	Elanike arv seisuga 01.01.2011	Rahuldatud toetuste taotluste arv	Arvestatud toetust kroonides	
			Kokku	Sellest sotsiaalteenuste osutamiseks ja toetuste maksmiseks
Haapsalu linn	11 295	1 928	376 2587	3 991
Hanila vald	1 646	275	365 135	0
Kullamaa vald	1 220	74	157 942	39 852
Lihula vald	2 593	687	1 070 587	47 260
Martna vald	965	211	376 703	12 727

Noarootsi vald	896	48	83 559	1 000
Nõva vald	407	18	31 673	658
Oru vald	926	170	221 195	0
Ridala vald	3 411	639	1 008 819	0
Risti vald	894	74	86 527	3 400
Taebla vald	2 620	346	681 702	16 749
Vormsi vald	399	111	152 850	6 431
KOKKU	27 272	4 581	7 999 279	132 068

Hooldajatoetus

Alates 1. märtsist 2009. a ei ole kohalikel omavalitsustel enam kohustust ega ka riiklike rahalisi vahendeid maksta ühtviisi kõigile raske ja sügava puudega isikute hooldajatele toetust. Omavalitsustele jäeti võimalus rahaliste vahendite olemasolu korral maksta täiendavaid toetusi raske ja sügava puudega isikutele nende tegelikest abivajadusest lähtuvalt.

2010. aastal lõpetas Haapsalu linn hooldajatoetuse maksmise 18-aastase ja vanema inimese hooldajale.

Kulutused puuetega inimeste hooldamisele

Kulutused puuetega inimeste hooldamisele (toetus hooldamise eest, hooldaja eest makstud sotsiaalmaks)

Omavalitsus	Hooldajate arv, kellele maksti toetust puudega isiku hooldamise ees		Toetus puudega isikute hooldamise eest		Hooldajate eest makstud sotsiaalmaksu	
	täis- kasvanud	lapsed	täis- kasvanud	lapsed	täis- kasvanud	lapsed
Haapsalu	0	7	0	17 860	0	74 764
Hanila	533	12	140 080	3 600	104 828	0
Kullamaa	233	12	132 980	5 800	104 828	17 232
Lihula	34	3	68 560	9 000	43 080	27 284
Martna	234	12	75 360	3 336	2 485	17 232
Noarootsi	265	0	84 300	0	28 720	0
Nõva	163	0	68 993	0	0	0
Oru	252	0	81 800	0	104 828	0
Ridala	324	9	166 100	2 160	37 336	12 924
Risti	8	0	13 600	0	8 616	0
Taebla	93	0	55 500	0	25 848	0
Vormsi	7	0	31 600	0	21 540	0

kokku	2 146	55	918 873	41 756	482 109	149 436
--------------	--------------	-----------	----------------	---------------	----------------	----------------

Sotsiaalstatistilised aruanded on täies mahus kättesaadavad aadressidel:

<http://www.sm.ee/hveeb>

<http://www.sm.ee/sveeb>

OMAVALITSUSE EELARVEST VÄLJAMAKSTUD SOTSIAALTOETUSED 2010. aastal*

Omavalitsus	Toetuse liik/summa kroonides	Rahuldatud taotluste arv	Summa kokku kroonides
Haapsalu Linnavalitsus	Sünnitoetus	109	327 000
	Esmakordselt kooli mineva lapse toetus (á1000 krooni)	88	88 000
	Ühekordsed toetused, sh puudega inimestele	310	389 654
	eakatele	46	54 676
	lastega peredele	52	49 718
	Muud	212	285 260
			4 130 440
Hanila Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 5000 krooni)	7	35 000
	Sünnitoetus (á 2500 krooni)	4	10 000
	Juubelitoetus (á 1000 krooni)	14	14 000
	Matusetoetus (á 1000 krooni)	18	18 000
	Muud	352	297 916
Kullamaa Vallavalitsus	Sünnitoetus	18	45 000
	Matusetoetus	2	7 000
	Juubelitoetus	55	15 100
	Kooli lõpetaja toetus	14	14 000
	Muud	165	624 781
Lihula Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 2000 krooni)	12	24 000
	Matusetoetus (á 1000 krooni)	12	12 000
	I klassi mineva lapse toetus (á 500 krooni)	21	10 500
	Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetaja toetus (á 500 krooni)	11	5 500
	Toetus lasteaias toidu eest tasumiseks/5 krooni päev	42	19 325
	Väljaspool valda õppiva õpilase toetus 500 krooni poolaastas	38	19 000
	Noore pedagoogi toetus/10000 krooni) kord aastas viie aasta jooksul	3	30 000
	Toetus Tšernobõli AEJ avarii likvideerimisel osalenule 250 krooni kuus	4	12 000
	Toetus ravikindlustuseta isikule meditsiini abi osutamiseks (á 500	1	500

	krooni)		
	Toetus vähekindlustatud, puuetega või erivajadustega isikule (á 500 krooni)		6 974
	Toetus vähekindlustatud pere lastele (á 1000 krooni)	5	9 570
	Eakate sünnipäevatoetus (á 500 krooni)	37	18 500
	Toetus isiku hooldamiseks hoolekandeesutuses (á 5 000 krooni)	8	181 868
Martna Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 1500 krooni)	9	13 500
	Ranitsatoetus (á 2000 krooni)	8	16 000
	Matusetoetus (á 500 krooni)	11	5 500
	Juubelitoetus	21	1 668
	Jõulupakid	135	8 214
	Tasuta toitlustamine puuetega inimestele	4	9 130
	Kauplusauto	28 pere	15 210
	Hooldajatoetus	19	100 210
	ANK	29	113 431
	Noortekogu	14	13 143
	Puudega isikute transport	5	10 115
	Ühekordsed toetused puudega isikutele	4	8 214
	Muud	500-2000	28 509
Noarootsi Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 5000 krooni)	6	30 000
	Ranitsatoetus (á 3000 krooni)	7	21 000
	Matusetoetus (á 3000 krooni)	13	39 000
	Ühekordsed toetused	25	20 636
	Ravimitoetus vanaduspensionärile (á 500 krooni)	119	59 240
	Hooldajatoetus raske puudega isiku hooldajale (á 300 krooni)	24	101 020
	Hooldajatoetus sügava puudega isiku hooldajale (á 500 krooni)	2	12 000
	Eakate sotsiaalhoolekandeesutus	2	33 954
	Laste- ja noorte sotsiaalhoolekandeesutus	1	50 750
	Küttepuidetoetus	25	44 000
	Muud		38 887
Nõva Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 5000; 1500 krooni)	5	11 000
	Matusetoetus (á 2000 krooni)	4	8 000
	Juubelitoetus (á 300 krooni)	19	5 700
	Muud	24	33 743
Oru Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 2000 krooni)	11	22 000
	Lapsetoetus (á 3000 krooni)	6	18 000
	Õppetootused		51 337
	Sotsiaalteenuste kompenseerimine		55 279
	Eakate hooldamine		87 929

	Muud sotsiaaltoetused		40 208
	Muud	39	100 558
Ridala Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 5000; 2500 krooni)	41	152 500
	Matusetoetus (á 3500 krooni)	24	84000
	Juubelitoetus (á 500 krooni)	123	61 500
	Hooldajatoetus		168 260
	Hooldekodu/vastavalt lepingule	7	263 259.65
	Ravi/ravimid		18 199.14
	Lastekodu	1	90 360
	Varjupaigateenus	2	26 200
	Koolilõuna ja lasteaiatoidu toetus	24	38 776
	Muud		95 147.40
Risti Vallavalitsus	Sünnitoetus I (á 3000 krooni)	7	21 000
	Sünnitoetus II (á 2000 krooni)	3	6 000
Taebla Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 3000	21	63 000
	1.sünnipäeval (á 1000 krooni)	17	17 000
	Matusetoetus (á 1000 krooni)	29	29 000
	Toidutoetus	61	48 747
	Juubelitoetus (á 500 krooni)	70	35 000
	Ranitsatoetus	23	11 500
	Koolilõputoetus (á 6000 krooni) lõpuklassi kohta	3	18 000
	Sõidutoetus (põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele)		547 500
	Jõulutoetus (pakkidena lastele (á 70 krooni, suurtele peredele (á 400 krooni)	372/25	25 627.32 9 999.94
	Puuetega inimestele suunatud toetused	108	82 390
	Ühekordsed sotsiaaltoetused	62	60 149
Vormsi Vallavalitsus	Sünnitoetus (á 3000 krooni)	5	15 000
	Sünnitoetus (á 2000 krooni)	4	8 000
	Matusetoetus (á 3000 krooni)	8	24 000
	Juubelitoetus (á 200/150 krooni)	15; 12	4 800
	Kooliastumise toetus (á 1000 krooni)	2	2 000
	Kooli lõpetamise toetus (á 500 krooni)		
	Keskoolitoetus (á 1000 krooni)	51	51 000
	Toetus huvialaringidele	3	9 450
	Ravimitoetus 50% maksumusest	10	2 203
	Jõulupakid	35	5 000
	Muud		18 651

*Andmed on saadud omavalitsustelt

SOTSIAALTEENUSTE OSUTAMINE MAAKONNAS

Sotsiaalnõustamine

Sotsiaalnõustamine on isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmisevõimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks. Sotsiaalnõustamise kaudu antakse isikule juriidilist teavet tema sotsiaalsete õiguste kohta, kuid sotsiaalnõustamise hulka kuuluvad ka perenõustamised, kriisinõustamised, kutsenõustamised ning uuema nõustamisliigina ka töönõustamine. Läänemaal tegutsevad sotsiaalnõustamisega põhiliselt mittetulundusühingud – Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskus, Läänemaa Kriisiabikeskus ja Usaldustelefon.

Läänemaa Kriisiabikeskus Läänemaa Usaldustelefon	90508 Kastani 7, Haapsalu tel 475 7555 www.hot.ee/kriisiabikeskus/	psühholoogiline nõustamine; sotsiaalne nõustamine; juriidiline nõustamine
MTÜ Läänemaa Laste- ja Noorte Nõustamis- keskus	90508 Kastani 7, Haapsalu tel 473 7227 e-post: lasteabi@hot.ee	psühholoogiline abi ja nõustamine; abi kriisisituatsiooni lahendamiseks; psühhoteraapia perekondadele; lastepsühhiaatri konsultatsioonid. Teenuse sihtgrupp lapsed ja lastega seotud täiskasvanud, lapsed, noorukid.

Rehabilitatsiooniteenus

Rehabilitatsiooniteenus on sotsiaalteenus, mis aitab parandada puudega inimese iseseisvat toimetulekut, suurendada ühiskonda kaasatust ja soodustada töötamist või tööle asumist.

Tegemist on komplekse tegevusega, mille eesmärgiks on taastada ja säilitada tervisekahjustusega inimestel võimalikult kõrget füüsilist, meelelist, intellektuaalset, psüühilist ja sotsiaalset aktiivsust.

Lisainfo rehabilitatsiooniteenuse kohta:

Sotsiaalkindlustusameti koduleheküljel www.ensib.ee HYPERLINK "http://www.ensib.ee/"
www.ensib.ee HYPERLINK "http://www.ensib.ee/" HYPERLINK "http://www.ensib.ee/"
Sotsiaalministeeriumi www.sm.ee

Lääne maakonnas osutab rehabilitatsiooniteenust puuet taotlevatele või puude raskusastet omavatele lastele kuni 18 eluaastani **SA Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni Keskus.**

SA Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni keskus	90502 Sadama 16, Haapsalu tel 47 25 400 e-post: info@hnrk.ee www.hnrk.ee Priit Eelmäe	täiskasvanute ja laste taastusravi ning rehabilitatsioon
--	--	--

Koduteenused

Koduteenused on isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspärasel keskkonnast ootatavalt tulla. Koduteenuseid osutatakse eelkõige eakatele, kuid mõningal määral ka puuetega inimestele ja lastega peredele, teisisõnu neile, kellele toimetulek sõltub kõrvalabist.

Omavalitsuse nimetus	Sotsiaalhooldajaid	Teenuse kasutajate arv kokku	Kulutatud omavalitsuse eelarvest kroonides	Kulud ühe teenuse kasutaja kohta aastas (kroonides)
Haapsalu linn	8	87	727 136	8 357
Hanila vald	2	20	64 200	5 295
Kullamaa vald	0	0	0	0
Lihula vald	2	40	475 106	12 457
Martna vald	1	12	101 875	10 561
Noarootsi vald	0	0	0	0
Nõva vald	0	0	0	0
Oru vald	0	0	0	0
Ridala vald	0	10	9 797	979
Risti vald	1	11	99 263	9 023
Taebala vald	2	15	128 357	9 630
Vormsi vald	1	2	49 492	24 746
Kokku	17	197	165 5226	8 939

Varjupaigateenus

Asutuse nimetus	Asukoht	Kohtade arv	2010. aasta jooksul teenusel viibinud isikute arv
Haapsalu Sotsiaalmaja	90508 Kastani 7, Haapsalu	25	55
Haapsalu Töötajate Ühing	90403 Tulbi põik 3, Haapsalu	40	60
Haapsalu Lastekodu	90508 Kastani 9, Haapsalu	0	7
Palivere Laste- ja Noortekodu	90818 Vidruka küla, Taebala vald	0	1

Hooldamine hoolekandeesutustes

Hoolekandeesutus on päevaselt või ööpäevaselt tegutsev asutus, kus viibivatele isikutele tagatakse nende eale ja seisundile vastav hooldamine, sealhulgas ka ravimine, põetamine, kasvatamine ja arendamine. Läänemaal tegutsevad nii laste kui ka täiskasvanute hoolekandeesutused, suurim neist on Koluvere Hooldekodu psüühiliste erivajadustega isikute ööpäevaringseks hooldamiseks.

Riiklik ohvriabiteenus

Riiklikku ohvriabiteenust osutatakse Sotsiaalkindlustusameti poolt kõikides maakondades. Lääne maakonnas asub ohvriabikeskus aadressil Lahe 8A Haapsalu (Lääne Maavalitsuse hoovimaja).

Ohvriabi on tasuta sotsiaalteenus, mille eesmärk on hooletuse, halva kohtlemise või füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks langenud isikute abistamine. Ohvriabitöötaja peamisteks tööülesanneteks on ohvrile emotsionaalse toe pakkumine, informatsiooni jagamine edasise abi saamise võimaluste kohta ning abistamine suhtlemisel teiste asutustega.

Süüteo ohvriks langenud isikud ja nende perekonnaliikmed saavad ohvriabikeskuse kaudu taotleda psühholoogilisele abile tehtud kulutuste hüvitamist. Psühholoogilise abi kulu hüvitise saamiseks peab politsei olema alustanud juhtumi kohta kriminaal- või väärteomenetlust. Hüvitise taotlemiseks tuleb pöörduda ohvriabikeskusesse enne psühholoogilise abi osutamist.

Lisaks ohvrite abistamisele viiakse Lääne ohvriabikeskuses läbi kriminaalasjade lepitusmenetlust. Lepitusmenetluse algatab kohus või prokuratuur, kes võib suunata kuriteo toimepanija ja kannatanu lepitusmenetluse eesmärgiga saavutada kokkulepe leppimiseks ja kuriteoga tekitatud kahju heastamiseks.

2010. aastal osutati Lääne ohvriabikeskuses abi 62 pöördumisel. Nendest 21 juhul vajati ohvriabitöötaja abi vägivallast põhjustatud probleemide tõttu, s.h 18 juhul oli tegemist perevägivalla ohvritega. Sotsiaalsete ja muude probleemide lahendamisel abistati 41 korral.

Lepitusmenetlus viidi läbi 3 kriminaalasjas.

Sotsiaalkindlustusameti poolt osutatava ohvriabi- ja lepitusteenuse kohta leiate täiendavat infot võrguaadressilt <http://www.ensib.ee/ohvriabi-ja-lepituskeskus/>

Lääne maakonna hoolekandeteenuseid osutavad asutused

Jrk nr	Teenust osutav asutus	Kontaktandmed (aadress; telefon; e-post)/ asutuse juht	Osutatavad teenused
1.	Haapsalu Lastekodu	90508 Kastani 9, Haapsalu tel 47 56 712; 47 55 617 e-post: h.lastekodu@neti.ee http://www.lastekodu.ee direktor Eve Kabin	1. Asenduskoduteenus 2. Varjupaigateenus lastele 3. Lapsehoiuteenus 4. Ööpäevaringne hooldamine ja toetatud elamise teenus täisealistele psüühilise erivajadusega inimestele.
2.	Palivere Laste- ja Noortekodu	90801 Vidruka küla, Taebla vald, Lääne maakond tel 47 29 293; 47 29 294 e-post: palivere@hot.ee www.zone.ee/palivere direktor Külle Saar	1. Asenduskoduteenus. 2. Varjupaigateenus lastele. 3. Toetatud elamine/töötamine täisealistele psüühilise erivajadusega inimestele.
3.	Koluvere Hooldekodu (AS Hoolekandeteenused)	90702 Koluvere, Kullamaa vald, Lääne maakond tel. 47 75780; fax 47 75 777 e-post: koluvere@hoolekanne.ee direktor Tiia Topper	1. Toetatud elamine. 2. Töötamise toetamine. 3. Ööpäevaringne hooldamine. 4. Ööpäevaringne tugevdatud toetusega hooldamine. 5. Ööpäevaringne tugevdatud järelvalvega hooldamine. Teenuseid osutatakse täisealistele psüühilise erivajadusega inimestele.
4.	MTÜ Läänemaa Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni	90504 Raudtee 14, Haapsalu tel 47 37 155 ; e-post: Sveta.Reinsalu@mail.ee	1. Igapäevaelu toetamine. 2. Toetatud elamine. 3. Töötamise toetamine.

	Keskus	juhataja Svetlana Reinsalu	
	Lihula filiaal	90302 Pärna 4, Lihula tel 47 78 085	4. Ööpäevaringne tugevdatud toetusega hooldamine. 5. Toetatud elamine/töötamise toetamine. Teenuseid osutatakse täisealiste psüühilise erivajadusega inimestele.
5.	SA Lõuna-Läänemaa Tervishoiu- ja Sotsiaalhoolekande Keskus	90303 Tallinna mnt 37, Lihula, Lääne maakond tel. 47 78 557; 47 78 1103 e-post: aino.merevoo@mail.ee juhataja Aino Merevoo	1. Igapäevaelu toetamine. 2. Ööpäevaringne hooldamine. Teenuseid osutatakse eakatele ja puudega inimestele ning täisealiste psüühilise erivajadusega inimestele.
6.	Oru Hooldekodu	91001 Linnamäe, Oru vald, Lääne maakond tel. 47 29 459; 47 29 444 e-post: oruhooldekodu@hotmail.ee www.hot.ee/oruhooldekodu juhataja Aili Nõupuu	Ööpäevaringne hooldamine eakatele ja puuetega inimestele.
7.	Risti Hooldekodu	90901 Eha 2, Risti vald, Lääne maakond tel. 47 61 103; 47 61 282 e-post: hooldekodu@risti.ee juhataja Marje Viigipuu	Ööpäevaringne hooldamine eakatele ja puuetega inimestele.
8.	Haapsalu Töötajate Ühingu täiskasvanute öömaja	90403 Tulbi põik 3, tel. 514 5869 e-post: hty@hotmail.ee Taavi Kask	Majutusteenus vangist vabanenutele, kodututele, töötutele.
9.	Samaaria Eesti Misjon	90401 Ehitajate tee 3, Uuemõisa, Ridala vald, Lääne maakond tel 47 31 007 ; e-post: Samaaria.Eesti.SEM@mail.ee Toomas Vallimäe	1. Majutusteenus vangist vabanenutele, sõltuvushaigetele, kodututele. 2. Psühholoogiline nõustamine
10.	Haapsalu Sotsiaalmaja	90508 Kastani 7, Haapsalu tel. 47 35 061 e-post: info@sotsmaja.ee Kaja Rootare	1. Ajutine turvakodu pereprobleemidega jms klientidele 2. Koduhooldus- ja tugiteenused 3. Nõustamine (sotsiaal- ja võlanõustamine, psühholoogiline nõustamine) 4. Toitlustamine (supiköök, toidu kojuviimine) 5. Invatransporditeenus puuetega inimestele 6. Isikliku abistaja teenus puudega

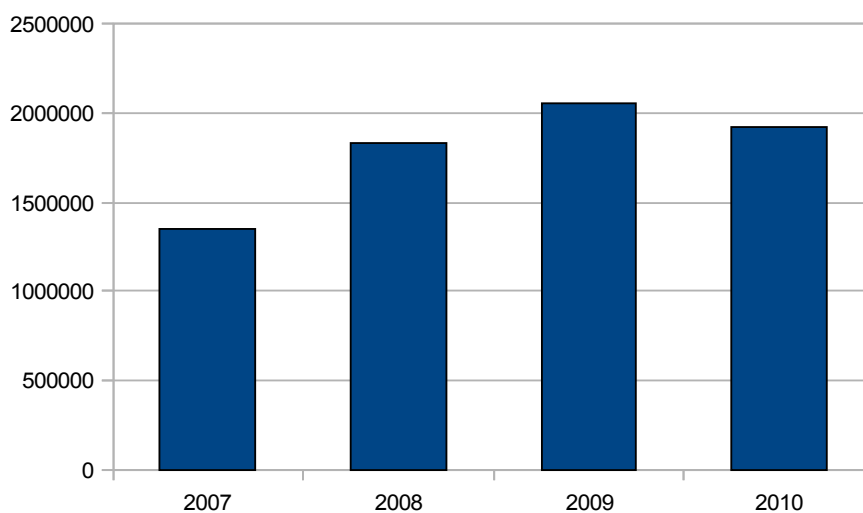
			inimesele
11.	SA Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni Keskus	90502 Sadama 16, Haapsalu tel 47 25 400 e-post: info@hnrk.ee www.hnrk.ee Priit Eelmäe	1. Täiskasvanute ja laste taastusravi ja rehabilitatsioon
12	MTÜ Lepatriinu Mängumaa	90502 Posti 23, Haapsalu tel 5200634 Kristin.Veltri@gmail.com	Lapsehoiuteenus

Abivahenditega varustamine

Tehnilised abivahendid (proteesid, ortoosid jm abivahendid) on tooted, instrumendid, varustus või tehnilised süsteemid, mille abil on võimalik ennetada tekkinud või kaasasündinud kahjustuse või puude süvenemist, kompenseerida kahjustusest või puudest tingitud funktsioonihäiret, parandada või säilitada võimalikult kõrget füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegutsemisvõimet.

Isikutel on võimalik haiguse, kõrge ea või puude tõttu taotleda proteesi, ortopeedilist või muud talle vajaminevat tehnilist abivahendit. Riikliku toetusega võimaldatakse abivahendeid lastele, tööealistele isikutele, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 40% või on määratud puude raskusaste ning vanaduspensionäridele. Abivahenditega varustamist korraldab maakonnas Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond.

Riigieelarvest tasuti abivahendite eest:

Joonis 2. Riigieelarvest eraldatud rahalised vahendid aastate lõikes

2010. aastal sõlmiti Lääne maakonnas proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soodustingimustel müügi ja laenutamise kompenseerimiseks lepingud 20 ettevõttega.

Abivahendi väljastanud firma	Abivahendi saajate arv					
	kokku	liikumis-abi-vahendid	ortoosid ja proteesid	põetus- ja hooldus-vahendid	nägemis-abivahendid	kuulmis-abi-vahendid
AS Gadox	127		127			
OÜ Eesti Ortoosikeskus	28		28			
Kuulmisrehabilitatsioonikeskus	32					32
OÜ Invaru	239	8		231		
OÜ RV Ortopeedia	5		5			
SA TÜ Kliinikumi Kõrvakliinik	3					3
AS Ida-Tallinna Keskhaigla	25					25
MTÜ Inkotuba	121			121		
MTÜ Jumalalaegas	14				12	2
OÜ Tervise Abi	27	8	8	11		
OÜ Jalaexpert	5		5			
OÜ Laservisioon	3				3	
OÜ Manual	1	1				
OÜ Ossmet	1	1				
OÜ Ortoosimeister	4		4			
Eesti Vähiliit	2		2			
SA Kõrva-Nina-Kurguhaiguste Kliinik	1					1
OÜ Eesti Adeli	2	2				
Kokku	640	20	179	363	15	63

Tugiisiku ja tugipere teenus

Valla- või linnavalitsus määrab vajaduse korral lapsele või last kasvatavale isikule tugiisiku või -perekonna ning isikule tugiisiku.

Tugiisiku teenus on isiku või pere jõustamine või juhendamine tema igapäevases elukeskkonnas vastava ettevalmistusega isiku poolt. Tugiisik abistab isikut tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul raske elumuutusega. Lapse tugiisik on mõeldud eelkõige järgmistele sihtgruppidele: alaealiste komisjoni suunatud lapsed, puudega lapsed, sõltuvusprobleemidega lapsed, käitumishäiretega lapsed. Lastega pere tugiisik on mõeldud toimetulekuraskustega lapsevanematele. Täiskasvanud inimese tugiisik on mõeldud puudega täiskasvanule, toimetulekuraskustesse sattunud inimesele, asendushoolduselt iseseisvasse ellu astunud noorele, ohvrile, kinnipidamiskohast vabanenule jne. Tugiisiku teenuse osutamise ning rahastamise tagab kohalik omavalitsus.

2010. a määrati tugiisikuid kolmes omavalitsuses (Haapsalu, Kullamaa ja Taebla) kokku seitsmele isikule, sh ühele asenduskodus elavale lapsele, ühele lapsele, kelle pere on raskustes ja viiele lapsele määrati tugiisik muul põhjusel. Kokku osutas teenust kolm tugiisikut, neist üks oli läbinud tugiisiku koolituse.

Lapsehoiuteenus

Lapsehoiuteenus on lapse seadusliku esindaja või hooldaja toimetulekut või töötamist toetav teenus, mis tagab lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse. Kui lapsehoiuteenust rahastatakse kohaliku omavalitsuse eelarvest, kehtestab lapsehoiuteenust saama õigustatud isikute ringi, lapsehoiuteenuse rahastamise mahu ning lapsehoiuteenuse osutamise tingimused ja korra kohaliku omavalitsusüksuse volikogu. Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal või hooldajal, kui lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis, lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega ja laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

Lapsehoiuteenust osutavad MTÜ Lepatriinu Mängumaa ja Haapsalu Lastekodu.

2010. aastal oli lapsehoiuteenusel 30 last, sh riigi rahastataval lapsehoiuteenusel neli raske või sügava puudega last.

Laste hoolekanne

Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed 2010. aastal

Esmakordselt arvele võetud orvud, vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed	21
Laste arv, kelle vanematel on kohus vanema õigused ära võtnud	3
Laste arv, kes on kohtuotsusega perest eraldatud	2
Laste arv, kelle puhul on kohus lahendanud vaidluse	
- elukoha üle	1
lahus elavate vanemate lapsega suhtlemise ja lapse kasvatamisest osavõtu üle	4
lapse ülalpidamise kohustuse üle	1
Laste arv, kelle puhul on eeskosteasutus osalenud vaidluse lahendamisel kohtuväliselt	
- elukoha üle	11
- lahus elavate vanemate lapsega suhtlemise ja lapse kasvatamisest osavõtu üle	10
- lapse ülalpidamise kohustuse üle	6
Varjupaigategenusel olnud lapsed	13
Asenduskoduteenusele paigutatud lapsed	4
Eestkosteale võetud lapsed	2
Perekonda hooldamisele võetud lapsed	0
Lapsendatud lapsed	2

ELLUVIIDUD PROJEKTID

2010. aastal omavalitsuste poolt elluviidud projektid sotsiaalhoolekande valdkonnas

Oru Vallavalitsus

Projekti nimetus	Projekti sisu lühikirjeldus	Projekti maksumus	Finantseerija	Täitja
Oru hooldekodu renoveerimine	Siseruumide remont	200 000	Oru hooldekodu	Oru hooldekodu
Oru hooldekodu kõrvalhoone renoveerimine	Kõrvalhoone katuse uuendamine	248 000	Muinsuskaistemet	Oru hooldekodu
Eakate tegevuste mitmekesistamine	Eakate vabaaja üritused	10 629	Oru vald	Oru vald

KONVERENTS „HINNANGUD LÄÄNEMAA SOTSIAALTÖÖLE”

MTÜ Läänemaa Omavalitsuste Liit korraldas koostöös Lääne maakonna sotsiaalteenusajaga 16. 11. 2010 konverentsi „Hinnangud Läänemaa sotsiaaltööle“

Konverents viidi läbi vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta raames.

Konverentsil esitatud ettekannetega saab tutvuda

http://www.lovl.ee/index.php?page=95&action=article&article_id=38

AASTA SOTSIAALTÖÖ TEGIJA 2010

Aasta sotsiaaltöö tegija valimise eesmärgiks on tunnustamise kaudu esile tõsta ja maakonnale tutvustada sotsiaalvaldkonnaga tegelevaid spetsialiste, vabatahtlikke ja organisatsioone, kes läbi isikliku eeskuju ja panuse sotsiaaltöö edendamisel on kaasa aidanud sotsiaalprobleemide leevendamisele. Aasta sotsiaaltöö tegija on oma tegevusega oluliselt edendanud organisatsiooni ning elu piirkonnas ja kohalikus kogukonnas.

Konverentsil „Hinnangud Läänemaa sotsiaaltööle“ tunnustati Lääne maakonna aasta sotsiaaltöö tegijat 2010.

Aasta sotsiaaltöö tegijaks 2010 valiti Kullamaa valla sotsiaalnõunik **MARET LÖHMUS**

Erakogu

27. KIRIKUD JA KOGUDUSED

Üldist

Lääne maakonnas tegutsevad Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikutest Eesti Evangeelne Luterlik Kirik (Lääne praostkonna 13 kogudust, Haapsalu, Hanila, Karuse, Kirbla, Kullamaa, Lihula, Lääne-Nigula, Martna, Noarootsi, Nõva, Piirsalu, Ridala, Varbla, Vormsi); Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku Haapsalu Maarja-Magdaleena kogudus; Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Haapsalu Aleksander Nevski kogudus; Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Liidu kogudused Ridalas, Haapsalus, Sutlepas, Vormsil Rälbys, Paliveres ja Lihulas; Eesti Metodisti Kiriku Haapsalu kogudus; Seitsmendapäeva Adventistide Haapsalu kogudus; Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku Palivere ja Lihula kogudus. Haapsalus tegutseb ka Täisevangeelne Vabakogudus ja Jehoova Tunnistajate kogudus.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (EELK) Lääne praostkond hõlmab suurelt osalt ajaloolist Läänemaad, välja arvatud Vigala kihelkond ja Hiiumaa. Praostkonna territoorium on umbes **3680** km² (1934. a. oli Läänemaa **4780** km²). Väljaspool praegust Lääne maakonda on Märjamaa, Mihkli ja Varbla kogudus.

Kirikud, kalmistud ja kultuurivara

Kirik on kultuuri hoidja läbi aastasade. Vaimse pärandi kõrval on oluline arhitektuurse ja esemelise pärandi hoidja roll. Kirikuhooned ja vallasmälestised kujutavad endast olulist osa Eesti kultuurivaras. Riiklik programm “Pühakodade säilitamine ja areng” on aastate jooksul toetanud mitmeid objekte Läänemaal, aga seoses rahaliste vahendite nappusega on ka toetused kokku kuivanud. Lääne praostkonna kirikutes oleva kunstivara puhul on märkimisväärsed mitmete Euroopa maade, eriti Skandinaavia ja Saksa, mõjud nagu saartele ja mereäärseile piirkondadele omane. Säilinud kunstivarad annavad kinnitust meie kuulumisest ühtsesse Euroopa kultuuriruumi. Samal ajal on kunstivarad tugevasti lokaalse eripäraga, mis annab neile läheduse ja me tajume, et see on Eestimaa kirik. Kokku on meie kirikutes 529 vallasmälestist: Haapsalus Jaani kirikus 48, Toomkirikus 10, Hanilas 12, Karusel 22, Kirblas 10, Kullamaal 56, Lääne-Nigulas 33, Lihulas 25, Märjamaal 37, Martnas 30, Mihklis 26, Noarootsis 36, Nõval 26, Piirsalus 47, Ridalas 28, Varblas 37, Vormsis 46. Vallasmälestiste hulka loetakse kirikus altar, kantsel, pingistik, väärid, loožid ja muud esemed nagu armulauariistad, valgustid, mööbel, tornikellad, tekstiilid, raamatud jne.

Läänemaa on tuntud ainulaadsete pärandkultuuriobjektide rohkuse tõttu. Suure turismipotentsiaaliga piirkonna arengueelduste ärakasutamiseks jätkus Läänemaa Turismi ja Lääne praostkonna koostöö. Erinevate projektide abil on püütud saavutada parem integreerimine turismimajandusse nii, et see elavdaks maapiirkonna ettevõtlust ja kaasaks piirkondlikud ühingud, kohalikud omavalitsused ja ettevõtjad ühiste teenuste pakkumisse. Läbi aegade on kirikute külastamine üks traditsioonilisemaid turismivorme. Turismi kui majandusharu alguseks võime

tinglikult lugeda keskaegseid palverännakuid. Läänemaal on mitmeid koostööl põhinevaid turismivõrgustikke, kuid vähem on ühise toote/teenuse pakkumisele keskenduvaid võrgustikke. Kirikute/kalmistute turismitoote arendamisele ja pakkumisele keskenduva võrgustiku tekkeks on vaja koguduste, praostkonna, maapiirkonna ettevõtjate ja külaseltside koostööd veelgi elavdada. Selleks on planeeritud ühisseminarid, mis on üles ehitatud nii, et tekiksid pakettid. Maakonna turismi turunduskavas on esile toodud kultuuri- ja ajaloopärandi valdkond. Ühisturundus on selliste “teekondadel” põhinevate teenusepakettide puhul vajalik. Maakonnal on mitmekesised tegevused ühisturunduseks nii sise- kui välisturgudele.

Eesti kultuuripärandi rikkuseks on kirikute orelid, mida vaatamata rasketele aegadele on kogudused korras hoidnud ja kasutanud. Oreleid on enamalt jaolt hooldatud ja mängukorras. Mitmetes kirikutes toimuvad kontserdid. Sisuliselt võime rääkida mastaapsest orelimuuseumist.

Haapsalu – Toomkiriku orel on ehitatud Rootsis Åkerman & Lund AB poolt 1966. a. Toodud Haapsallu 2001. a. Asub altariruumis, sellel on kaks manuaali ja pedaal, 16 helisevat registrit. 2002. a ümber ehitatud, lisatud kaks uut registrit saksa orelimeister Gerhard Schmidi poolt. Heas korras, hooldust ja häälestust on teinud orelimeister Toomas Mäeväli. On toimunud mitmed orelikontserdid, orel on kasutusel mitu korda nädalas.

Jaani kiriku orel asub rõdul. Ehitajad O. ja A. Gutdorf, ehitusaasta 1934. Kaks manuaali, pedaal, 16 helisevat registrit, pneumaatiline traktuur. Kirik on kapitaalremondis. Planeeritud oreli hooldusremont lükkus remonttööde viibimise tõttu 2011. aastasse.

Hanila – orelit kirikus ei ole. Kui kirik 1960. aastatel suleti, viidi orel Haapsalu Kultuurikeskusesse, kus see hävines.

Karuse – orelit ehitaja on meister Carl Hermann, ehitusaasta 1866. Üks manuaal, pedaal, kaheksa helisevat registrit, asub rõdul. 1998. a Lääne praostkonna ja sõpruspraostkonna Schmalkaldeni abiga toimus orelit kapitaalremont Saksa orelimeister Gerhard Schmidi juhendamisel, meistrkursused orelit hooldustöodes. Hetkel vajab hooldusremonti, seisukord on rahuldav. Orelit mängitakse harva.

Kirbla – ehitaja meister Gustav Terkmann, ehitusaasta 1900 või veidi hiljem. Üks manuaal, pedaal, 7 helisevat registrit, orel asub rõdul. 2000.-2003. a tegi meister Toomas Mäeväli suurema remondi ja äratas aastaid vaikinud orelit uuele elule. Heas korras. 1. augustil andis orelikontserdi organist Lia Salumäe.

Kullamaa – orelit ehitaja meister Carl Tanton, ehitusaasta 1854. Orel on mehhaaniline, ühe manuaali ja pedaaliga, 12 helisevat registrit, asub rõdul. Kapitaalremont tehti 1998. a suvel firma Orgelwerkstatt Cristian Scheffleri poolt (Saksa). Orelit seisukord on hea. Toimuvad kontserdid. Orelit kasutatakse igal pühapäeval v.a jaanuaris ja veebruaris, kui teenistused toimuvad kogudusemajas.

Lihula – orelit ehitaja meister Carl August Tanton, ehitusaasta 1846. Üks manuaal, pedaal, 6

helisevat registrit, asub rõdul. Suurema remondi tegi umbes 10 aastat tagasi meister Olev Kents. Vajab hooldusremonti.

Lääne-Nigula – orel ehitas meister August Artur Terkmann, ehitusaasta 1926. Pneumaatiline traktuur, kaks manuaali, pedaal, 10 helisevat registrit, asub rõdul. Orel pühitseti sisse 1926. a. Hooldustöid on teostanud meister Toomas Mäeväli. Seisukord hea. Kasutatakse igal pühapäeval.

Martna – orel ehitas meister Carl August Tanton, ehitusaasta 1846. Üks manuaal, pedaal puudub, neli vileregistrit, kaks harmooniumi registrit keeltega, asub rõdul. Orel seisukord on hea, vajab häälestamist, tehniliselt korras. Orelit kasutatakse 2-3 korda kuus. Hooldustöid on teostanud Toomas Mäeväli.

Noarootsi – orel ehitas meister August Terkmann, ehitusaasta arvatavalt 1910. Üks manuaal, pedaal, kuus helisevat registrit, asub rõdul. Viimane suurem remont oli 1992. aastal, mida teostasid soome orelimeistrid Vaasast. Igal aastal on Toomas Mäeväli orelit hooldanud. Rooslepa kabeli orel on saadud kingitusena Kalmarist, orelil on kaks manuaali ja seitse registrit. Orel paigaldas ja häälestamist on teostanud Toomas Mäeväli.

Nõva – orel ehitas meister Kustas Targamaa (hiljem asutas oma tööstuse nimega Gustav Terkmann), ehitusaasta 1885. Hooldustöid on teostanud meister Olev Kents 2008. a. Orel asub rõdul, on heas korras, vajab häälestamist. Kasutatakse jumalateenistustel.

Piirsalu – orel ehitas meister Gustav Normann, ehitusaasta 1882. Üks manuaal, pedaal, kaheksa helisevat registrit, mehaaniline orel asub rõdul. Hooldustöid on teostanud Toomas Mäeväli. Üldine seisukord hea.

Ridala – orel ehitas meister Gustav Normann, ehitusaasta 1881. Üks manuaal, pedaal, üheksa helisevat registrit, mehaaniline orel asub rõdul ja on heas seisukorras. Hooldustöid on teostanud Toomas Mäeväli. Kasutatakse jumalateenistustel ja ametitalitustel.

Vormsi – orel on kingitus Soomest, see kingiti kiriku pühitsemisel 1990. aastal. Paigaldas meister Hans Heinrich. Kaks manuaali, pedaal, seitse helisevat registrit. Hooldustöid teostab Toomas Mäeväli. Orel on heas korras. Mängitakse jumalateenistustel. Kontserdid toimuvad suvel olevipäeva puhul.

Maakonna kalmistute uurimiseks on moodustatud töörühm. Lembitu Tarangu koostatud teatmematerjal ilmub 2011. aastal. Lääne maakonnas on järgmised kalmistud: Haapsalu Metsakalmistu, Haapsalu Vana surnuaed, Hanila kalmistu, Kõmsi kalmistu, Karuse kalmistu, Tuudi kalmistu, Kirbla kalmistu, Kullamaa kalmistu, Lihula luteri ja õigeusu kalmistud, Lihula kirikuaed, Lääne-Nigula kirikuaed, Leediküla kalmistu, Vedra kalmistu, Martna kalmistu, Väike-Lähtru kalmistu, Rõude kalmistu, Noarootsi kirikuaed, Sutlepa kalmistu, Rooslepa kalmistu, Osmussaare kalmistu, Nõva kalmistu, Piirsalu uus ja vana kalmistu, Kuijõe kalmistu, Ridala kirikuaed, Ridala uus ja vana kalmistu, Mäemõisa kalmistu ja Vormsi kalmistu.

Tegevus

Kogudustega seotud inimesi on Lääne praostkonnas ühtekokku 11 000 inimest. Liikmemaksu tasus 1993 inimest Jumalateenistusi peeti kokku **1429**, neist armulauaga jumalateenistusi **691**. Armulauale võeti **8863** inimest. **Ristiti** 112 inimest; **konfirmeeriti** 83 inimest; **laulatati 11** paari ja **abiellu registreeriti 5** paari.

Muusikatöö

Praostkonna muusikatöö sekretär on. Kogudustes töötab ühtekokku 18 kirikumuusikut ja 15 muusikakollektiivi.

Aasta kirikumuusika tippsündmus oli Tartu kirikupäev ja vaimulik laulupidu 11.-13. juunil. Ühendkooris laulsid: Haapsalu koguduse segakoor 20 lauljaga, Haapsalu toomkoor 16 lauljaga, Kullamaa segakoor 15 lauljaga, Lääne-Nigula ansambel Doxa 10 lauljaga. Laulupidu oli väga hästi ette valmistatud ja läks igati korda. Lauljad jäid väga rahule, olid tänulikud ja rõõmsad ning tundsid, et ühises laulus on vägi, mis teeb tugevaks ja kosutab hinge. Tõdesime taas, et me oleme üks suur laulurahvas. Kiriku laulupäeva kunstiline juht ja peadirigent Heli Jürgenson ütles, et meil on vaja ka ühte vaimulikku laulupäeva üldlalupeo kõrval ja sel aastal oli see rekordarvulise osavõtjaskonnaga – üle 3000 laulja. Ka väljaspool kirikut töötavad koorid on avastanud enda jaoks vaimuliku muusika ja selle üle on hea meel. Kuna toimus üldkiriklik laulupidu, siis praostkondlikku laulupäeva ei korraldatud.

Jõulujumalateenistus oli Haapsalu kogudusele eriline, kuna sellega tähistati kiriku taaspühitsemise 20. aastapäeva ja see kanti üle Eesti Televisioonis. Valmistuti erilise pühendumuse ja hoolega, lastekoor laulis jõulunäidendis. Toomkoori esituses tuli esmaettekandmisele Sirje Kaasiku laul „Jõulud meis endis“. Koraale saatsid ka trompeti- ja viiulisolist. Tagasiside on olnud väga positiivne. Seda on vaadatud siin Euroopas, aga tänusõnad on tulnud ka kaasmaalastelt Ameerikast. Orelite olukorrast oli juttu juba eelnevalt.

Laste- ja noorsootöö ning koolitus

Praostkonna lastetöö koordinaator on õpetaja Lembit Tammsalu. Pühapäevakooli õpetajaid on **19**. Pühapäevakooli tunde peeti **230**. Õpetajad teevad oma tööd tasuta ja suure armastusega.

Praostkonna noortetöö koordinaator on õpetaja Kari Tynkkynen.

Usuõpetuse tunde andis koolis viis õpetajat. Kokku anti **388** tundi (2009 ; 2008 **772**), Virtsu põhikoolis Lembit Tammsalu, Taeblas Lehte Jõe, Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumis Kaja Ilves ja Noarootsis Kaie Karpa.

Skautitöö juht on Heikki Mutso. Skautide üksused tegutsevad Haapsalus, Lihulas, Paliveres ja Taeblas. Paliveres ja Taeblas on tegevus kahjuks muutnud vähem aktiivseks. Selle põhjuseks on

aktiivselt tegutsenud juhtide tagasitõmbumine oma õpingute või töö tõttu.

Aruandeaasta alguses oli liikmemaksu tasunuid 57 (2008/2009 seis), lisaks oli neid, kes ei olnud esitanud Eesti Skautide Ühingu (ESÜ) büroole liikmeankeeti. 2009/2010 liikmemaksu tasunuid oli alla 40. Lisaks liikmemaksu tasunutele (nn aktiivsetele liikmetele) on veel kuni 30 Läänemaa skauti, kes aeg-ajalt üritustel osalevad või aitavad üritusi korraldada, on aga liikmena registreerimata.

Hoolekande- ja diakooniatöö

Kogudused on teinud diakooniatööd, nüüdse nimega sotsiaaltööd, läbi aegade. Jutustatakse, et kui esimestel kristlikel sajanditel kirikut taga kiusati ja kristlasi surmati tuleriidal, olla pühal Laurentsiusel kästud tuua keisri ette kiriku varandused. Laurentsius küsinud selleks mõned päevad. Siis tõi ta kokku Rooma linna vaesed ja kodutud ning ütles: “Siin on kiriku varandus.” Läbi kogu okupatsiooniaja tegi kirik omal viisil diakooniatööd. Nüüd on paljud funktsioonid võtnud üle riiklik sotsiaalhoolekanne. Koguduste töötajad tegid 2010. aastal **436** kodukülastust. Kodust armulauda jagati **94** korral.

MTÜ Läänemaa Abikassa on jõudu mööda abistanud abivajajaid. Praost kuulub abikassa nõukogusse. Läänemaa Abikassa ei saa asendada riiklikku toetussüsteemi, kuid võib seda tõhusalt täiendada. Loodame heade inimeste abiga leida ja toetada tavalisi kaaskodanikke, kes on kitsikusse sattunud, mitte aga nn elukutselisi abisaajaid või toetustest elatujaid. Võimalik on olla MTÜ Läänemaa Abikassa liige, püsiannetaja või ühekordne annetaja. MTÜ Läänemaa Abikassa arveldusarve: 221046665398 Swedbank.

Suuremahuline aktsioon oli EL toiduabi jagamine, mida koordineeris Haapsalu koguduse juhatuse esimees Madis Kütt. Eesti Punase Risti EL toiduabi jagati Haapsalu koguduse kaudu ka teistele praostkonna kogudustele. Haapsalus jagati spagette 960 kg, kaerahelbeid 450 kg, jahu 184 kg. Avaldati tänu Eesti Punasele Ristile.

Märkimisväärsed sündmused

Haapsalu – remonditööd Jaani kiriku juures on jätkunud edukalt. Välisfassaadi renoveerimine on lõpetatud, 2011. a suveks peaks valmima kiriku uus põrand. Koguduse uudiseid saab lugeda kord kuus ilmuvast infolehkest Johannese Sõnumid, mida saadetakse välja e-postiga. Eriline sündmus oli lugemisaasta raames „Piibel kaanest kaaneni“ – üle saja lugeja osales Piibli lugemise talgutel. Suursündmus oli toomkiriku taaspühitsemise 20. aastapäev ja jõuluõhtu jumalateenistuse ülekanne Eesti Televisiooni otsesaatena.

Hanila – aasta oli pisut teistmoodi kui varem. Jagati Soomest tulnud riideabi. Kuidas uus aasta välja kujuneb, seda näeb. Kirikus oli osa teenistusi, enamik teenistusi toimub Virtsu seltsimajas.

Karuse – esmakordne kogemus õpetajale on see, et inimene pidas oma juubelit kirikukontserdiga ja palus annetused teha kogudusele.

Kirbla – koguduses tähistatakse juubelisünnipäevi ühise pidupäevaga.

Kullamaa –suursündmus oli piiblipüha ja Heinrich Gutsleffi mälestusmärgi avamine.

Lihula – väga väike kogudus valis uue juhatuse, nüüd saab midagi uut ehitada.

Lääne-Nigula – suursündmus oli maakondlik võidupüha tähistamine. Pühapäevakoolis käib rohkesti lapsi, toimivad noorte piiblrühmad ja aktiivne muusikategevus.

Martna – õpetaja Kari Tynkkynen võttis kogudusetööst ühe aasta pikkuse puhkuse. Olukord koguduses on stabiilne.

Noarootsi – õpetaja Kaisa Kirikal lahkus 1. septembril Noarootsi koguduse õpetaja kohalt. Rooslepa kabelis teenis peapiiskop Andres Pöder nii Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku vaimulike konverentsi kui EELK koguduste juhatuse esimeeste konverentsi puhul.

Nõva – õpetaja Kaisa Kirikal lahkus 1. septembril Nõva koguduse õpetaja kohalt. Kogudus võttis Peeter Kralli vastu diakoni kandidaadiks.

Piirsalu – koguduse elu läheb hästi. Kogudusemaja remonti toetas Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).

Ridala – suursündmus oli Ridala koguduse 790. aastapäeva ja kiriku 740. aastapäeva tänujumalateenistus 25. juulil, juhtiv liturg oli peapiiskop Andres Pöder. Kaasa teenisid praostkonna vaimulikud ja külalised. Laulis Haapsalu, Kullamaa ja Lääne-Nigula koguduste ühendkoor. Kontserdi andsid Helsingi Evangeelse Ühenduse koor ja orkester, orelil Lia Salumäe. Pärast jumalateenistust andis peapiiskop koguduse tublidele kaastöölisele üle EELK autasud. Aukiri anti Leida Magnusele. Tunnustusmärgi said Luule Janson ja õpetaja Kari Antero Tynkkynen. Õhtupoolikul mängiti Raul Tammeti lavastatud Ridala ajaloolist näitemängu, mille oli kirjutanud Heli Reichardt, muusika autor ja üks peaosalisi oli Sirje Kaasik. Tuleval aastal on lootus alustada kiriku katuse kapitaalremonti.

Vormsi – oli väga pidulik aasta. Olavipäeval tähistati kiriku taaspühitsemise 20. aastapäeva. Osales Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, kultuuriminister Laine Jänes. Kirikut pühitsenud piiskoppidest peapiiskop *emeritus* Kuno Pajula ja piiskop *emeritus* Hendrik Svennungsson, Teenis peapiiskop Andres Pöder. Allkirjastati kiriku varade tagastamise deklaratsioon. Tuulikute teema käsitlemine näitas, et Vormsi kogukond suudab mobiliseeruda.

Üldised teemad kogukonnale ja kogudustele

- Perspektiivi näen kogukondliku mõtte arendamises, vaja on tõhustada kohalike omavalitsuste ja koguduste koostööd.
- Kogudused on elanud suhteliselt talutavalt üle majanduslanguse.
- Riigil on vaja rohkem panustada kultuurimälestiste hooldamisse ja remonti.
- Sotsiaalsed probleemid saab lahendada ühiselt. Tegutseb Läänemaa Abikassa.

Rahvusvahelistel konverentsidel küsitakse tihti, et mis teil muutunud on. Tihti olen sellele vastanud: „Lihtsam on öelda, mis meil muutunud ei ole.“ Riik, riigipiirid, ühiskondlik kord, majanduslikud sidemed, raha ja palju-palju muud on muutunud. Inimesed elavad kodumaal nagu välismaal. Paljude muudatuste eest võime Jumalat tänada. Teisalt aga näeme, et inimene ise võib välistest muudatustest hoolimata jääda kinni vanasse. Lootsime, et vabadus toob inimesed vaimsete väärtuste juurde ja noored saavad usuõpetuse kaudu tasakaalustatud pildi väärtustest. Viimased uuringud aga ei kinnita seda. Kas oleme teinud midagi valesti? Kas oleme seadnud asjad valesse tähtsusjärjekorda? Küllap vist. Loosung, esmalt rikkus ja siis vaimsed väärtused, ongi üks noore ühiskonna lastehaigusi. Ma loodan, et pilt, mida jäädvustame, annab midagi ka tulevaste põlvete ajaloo uurimisele.

Mitmed koguduste liikmed ja kaastöölised on pälvinud avaliku tunnustuse ning on aktiivsed ka kogukonna tasandil ja löövad aktiivselt kaasa mitme valla volikogu töös. Eriliselt võib ära märkida Lääne Maavalitsuse ja EELK Lääne praostkonna koostöökomisjoni viljakat tööd praktilise koostöö korraldamisel ja kogukondliku mõtteviisi arendamisel. Komisjoni tööd on juhatanud maavanem Neeme Suur.

EELK Lääne praostkonna aastaülevaade koos piltidega on ilmunud trükises “*Scripta Annalia 2010*”.

Olavipäev Vormsis koos president Ilvesega, Haapsalu toomkiriku taaspühitsemise 20. aastapäev ja teleülekanne, „Piibel kaanest kaaneni“ mõni lugeja, Piiblipüha Kullamaal, noortetööst ja/või Võidupüha Lääne-Nigulas, Vanamuusika festival Haapsalus.